

2018

100 lat
GUS

Urząd Statystyczny
w Kielcach

Rocznik Statystyczny województwa świętokrzyskiego

Statistical Yearbook of świętokrzyskie voivodship

Urząd Statystyczny w Kielcach Statistical Office in Kielce

Kielce 2018

Zespół Redakcyjny Urzędu Statystycznego w Kielcach
Editorial Board of Statistical Office in Kielce

Przewodniczący

President

Agnieszka Piotrowska-Piątek

Redaktor Główny

Editor-in-Chief

Beata Bielewicz-Kosińska

Członkowie

Members

Anna Drecka, Bożena Molus (sekretarz secretary), Mateusz Orzechowski, Małgorzata Sobieraj, Olga Szymocha, Ewa Tomczyk, Edyta Wojtasik, Teresa Wójcik

Opracowanie merytoryczne

Content related works

Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego w Kielcach

Świętokrzyski Centre for Regional Surveys of Statistical Office in Kielce

Zespół autorski

Editorial team

Dominik Górski, Rafał Młynik, Ewa Morąg, Mateusz Orzechowski

pod kierunkiem

supervised by

Agnieszki Piotrowskiej-Piątek

Prace redakcyjne i korekta

Editorial works and proof-reading

pod kierunkiem

supervised by

Beaty Bielewicz-Kosińskiej

Opracowanie graficzne

Graphics

Ireneusz Rusak

Skład publikacji

Typesetting

Aneta Łyżwa

Projekt okładki

Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Zdjęcie zamieszczone na okładce

Photograph on the cover

Kielce – Pałac Biskupów Krakowskich (fot. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego)

ISSN 1640-0100

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on the website

<http://kielce.stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

When publishing SO data — please indicate source

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Kielcach przekazuje Państwu kolejną edycję „Rocznika Statystycznego Województwa Świętokrzyskiego 2018”, który jest kompleksowym opracowaniem charakteryzującym sytuację społeczno-gospodarczą naszego województwa. Jego dopełnienie stanowi publikacja zatytułowana „Województwo Świętokrzyskie 2018 - Podregiony, Powiaty, Gminy”.

„Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego 2018” w 23 działach tematycznych zawiera informacje m.in. z zakresu: demografii, rynku pracy, gospodarki, finansów publicznych, kultury i oświaty, poziomu życia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego. Zamieszczony materiał statystyczny wzbogacony został ilustracją graficzną w postaci wykresów ukazujących wybrane tendencje rozwojowe poprzez dynamiczne ujęcie zjawisk.

Oddając do rąk Państwa niniejszą publikację, dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje oraz wnioski, które stanowią cenną inspirację w kształtowaniu i wzbogacaniu treści opracowania.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Kielcach
dr hab. Agnieszka Piotrowska-Piątek

Kielce, grudzień 2018 r.

PREFACE

The Statistical Office in Kielce is pleased to present the next edition of the „Statistical Yearbook of Świętokrzyskie Voivodship 2018”, which is the complex elaboration characterizing the social – economic situation of our voivodship. It constitutes the addition to the publication „Świętokrzyskie Voivodship 2018 – Subregions, Powiats, Gminas”.

The „Yearbook of Świętokrzyskie Voivodship 2018” contains in 23 subject matter chapters, i.a., information concerning: population, labour market, economy, public finance, culture and education, living standard of the population and public safety. Statistical material has been enriched with graphical illustrations in the form of charts depicting selected development trends by means of the dynamic presentation of the phenomena.

Presenting to you this publication, I would like to express our gratitude to all persons and institutions for their assistance in providing information and suggestions, which are a valuable inspiration in shaping and enriching its contents.

Director
of the Statistical Office in Kielce
Agnieszka Piotrowska-Piątek, PhD

Kielce, December 2018

SPIS RZECZY

Przedmowa .....
Spis tablic .....
Spis wykresów .....
Objaśnienia znaków umownych. Skrót .....
Uwagi ogólne .....

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2017 r. .... Ważniejsze dane o województwie
II. (2000, 2005, 2010, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017).....

DZIAŁY

I. Geografia .....
II. Stan i ochrona środowiska.....
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny.....
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości.....
V. Ludność.....
VI. Rynek pracy .....
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubez- pieczeń społecznych.....
VIII. Budżety gospodarstw domowych.....
IX. Infrastruktura komunalna .....
X. Edukacja i wychowanie.....
XI. Ochrona zdrowia i opieka społeczna....
XII. Kultura. Turystyka. Sport .....
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo in- formacyjne.....
XIV. Ceny.....
XV. Rolnictwo. Łowiectwo. Leśnictwo.....
XVI. Przemysł i budownictwo .....
XVII. Transport. Telekomunikacja.....
XVIII. Handel i gastronomia.....
XIX. Finanse przedsiębiorstw .....
XX. Finanse publiczne.....
XXI. Inwestycje. Środki trwałe .....
XXII. Rachunki regionalne.....
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej .....

CONTENTS

Preface	3
List of tables	5 - 20
List of charts	21
Symbols. Abbreviations	22 - 23
General notes	24 - 30

REVIEW TABLES

Voivodship against the background of the country in 2017.....	31 - 37
Major data on the voivodship (2000, 2005, 2010, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017)	38 - 65

CHAPTERS

Geography	66 – 69
Environmental protection.....	70 – 92
Administrative division and territorial self-government	93 – 98
Public safety. Justice.....	99 – 107
Population.....	108 – 139
Labour market.....	140 – 176
Wages and salaries. Social security benefits	177 – 194
Household budgets	195 – 202
Municipal infrastructure	203 – 216
Education.....	217 – 257
Health care and social welfare	258 – 276
Culture. Tourism. Sport	277 – 292
Science and technology. Information.....	293 – 309
Prices.....	310 – 314
Agriculture. Hunting. Forestry.....	315 – 346
Industry and construction	347 – 363
Transport. Telecommunication	364 – 370
Trade and catering	371 – 376
Finances of enterprises	377 – 392
Public finance.....	393 – 400
Investments. Fixed assets.....	401 – 409
Regional accounts.....	410 – 415
Entities of the national economy.....	416 – 424

Strona
Page

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne województwa	Geographic location of the voivodship	1	66
Powierzchnia i granice w 2017 r.	Area and borders in 2017	2	66
Układ pionowy powierzchni.....	Elevations	3	67
Najwyższe szczyty górskie	The highest mountain peaks	4	67
Większe sztuczne zbiorniki wodne	Major artificial reservoirs	5	67
Większe rzeki.....	Principal rivers	6	68
Temperatury powietrza (1971-2000, 1991-2000, 2001-2010, 2017, 1971-2017)	Air temperatures (1971-2000, 1991-2000, 2001-2010, 2017, 1971-2017).....	7	69
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usło- necznienie i zachmurzenie (1971-2000, 1991- 2000, 2001-2010, 2017).....	Atmospheric precipitation, wind velocity, insola- tion and cloudiness (1971-2000, 1991-2000, 2001-2010, 2017)	8	69
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	General notes	x	70
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wyko- rzystaniu powierzchni województwa (2010, 2015, 2018)	Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2010, 2015, 2018)	1 (9)	77
Grunty zdewastowane i zdegradowane wyma- gające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2010, 2015, 2016, 2017).....	Devastated and degraded land requiring recla- mation and management as well as re- claimed and managed land (2010, 2015, 2016, 2017).....	2 (10)	79
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2010, 2015, 2016, 2017)	Water withdrawal for needs of the national economy and population (2010, 2015, 2016, 2017).....	3 (11)	79
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodo- wej i ludności (2010, 2015, 2016, 2017).....	Water consumption for needs of the national economy and population (2010, 2015, 2016, 2017).....	4 (12)	80
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania sta- wów rybnych (2005, 2010, 2015, 2016).....	Area and water withdrawal for irrigation in agri- culture and forestry as well as water for filling fish ponds (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (13)	80
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowa- dzone do wód lub do ziemi (2010, 2015, 2016, 2017)	Industrial and municipal waste water dis- charged into waters or into the ground (2010, 2015, 2016, 2017)	6 (14)	81
Jednostki odprowadzające ścieki według miej- sca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnię ścieków (2010, 2015, 2016, 2017)	Entities discharging waste water by place of discharge and waste water treatment plants possessed (2010, 2015, 2016, 2017).....	7 (15)	81
Oczyszczalnie ścieków (2010, 2015, 2016, 2017)	Waste water treatment plants (2010, 2015, 2016, 2017).....	8 (16)	82

		Tablica Table	Strona Page
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza ziemi (2010, 2015, 2016, 2017)	Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2010, 2015, 2016, 2017)	9 (17)	83
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2010, 2015, 2016, 2017) ...	Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2010, 2015, 2016, 2017).....	10 (18)	84
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie (2010, 2015, 2016, 2017) ...	Legally protected areas possessing unique environmental value (2010, 2015, 2016, 2017)	11 (19)	85
Świętokrzyski Park Narodowy (2010, 2015, 2016, 2017)	Świętokrzyski National Park 2010, 2015, 2016, 2017).....	12 (20)	85
Rezerваты przyrody (2010, 2015, 2016, 2017)	Nature reserves 2010, 2015, 2016, 2017)	13 (21)	86
Pomniki przyrody (2010, 2015, 2016, 2017).....	Monuments of nature (2005, 2010, 2015, 2017)...	14 (22)	86
Parki krajobrazowe (2010, 2015, 2016, 2017).....	Landscape parks (2005, 2010, 2015, 2017)	15 (23)	87
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania (2010, 2015, 2016, 2017).....	Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas (2010, 2015, 2016, 2017)	16 (24)	88
Odpady według rodzajów w 2017 r.	Waste by type in 2017	17 (25)	88
Nakłady na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) (2010, 2015, 2016, 2017).....	Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) (2010, 2015, 2016, 2017).....	18 (26)	89
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2010, 2015, 2016, 2017) ..	Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2010, 2015, 2016, 2017)	19 (27)	90
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2010, 2015, 2016, 2017)	Directions of financing of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Funds (2010, 2015, 2016, 2017).....	20 (28)	92
Wpływy z opłat i kar na Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki wodnej (2010, 2015, 2016, 2017)	Receipts from fees and fines for Environmental Protection and Water Management Funds (2010, 2015, 2016, 2017)	21 (29)	92
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT		
Uwagi ogólne	General notes	x	93
Jednostki administracyjne województwa (2010, 2015, 2016, 2017).....	Administrative units of voivodship (2010, 2015, 2016, 2017).....	1 (30)	95
Gminy w 2017 r.	Gminas in 2017	2 (31)	95
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2017 r.	Powiats and cities with powiat status in 2017	3 (32)	96
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r.	Councillors of organs of local self-government entities in 2017.....	4 (33)	96
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2010, 2015, 2016, 2017)	Paid employment, wages and salaries in the public administration (2010, 2015, 2016, 2017).....	5 (34)	98

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE		
Uwagi ogólne	General notes	x	99
Przestępstwa stwierdzone przez policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2010, 2015, 2016, 2017)	Ascertained crimes by the police and prosecutor's office in completed preparatory proceedings (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (35)	102
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję (2010, 2015, 2016, 2017)	Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the police (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (36)	105
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2010, 2015, 2016, 2017)	Incoming cases in the common courts (2010, 2015, 2016, 2017)	3 (37)	105
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2010, 2015, 2016, 2017)	Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (38)	106
Załatwione sprawy rodzinne (2010, 2015, 2016, 2017)	Resolved family cases (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (39)	106
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2010, 2015, 2016, 2017)	Entities of in the National Judicial Register (2010, 2015, 2016, 2017)	6 (40)	107
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION		
Uwagi ogólne	General notes	x	108
Ludność (2010, 2015, 2016, 2017)	Population (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (41)	112
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2015, 2016, 2017)	Working and non-working age population (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (42)	113
Ludność według płci i wieku (2010, 2015, 2016, 2017)	Population by sex and age (2010, 2015, 2016, 2017)	3 (43)	114
Prognoza ludności (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	Population projection (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	4 (44)	115
Prognoza gospodarstw domowych (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	Households projection (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	5 (45)	117
Miasta i ludność w miastach (2010, 2015, 2016, 2017)	Towns and urban population (2010, 2015, 2016, 2017)	6 (46)	117
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2010, 2015, 2016, 2017)	Gminas and rural population (2010, 2015, 2016, 2017)	7 (47)	118
Mediana wieku według płci (2010, 2015, 2016, 2017)	Median age by sex (2010, 2015, 2016, 2017)	8 (48)	118
Ruch naturalny ludności (2010, 2015, 2016, 2017)	Vital statistics (2010, 2015, 2016, 2017)	9 (49)	119
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2010, 2015, 2016, 2017)	Marriages contracted and dissolved (2010, 2015, 2016, 2017)	10 (50)	120
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2017 r.	Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2017	11 (51)	121
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2017 r.	Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2017	12 (52)	123
Małżeństwa wyznaniowe (2010, 2015, 2016, 2017)	Church or religious marriages (2010, 2015, 2016, 2017)	13 (53)	123
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2017 r.	Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2017	14 (54)	124

	Tablica Table	Strona Page
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2010, 2015, 2016, 2017).....	Divorces by the number of underage children in the marriage (2010, 2015, 2016, 2017).....	15 (55) 125
Urodzenia (2010, 2015, 2016, 2017).....	Births (2010, 2015, 2016, 2017).....	16 (56) 125
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2010, 2015, 2016, 2017).....	Live births by birth order and age of mother (2010, 2015, 2016, 2017).....	17 (57) 126
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2010, 2015, 2016, 2017).....	Female fertility and reproduction rates of population (2010, 2015, 2016, 2017).....	18 (58) 126
Zgony według płci i wieku zmarłych (2010, 2015, 2016, 2017).....	Deaths by sex and age of deceased (2010, 2015, 2016, 2017).....	19 (59) 127
Zgony niemowląt według płci i wieku (2010, 2015, 2016, 2017).....	Infant deaths by sex and age (2010, 2015, 2016, 2017).....	20 (60) 128
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2010, 2014, 2015, 2016).....	Infant deaths by selected causes (2010, 2014, 2015, 2016).....	21 (61) 129
Zgony według wybranych przyczyn (2010, 2014, 2015, 2016).....	Deaths by selected causes (2010, 2014, 2015, 2016).....	22 (62) 130
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję (2015, 2016, 2017).....	Suicides registered by police (2015, 2016, 2017).....	23 (63) 132
Przeciętne dalsze trwanie życia (2010, 2015, 2016, 2017).....	Life expectancy (2010, 2015, 2016, 2017).....	24 (64) 132
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2010, 2015, 2016, 2017).....	Internal and international migration of population for permanent residence (2010, 2015, 2016, 2017).....	25 (65) 133
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2010, 2015, 2016, 2017).....	Internal migration of population for permanent residence by direction (2010, 2015, 2016, 2017).....	26 (66) 134
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2010, 2015, 2016, 2017).....	Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2010, 2015, 2016, 2017).....	27 (67) 135
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2010, 2015, 2016, 2017).....	International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2010, 2015, 2016, 2017).....	28 (68) 136
Rezydenci (2010, 2015, 2016, 2017).....	Usual residence population (2010, 2015, 2016, 2017).....	29 (69) 137
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2015, 2016, 2017).....	Working and non-working age usual residence population (2010, 2015, 2016, 2017).....	30 (70) 137
Kościóły i związki wyznaniowe (2010, 2015, 2016, 2017).....	Churches and religious associations (2010, 2015, 2016, 2017).....	31 (71) 138
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET	
Uwagi ogólne.....	General notes.....	x 140
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2015, 2016, 2017).....	Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2015, 2016, 2017).....	1 (72) 148
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2017 r. – na podstawie BAEL.....	Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2017 – on the LFS basis.....	2 (73) 149

	Tablica Table	Strona Page
Pracujący		
Pracujący (2010, 2015, 2016, 2017).....	3 (74)	150
Pracujący według statusu zatrudnienia (2010, 2015, 2016, 2017).....	4 (75)	151
Przeciętne zatrudnienie (2010, 2015, 2016, 2017).....	5 (76)	152
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2010, 2015, 2016, 2017).....	6 (77)	153
Przyjęcia do pracy (2010, 2015, 2016, 2017).....	7 (78)	154
Zwolnienia z pracy (2010, 2015, 2016, 2017).....	8 (79)	155
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2010, 2015, 2016, 2017).....	9 (80)	157
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2017 r.	10 (81)	158
Bezrobocie		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2010, 2015, 2016, 2017).....	11 (82)	160
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2010, 2015, 2016, 2017).....	12 (83)	160
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2010, 2015, 2016, 2017).....	13 (84)	161
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2010, 2015, 2016, 2017).....	14 (85)	163
Wydatki Funduszu Pracy (2010, 2015, 2016, 2017).....	15 (86)	163
Warunki pracy		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2010, 2015, 2016, 2017].....	16 (87)	164
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2010, 2015, 2016, 2017].....	17 (88)	167
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2010, 2015, 2016, 2017).....	18 (89)	170
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2010, 2015, 2016, 2017).....	19 (90)	171
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2017 r.....	20 (91)	173
Choroby zawodowe (2010, 2015, 2016, 2017).....	21 (92)	174
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2010, 2015, 2016, 2017).....	22 (93)	175
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2010, 2015, 2016, 2017).....	23 (94)	176
Employment		
Employed persons (2010, 2015, 2016, 2017).....	3 (74)	150
Employed persons by employment status (2010, 2015, 2016, 2017).....	4 (75)	151
Average paid employment (2010, 2015, 2016, 2017).....	5 (76)	152
Full- and part-time employment (2010, 2015, 2016, 2017).....	6 (77)	153
Hires (2010, 2015, 2016, 2017).....	7 (78)	154
Terminations (2010, 2015, 2016, 2017).....	8 (79)	155
The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2010, 2015, 2016, 2017).....	9 (80)	157
Job vacancies, newly created and liquidated jobs in 2017.....	10 (81)	158
Unemployment		
Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2010, 2015, 2016, 2017).....	11 (82)	160
Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2010, 2015, 2016, 2017).....	12 (83)	160
Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2010, 2015, 2016, 2017).....	13 (84)	161
Registered unemployed persons benefiting from labour market programme as well as job offers (2010, 2015, 2016, 2017).....	14 (85)	163
Labour Fund expenditures (2010, 2015, 2016, 2017).....	15 (86)	163
Work conditions		
Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2010, 2015, 2016, 2017].....	16 (87)	164
Contact mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2010, 2015, 2016, 2017].....	17 (88)	167
Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2010, 2015, 2016, 2017)...	18 (89)	170
Persons working in hazardous conditions (2010, 2015, 2016, 2017).....	19 (90)	171
Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2017.....	20 (91)	173
Occupational diseases (2010, 2015, 2016, 2017).....	21 (92)	174
Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2010, 2015, 2016, 2017).....	22 (93)	175
Compensations of occupational accidents and occupational diseases benefits (2010, 2015, 2016, 2017).....	23 (94)	176

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	General notes	x	177
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2010, 2015, 2016, 2017).....	Average monthly gross wages and salaries (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (95)	181
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.....	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2016	2 (96)	182
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.....	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2016	3 (97)	184
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.....	Paid employment and average gross wages and salaries by performed by occupational groups for October 2016.....	4 (98)	186
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	Average gross wages and salaries for October 2016	5 (99)	190
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2016	6 (100)	192
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści (2010, 2015, 2016, 2017)	Retirees and pensioners (2010, 2015, 2016, 2017).....	7 (101)	194
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2010, 2015, 2016, 2017)	Gross retirement pay and pension benefits (2010, 2015, 2016, 2017)	8 (102)	194
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	General notes	x	195
Gospodarstwa domowe (2010, 2015, 2016, 2017)	Households (2010, 2015, 2016, 2017).....	1 (103)	199
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2016, 2017).....	Average monthly per capita available income of households (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (104)	199
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2016, 2017)	Average monthly per capita expenditures of households (2010, 2015, 2016, 2017)	3 (105)	200
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2016, 2017)	Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households (2010, 2015, 2016, 2017).....	4 (106)	201
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2010, 2015, 2016, 2017)	Households furnished with selected durable goods (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (107)	202
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2016, 2017).....	At-risk of poverty rates in households (2010, 2015, 2016, 2017)	6 (108)	202

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS	
Uwagi ogólne	General notes	x 203
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure	
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2015, 2016, 2017)	Water supply and sewage systems (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (109) 207
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach (2010, 2015, 2016, 2017)	Consumers and consumption of electricity in households (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (110) 208
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2016, 2017)	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2010, 2015, 2016, 2017).....	3 (111) 208
Ogrzewnictwo (2010, 2015, 2016, 2017).....	House-heating (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (112) 209
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2010, 2015, 2016, 2017)	Population using water supply, sewage and gas supply systems (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (113) 209
Odpady komunalne (2010, 2015, 2016, 2017)	Municipal waste (2010, 2015, 2016, 2017)	6 (114) 210
Nieczystości ciekłe (2010, 2015, 2016, 2017)	Liquid waste (2010, 2015, 2016, 2017).....	7 (115) 210
Składowiska odpadów komunalnych (2010, 2015, 2016, 2017)	Landfill sites with municipal waste (2010, 2015, 2016, 2017).....	8 (116) 211
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej (2010, 2015, 2016, 2017).....	Generally accessible green areas and green areas of housing estates (2010, 2015, 2016, 2017).....	9 (117) 211
Mieszkania	Dwellings	
Zasoby mieszkaniowe (2010, 2015, 2016, 2017)	Dwelling stocks (2010, 2015, 2016, 2017).....	10 (118) 212
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wypo- sazone w instalacje (2010, 2015, 2016, 2017) ...	Dwellings in dwelling stocks a fitted with in- stallations (2010, 2015, 2016, 2017).....	11 (119) 212
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2017 r.	Housing allowances paid out in 2017.....	12 (120) 213
Gospodarka gruntami pod budownictwo miesz- kaniowe (2010, 2015, 2016, 2017)	Administration of grounds for dwelling construc- tion (2010, 2015, 2016, 2017)	13 (121) 214
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2010, 2015, 2016, 2017)	Dwellings in which construction has begun (2010, 2015, 2016, 2017)	14 (122) 214
Mieszkania oddane do użytkowania (2010, 2015, 2016, 2017)	Dwellings completed (2010, 2015, 2016, 2017)....	15 (123) 215
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2010, 2015, 2016, 2017).....	Dwellings completed by number of rooms (2010, 2015, 2016, 2017)	16 (124) 216
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION	
Uwagi ogólne	General notes	x 217
Edukacja według szczebli kształcenia (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Education by level (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	1 (125) 223
Szkoły według organów prowadzących (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	Schools by school governing authority (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	2 (126) 226
Współczynnik skolaryzacji (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Enrollment rate (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	3 (127) 230

	Tablica Table	Strona Page
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Pupils and students learning foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	4 (128) 232
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)...	Pupils and students studying foreign languages in schools for adults (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	5 (129) 234
Uczniowie według grup wieku (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Pupils and students by age groups (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	6 (130) 234
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	Education for people with special educational needs (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)....	7 (131) 235
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2010, 2015, 2016, 2017).....	Special education centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2010, 2015, 2016, 2017).....	8 (132) 236
Wychowanie pozaszkolne (2010, 2015, 2016, 2017)	Extracurricular education (2010, 2015, 2016, 2017).....	9 (133) 237
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	10 (134) 238
Domy i stołówki studenckie (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Student dormitories and canteens (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	11 (135) 239
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	Students of higher education institutions receiving scholarships and grants (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	12 (136) 239
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	13 (137) 240
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	14 (138) 242
Branżowe szkoły I stopnia dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	Stage I sectoral vocational schools for youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	15 (139) 244
Uczniowie i absolwenci branżowych szkół I stopnia dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia (2015/16, 2016/17)	Students and graduates of stage I sectoral vocational schools for youth by narrow fields of education (2015/16, 2016/17)	15 (140) 244
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18]	General secondary schools for youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	17 (141) 245
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	18 (142) 245
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by narrow fields of education (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	19 (143) 246
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	Level art schools for children and youth (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	20 (144) 247
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	Post-secondary schools (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18].....	21 (145) 247

	Tablica Table	Strona Page
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia (2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by narrow fields of education (2015/16, 2016/17, 2017/18).....	22 (146) 248
Szkoły wyższe (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Higher education institutions (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	23 (147) 249
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Students of higher education institutions by mode of study and type of schools (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	24 (148) 250
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2010/11, 2015/16, 2016/17).....	Graduates of higher education institutions by mode of study and type of schools (2010/11, 2015/16, 2016/17).....	25 (149) 251
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Academic teachers in higher education institutions (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	26 (150) 252
Cudzoziemcy — studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Foreigners — students and graduates by mode of study and type of schools (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	27 (151) 253
Studia podyplomowe i doktoranckie (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Postgraduate and doctoral programmes (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	28 (152) 254
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia w roku akademickim 2017/18...	Postgraduate programmes by narrow fields of education in the 2017/18 academic year.....	29 (153) 254
Szkoły dla dorosłych (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Schools for adults (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	30 (154) 256
Wychowanie przedszkolne (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	Pre-primary education (2010/11, 2015/16, 2016/17, 2017/18).....	31 (155) 257

DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

Uwagi ogólne.....	General notes.....	x 258
Pracownicy medyczni (2015, 2016, 2017).....	Medical personnel (2015, 2016, 2017).....	1 (156) 265
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2015, 2016, 2017).....	Out-patient health care (2015, 2016, 2017).....	2 (157) 265
Lekarze specjaliści (2015, 2016, 2017).....	Doctors specialists (2015, 2016, 2017).....	3 (158) 266
Stacjonarna opieka zdrowotna (2015, 2016, 2017).....	In-patient health care (2015, 2016, 2017).....	4 (159) 267
Szpitale ogólne (2015, 2016, 2017).....	General hospitals (2015, 2016, 2017).....	5 (160) 268
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2010, 2015, 2016, 2017).....	Emergency medical services and first aid (2010, 2015, 2016, 2017).....	6 (161) 269
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2010, 2015, 2016, 2017).....	Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets (2010, 2015, 2016, 2017).....	7 (162) 269
Krwiodawstwo (2010, 2015, 2016, 2017).....	Blood donation (2010, 2015, 2016, 2017).....	8 (163) 270
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2010, 2015, 2016, 2017).....	Incidence of infectious diseases and poisonings (2010, 2015, 2016, 2017).....	9 (164) 271
Żłobki i kluby dziecięce (2010, 2015, 2016, 2017).....	Nurseries and children's clubs (2010, 2015, 2016, 2017).....	10 (165) 272
Placówki wsparcia dziennego (2010, 2015, 2016, 2017).....	Day-support centres (2010, 2015, 2016, 2017).....	11 (166) 272
Wspieranie rodziny w 2017 r.....	Family support in 2017.....	12 (167) 273
Rodzinna piecza zastępcza (2010, 2015, 2016, 2017).....	Family foster care (2010, 2015, 2016, 2017).....	13 (168) 273
Institutionalna piecza zastępcza (2010, 2015, 2016, 2017).....	Institutional foster care (2010, 2015, 2016, 2017).....	14 (169) 274

		Tablica Table	Strona Page
Pomoc społeczna stacjonarna (2010, 2015, 2016, 2017)	Stationary social welfare (2010, 2015, 2016, 2017).....	15 (170)	274
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2010, 2015, 2016, 2017)	Stationary social welfare facilities by groups of residents (2010, 2015, 2016, 2017)	16 (171)	275
Świadczenia pomocy społecznej (2010, 2015, 2016, 2017)	Social assistance benefits (2010, 2015, 2016, 2017).....	17 (172)	276

DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT

Uwagi ogólne	General notes	x	277
Kultura	Culture		
Książki i broszury wydane (2010, 2015, 2016, 2017)	Books and pamphlets published (2010, 2015, 2016, 2017).....	1 (173)	280
Gazety i czasopisma wydane (2010, 2015, 2016, 2017)	Newspapers and magazines published (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (174)	280
Biblioteki publiczne (z filiami) [2010, 2015, 2016, 2017]	Public libraries (with branches) [2010, 2015, 2016, 2017].....	3 (175)	281
Muzea (2010, 2015, 2016, 2017).....	Museums (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (176)	281
Instytucje paramuzealne (2010, 2015, 2016, 2017)	Museum-related institutions (2010, 2015, 2016, 2017).....	5 (177)	282
Galerie sztuki (2010, 2015, 2016, 2017).....	Art galleries (2010, 2015, 2016, 2017).....	6 (178)	282
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2010, 2015, 2016, 2017).....	Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2010, 2015, 2016, 2017)	7 (179)	283
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2010, 2015, 2016, 2017).....	Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs, community centres (2010, 2015, 2016, 2017)	8 (180)	284
Kina stałe (2010, 2015, 2016, 2017).....	Fixed cinemas (2010, 2015, 2016, 2017)	9 (181)	285
Abonenci telewizji kablowej (2010, 2015, 2016, 2017)	Cable television subscribers (2010, 2015, 2016, 2017).....	10 (182)	285
Abonenci radiowi i telewizyjni (2010, 2015, 2016, 2017)	Radio and television subscribers (2010, 2015, 2016, 2017).....	11 (183)	285
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki (2010, 2015, 2016, 2017)	Tourist accommodation establishments (2010, 2015, 2016, 2017)	12 (184)	286
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2010, 2015, 2016, 2017).....	Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2010, 2015, 2016, 2017).....	13 (185)	288
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2010, 2015, 2016, 2017)	Occupancy in tourist accommodation establishments (2010, 2015, 2016, 2017).....	14 (186)	289
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2010, 2015, 2016, 2017)	Catering establishments in tourist accommodation establishments (2010, 2015, 2016, 2017)...	15 (187)	289
Hotele według kategorii (2010, 2015, 2016, 2017)	Hotels by category (2010, 2015, 2016, 2017).....	16 (188)	290
Sport	Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2010, 2014, 2016).....	Physical education organizations and sports clubs (2010, 2014, 2016).....	17 (189)	291
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2016 r.	Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2016.....	18 (190)	292

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMA- CYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOL- OGY. INFORMATION SOCIETY		
Uwagi ogólne	General notes	x	293
Nauka i technika	Science and technology		
Podmioty oraz pracujący w działalności badaw- czej i rozwojowej (2010, 2015, 2016, 2017)	Entities and internal personnel in research and development (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (191)	298
Pracujący w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2010, 2015, 2016, 2017).....	Internal personnel in research and develop- ment by educational level (2010, 2015, 2016, 2017).....	2 (192)	299
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	Gross domestic expenditures on research and de- velopment activity (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	3 (193)	300
Nakłady w działalności badawczej i rozwojowej według dziedzin B+R (2010, 2015, 2016, 2017)	Gross domestic expenditures in research and development by of field R&D (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (194)	301
Nakłady na działalności badawczą i rozwojową według sektorów instytucjonalnych (ceny bie- żące) [2010, 2015, 2016, 2017]	Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (cur- rent prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	5 (195)	301
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	Current expenditures on research and devel- opment activity by type of activity (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017].....	6 (196)	302
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2010, 2015, 2016, 2017)	Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2010, 2015, 2016, 2017)	7 (197)	302
Udział przychodów netto ze sprzedaży produk- tów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemy- śle w 2017 r.	Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net reve- nues from sales in industry in 2017.....	8 (198)	303
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2015–2017	Innovative enterprises in industry by type of in- troduced innovation during 2015–2017.....	9 (199)	304
Nakłady na działalność innowacyjną w przemy- śle według źródeł finansowania (ceny bieżą- ce) [2010, 2015, 2016, 2017]	Expenditures on innovation activities in indus- try by source of funds (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017].....	10 (200)	305
Nakłady na działalność innowacyjną w przemy- śle (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017].....	Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017].....	11 (201)	306
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2010, 2015, 2016, 2017)	Resident inventions and utility models (2010, 2015, 2016, 2017)	12 (202)	308
Społeczeństwo informacyjne	Information society		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2010, 2015, 2016, 2017).....	Enterprises using selected information and communication technologies (2010, 2015, 2016, 2017).....	13 (203)	308
Cele wykorzystania internetu w przedsiębior- stwach (2010, 2015, 2016, 2017)	Purpose of using the internet by enterprises (2010, 2015, 2016, 2017)	14 (204)	308

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES		
Uwagi ogólne	General notes	x	310
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2010, 2015, 2016, 2017).....	Price indices of consumer goods and services (2010, 2015, 2016, 2017).....	1 (205)	311
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2010, 2015, 2016, 2017).....	Retail prices of selected goods and services (2010, 2015, 2016, 2017).....	2 (206)	311
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2010, 2015, 2016, 2017).....	Average procurement prices of major agricultural products (2010, 2015, 2016, 2017).....	3 (207)	314
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2010, 2015, 2016, 2017).....	Average market-place prices received by farmers (2010, 2015, 2016, 2017).....	4 (208)	314
DZIAŁ XV. ROLNICTWO. ŁOWIECTWO. LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE. HUNTING. FORESTRY		
Uwagi ogólne	General notes	x	315
Rolnictwo	Agriculture		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2010, 2015, 2016, 2017).....	Trends and major economic and production results in agriculture (2010, 2015, 2016, 2017).....	1 (209)	321
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2016, 2017).....	Agricultural land area by land type (2010, 2016, 2017).....	2 (210)	323
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2016,).....	Farms by area groups (2010, 2016).....	3 (211)	323
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2010, 2014, 2015, 2016].....	Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2010, 2014, 2015, 2016].....	4 (212)	324
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2010, 2014, 2015, 2016].....	Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2010, 2014, 2015, 2016].....	5 (213)	324
Powierzchnia zasiewów (2010, 2015, 2016, 2017).....	Sown area (2010, 2015, 2016, 2017).....	6 (214)	326
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2010, 2015, 2016, 2017).....	Selected crop production and yields (2010, 2015, 2016, 2017).....	7 (215)	327
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw grunto- wych (2015, 2016, 2017).....	Area, production and yields of field vegetables (2015, 2016, 2017).....	8 (216)	328
Powierzchnia i zbiory owoców z drzew w sadach (2015, 2016, 2017).....	Area and production of tree fruit in orchards (2015, 2016, 2017).....	9 (217)	329
Powierzchnia i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach (2015, 2016, 2017).....	Area and production of fruit bushes and berry fruit in orchards (2015, 2016, 2017).....	10 (218)	330
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2010, 2015, 2016, 2017).....	Cattle, pigs, sheep and horses (2010, 2015, 2016, 2017).....	11 (219)	331
Drób (2010, 2015, 2016, 2017).....	Poultry (2010, 2015, 2016, 2017).....	12 (220)	332
Produkcja żywca rzeźnego (2010, 2015, 2016, 2017).....	Production of animals for slaughter (2010, 2015, 2016, 2017).....	13 (221)	332
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2010, 2015, 2016, 2017).....	Production of meat, fats and pluck (2010, 2015, 2016, 2017).....	14 (222)	333
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2010, 2015, 2016, 2017).....	Production of cows' milk and hen eggs (2010, 2015, 2016, 2017).....	15 (223)	333
Ciągniki rolnicze (2010, 2016).....	Agricultural tractors (2010, 2016).....	16 (224)	334

	Tablica Table	Strona Page
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2009/10, 2014/15, 2015/16, 2016/17)	Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2009/10, 2014/15, 2015/16, 2016/17).....	17 (225) 334
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	Value of agricultural products procurement (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	18 (226) 335
Skup ważniejszych produktów rolnych (2010, 2015, 2016, 2017)	Procurement of major agricultural products (2010, 2015, 2016, 2017)	19 (227) 336
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2010, 2015, 2016, 2017)	Organic farms (2010, 2015, 2016, 2017)	20 (228) 337
Łowiectwo	Hunting	
Ważniejsze zwierzęta łowne (2010, 2015, 2016, 2017)	Major game species (2010, 2015, 2016, 2017)	21 (229) 337
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2010/2011, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	Shoot of main game species (2010/2011, 2015/16, 2016/17, 2017/18)	22 (230) 338
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2010, 2015, 2016, 2017)	Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts (2010, 2015, 2016, 2017).....	23 (231) 338
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych (2010, 2015, 2016, 2017)	Forest land (2010, 2015, 2016, 2017).....	24 (232) 339
Powierzchnia lasów (2013-2017).....	Forest areas (2013-2017).....	25 (233) 340
Zasoby drzewne na pnii (2013-2017).....	Growing stock of standing wood (2013-2017)	26 (234) 342
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2010, 2015, 2016, 2017).....	Renewals, afforestations and other forest breeding work (2010, 2015, 2016, 2017)	27 (235) 344
Pozyskanie drewna (2010, 2015, 2016, 2017).....	Removals (2010, 2015, 2016, 2017).....	28 (236) 345
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2010, 2015, 2016, 2017)	Trees and shrubs outside the forest and removals (2010, 2015, 2016, 2017).....	29 (237) 346
Pożary w lasach (2010, 2015, 2016, 2017)	Forest fires (2010, 2015, 2016, 2017).....	30 (238) 346
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	General notes	x 347
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu [2010, 2015, 2016, 2017]	Sold production of industry [2010, 2015, 2016, 2017].....	1 (239) 350
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	2 (240) 352
Produkcja wybranych wyrobów (2010, 2015, 2016, 2017)	Production of selected products (2010, 2015, 2016, 2017).....	3 (241) 353
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2010, 2015, 2016, 2017)	Average paid employment in industry (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (242) 354
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2010, 2015, 2016, 2017)	Average monthly gross wages and salaries in industry (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (243) 356

	Tablica Table	Strona Page
Budownictwo		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	6 (244)	358
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	7 (245)	358
Budynki oddane do użytkowania (2010, 2015, 2016, 2017)	8 (246)	360
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2010, 2015, 2016, 2017)	9 (247)	361
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2010, 2015, 2016, 2017)	10 (248)	363
Construction		
Construction and assembly production (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	6 (244)	358
Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	7 (245)	358
Buildings completed (2010, 2015, 2016, 2017)	8 (246)	360
Buildings completed by type of buildings (2010, 2015, 2016, 2017)	9 (247)	361
Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction (2010, 2015, 2016, 2017)	10 (248)	363
DZIAŁ XVII. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA		
Uwagi ogólne	x	364
Transport		
Linie kolejowe eksploatowane (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (249)	366
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (250)	366
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2010, 2015, 2016, 2017)	3 (251)	367
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (252)	367
Transport samochodowy zarobkowy (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (253)	368
Komunikacja miejska (2010, 2015, 2016, 2017) ...	6 (254)	368
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2015, 2016, 2017)	7 (255)	369
Wypadki drogowe i ich ofiary (2010, 2015, 2016, 2017)	8 (256)	370
Telekomunikacja		
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2010, 2015, 2016, 2017)	9 (257)	370
CHAPTER XVII. TRANSPORT. TELECOMMUNICATION		
General notes	x	364
Transport		
Railway lines operated (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (249)	366
Hard surface public (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (250)	366
Registered road vehicles and tractors (2010, 2015, 2016, 2017)	3 (251)	367
Regular bus transport lines (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (252)	367
Road transport for hire and reward (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (253)	368
Urban transport (2010, 2015, 2016, 2017)	6 (254)	368
Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2015, 2016, 2017)	7 (255)	369
Road traffic accidents and their casualties (2010, 2015, 2016, 2017)	8 (256)	370
Telecommunication		
Telephone subscribers and telephone sets (2010, 2015, 2016, 2017)	9 (257)	370
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA		
Uwagi ogólne	x	371
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	1 (258)	374
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	2 (259)	374
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	3 (260)	374
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (261)	375
Gastronomia (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (262)	375
Magazyny handlowe (2005, 2012, 2015)	6 (263)	376
Targowiska (2010, 2015, 2016, 2017)	7 (264)	376
CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
General notes	x	371
Retail sales (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	1 (258)	374
Retail sales by groups (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	2 (259)	374
Wholesale sales in trade enterprises (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	3 (260)	374
Shops by organizational forms and petrol stations (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (261)	375
Catering (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (262)	375
Trade warehouses (2005, 2012, 2015)	6 (263)	376
Marketplaces (2010, 2015, 2016, 2017)	7 (264)	376

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	General notes	x	377
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2010, 2015, 2016, 2017)	Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (265)	382
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2010, 2015, 2016, 2017)	Revenues, costs and financial results of enterprises by sections (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (266)	383
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2010, 2015, 2016, 2017)	Enterprises by obtained financial results (2010, 2015, 2016, 2017)	3 (267)	384
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2010, 2015, 2016, 2017)	Economic relations in enterprises (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (268)	385
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2010, 2015, 2016, 2017)	Current assets of enterprises (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (269)	386
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2010, 2015, 2016, 2017)	Share equity (funds) of enterprises (2010, 2015, 2016, 2017)	6 (270)	388
Kapitał zakładowy spółek (2010, 2015, 2016, 2017)	Initial capital of companies (2010, 2015, 2016, 2017)	7 (271)	390
Zobowiązania przedsiębiorstw (2010, 2015, 2016, 2017)	Liabilities of enterprises (2010, 2015, 2016, 2017)	8 (272)	392
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	General notes	x	393
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2010, 2015, 2016, 2017)	Local government units budgets revenue by type (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (273)	395
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2017 r.	Local government units budgets revenue by division in 2017	2 (274)	397
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2010, 2015, 2016, 2017)	Local government units budgets expenditure by type (2010, 2015, 2016, 2017)	3 (275)	398
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2017 r.	Local government units budgets expenditure by division in 2017	4 (276)	399
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2015, 2016, 2017)	Revenue and costs of local government budgetary establishments (2015, 2016, 2017)	5 (277)	400
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	General notes	x	401
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	Investment outlays (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	1 (278)	405
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	2 (279)	406
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016, 2017]	Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	3 (280)	407

		Tablica Table	Strona Page
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016, 2017].....	Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016, 2017].....	4 (281)	408
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016, 2017]	Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	5 (282)	409
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	General notes	x	410
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2014, 2015, 2016]	Gross domestic product (current prices) [2014, 2015, 2016]	1 (283)	414
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2014, 2015, 2016]	Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2014, 2015, 2016].....	2 (284)	415
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2014, 2015, 2016)	Nominal income in the households sector (2014, 2015, 2016)	3 (285)	415
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	General notes	x	416
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2010, 2015, 2016, 2017)	Entities of the national economy in the REGON register (2010, 2015, 2016, 2017)	1 (286)	417
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2010, 2015, 2016, 2017)	Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2010, 2015, 2016, 2017)	2 (287)	418
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2010, 2015, 2016, 2017).....	Commercial companies by legal status and sections (2010, 2015, 2016, 2017).....	3 (288)	420
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2010, 2015, 2016, 2017).....	Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2010, 2015, 2016, 2017)	4 (289)	421
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2010, 2015, 2016, 2017).....	Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2010, 2015, 2016, 2017)	5 (290)	423

SPIS WYKRESÓW

LIST OF CHARTS

		Strona Page
Podział administracyjny województwa świętokrzyskiego w 2017 r.	Administrative division of Świętokrzyskie voivodship in 2017	425
Podział województwa świętokrzyskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2018 r.	Division of the Świętokrzyskie voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS) in 2018	426
Województwo świętokrzyskie na tle kraju w 2017 r.	Świętokrzyskie voivodship against the background of Poland in 2017	427
Struktura emitowanych zanieczyszczeń powietrza	Structure of air pollutants emitted	428
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	Outlays on fixed assets in environmental protection	428
Ludność według płci i wieku w 2017 r.	Population by sex and age in 2017	429
Struktura pracujących według sekcji	Structure of employed persons by section	430
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i czasu pozostawania bez pracy	Structure of registered unemployed persons by age and duration of unemployment	430
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego w województwie	Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in voivodship	431
Niepelnozatrudnieni według płci i wybranych sekcji w 2017 r.	Part-time employees by sex and selected sections in 2017	432
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	Average monthly per capita expenditures of households	432
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2017/18	Education by educational level in the 2017/18 school year	433
Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć wychowania pozaszkolnego w 2017 r.	Participants of permanent and temporary forms of pursuits in extracurricular education in 2017	434
Struktura studentów szkół wyższych według płci i typów szkół w roku szkolnym 2017/18	Structure of students of higher education institutions by sex and type of school in 2017/18 school year	434
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2017 r.	Land use in agricultural holdings in 2017	435
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2016 r.	Structure of market agricultural output in 2016	435
Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	Revenue and expenditure of local government units budgets per capita	436
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	Structure of gross value added by kinds of activity (current prices)	436

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (—)	–	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
Kropka (.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. data not available or not reliable.
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. not applicable.
Znak Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 28. categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 28.
Znak #	–	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
„W tym” „Of which”	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.
Comma (,)	–	used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	m	=	metr
thous.	=	thousand			metre
mln	=	million	km	=	kilometr
		million			kilometre
zł	=	złoty	m ²	=	metr kwadratowy
zł	=	złoty			square metre
szt	=	sztuka	ha	=	hektar
pcs	=	piece			hectare
egz	=	egzemplarz	km ²	=	kilometr kwadratowy
					square kilometre
kpl	=	komplet	l	=	litr
					litre
wol.	=	wolumin	hl	=	hektolitr
vol.	=	volume			hectolitre
μg	=	mikrogram	dm ³	=	decymetr sześcienny
		microgram			cubic decimetre
g	=	gram	m ³	=	metr sześcienny
		gram			cubic metre
kg	=	kilogram	dam ³	=	dekametr sześcienny
		kilogram			cubic decametre
dt	=	decytona	hm ³	=	hektometr sześcienny
		deciton			cubic hectometre
t	=	tona	kW·h	=	kilowatogodzina
		tonne			kilowatt-hour
mm	=	milimetr	MW·h	=	megawatogodzina
		millimetre			megawatt-hour
cm	=	centymetr	GW·h	=	gigawatogodzina
		centimetre			gigawatt-hour

GJ	= gigadžul gigajoule	ust.	= ustęp
PJ	= petadžul petajoule	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
°C	= stopień Celsjusza centigrade	i in.	= i inni
h	= godzina hour	itp.	= i tym podobne
d	= doba	etc.	= and the rest
24h	= 24 hours	m.in.	= między innymi
r.	= rok	i.a.	= among others
ceg	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych	np.	= na przykład
brick	= standard brick unit expressing the quantity of wall building materials	e.g.	= for example
t/r	= ton rocznie	tj.	= to jest
t/y	= tonnes per year	i.e.	= that is
art.	= artykuł article	ozn.	= to znaczy
cd.	= ciąg dalszy	i.e.	= that is
cont.	= continued	ozn.	= tak zwany
dok.	= dokończenie	ww.	= wyżej wymieniony
cont.	= continued	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
Lp.	= liczba porządkowa	S.A.	= Spółka Akcyjna Joint stock company
No.	= number	ZOZ	= Zakład Opieki Zdrowotnej Health Care Institution
Kk	= Kodeks karny	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
kl.	= klasa	NUTS	= Nomenclature of Territorial Units for Statistics
m.st.	= miasto stołeczne	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
nr (Nr)	= numer	ECE	= Economic Commission for Europe
No.	= number	EURO	= Biuro Statystyczne Wspólnot Europejskich
poz.	= pozycja	STAT	Office Statistique des Communautes Européennes
pkt	= punkt	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
tabl.	= tablica table	UN	= United Nations
		UNES	= Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury
		CO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej — Statistical Classification of Economic Activities in the European community — NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007 w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004 wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności (ujęcie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te powodowały również brak porównywalności danych przy niezmiennych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, który obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administracyjnych i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”;

2) według **sektorów instytucjonalnych** — wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community — NACE rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) and replaced Polish Classification of Activities – PKD 2004.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the previously used PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact it introduced scope-related changes, i. e. new groupings of activity types (presentation of new types, division or aggregation of the previous ones) as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. In some cases these changes result in a lack of comparability of data if the names of classification levels remain unchanged.

The item “**Industry**” was introduced as an additional grouping, including sections “Mining and quarrying”, “Manufacturing” and “Electricity, gas, steam and air conditioning supply as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”;

2) according to **institutional sectors** — exclusively within the scope of regional accounts;

3) według **sektorów własności**:

- sektor publiczny — grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- sektor prywatny — grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i — jeśli nie zaznaczono inaczej — obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- powyżej 49 osób.

4. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji, działów i grup PKD opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku — obok PKD 2007 — należy wymienić:

1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności**, na

3) according to **ownership sectors**:

- public sector — grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as “mixed ownership” with a predominance of public sector entity capital (property),
- private sector — grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- more than 49 persons.

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data according to NACE sections, divisions and groups are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.

7. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

1) the **Occupations and Specializations Clas-**

podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 227), w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.;

- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług (PKWiU 2015)**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2015, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 IX 2015 r. (Dz. U. poz. 1676) w miejsce PKWiU 2008 stosowanej do 31 XII 2015 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

8. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym, z wyjątkiem zweryfikowanej liczby ludności dla lat 2000 i 2001, którą podano zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym w dniu 31 XII 2002 r. (patrz uwagi ogólne działu „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 1 na str. 108). Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” — pozostałe terytorium województwa.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają

sification, on the basis of which councillors of organs of local self-government entities are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 7 VIII 2014 (uniform text Journal of Laws 2018, item 227) replacing the classification valid until 31 XII 2014;

- 2) the **Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2015)**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of the following international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2016 by a decree of the Council of Ministers, dated 4 IX 2015 (Journal of Laws item 1676), replacing the classification used until 31 XII 2015;
- 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
- 4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;
- 5) the Classification of Fixed Assets (KŚT), on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).

8. Information on voivodship as well as by **urban** and **rural area** is presented according to administrative division in a given period, excluding the verified number of population for years 2000 and 2001, which was given according to administrative division as of 31 XII 2002 (see general notes to the chapter “Population. Religious denominations”, item 1 on page 108). The term urban area is understood as an area located within the administrative borders of these units, while a rural area is understood as the remaining territory of the voivodship.

9. Data in **current prices** correspond to ob-

uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług (od produktów krajowych i od importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej — ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
  - ceny stałe 1995 r. (średnie ceny bieżące 1995 r.) w 2000 r.,
  - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006—2010,
  - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) dla lat 2011—2015,
  - ceny stałe 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.) od 2016 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki)

obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki — w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach — obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku

tained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

In order to evaluate production and gross value added, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: the value added tax — VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including the excise tax) as well as other taxes on products, such as the excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting, the lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

10. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output — current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) sold production of industry:
  - 1995 constant prices (1995 average current prices) in 2000,
  - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006—2010,
  - 2010 constant prices (2010 average current prices) for 2011—2015,
  - 2015 constant prices (2015 average current prices) since 2016.

11. Relative numbers (indices, percentages)

are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices — in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. When computing per capita data (1000

(np. liczba lekarzy) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) — według stanu w dniu 30 VI.

U w a g a. Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną — jeśli nie zaznaczono inaczej — za lata 2000–2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002; od 2010 r. — Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

13. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.

17. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

population, etc.) as of the end of a year (e.g., the number of doctors), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) — as of 30 VI.

Note. Calculations were made on the basis of for the years 2000–2008 - the results of Population and Housing Census of 2002; since 2010 results of Population and Housing Census 2011.

13. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

14. Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

15. Due to the electronic method of data processing, in some cases component totals can differ from the amount given in the item „total”.

16. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note.

17. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

**MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)**

**INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD — 10 Revision)**

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
Diseases of blood and blood-forming organs	Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital anomalies	Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane
Symptoms and ill-defined conditions	Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI — PKD 2007
NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE — NACE rev. 2

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

X

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Electricity, gas, steam and air conditioning supply

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

X

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Water supply, sewerage, waste management and remediation activities

Handel; naprawa pojazdów samochodowych

Trade; repair of motor vehicles

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle

Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles

Zakwaterowanie i gastronomia

Accommodation and catering

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Accommodation and food service activities

Obsługa rynku nieruchomości

X

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Real estate activities

Administrowanie i działalność wspierająca

X

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Administrative and support service activities

działy
divisions

Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny

Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker

Produkcja wyrobów z drewna oraz z korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania

Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials

Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej

X

Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej

Manufacture of coke and refined petroleum products

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007) (dok.)

NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE — NACE rev. 2 (cont.)

działy (dok)
divisions (cont.)

Produkcja wyrobów z metali Manufacture of metal products		Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Produkcja maszyn i urządzeń X		Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep X		Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Gospodarka odpadami; odzysk surowców X		Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery.
Budowa budynków X		Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej X		Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej Civil engineering

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodological Papers and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2017 R.

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY — stan w dniu 31 XII				
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION — as of 31 XII				
Powierzchnia w km ²	312679	11711	3,7	Area in km ²
Powiaty	314	13	4,1	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	1	1,5	Cities with powiat status
Gminy	2478	102	4,1	Gminas
Miasta	923	33	3,6	Towns
Miejscowości wiejskie	52512	2486	4,7	Rural localities
Sołectwa	40725	2133	5,2	Village administrator's offices
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA				
ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	35,6	1,8	5,0	particulates
gazowych	213920,7	13635,5	6,4	gases
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3258	111	3,4	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2439	75	3,1	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	808	36	4,5	with increased biogene removal
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	113792,8	4340,0	3,8	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	11968,7	234,4	2,0	Municipal waste collected ^b (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	6825,4	120,5	1,8	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	2,6	2,5	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	2065,7	41,2	2,0	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	0,8	0,8	x	in % of total investment outlays
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE^c				
PUBLIC SAFETY ^c				
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	753963	21085	2,8	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	196,2	168,7	86,0	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	71,7	79,9	111,4	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a Working on sewage network. b Estimated data. c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2017 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38433,6	1247,7	3,2	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23109,3	556,2	2,4	urban areas
wieś	15324,3	691,6	4,5	rural areas
w tym kobiety	19840,4	639,2	3,2	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	107	x	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	63	64	x	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,0	-2,7	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,0	-1,8	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{aa} (stan w dniu 31 XII) w tys.	15380,7	481,2	3,1	Employed persons ^{aa} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	4283,73	3705,65	86,5	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1081,7	46,6	4,3	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	6,6	8,8	133,3	Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	303903,1	13715,2	4,5	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	156780,5	6122,2	3,9	sewerage distribution ^c
gazowej	152217,2	4414,1	2,7	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwelling stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	14439,8	444,3	3,1	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	375,7	356,1	94,8	per 1000 population
izby: w tysiącach	55205,6	1681,7	3,0	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1436,4	1347,8	93,8	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	1068557,5	33157,9	3,1	useful floor area of dwellings: in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	27802,7	26574,6	95,6	per 1000 population in m ²

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2017 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				Dwellings completed:
w tysiącach	178,3	3,2	1,8	in thousands
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania	4,6	2,5	54,3	dwellings
izby	18,1	13,1	72,2	rooms
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	430,4	304,6	70,8	useful floor area of dwellings in m ²
EDUKACJA^a I WYCHOWANIE — stan na początku roku szkolnego EDUCATION ^a — as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				Pupils and students in schools ^b in thous.:
podstawowych	2657,0	78,6	3,0	primary
gimnazjalnych	703,9	22,8	3,2	lower secondary
branżowych I stopnia ^c	166,4	4,9	3,0	stage I sectoral vocational ^c
liceach ogólnokształcących	474,5	15,9	3,3	general secondary
technikach	503,2	18,4	3,7	technical secondary
artystycznych ogólnokształcących ^d	13,0	0,3	2,2	general art ^d
policealnych	235,6	9,6	4,1	post-secondary
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e :				Children attending pre-primary education establishments ^e :
w tysiącach	1361,2	37,6	2,8	in thousands
na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat	847	803	94,8	per 1000 children aged 3-5
OCHRONA ZDROWIA^f I POMOC SPOŁECZNA — stan w dniu 31 XII HEALTH CARE ^f AND SOCIAL WELFARE — as of 31 XII				
Pracownicy medyczni ^g :				Medical personnel ^g
lekarze	90284	2978	3,3	doctors
lekarze dentyści	13331	489	3,7	dentists
pielęgniarki ^h	193700	7411	3,8	nurses ^h
Przychodnie	21665	624	2,9	Out-patients departments
Szpitala ogólne	951	25	2,6	General hospitals
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	185,3	6,1	3,3	Beds in general hospitals in thous.
Apteki ogólnodostępne	13338	432	3,2	Generally available pharmacies

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 217. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. c Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. d Dających uprawnienia zawodowe. e Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. f Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. g Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 259; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka zawodowa (lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek lub położnych). h Łącznie z magistrami pielęgniarstwa.

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 217. b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. c Including students in special job-training schools. d Leading to professional certification. e Including children attending for all school year in the units performing health care activities. f Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration. g See general notes, item 3 on page 259; including persons whose primary workplace is a professional practice (doctors, dentists, nurses or midwives). h Including master nurses.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2017 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100	
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM			
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	7953	270	3,4 Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	128357,1	4264,7	3,3 Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	949	32	3,4 Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	37503,1	647,1	1,7 Museum and exhibition visitors in thous.
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	491	15	3,1 Fixed cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	56718,9	1172,0	2,1 Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^{ab} w tys. miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	774,0	16,6	2,1 Tourist accommodation establish- ments ^{ab} in thous.: number of beds (as of 31 VII)
korzystający z noclegów	31989,3	580,3	1,8 tourists accommodated
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY			
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^c w tys. ha	14620,5	486,2	3,3 Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^c in thous. ha
pod zasiewami ^d	10757,0	330,5	3,1 sown area ^d
grunty ugorowane	150,4	8,5	5,6 fallow land
uprawy trwałe	384,3	35,9	9,3 permanent crops
w tym sady	362,0	34,9	9,6 of which orchards
ogrody przydomowe	27,7	1,6	5,9 kitchen gardens
łąki i pastwiska	3170,7	104,6	3,3 meadows and pastures

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. c Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy do 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. d Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. c Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of upto 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. d Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). e Including kitchen gardens.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2017 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

ROLNICTWO I LEŚNICTWO (dok.)
AGRICULTURE AND FORESTRY (cont.)

Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^a w tys. ha:				Sown area (as of June) ^a in thous. ha:
zboża	7602,0	245,2	3,2	cereals
ziemniaki	321,3	17,5	5,4	potatoes
warzywa gruntowe ^b	177,6	13,1	7,4	ground vegetables ^b
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:
zboża	31925,0	798,7	2,5	cereals
ziemniaki	8956,0	389,6	4,3	potatoes
warzywa gruntowe ^b	4583,3	346,7	7,6	ground vegetables ^b
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża	42,0	32,6	77,6	cereals
ziemniaki	278,8	223,0	80,0	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9242,4	332,1	3,6	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO
INDUSTRY AND CONSTRUCTION

Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				Sold production of industry (current prices):
w milionach złotych	1417247,1	28212,7	2,0	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	36886	22575	61,2	per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^c (ceny bieżące):				Sales of construction and assembly production ^c (current prices):
w milionach złotych	186798,0	4371,3	2,3	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	4862	3498	71,9	per capita in zł

^a Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^b Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^c Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

^a Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). ^b Including kitchen gardens. ^c Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2017 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
		ogółem total	Polska = 100 Poland = 100	
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA — stan w dniu 31 XII				
TRANSPORT. TELECOMMUNICATION — as of 31 XII				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	299647	14452	4,8	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	92,5	89,0	x	of which improved in %
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt.:				Registered cars ^a in thous. units:
osobowe	22503,6	680,7	3,0	passenger cars
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3639,0	137,2	3,8	lorries and road tractors ^b
Placówki dla usług pocztowych ^c	7564	257	3,4	Postal service offices ^c
Telefoniczne łącza główne ^d :				Telephone main line ^d :
w tysiącach	4081,8	95,7	2,3	in thousands
w tym standardowe łącza główne na 1000 ludności	3338,1	85,8	2,6	of which standard main line per 1000 population
	106,2	76,7	72,2	
HANDEL — stan w dniu 31 XII				
TRADE — as of 31 XII				
Sklepy	355043	10417	2,9	Shops
Liczba ludności na 1 sklep	108	120	111,1	Population per 1 shop
Targowiska stałe	2173	76	3,5	Permanent marketplaces
FINANSE PUBLICZNE				
PUBLIC FINANCE				
Budżety gmin^e				Budgets of gminas^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	111189,3	4162,5	3,7	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	4307	3955	91,8	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	111984,4	4158,5	3,7	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	4338	3952	91,1	per capita in zł
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	78529,5	1226,8	1,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	6229	6217	99,8	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	78504,1	1268,5	1,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	6227	6428	103,2	per capita in zł
Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	25388,5	1076,3	4,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	983	1023	104,0	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	25360,4	1069,8	4,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	982	1017	103,5	per capita in zł
Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	14771,4	513,8	3,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	384	411	107,0	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	14317,4	484,2	3,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	373	387	104,0	per capita in zł

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Dane dotyczą poczty publicznej i operatorów niepublicznych. d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. b Including vans. c Data concern operators of the public post office and operators of the non-public. d Data concern operators of the public telecommunication network. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2017 R. (dok.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	Polska = 100 Poland = 100	SPECIFICATION
	ogółem total			
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne ^a (ceny bieżące):				Investment outlays ^a (current prices):
w milionach złotych	257880,7	4852,3	1,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	6712	3883	57,9	per capita in zł
Wartość brutto środków trwałych ^b				Gross value of fixed assets ^b (as of
(stan w dniu 31 XII; bieżące ceny				31 XII; current book-keeping
ewidencyjne):				prices):
w milionach złotych	3831949,8	95625,9	2,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	99703	76640	6,2	per capita in zł
PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Podmioty gospodarki narodowej				Entities of the national economy in
w rejestrze REGON ^c (stan				the REGON register ^c (as
w dniu 31 XII)	4309800	112296	2,6	of 31 XII)
sektor publiczny	115075	2955	2,6	public sector
sektor prywatny	4140861	108688	2,6	private sector
RACHUNKI REGIONALNE W 2016 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2016				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				Gross domestic product (current
w milionach złotych	1861112	43448	2,3	prices):
na 1 mieszkańca w zł	48432	34633	71,5	in million zlotys
na 1 pracującego w zł				per capita in zł
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				Gross value added (current prices):
w milionach złotych	1643981	38376	2,3	in million zlotys
na 1 pracującego w zł	113872	84759	74,4	per 1 employed person in zł
Nominalne dochody do dyspozycji				Gross nominal disposable income
brutto w sektorze gospodarstw				in the households sector:
domowych:				in the households sector:
w milionach złotych	1121369	32084	2,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	29182	25575	87,6	per capita in zł

a Według lokalizacji inwestycji. b Według siedziby jednostki lokalnej. c Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; w podziale według sektorów własności nie indywidualne w rolnictwie; w podziale według sektorów własności nie uwzględniono podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanej formy własności.

a By localization of investments. b According to the seat of the local unit. c Excluding persons tending private farms in agriculture; the division by the sectors of ownerships does not include entities, which have not registered the form of ownerships in the REGON register.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005 dokonano przy przyjęciu
N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005 are based on the

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
POWIERZCHNIA AREA					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	11691	11708	11711	11711
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL					
	Pobór wody – w % poboru ogółem				
	– na cele:				
2	produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	91,3	83,9	90,7	90,1
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	5,3	7,2	4,0	4,5
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	94	78	118	105
5	w tym do produkcji przemysłowej	87	67	108	95
	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi:				
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczenia	95,0	94,6	67,8	61,4
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,3	0,2	2,1	2,8
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	41,2	47,4	48,9	56,3
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				
9	pyłowych	8,8	4,5	2,8	2,4
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	85,5	60,7	78,1	70,0

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Ludność korzystająca – na podstawie

a From own intakes. b Water withdrawal at intakes before entering the water network. c Population connected to –

skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
revised number of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

11711	11711	11711	11711	Area in km ² (as of 31 XII)	1
-------	-------	-------	-------	--	---

ŚRODOWISKA
PROTECTION

				Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
				production ^a (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing)	2
90,6	91,1	91,4	91,5	exploitation of water supply network ^b	3
4,2	4,2	4,0	4,0	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ²	
				in dam ³	4
113	114	121	120	of which for industrial production	5
103	105	112	111	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:	
				treated in % of requiring treatment	6
78,5	80,8	79,3	80,8	untreated per 1 km ² in dam ³	7
1,5	1,3	1,4	1,3	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	8
58,5	61,7	63,2	64,0	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
				particulates	9
2,2	1,9	1,9	1,8	gases (excluding carbon dioxide)	10
72,2	89,9	80,5	72,8		

szacunków, ludność ogółem - na podstawie bilansów.
estimated data, the total population - based on balances.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
------	------------------	------	------	------	------

STAN I OCHRONA
ENVIRONMENTAL

	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanie- czyszczeń wytworzonych:				
11	pyłowych	99,4	99,7	99,8	99,8
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	25,4	32,3	46,5	43,6
13	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunal- nych) ^a na 1 km ² w t	164,0	136,5	167,7	379,0
14	Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	180	144	155	134
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
15	służące ochronie środowiska	5,9	5,2	8,7	14,9
16	służące gospodarce wodnej	2,5	2,7	1,8	1,6
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				
17	w % powierzchni ogólnej	50,2	61,9	64,5	64,9
18	na 1 mieszkańca w m ²	4501	5644	5893	5996

BEZPIECZEŃSTWO
PUBLIC

	Przestępstwa stwierdzone przez policję ^c w zakończonych postępowaniach przygoto- wawczych:				
19	w liczbach bezwzględnych	33160	39944	33382	29202
20	na 10 tys. ludności	254,4	310,5	259,8	229,9
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję ^c w %	61,3	68,5	78,4	75,1

a Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 75 . b Dane szacunkowe; w 2000 r. określone na zmianę katalogu odpadów. c Do 2012 r. łącznie z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych

a See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 7 on page 75 . b Estimated data; in 2000 defined as of waste. c Until 2012 including prosecutor’s office; since 2014 excluding punishable acts committed by juveniles.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
ŚRODOWISKA (dok.) PROTECTION (cont.)					
				Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
99,9	99,8	99,9	99,9	particulates	11
42,0	20,6	48,6	49,8	gases (excluding carbon dioxide)	12
				Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^a per 1 km ² in t	13
415,6	608,6	600,8	370,6	Municipal waste collected ^b (during the year) per capita in kg	14
157	166	134	188	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
13,9	8,0	4,6	2,5	in environmental protection	15
1,3	1,0	0,4	0,8	in water management	16
				Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):	
65,1	65,0	64,6	65,0	in % of total area	17
6032	6058	6041	6104	per capita in m ²	18

PUBLICZNE
SAFETY

				Ascertained crimes by the police ^c in completed preparatory proceedings:	
25477	24749	18970	21085	in absolute numbers	19
201,3	196,4	151,2	168,7	per 10 thous. population	20
				Rate of detectability of delinquents in ascer- tained crimes by the police ^c in %	21
72,3	76,4	74,3	79,9		

jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu przez nieletnich.

solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years due to a change in the catalogue

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
LUDNOŚĆ ^a					
POPULATION ^a					
22	Ludność w tys. (stan w dniu 31 XII)	1302,7	1285,0	1282,5	1268,2
23	miasta	599,4	583,5	579,0	567,8
24	wieś	703,3	701,5	703,6	700,4
25	w tym kobiety	666,4	658,1	656,1	649,0
26	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	105	105	105	105
27	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	111	110	110	108
Ludność w wieku w tys. (stan w dniu 31 XII):					
28	przedprodukcyjnym	319,6	264,3	234,2	219,3
29	produkcyjnym	767,0	802,4	815,9	797,9
30	poprodukcyjnym	216,0	218,3	232,5	251,1
31	Małżeństwa na 1000 ludności	5,7	5,5	6,1	4,6
32	Rozwoły na 1000 ludności	0,5	0,7	1,2	1,1
33	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,6	8,9	9,7	8,4
34	Zgony ^v na 1000 ludności	10,2	10,5	10,9	11,2
35	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,6	-1,7	-1,2	-2,7
36	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	8,6	5,9	6,3	4,9
37	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,6	-1,7	-2,0	-2,2
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
38	mężczyźni	70,5	70,6	71,8	72,8
39	kobiety	78,6	80,2	80,9	81,5
RYNEK LABOUR					
Pracujący ^{oe} (stan w dniu 31 XII):					
40	w tysiącach	594,2	434,8	458,4	454,0
41	w tym kobiety	289,3	202,9	215,5	219,3
42	na 1000 ludności	456,2	338,4	357,4	358,0
43	w sektorze prywatnym w %	.	76,7	78,6	80,1
według rodzajów działalności w %:					
44	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	.	.	32,7	33,0
45	przemysł i budownictwo	.	.	23,6	22,2
46	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^A ; informacja i komunikacja	.	.	18,8	18,5
47	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^A oraz pozostałe usługi ^I	.	.	25,0	26,4

a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2 na str. 108. b Łącznie ze zgonami niemowląt. c Do obliczenia d Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). e Dane opracowano z uwzględnieniem w 2000 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005—2009 — Narodowego Spisu Powszechnego Rolnego 2010. f Pod pojęciem pozostałe usługi należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”,

a See general notes to the chapter “Population”, item 2 on page 108. b Including infant deaths. c For 2014 were used. d By actual workplace and kind of activity (since 2004). e Data are compiled considering Census 1996, in 2005—2009 — of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration entertainment and recreation” and “Other service activities”.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
1263,2	1257,2	1252,9	1247,7	Population in thous. (as of 31 XII)	22
563,8	561,2	558,4	556,2	urban areas	23
699,3	696,0	694,5	691,6	rural areas	24
646,5	644,0	642,0	639,2	of which females	25
105	105	105	105	Females per 100 males (as of 31 XII)	26
108	107	107	107	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	27
215,2	211,7	209,1	207,3	Population of age in thous. (as of 31 XII):	
				pre-working	28
790,2	780,9	772,0	761,8	working	29
257,8	264,6	271,8	278,7	post-working	30
4,8	4,7	4,8	4,7	Marriages per 1000 population	31
1,5	1,4	1,4	1,4	Divorces per 1000 population	32
8,5	8,4	8,5	8,7	Live births per 1000 population	33
10,8	11,4	11,1	11,5	Deaths ^u per 1000 population	34
-2,3	-3,0	-2,7	-2,7	Natural increase per 1000 population	35
3,1	3,8	4,2	2,8	Infant deaths per 1000 live births	36
-2,0	-1,9 ^c	-1,4	-1,8	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	37
73,7	73,0	73,7	73,8	Life expectancy at the moment of birth:	
82,1	82,2	82,1	82,2	males	38
				females	39
PRACY					
MARKET					
460,0	465,0	473,8	481,2	Employed persons ^{ow} (as of 31 XII):	
221,8	224,4	229,2	230,8	in thousands	40
364,2	369,9	378,1	385,7	of which women	41
80,3	80,7	80,9	81,1	per 1000 population	42
				in private sector in %	43
				by kind of activities in %:	
32,5	32,2	31,6	31,1	agriculture, forestry and fishing	44
22,3	22,5	22,6	22,6	industry and construction	45
18,7	18,9	19,0	19,5	trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	46
26,5	26,4	26,8	26,7	financial and insurance activities; real estate activities and other services ^f	47

saldą wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. — Powszechnego Spisu profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca”, „ Administracja publiczna „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in 2000 — of the Agricultural since 2010 — of the Agricultural Census 2010. ^f The term "Other services" refers to the NACE Rev. 2 sections: and defence;

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
RYNEK LABOUR					
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
48	w tysiącach	.	69,4	67,3	64,5
49	na 1000 ludności	.	53,9	52,4	50,8
	w budownictwie:				
50	w tysiącach	.	13,5	19,8	16,8
51	na 1000 ludności	.	10,5	15,4	13,2
52	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	118,5	117,8	82,1	90,1
53	2000 = 100	100,0	99,4	69,3	76,1
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
54	kobiety	53,0	51,3	50,2	48,6
55	w wieku do 25 lat	30,1	23,9	22,3	20,0
56	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	49,4	53,2	30,7	38,2
57	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	2078	1070	190	149
58	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	16,6	20,6	15,2	16,6
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES. SOCIAL					
59	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1717,85	2042,43	2793,23	3165,93
60	2000 = 100	100,0	118,9	162,6	184,3
61	w tym: w przemyśle	.	2126,97	2813,80	3210,70
62	w budownictwie	.	1655,24	2348,52	2546,93

a Do wyciszenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych Rolnego 1996, w latach 2005—2009 — Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002

a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture in 2005—2009 — of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

PRACY (dok.)

MARKET (cont.)

				Average paid employment:	
				in industry:	
64	63,0	65,2	70,5	in thousands	48
50,6	50,0	52,0	56,4	per 1000 population	49
				in construction:	
16,1	16,0	16,4	15,9	in thousands	50
12,8	12,7	13,1	12,7	per 1000 population	51
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	52
75,4	66,1	57,1	46,6	in thous.	
63,7	55,8	48,2	39,3	2000 = 100	53
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
48,5	49,4	50,7	52,0	women	54
18,4	17,3	15,1	14,1	aged up to 25 years	55
41,9	37,3	37,7	35,5	out of work for longer than 1 year	56
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	57
114	87	35	38	per a job offer	
14,1	12,5	10,8	8,8	Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII) in	58

Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
SECURITY BENEFITS

3244,84	3374,56	3472,53	3705,65	Average monthly gross wages and salaries in zł	59
188,8896004	196,4	202,1	215,7	2000 = 100	60
3293,89	3468,98	3569,50	3879,68	of which: in industry	61
2650	2727,21	2858,63	2987,61	in construction	62

w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. — Powszechnego Spisu oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 2010. was used for calculation, estimated using the results: in 2000 — of the Agricultural Census 1996, — of the Agricultural Census 2010.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES. SOCIAL					
63	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	336,3	318,4	310,9	302,5
64	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	229,0	227,3	235,8	234,4
65	rolników indywidualnych	107,2	91,1	75,1	68,1
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:					
66	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	764,69	1010,88	1416,62	1675,09
67	rolników indywidualnych ^a	575,32	736,04	930,42	1094,62
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.					
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:					
68	wodociągowej	9289,1	11195,0	12425,6	13151,9
69	kanalizacyjnej ^b	1476,8	2689,0	3383,8	5165,2
Zużycie w gospodarstwach domowych:					
wody z wodociągów:					
70	w hektometrach sześciennych	38,0	31,4	31,4	33,6
71	na 1 mieszkańca w m ³	29,1	24,4	24,4	26,5
energii elektrycznej w miastach ^c :					
72	w gigawatogodzinach	314,6	332,7	362,5	355,3
73	na 1 mieszkańca w kWh	523,7	568,6	624,1	623,7

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień z kolektorami. ^c W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits households in which the main source of maintenance was income from a private farms in agriculture.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (dok.)

SECURITY BENEFITS (cont.)

299,8	300,4	302,0	303,0	Average number of retirees and pensioners in thous.	63
				receiving retirement and other pensions paid by	64
233,5	234,4	236,2	238,3	the Social Insurance Institution	
66,3	66,0	65,8	64,6	farmers	65
				Average monthly gross retirement and other pension	
				in zł:	
1732,48	1786,10	1818,86	1866,45	paid by the Social Insurance Institution	66
1118,1	1154,09	1157,75	1179,50	farmers ^a	67

MIESZKANIA

DWELLINGS

				Distribution network (as of 31 XII) in km:	
13138,4	13428,0	13510,9	13715,2	water supply	68
5605,2	6081,5	6155,1	6122,2	sewerage ^b	69
				Consumption in households:	
				water from water supply systems:	
33,4	34,8	34,7	33,0	in cubic hectometre	70
26,4	27,6	27,7	26,4	per capita in m ³	71
				electricity in urban areas ^c :	
346,3	343,3	340,5	346,6	in gigawatt-hour	72
612,0	609,4	608,7	620,9	per capita in kWh	73

do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. b Łącznie z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

from this system fund and to benefits from the Pension Fund. b Including collectors. c In 2000 excluding

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. — zamieszkane; stan w dniu 31 XII): mieszkania:				
74	w tysiącach	395,2	414,5	425,4	433,0
75	na 1000 ludności	303,4	322,5	331,7	341,4
76	izby na 1000 ludności	1000,7	1170,6	1239,9	1282,5
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
77	na 1000 ludności	18127	22779	24210	25146
78	przeciętna 1 mieszkania	59,7	70,6	73,0	73,7
	Mieszkania oddane do użytkowania: mieszkania:				
79	w tysiącach	1,8	2,1	2,3	2,9
80	na 1000 ludności	1,4	1,6	1,8	2,3
81	izby na 1000 ludności	6,5	7,7	8,3	11,4
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
82	na 1000 ludności	143,8	172,2	189,8	269,6
83	przeciętna 1 mieszkania	102,2	104,4	107,1	119,4
EDUKACJA ^b EDUCATION ^b					
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
84	podstawowych ^d	111,1	89,0	71,6	66,8
85	gimnazjach	40,8	55,6	43,3	37,5
86	branżowych I stopnia ^{ef}	18,5	6,9	7,6	5,9
87	liceach ogólnokształcących ^g	32,1	25,7	22,7	19,6
88	liceach profilowanych	x	6,5	0,7	0,1
89	technikach ^h	37,9	22,2	22,7	19,9
90	artystycznych ogólnokształcących ⁱ	0,3	0,4	0,2	0,3
91	policealnych	4,3	6,7	8,8	9,1
	Absolwenci szkół ^{ek} w tys.:				
92	podstawowych	19,4 ^l	16,7	12,9	11,4
93	gimnazjów	x	18,5	14,5	12,9
94	branżowych I stopnia ^{ef}	6,0	2,2	2,6	1,5
95	liceów ogólnokształcących ^g	7,2	8,2	7,5	6,8
96	liceów profilowanych	x	2,4	0,2	0,1
97	techników ^h	8,0	4,8	5,6	4,5
98	artystycznych ogólnokształcących ⁱ	0,0	0,1	0,1	0,1
99	policealnych	1,8	2,0	2,3	2,9
100	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{kqm} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	16,4	13,7	12,4	10,2

a Na podstawie bilansów. b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 197. c Bez szkół przedszkolnych. e Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. fgh Łącznie: f - od roku szkolnego 2004/05-2012/13 - uczniowie, 2005/06-2012/13 - absolwenci), h - z uzupełniającymi technikami (w latach k Z poprzedniego roku szkolnego. l Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. m Łącznie ze szkołami specjalnymi

a Based on balances. b See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 197. c Excluding schools e Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. fgh Including: f - since the 2004/05 school year, special 2005/06-2012/13 - graduates), h - supplementary technical secondary schools (in the 2004/05-2013/14 school years - l Data include graduates of grades 6 and 7. m Including special job-training schools and in the 2004/05-2013/14 school

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
MIESZKANIA (dok.)					
DWELLINGS (cont.)					
				Dwelling stocks ^a (in 2000 - inhabited; as of 31 XII):	
				dwellings:	
436,1	439,1	441,6	444,3	in thousands	74
345,2	349,2	352,4	356,1	per 1000 population	75
1298,8	1316,2	1330,9	1347,8	rooms per 1000 population	76
				useful floor area of dwellings in m ² :	
25496	25876	26200	26575	per 1000 population	77
73,9	74,1	74,3	74,6	average per dwelling	78
				Dwellings completed:	
				dwellings:	
				in thousands	79
3,5	3,4	3,0	3,2	per 1000 population	80
2,8	2,7	2,4	2,5	rooms per 1000 population	81
12,8	12,9	12,1	13,1	useful floor area of dwellings in m ² :	
		278,1	304,1	per 1000 population	82
287,2	295,1			average per dwelling	83
102,9	109,1	115,5	120,6		
I WYCHOWANIE					
				Pupils and students in schools ^c (as of beginning of the school year) in thous.:	
70,9	74,7	68,1	78,6	primary ^d	84
35,8	35,0	34,4	22,8	lower secondary	85
5,9	5,6	5,2	4,9	stage I sectoral vocational ^{ef}	86
18,6	17,5	16,7	15,9	general secondary ^g	87
x	x	x	x	specialised secondary	88
19,8	19,2	18,7	18,4	technical secondary ^h	89
0,3	0,3	0,3	0,3	general art ⁱ	90
9,2	9,4	10,5	9,6	post-secondary	91
				Graduates in schools ^{ck} in thous.:	
11,3	11,1	x	.	primary	92
11,9	11,7	11,4	.	lower secondary	93
1,8	1,7	1,8	.	stage I sectoral vocational ^{ef}	94
6,3	6,0	5,7	.	general secondary ^g	95
x	x	x	x	specialised secondary	96
4,5	4,5	4,4	.	technical secondary ^h	97
0,0	0,1	0,0	.	general art ⁱ	98
2,8	3,4	3,2	.	post-secondary	99
				Graduates of basic vocational , general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^{kgm} (excluding schools for adults) per 1000 population	100
10,0	9,7	9,6	.		

dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^d Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania 2004/05 ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^g - z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (w latach szkolnych 2004/05-2013/14 - uczniowie, 2006/07-2013/14 - absolwenci). ⁱ Dających uprawnienia zawodowe. przysposabiającymi do pracy oraz w latach szkolnych 2004/05-2013/14 z liceami profilowanymi.

for adults, except post-secondary schools. ^d Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. job-training schools, ^g - supplementary general secondary schools (in the 2004/05-2012/13 school years - students, students, 2006/07-2013/14 - graduates). ⁱ Leading to professional certification. ^k From the previous school year. years, specialised secondary schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
EDUKACJA ^a					
EDUCATION ^a					
101	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	53,9	64,0	50,9	37,9
102	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	9,5	15,5	15,5	11,7
103	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	14,6	10,0	8,2	6,8
104	Absolwenci szkół dla dorosłych ^d w tys.	3,7	4,3	2,2	2,1
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
105	miejsca w przedszkolach w tys.	18,2	16,3	19,8	23,9
106	dzieci ^e w tys.:	26,6	23,1	29,9	37,5
107	w przedszkolach	18,2	15,7	19,8	23,7
108	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	8,4	7,4	8,1	11,2
109	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat ^f	300	322	421	461
OCHRONA ZDROWIA ^g					
HEALTH CARE ^g					
Pracownicy medyczni ^h (stan w dniu 31 XII):					
110	lekarze	2685	2559	2692	2790
111	lekarze dentyści	387	312	436	449
112	pielęgniarki ⁱ	6952	6385	6755	7400
113	Łóżka w szpitalach ogólnych ^k (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	46,7	45,0	50,3	50,3
114	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1507	1885	2010	2250
115	Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	168	449	497	557
116	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	297	331	403	410

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 197. b Łącznie z filiami, zamiejscowymi siedzibę jednostki macierzystej poza województwem świętokrzyskim; bez szkółresortu obrony narodowej; bez cudzoziemców.

e Od 2008 r. łącznie z - nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek - zespołami wychowania przedszkolnego działalność leczniczą (do 2011 r. określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). f W 2014 r. do przeliczeń wskaźnika użyto

3-5 lat. g Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. h Od 2005 r. jest praktyka lekarska i pielęgniarska. i Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. k Bez miejsc dziennych na oddziałach

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 197. b Including branches, basic branch territory of Świętokrzyskie Voivodship; excluding higher schools of the Ministry of National Defence; excluding foreigners.

e Since 2008, including pre-primary education groups and pre-primary points not listed in division by type of establishments; care institution). f In 2014, the rate was calculated using the number of children aged 3-6 in the population aged 3-5

health care of: the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. h Since 2005, working i Including masters of nursery. k Excluding day places in hospital wards; since 2008, including beds and incubators

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
(cont.)					
				Students of higher education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	101
33,4	29,6	26,0	25,4		
11,1	9,0	8,8		Graduates of higher education institutions ^{bc} in thous.	102
				Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	103
5,9	4,8	4,9	4,5		
2,1	1,6	1,7		Graduates of schools for adults ^d in thous.	104
				Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
23,8	23,6	26,0	27,8	places in nursery schools in thous.	105
35,1	32,1	36,6	37,6	children ^e in thous.:	106
22,7	21,4	24,4	25,5	in nursery schools	107
9,7	8,0	9,1	9,2	in pre-primary sections in primary schools	108
				Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3-6 ^f	109
510	549	520	561		
I POMOC SPOŁECZNA AND SOCIAL WELFARE					
				Medical personnel ^h (as of 31 XII):	
2869	2916	3061	2978	doctors	110
455	464	454	489	dentists	111
7407	7437	7417	7411	nurses ⁱ	112
				Beds in general hospitals ^k (as of 31 XII) per 10 thous. population	113
49,9	50,2	50,4	49,1		
2224	2276	2192	2246	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	114
568	576	606	624	Out-patients departments (as of 31 XII)	115
418	421	425	432	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	116

podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi szkół mających c Z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 r. - z roku kalendarzowego. d Z poprzedniego roku szkolnego. i punktami przedszkolnymi; od 2007 r. bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących liczbę dzieci w grupie 3-6 lat w liczbie ludności w wieku 3-5 lat i połowie rocznika 6-latków, a w 2015 r. - w wieku pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków.

organisational units and branch teaching centres of higher education institutions seated outside the

c From the previous academic year, and in 2000 - from the calendar year. d From the previous school year.

since 2007, excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until 2011 defined as health and in half of the 6-year old population, and in 2015 - aged 3-5. g Since 2012, data have included directly with a patient; since 2006, including persons whose primary workplace is a medical and nurse practice. for newborns.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
OCHRONA ZDROWIA ^a					
HEALTH CARE ^a					
117	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	4386	3882	3182	3093
	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:				
118	lekarskie	5,5	6,0	6,2	6,7
119	stomatologiczne	0,6	0,7	0,8	0,8
120	Dzieci w żłobkach ^b i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku ^c do lat 3	11,7	9,1	13,5	33,9
KULTURA. CULTURE.					
121	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	318	300	291	274
122	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3442	3435	3465	3418
123	Czytelniczy bibliotek publicznych na 1000 ludności	170	165	137	140
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:				
124	na 1000 ludności	3188	2964	2624	2743
125	na 1 czytelnika	18,7	18,0	19,1	19,6
126	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	0,9	1,0	1,5	1,4
127	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^d na 1000 ludności	179	210	212	223
128	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	20	22	24	28
129	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	303	419	312	504

a Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. b łącznie z oddziałami żłobkowymi. łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a Since 2012 including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. b Including nurseries including outdoor events.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

I POMOC SPOŁECZNA (dok.)
AND SOCIAL WELFARE (cont.)

				Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	117
3022	2986	2948	2888	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	
6,7	6,9	6,8	6,9	medical	118
0,8	0,8	0,8	0,7	dental	119
				Children in nurseries ^b and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 ^c	120
38,6	42,7	53,1	58,0		

TURYSTYKA
TOURISM

269	270	270	270	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	121
				Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	122
3395	3401	3410	3418	Public library borrowers per 1000 population	123
133	131	128	125	Public library loans in vol.:	
				per 1000 population	124
2699	2664	2632	2462	per borrower	125
20,3	20,4	20,5	19,7	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII)	126
1,4	1,4	1,4	1,4	per 1000 population	
				Audience in theatres and music institutions ^d	127
233	267	227	245	per 1000 population	
30	34	34	32	Museums with branches (as of 31 XII)	128
540	600	571	518	Museum and exhibition visitors per 1000 population	129

c Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. d Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa,

wards. c Until 2010 excluding children's clubs. d Data concern activity performed in voivodship area,

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
					KULTURA. CULTURE.
130	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	24	14	10	13
131	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	5,5	4,5	4,0	5,3
132	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	259	351	427	536
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
133	radiowi	225	216	148	151
134	telewizyjni	215	207	143	145
135	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	162	119	162	215
136	w tym hotele	18	31	66	82
137	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	75,6	64,8	95,4	111,7
138	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	202,9	229,8	316,4	353,2
					ROLNICTWO ^b AGRICULTURE ^b
139	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	710,3	574,8	516,3	499,4
	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	.	.	97,4	97,7
141	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de}				
	w tys. ha	485,8	377,1	326,3	328,7
	w tym w %:				
142	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	64,1	71,4	72,2	71,7
143	w tym: pszenica	20,4	19,4	21,1	23,4
144	żyto	15,2	10,4	7,1	6,9
145	ziemniaki	15,1	8,0	6,3	5,1
146	buraki cukrowe	2,3	2,4	1,6	1,3

a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; od 2016 r. dane opracowano użytkownika gospodarstwa. c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności o małej skali; patrz uwagi ogólne do rozdziału „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 4 na str. 315. d W 2010 r. dane oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places; since 2016 data were compiled with consideration of official residence of land user. c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 4 on page 315. as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA					
TOURISM					
14	14	15	15	Fixed cinemas (as of 31 XII)	130
				Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000	131
5,7	5,7	6,0	6,1	population	
630	739	855	938	Audience in fixed cinemas per 1000 population	132
				Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
151	151	151	151	radio	133
145	145	145	145	television	134
				Tourist accommodation establishments ^a	135
231	246	252	248	(as of 31 VII)	
95	98	104	101	of which hotels	136
				Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous.	137
117,7	127,8	134,5	133,1	population	
377,1	411,2	474,9	464,3	Tourists accommodated per 1000 population	138
I LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
484,8	481,3	490,9	486,2	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha	139
99,2	98,6	98,3	98,9	of which in good agricultural condition in %	140
328	327,1	321,1	330,5	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha	141
				of which in %:	
70,9	66,8	68,3	70,3	basic cereals (including cereal mixed)	142
24,2	23,5	23,7	25,7	of which: wheat	143
5,7	3,3	3,7	4,3	rye	144
4,5	4,6	4,2	5,3	potatoes	145
1,2	1,0	1,1	1,3	sugar beets	146

z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Dane według siedziby rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą Powszechnego Spisu Rolnego. e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych

imputation for units which refused to participate in the survey. b Data are presented according to the agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities d In 2010 data of the Agricultural Census. e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
ROLNICTWO AGRICULTURE					
	Zbiory w tys. t:				
147	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	685,5	729,6	605,9	670,7
148	w tym: pszenica	255,4	219,2	193,2	239,8
149	żyto	134,7	89,4	50,5	50,8
150	ziemniaki ^a	1283,7	515,3	339,7	284,5
151	buraki cukrowe	412,9	306,7	263,7	232,4
	Plony z 1 ha w dt:				
152	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	22,0	27,1	25,7	28,4
153	w tym: pszenica	25,7	30,0	28,0	31,2
154	żyto	18,2	22,7	21,9	22,5
155	ziemniaki ^a	175	170	164	169
156	buraki cukrowe	378	417	516	527
	Zwierzęta gospodarskie ^b (stan w czerwcu):				
	bydło:				
157	w tysiącach sztuk	259,1	193,3	182,0	165,3
158	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	36,5	34,7	35,2	33,1
159	trzoda chlewna (w latach 2000-2009 oraz 2011-2013 - stan w końcu lipca): w tysiącach sztuk	402,6	454,2	383,1	227,1
160	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	56,7	81,6	74,2	45,5
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^c :				
161	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d w kg	100,6	172,2	196,7	191,0
162	mleka krowiego w l	746,5	667,4	709,1	535,5

^a Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Od 2010 r. bez gruntów rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólnedziału „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 4 i dziczynny; w wadze poubojowej ciepłej.

^a Since 2010 excluding kitchen gardens. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c Since 2010 excluding land of own conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", in post-slaughter warm weight.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (cd.) AND FORESTRY (cont.)					
				Crop production in thous. t:	
771,4	673,8	653,1	748,7	basic cereals (including cereal mixed)	147
296,6	265,3	251,8	306,1	of which: wheat	148
48,4	25,5	27,1	36,4	rye	149
408,3	330,4	350,6	389,6	potatoes ^a	150
296,1	186,2	264,9	260,4	sugar beets	151
				Yields per 1 ha in dt:	
33,2	30,8	29,8	32,2	basis cereals (including cereal mixed)	152
37,4	34,5	33,1	36,0	of which: wheat	153
25,9	23,7	22,8	25,4	rye	154
278	220	258	223	potatoes ^a	155
737	554	729	617	sugar beets	156
				Livestock ^b (as of June):	
				cattle:	
159,1	166,8	166,4	164,4	in thousand heads	157
32,8	34,7	33,9	33,8	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	158
				pigs (in years 2000-2009 and 2011-2013 - as of	
242,8	230,8	210,8	222,9	the end of July): in thousand heads	159
50,1	48,0	42,9	45,9	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	160
				Production per 1 ha of agricultural land ^c :	
				of animals for slaughter in terms of meat	161
247,3	268,8	267,3	309,5	(including fats and pluck) ^d in kg	
508,3	533,0	509,2	486,3	of cows' milk in l	162

posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków na str. 315. ^d Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego

of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who item 4 on page 315. ^d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game;

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
					ROLNICTWO ^a AGRICULTURE ^a
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b :				
163	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	52	57	102	106
164	ziemniaki w kg	8	3	7	16
165	buraki cukrowe w kg	582	689	479	534
166	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	36	101	152	160
167	mleko krowie w l	250	328	312	326
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg:				
168	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	66,8	84,2	86,4	126,2
169	wapniowych	37,2	82,1	10,1	22,9
170	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. - stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{be} w szt.	9,5	14,2	16,1	16,3
171	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	320,4	329,5	333,6	336,0
172	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII): w tysiącach hektarów	314,4	323,2	327,1	329,5
173	na 1 mieszkańca w ha	0,2	0,3	0,3	0,3
174	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	26,9	27,6	27,9	28,1
175	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	232,8	279,0	321,0	367,8

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 4 na str. 315. ciepłej. ^d W roku gospodarczym. ^e W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a Data are presented according to the official residence of land user. ^b Since 2010 excluding land of owners land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting in post-slaughter warm weight. ^d In farming year. ^e In 2010 data of the Agricultural Census.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
------	------	------	------	---------------	-----

I LEŚNICTWO (dok.)
AND FORESTRY (cont.)

				Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land ^b :	
168	186	191	149	basic cereal grains (including cereal mixed) in kg	163
7	14	13	15	potatoes in kg	164
532	466	540	496	sugar beets in kg	165
203	211	221	231	animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in kg	166
345	353	355	371	cows' milk in l	167
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{bde} in kg:	
105,8	121,8	96,6	115,3	mineral or chemical (including mixed fertilizers)	168
16,5	20,9	21,3	28,3	lime	169
				Agricultural tractors (as of June; in 2000 - as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land be in units	170
		17,3	.		
336,6	337,6	338,2	338,7	Forest land (as of 31 XII) in thous. ha	171
				Forest areas (as of 31 XII):	
330,1	331,0	331,6	332,1	in thousand hectares	172
0,3	0,3	0,3	0,3	per capita in ha	173
28,2	28,3	28,3	28,4	Forest cover (as of 31 XII) in %	174
377,1	397,4	392,8	404,1	Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³	175

niewprowadzających działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej

of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural and forestry", item 4 on page 315. c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry;

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
PRZEMYSŁ INDUSTRY					
	Produkcja sprzedana przemysłu:				
176	w milionach złotych (ceny bieżące)	.	15785,1	20769,9	23556,2
177	rok poprzedni =100 (ceny stałe)	.	.	105,9	100,9
178	2005 = 100 (ceny stałe)	.	100,0	129,2	141,9
179	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	.	227549	308557	367719
180	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	.	12271	16166	18544
BUDOWNICTWO CONSTRUCTION					
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^a				
	(ceny bieżące):				
181	w milionach złotych	.	2368,4	4662,5	3892,7
182	w tym sektor prywatny w %	.	98,1	99,4	97,8
183	na 1 mieszkańca w zł	.	1841	3629	3064
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS					
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^b :				
184	w kilometrach	722	707	722	696
185	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	6,2	6,0	6,2	5,9
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
186	w kilometrach	11332	12084	13067	13478
187	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	97,1	103,2	111,6	115,1
	Samochody osobowe zarejestrowane ^c :				
188	w tysiącach sztuk	324,2	377,7	539,7	594,8
189	na 1000 ludności	249,0	294,0	421,0	469,0
190	Ścieżki rowerowe w km ^d	.	.	.	137,6

a Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. b Dane dotyczą sieci kolejowej infrastruktury kolejowej. c Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

a Realized by construction units – by place of performing works. b Data concern PKP network and since 2005 given at the end of the year. d Excluding bicycle trails.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
				Sold production of industry:	
24217,9	24097,1	24376,2	28212,7	in million zlotys (current prices)	176
107,2	102,6	102,5	112,6	previous year =100 (constant prices)	177
152,1	156,2	160,1	180,3	2005 = 100 (constant prices)	178
382342	385924	377171	404588	per employee in zł (current prices)	179
19138	19126	19431	22575	per capita in zł (current prices)	180
				Sales of construction and assembly production ^a	
				(current prices):	
3835,3	4065,8	3509,1	4371,3	in million zlotys	181
99,4	99,4	99,6	.	of which private sector in %	182
3031	3227	2797	3498	per capita in zł	183
				Railway lines operated - standard gauge ^b :	
721	721	721	721	in kilometres	184
6,2	6,2	6,2	6,2	per 100 km ² of total area in km	185
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
13778	14126	14274	14452	in kilometres	186
117,7	120,6	122,1	123,4	per 100 km ² of total area in km	187
				Registered passenger cars ^c :	
609,8	629,3	657,7	680,7	in thousand units	188
482,7	501,0	525,0	546,0	per 1000 population	189
161,8	216,2	230,2	239,7	Bicycle paths – length in km ^d	190

— stan w dniu 31 XII

— as of 31 XII

Polskich Kolei Państwowych (PKP) oraz od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami

^d Bez szlaków rowerowychother entities managing railway infrastructure. ^c Since 2011 including having temporary permission

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA					
TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS					
191	Placówki dla usług pocztowych ^a : w liczbach bezwzględnych	299	312	308	273
192	na 100 tys. ludności	23,0	24,3	24,0	21,5
193	Telefoniczne łącza główne ^b : w tysiącach	289,2	316,2	224,7	144,9
194	na 1000 ludności	218,6	246,1	175,2	114,3
HANDEL					
TRADE					
195	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące): w milionach złotych	7382,1	9877,3	12681,4	14795,1
196	na 1 mieszkańca w zł	5663	7678	9870	11647
197	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	14,6 ^c	12,0	11,2	12,3
198	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	89 ^c	107	115	103
FINANSE					
PUBLIC					
Budżety gmin^e					
Dochody:					
199	w milionach złotych	1207,8	1837,6	3179,1	3209,2
200	na 1 mieszkańca w zł	1109	1706	2939	2999
Wydatki:					
201	w milionach złotych	1256,4	1825,0	3644,2	3154,1
202	na 1 mieszkańca w zł	1153	1694	3369	2948
Budżety miast na prawach powiatu					
Dochody:					
203	w milionach złotych	388,8	507,6	918,2	1025,5
204	na 1 mieszkańca w zł	1818	2428	4521	5121
Wydatki:					
205	w milionach złotych	414,0	548,1	982,9	1062,8
206	na 1 mieszkańca w zł	1936	2622	4840	5308
Budżety powiatów					
Dochody:					
207	w milionach złotych	556,9	612,4	1003,1	1009,0
208	na 1 mieszkańca w zł	511	568	927	943
Wydatki:					
209	w milionach złotych	558,1	628,1	1076,0	1025,6
210	na 1 mieszkańca w zł	512	583	995	958
Budżet województwa					
Dochody:					
211	w milionach złotych	189,4	172,6	520,8	639,6
212	na 1 mieszkańca w zł	145	134	405	503
Wydatki:					
213	w milionach złotych	189,0	171,6	560,9	734,3
214	na 1 mieszkańca w zł	145	133	437	578

a Dane dotyczą poczty publicznej; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. b Dane metody badania sklepów; patrz uwagi ogólne działu „Handel i gastronomia”, ust. 9 na str. 375. d Przeliczeń danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 według stanu w każdorazowym podziale administracyjnym.

a Data concern public post; in 2000 post offices and telecommunication service offices. b Data concern of shop survey; see general notes to the chapter “Trade and catering”, item 9 on page 375. d Calculations of data and Housing Census 2002 according to administrative division obligatory in a given period. e Excluding revenue

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
— stan w dniu 31 XII (dok.)					
— as of 31 XII (cont.)					
253	252	258	257	Postal service offices ^a :	191
20,0	20,0	20,6	20,6	in absolute numbers	192
				per 100 thous. population	
135,9	121,4	115,0	95,7	Fixed main line ^b :	193
107,6	96,6	91,8	76,7	in thousands	194
				per 1000 population	
12368,9	12405,6	13625,6	13835,8	Retail sales (current prices):	195
9775	9846	10861	11071	in million zlotys	196
10,6	10,4	11,2	10,4	per capita in zł	197
119	121	112	120	Shops (as of 31 XII) in thous.	198
				Population (as of 31 XII) per 1 shop	
PUBLICZNE^d					
FINANCE^d					
3332,6	3395,7	3902,3	4162,5	Budgets of gminas^e	199
3126	3199	3693	3955	Revenue:	200
				in million zlotys	
				per capita in zł	
3372,3	3325,7	3703,0	4158,5	Expenditure:	201
3164	3133	3504	3952	in million zlotys	202
				per capita in zł	
Budgets of cities with powiat status					
				Revenue:	
1056,2	1091,1	1114,0	1226,8	in million zlotys	203
5295	5497	5634	6217	per capita in zł	204
				Expenditure:	
1108,4	1204,2	1150,4	1268,5	in million zlotys	205
5557	6067	5818	6428	per capita in zł	206
Budgets of powiats					
				Revenue:	
1042,0	1032,6	1043,7	1076,3	in million zlotys	207
978	973	988	1023	per capita in zł	208
				Expenditure:	
1067,1	1018,5	1021,1	1069,8	in million zlotys	209
1001	960	966	1017	per capita in zł	210
Budget of voivodship					
				Revenue:	
633,1	664,3	416,6	513,8	in million zlotys	211
500	527	332	411	per capita in zł	212
				Expenditure:	
622,8	689,7	384,2	484,2	in million zlotys	213
492	547	306	387	per capita in zł	214

dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. na 1 mieszkańca za 2000 r. dokonano przy przyjęciu skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

operators of the public telecommunication network. c Data are not comparable due to change in 2004 the method per capita for 2000 are based on the revised number of population, which considers the results of Population and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2013
INWESTYCJE. INVESTMENTS.					
	Nakłady inwestycyjne ^b (ceny bieżące):				
215	w milionach złotych	2750,8	2987,5	6745,4	4948,2
216	na 1 mieszkańca w zł	2110	2322	5250	3895
	Wartość brutto środków trwałych ^c (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
217	w milionach złotych	.	51429,7	65481,4	81174,4
218	na 1 mieszkańca w zł	.	.	51056	64006
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON ^d ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE REGON REGISTER ^d					
219	Ogółem: w tysiącach	89,1	104,4	108,7	109,9
220	na 10 tys. ludności	684	813	848	866
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
221	w tysiącach	16,6	20,1	22,1	24,7
222	1999 = 100	108,0	130,5	143,4	160,4
	w tym:				
223	spółdzielnie	0,6	0,5	0,5	0,5
224	spółki handlowe	2,6	4,0	4,8	5,6
225	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	0,4	0,5	0,6	0,6
226	spółki cywilne	7,4	7,0	7,1	7,5
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:				
227	w tysiącach	72,5	84,3	86,7	85,2
228	1999 = 100	110,3	128,3	131,8	129,6
229	na 10 tys. ludności	557	656	676	672
RACHUNKI REGIONAL					
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
230	w milionach złotych	.	.	.	.
231	na 1 mieszkańca w zł	.	.	.	.
232	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100	.	.	.	.
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
233	w milionach złotych	.	.	.	.
234	na 1 mieszkańca w zł	.	.	.	.
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
235	w milionach złotych	.	.	.	.
236	na 1 mieszkańca w zł	.	.	.	.
	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100	.	.	.	.

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Według lokalizacji w rolnictwie. e Patrz uwagi ogólne do działu "Rachunki regionalne", ust. 13 na str. 413.

a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Accounting Act. b By localization of

c See general notes to chapter "Regional accounts", item 13 on page 413.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE ^a					
FIXED ASSETS ^a					
4952,1	5826,0	4397,3	4852,3	Investment outlays ^b (current prices):	
3913	4624	3505	3883	in million zlotys	215
				per capita in zł	216
85841,0	89249,3	91265,7	95625,9	Gross value of fixed assets ^c (as of 31 XII; current book-keeping prices):	
67956	70992	72844	76640	in million zlotys	217
				per capita in zł	218
— stan w dniu 31 XII					
— as of 31 XII					
110,1	110,6	111,1	112,3	Total: in thousands	219
872	880	887	900	per 10 thous. population	220
				Legal persons and organizational entities without legal personality:	
25,4	26,2	27	27,5	in thousands	221
165,2	170,2	175,8	178,7	1999 = 100	222
				of which:	
0,5	0,5	0,5	0,5	co-operatives	223
6	6,5	7,0	7,5	commercial companies	224
0,6	0,6	0,7	0,7	of which with foreign capital participation	225
7,5	7,5	7,6	7,6	civil law partnerships	226
				Natural persons conducting economic activity:	
84,7	84,4	84,1	84,8	in thousands	227
128,9	128,4	127,9	129,0	1999 = 100	228
671	671	671	680	per 10 thous. population	229
REGIONALNE^e					
ACCOUNTS^e					
41307	42641	43448	.	Gross domestic product (current prices):	
32643	33844	34633	.	in million zlotys	230
			.	per capita in zł	231
	102,2	101,2	.	Gross domestic product (constant prices)	232
			.	- previous year = 100	
36614	37830	38376	.	Gross value added (current prices):	
28935	30026	30591	.	in million zlotys	233
			.	per capita in zł	234
			.	Gross nominal disposable income in the households sector:	
29577	30378	32084	.	in million zlotys	235
23373	24111	25575	.	per capita in zł	236
	104,5	106,2	.	Gross real disposable income in the households sector - previous year = 100	237

inwestycji. c Według siedziby jednostki lokalnej. d Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne

investments. c According to the seat of local unit. d Excluding persons tending private farms in agriculture.

DZIAŁ I GEOGRAFIA

CHAPTER I GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	W stopniach, minutach i sekundach In degrees, minutes and seconds	W km In km	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				Extreme points of the voivodship border:
na północ (szerokość geograficzna północna)	Gowarczów	51°21'		in the north (northern geographic latitude)
na południe (szerokość geograficzna północna)	Kazimierza Wielka	50°11'		in the south (northern geographic latitude)
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Secemin	19°42'		in the west (eastern geographic longitude)
wschodnia)	Zawichost	21°52'		longitude)
Rozciągłość: z południa na północ		1°10'	128,7	Extent: from south to north
z zachodu na wschód		2°10'	152,6	from west to east

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2017 R. Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2017. As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W odsetkach In percent	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	11710		Area in km ²
Długość granicy w km	782	100,0	Length of borders in km
z województwami:			with voivodships:
lubelskim	33	4,2	lubelskie
łódzkim	163	20,8	łódzkie
małopolskim	185	23,7	małopolskie
mazowieckim	203	26,0	mazowieckie
podkarpackim	82	10,5	podkarpackie
śląskim	116	14,8	śląskie

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above sea level in m	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – szczyt Łysica	Bodzentyn	611,8	Highest point – Łysica peak
Najniżej położony punkt – Dolina Wisły	Tarłów	127,5	Lowest point – Vistula valley
Najwyżej położona miejscowość – Huta Szklana	Bieliny	462,1	Highest locality – Huta Szklana
Najniżej położona miejscowość – Ostrów	Tarłów	128,0	Lowest locality – Ostrów

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Tabl. 4. NAJWYŻSZE SZCZYTY GÓRSKIE
THE HIGHEST MOUNTAIN PEAKS

SZCZYTY GÓRSKIE MOUNTAIN PEAKS	Pasma górskie Mountain range	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m
Łysica	Góry Świętokrzyskie	611,8

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Tabl. 5. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka River	Rok uruchomienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accumulation in hm ³	Powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Wysokość piętrzenia w m Height of accumulation in m
zbiornik Cedzyna	Czarna Nida	1973	1,554	0,640	7,3
zbiornik Borków	Czarna Nida	1974	0,685	0,357	3,1
zbiornik Chańcza	Czarna	1985	23,78	4,554	15,1
zbiornik Solec-Zdrój	Rzoska	2001	0,106	0,053	2,3
zbiornik Szymanowice	Koprzywianka	2003	0,098	0,506	3,7
zbiornik Zochcin	Opatówka	2007	0,057	0,037	1,9
zbiornik Maleniec	Czarna Konecka (Czarna Maleniecka)	1979	0,106	0,100	2,0

Źródło: dane Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Source: data of the State Water Holding Polish Waters.

TABL. 6. WIĘKSZE RZEKI
PRINCIPAL RIVERS

RZEKI ^a RIVERS ^a	Długość w km Length in km		Odbiornik ^b Recipient ^b
	ogółem total	w tym w województwie of which in voivodship	
Wisła	1022,0	167,3	Morze Bałtyckie Baltic Sea
Pilica	332,8	12,5	Wisła
Nida	160,3	160,3	Wisła
Czarna Nida	76,8	76,8	Nida
Koprzywianka	74,8	74,8	Wisła
Kamienna	72,0	60,6	Wisła
Czarna	70,5	70,5	Wisła
Mierzawa	68,1	62,6	Nida
Nidzica	65,2	38,0	Wisła
Opatówka	57,9	57,9	Wisła
Bobrza	57,5	57,5	Kanał ulgi Czarnej Nidy
Wschodnia	48,3	48,3	Czarna
Strumień	45,6	45,6	Wisła
Wierna Rzeka	45,1	45,1	Nida
Czarna Nida	43,5	43,5	Nida
Kacanka	38,3	38,3	Koprzywianka
Sanica	31,3	31,3	Wschodnia

^a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^b Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ.

Źródło: dane Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

^a Listed according to hydrographic order. ^b River or reservoir into which the water flows.

Source: data of the State Water Holding Polish Waters.

TABL. 7. TEMPERATURY POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesie- nie stacji nad po- ziom mo- rza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme tempera- tures
		1971 –2000	1991 –2000	2001 –2010	2017	maksimum maximum	minimum minimum	
		1971–2017						
Kielce	260	7,4	7,7	8,1	8,4	36,4	-33,9	70,3

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 8. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesie- nie stacji nad po- ziom mo- rza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecz- nienie w h Insola- tion in h	Średnie zachmurze- nie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a
		1971–2000	1991–2000	2001– 2010	2017			
		średnie ^b average ^b						
		Kielce	260	600	626	659	712	2,7

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o nową ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 909, z późn. zm.) Wyłączenie użytków rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych I—III, a także klas bonitacyjnych IV—VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz gruntów leśnych wymaga decyzji zezwalających na takie wyłączenie. Do 2008 r. rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów IV klasy bonitacyjnej pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. do 4 IX 2014 r. przepisy ustawy nie miały zastosowania do użytków rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI — najniższą.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntem zdegradowanemu lub zdewastowanemu wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

CHAPTER II ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and directions in voivodship land use** is classified according to ownership ship and register groups, of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034).

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (unified text: Journal of Laws 2015 item 909, with later amendments). Designation of agricultural land included in quality classes I—III, as well as quality classes IV—VI comprised of origin soils and designation of forest land for above purposes requires a decision to allow such designation. Until 2008 a gmina council might also resolve to protect IV quality class land of mineral-origin located within the gmina. From 2009 to 4 IX 2014 the provisions of the Law did not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Information regarding **water withdrawal** concerns:

1) in the item "for production purposes (excluding

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód..

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód powierzchniowych oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania

agriculture, hunting, forestry and fishing)” — organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines, which is discharged to reservoir without further use;

- 2) in the item “irrigation in agriculture, forestry and fishing as well as filling and completing fishponds” — agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item “exploitation water-line system” — all entities responsible supervising the work of the water-line system (including housing co-operatives, water companies, water service plants, workplaces, etc.).

4. Data regarding **waste water** concern waste water discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **equipment of waste water treatment plants** concerns the same entities.

Waste water requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground, or sewerage systems of entities engaged in production (including polluted cooling water and water from mine drainage and constructions), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged in surface waters by a separate sewerage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated waste water** concern waste water treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of waste water is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation.

Chemical treatment of waste water consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoelektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwane przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o **emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 X 2015 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz.U. 2015 poz. 1875).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co w zasadzie zapewnia porównywalność, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Biological treatment of waste water occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

Graduated mechanical and biological or mechanical and chemical treatment, of discharging waste water was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal waste water treatment plants** concern those of them, which are used to treat waste water drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewerage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e., waste water treatment plants not working within sewerage network).

Data concerning the **population connected to wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network. When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Information regarding **emission and reduction of air pollutants** from plants of significant nuisance to air quality concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 12 X 2015, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws 2016 item 1875).

The established group of surveyed entities maintained annually which, in principle, assures comparability may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 200, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz.U. 2016 poz. 2134, z późn. zm.); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnie wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniszczonych siedlisk: przyrodniczych, roślin, zwierząt lub grzybów.

Rezerwaty przyrody obejmują wyróżniające się szczególnie wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronio-

dioxide, carbon monoxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 areas, monuments of nature, plant, animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (unified text: Journal of Laws 2016 item 2134, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas

ne ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Sieć **Natura 2000** obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną jej funkcjonowania są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasią), określająca kryteria do wyznaczenia ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem oraz dyrektywa Rady 92/43/EEG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową), określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, wychodnie skalne, skarpy itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Informacje o odpadach za lata 2000 – 2012 opracowane zostały w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach. Dane o odpadach za rok 2013 i 2014 opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (DZ. U. z 2013 r. poz. 21).

Odpady oznaczają każdą substancję lub

protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Natura 2000 network includes Special Protection Areas (SPAs) and Special Areas of Conservation (SACs) that until the creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCIs). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council on the conservation of wild birds (Birds Directive), that specifies the criteria to designate and manage special protection areas endangered bird species as well as Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (Habitats Directive), that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Ecological areas are worth of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, rock outcrops, scarps etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stomes, ravines, erratic boulders and caves.

7. Information on waste for 2000 – 2012 was elaborated on the basis of the Law on waste of 27 IV 2001. Data on waste for 2013 and 2014 was elaborated on the basis of the Law on Waste of 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Waste shall mean any substance or object in which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Data on waste to 2012 have been elaborated on

przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany

Dane o odpadach do 2012 r. opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr. 185, POZ 1243), natomiast dane od 2013 r. opracowano według Ustawy o odpadach z dnia 14 XII 2012 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm.).

Prezentowane rodzaje odpadów są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz.U. poz. 1923).

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczycy (w tym hałdach, stawach osadowych własnych i innych).

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbiera-nie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz.U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opiera

the basis of the Law on Waste dated 27 IV 2001 (unified text: Journal of Law 2010 No 185, item 1243), whereas data since 2013 r. have been elaborated on the basis of the Law on Waste dated 14 XII 2012 (Journal of Law 2013 item 21, with later amendments).

Types of waste presented are consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21, with later amendments).

Information regarding **the quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste is understood as any process, the main result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials which would otherwise have been used to fulfill a particular function, or as result of which waste is being prepared to fulfill that function, in the plant or generally in the economy.

Disposal of waste is understood as a process which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Landfilled waste is understood as waste transferred to own and other landfill areas and facilities servicing the extractive industries (including heaps and setting ponds).

Waste storage means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste landfills are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. Data regarding **outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management** are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activi-

cowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jedno-sstek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą — prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących

9 Fundusze ekologiczne — fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) — są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska — w ujęciu kasowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy — Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 215, poz. 1664) z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do funduszy wojewódzkich.

ties and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private forms in agriculture as well as natural persons and civil law partnerships conducting economic activity — keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. Ecological funds — environmental protection and water management funds (National and voivodship as well as until 2009 powiat and gmina) — are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements — on cash basis).

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1 (9). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018		2010	2018	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2017 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2017	na 1000 miesz- kańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	1171050	1171050	1171050	0	922,0	938,5	Total area^b
Użytki rolne	756171	751624	756773 ^c	1413	595,4	606,5	Agricultural land
grunty orne	552475	543133	537223	-631	435,0	430,6	arable land
sady	28986	32644	33935	-93	22,8	27,2	orchards
łąki trwałe	95349	94810	93986	-36	75,1	75,3	permanent meadows
pastwiska trwałe	44036	44133	42794	-97	34,7	34,3	permanent pastures
grunty rolne zabudowane	27958	29170	30030	-19	22,0	24,1	agricultural built-up areas
grunty pod stawami	3772	4119	4162	10	3,0	3,3	lands under ponds
grunty pod rowami	3595	3615	3457	-118	2,8	2,8	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrze-							Forest land as well as
wione i zakrzewione	344510	345895	339306	-1836	271,2	271,9	woody and bushy land
las	332089	335083	336315	545	261,5	269,5	forests
grunty zadrzewione							
i zakrzewione	12421	10812	2991	-2381	9,8	2,4	woody and bushy land
Grunty pod wodami	8148	8675	8737	74	6,4	7,0	Lands under waters
powierzchniowymi płynącymi	6987	7860	7955	62	5,5	6,4	surface flowing
powierzchniowymi stojącymi	1161	815	782	12	0,9	0,6	surface standing

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2009 i 2017. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. ^c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanych do 2016 r. w pozycji "grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione".

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 December for 2009 and 2017, respectively. ^b Land area (including inland waters) as well as part of internal waters. ^c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody".

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 1 (9). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA (dok.)

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018		2010	2018	SPECIFICATION
	w ha in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2017 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2017	na 1000 miesz- kańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha			
Grunty zabudowane							Built-up and urbanized
i zurbanizowane	51834	54724	56306	385	40,8	45,1	areas
tereny mieszkaniowe	7567	8898	9375	158	6,0	7,5	residential areas
tereny przemysłowe	3709	3799	3987	10	2,9	3,2	industrial areas
tereny inne zabudowane	4115	4557	4710	57	3,2	3,8	other built-up areas
tereny zurbanizowane							urbanized non- built-up
niezabudowane	920	936	966	5	0,7	0,8	areas
tereny rekreacji i wypoczynku	1552	1568	1575	-1	1,2	1,3	recreational areas
tereny komunikacyjne	31696	32618	32736	-443	25,0	26,2	transport areas
drogi	26641	27277	27783	245	21,0	22,3	roads
kolejowe	4861	4754	4756	7	3,8	3,8	railway
inne ^d	194	587	197	1	0,2	0,2	others ^d
użytki kopalne	2275	2348	2372	14	1,8	1,9	minerals
Użytki ekologiczne	325	371	365	0	0,3	0,3	Ecological arable lands
Nieużytki	8855	8573	8465	-21	7,0	6,8	Wasteland
Tereny różne ^e	1207	1188	1098	-15	1,0	0,9	Miscellaneous land ^e

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2009 i 2017. ^d Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne, ust.1 na str. 70. ^e Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 December for 2009 and 2017, respectively. ^d Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. see general notes, item 1 on page 70. ^e Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (10). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji					Land requiring reclamation
(stan w dniu 31 XII)	3383	3501	3692	3699	(as of 31 XII)
zdewastowane	3326	3468	3662	3667	devastated
zdegradowane	57	33	30	32	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	29	28	24	54	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	17	11	4	25	agricultural
leśne	12	7	20	23	forest
zagospodarowane	-	3	12	22	managed

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 3 (11). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION	
	w hm ³		in hm ³			w odsetkach in percent
OGÓŁEM	1403,5	1354,1	1431,7	1418,1	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	1272,7	1233,0	1308,5	1298,0	91,5	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	1263,5	1225,0	1301,6	1290,9	91,0	surface
podziemne	6,6	6,2	6,1	6,2	0,4	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	75,0	63,8	65,5	62,7	4,4	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	55,8	57,2	57,6	57,4	4,0	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	0,7	1,0	1,3	1,1	0,1	waters: surface
podziemne	55,2	56,3	56,4	56,2	4,0	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 4 (12). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	1385,6	1339,3	1416,8	1401,7	100,0	TOTAL
Przemysł	1269,5	1231,3	1307,0	1296,3	92,5	Industry
w tym na cele produkcyjne	1268,2	1230,1	1305,9	1295,2	92,4	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	75,0	63,8	65,5	62,7	4,5	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	41,1	44,2	44,3	42,7	3,0	Exploitation water network ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 5 (13). POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEN W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE
ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE
AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	-	-	-	-	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	2927	2565	2555	2543	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	75031	63804	65481	62733	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	-	-	-	-	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	-	-	-	-	per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	75031	63804	65481	62733	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	25,6	24,9	25,6	24,7	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 6 (14). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS
OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	1334,2	1299,1	1378,5	1366,9	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	1301,3	1263,9	1342,3	1331,4	97,4	discharged directly by plants ^b
w tym wody chłodnicze	1258,5	1221,6	1297,5	1286,3	94,1	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	32,9	35,2	36,2	35,5	2,6	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	75,7	77,5	81,0	80,6	5,9	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	51,4	62,6	64,2	65,1	4,8	treated
mechanicznie	14,8	18,6	17,7	17,0	1,2	mechanically
chemicznie ^d	3,0	0,2	0,4	0,4	0,0	chemically ^e
biologicznie	20,2	14,5	16,1	18,1	1,3	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	13,3	29,3	30,0	29,5	2,2	with increased biogene removal
nieoczyszczane	24,4	14,9	16,8	15,4	1,1	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	24,3	14,9	16,8	15,4	1,1	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,0	-	0,0	-	-	discharged by sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 7 (15). JEDNOSTKI^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	69	71	71	72	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	34	35	36	34	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków o wystarczającej przepustowości	27	28	29	29	possessing wastewater treatment plants with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	22	24	25	23	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	5	4	4	6	not possessing wastewater treatment plants
bez oczyszczalni ścieków	7	7	7	5	Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewaters treatment plants)
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	35	36	35	38	

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 8 (16). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	Mechaniczne Mechanical	Chemiczne Chemical	Biologiczne Biological	Z podwyższonym usuwan aniem bio- genów With increa- sed biogene removal	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							Industrial wastewater treatment plants
Liczba	2010	41	24	2	14	1	Number
	2015	39	20	3	15	1	
	2016	40	21	3	15	1	
	2017	47	21	3	22	1	
Przepustowość w dam ³ /d	2010	211,2	198,7	6,8	5,6	0,0	Capacity in dam ³ /24 h
	2015	203,1	174,6	22,9	5,5	0,0	
	2016	227,1	198,6	22,9	5,5	0,0	
	2017	227,9	198,6	22,9	6,3	0,0	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba	2010	108	-	x	71	37	Number
	2015	115	-	x	81	34	
	2016	111	-	x	78	33	
	2017	111	-	x	75	36	
Przepustowość w dam ³ /d	2010	231,0	-	x	116,4 ^b	114,7	Capacity in dam ³ /24 h
	2015	203,2	-	x	42,5	160,7	
	2016	202,9	-	x	42,2	160,7	
	2017	204,1	-	x	42,1	162,1	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	2010	49,5	-	x	25,8	23,7	Population connected to wastewater treatment
	2015	61,7	-	x	14,4	47,3	plants in %
w % ludności ogółem ^{cd}	2016	63,2	-	x	14,9	48,2	of total population ^{cd}
	2017	64,0	-	x	14,7	49,4	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków - dane szacunkowe, ludność ogółem - na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 12 na str. 28.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances. ^d See general notes, item 12 on page 28.

TABL. 9 (17). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	77	85	85	86	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	64	70	66	68	particulates
gazowych	6	4	5	7	gases
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					of which without the results of measurements of:
emisji:					emission:
pyłów	10	18	19	19	particulates
gazów	11	14	14	15	gases
emisji	63	75	78	82	emission
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					Emission of pollutants in thous. t:
pyłowych	2,8	1,9	1,9	1,8	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	1,8	1,2	1,2	1,1	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla)	78,1	89,9	80,5	72,8	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	17,2	21,8	14,8	13,3	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	40,5	43,8	41,6	38,6	carbon oxide
tlenki azotu	19,4	21,0	21,8	18,4	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowe	1499,6	1254,1	1421,4	1599,8	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	67,9	23,3	76,2	72,2	gases (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	99,8	99,8	99,9	99,9	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	46,5	20,6	48,6	49,8	gases (excluding carbon dioxide)

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 10 (18). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH
SZCZEGÓLNICIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT
NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
-----------------------------------	---------------------	-------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------	--	----------------

URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII

EQUIPMENT — as of 31 XII

OGÓŁEM	2010	158	56	480	26	24	19
TOTAL	2015	123	53	563	21	27	11
	2016	120	60	587	19	19	10
	2017	112	65	680	19	12	13
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2010	19	6	37	-	-	x
low	2015	5	9	69	-	1	x
	2016	5	9	69	-	1	x
	2017	6	9	72	-	1	x
średnia	2010	41	16	55	-	6	x
moderate	2015	28	17	47	-	5	x
	2016	26	17	47	-	5	x
	2017	23	10	48	-	4	x
wysoka	2010	98	34	388	26	18	x
high	2015	90	27	447	21	21	x
	2016	89	34	471	19	13	x
	2017	83	46	560	19	7	x

PRZEPLYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/h

WASTE GAS FLOW in dam³/h

OGÓŁEM	2010	3125	1925	10364	8763	236	4631
TOTAL	2015	2707	1942	10776	9504	180	4340
	2016	2755	2069	12270	8496	167	4329
	2017	2627	2477	17090	8482,0	131	4331
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2010	239	104	304	-	-	x
low	2015	63	153	319	-	1	x
	2016	63	153	319	-	1	x
	2017	65	153	346	-	1	x
średnia	2010	677	377	1034	-	82	x
moderate	2015	422	444	661	-	62	x
	2016	386	444	606	-	62	x
	2017	343	443	753	-	50	x
wysoka	2010	2209	1444	9026	8763	154	x
high	2015	2222	1345	9796	9504	117	x
	2016	2306	1472	11345	8496	104	x
	2017	2219	1881	15991	8482	80	x

TABLE 11 (19). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
 Stan w dniu 31 XII
 AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION	
	w ha		in ha	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	755759,1	761644,5	756846,8	761670,2	65,0	6104,4	TOTAL
Parki narodowe	7626,4	7626,4	7626,5	7626,5	0,7	61,1	National parks
Rezerwy przyrody	3820,8	3819,7	3811,4	3794,1	0,3	30,4	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b Obszar chronionego krajobrazu ^b	126539,1	123674,4	123677,0	123623,8	10,6	990,8	Landscape parks ^b Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	25,3	30,3	30,3	30,3	0,0	0,2	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	103,9	104,2	104,2	108,0	0,0	0,9	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	543,2	555,7	556,3	965,8	0,1	7,7	Ecological arable lands

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 73. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 6 on page 73. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABLE 12 (20). **ŚWIĘTOKRZYSKI PARK NARODOWY**

Stan w dniu 31 XII
 ŚWIĘTOKRZYSKI NATIONAL PARK
 As of 31 XII

LATA YEARS	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha				otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
	Świętokrzyskiego Parku Narodowego		Świętokrzyski National Park		
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą ^b of grand total number — strictly protected ^b		
			razem total	w tym lasów of which forests	
2010	7626,4	7221,2	1715,2	1696,1	20780,4
2015	7626,4	7221,2	1715,2	1696,1	20780,4
2016	7626,5	7221,3	2913,1	2894,0	20780,4
2017	7626,5	7221,3	2911,3	2894,0	20786,1

a Powierzchnia parku w granicach województwa. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a Area of park in boundaries of the voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 13 (21). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES
		ogółem total	w tym pod ochroną ściśle ^a of which strictly protected ^a	
OGÓŁEM	2010	72	3820,8	TOTAL
	2015	72	3819,7	-
	2016	72	3811,4	-
	2017	72	3794,1	-
Faunistyczne	3	768,8	-	- Fauna
Krajobrazowe	3	442,3	-	- Landscape
Leśne	25	1201,0	-	- Forest
Torfowiskowe	3	457,4	-	- Peat-bog
Florystyczne	4	65,0	-	- Flora
Wodne	2	422,9	-	- Water
Przyrody nieożywionej	23	364,1	-	- Inanimate nature
Stepowe	8	72,1	-	- Steppe
Ślonoślowlowe	1	0,5	-	- Halophyte

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (22). POMNIKI PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	713	714	715	723	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	501	506	507	475	Individual trees
Grupy drzew	69	67	65	94	Tree clusters
Aleje	16	14	15	11	Alleys
Głazy narzutowe	37	35	35	28	Erratic boulders
Skalki, grotty, jaskinie i inne	90	92	93	115	Stones, grottos, caves and others

TABL. 15 (23). **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
		w ha		in ha	
OGÓŁEM	2010	128876,1	64638,5	54959,7	2435,1
TOTAL	2015	126350,1	70717,6	49415,7	1176,2
	2016	126352,7	70720,2	49415,7	1176,2
	2017	126352,7	70720,2	49415,7	1176,2
Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich					
Parków Krajobrazowych		117187,6	64504,0	46540,6	1150,0
Nadnidziański Park Krajobrazowy		22888,6	2758,9	18045,3	858,1
Suchedniowsko-Oblęgarski Park Krajobrazowy		19895,0	17849,6	1788,3	12,2
Cisowsko-Orłowski Park Krajobrazowy		20693,0	15609,5	4603,2	12,9
Chęciński-Kielecki Park Krajobrazowy		19781,6	9479,2	8861,1	163,0
Sieradowicki Park Krajobrazowy		12252,0	10774,3	1322,2	6,2
Szaniecki Park Krajobrazowy		11289,6	1230,5	8626,3	96,7
Kozubowski Park Krajobrazowy		6169,6	3622,6	2370,2	0,2
Jeleniowski Park Krajobrazowy		4218,2	3179,4	924,1	0,7
Parki nie wchodzące w skład zespołów		9165,1	6216,2	2875,1	26,3
Przedborski Park Krajobrazowy		9165,1	6216,2	2875,1	26,3

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 16 (24). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	64	80	77	78	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	1963,8	7127,2	7035,7	4340,0	Waste generated (during the year) in thous. t
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	14778,1	55721,2	60473,8	61431,0	Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	1506,6	502,2	724,0	576,0	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha: niezrekultywowane (stan w końcu roku) zrekultywowane (w ciągu roku)	110,2 2,0	276,3 -	296,4 -	295,7 -	Waste landfill area in ha: non-reclaimed (end of year) reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 17 (25). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2017 R.**WASTE^a BY TYPE IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year					Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of the year)	SPECIFICATION	
	ogółem grand total	poddane odzyskowi ^c recovered ^c	unieszkodliwione ^c disposed ^c		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients			magazynowane czasowo temporarily stored
			razem total	w tym składowane ^d of which landfilled ^d				
w tys. t in thous. t								
OGÓŁEM	4340,0	575,1	2219,8	1827,4	1540,2	4,9	61431,0	TOTAL
w tym:								of which:
Mieszanki popiołowo-żuźłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	51,3	-	2,2	2,2	47,7	1,4	12954,7	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Stałe odpady z wapienowych metod odsiarczania gazów odlotowych	-	-	-	-	-	-	-	Waste solid originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	448,0	0,2	-	-	446,7	1,1	-	Slag, furnace ash and particulates from boiler

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c We własnym zakresie przez wytwórcę, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 75. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

a Excluding municipal waste b On own landfills (heaps, settling ponds). c By waste producer on its own, see notes, item 7 on page 75. d On own and other landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 18 (26). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
 OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Ochrona środowiska	584296,4	466200,6	203503,8	120528,5	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	93090,1	137105,5	71385,6	36493,3	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	31980,5	265,0	3771,8	92,3	of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	461776,7	250280,0	64922,9	59057,7	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	251018,9	51114,8	1722,2	2333,8	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	202104,3	180744,8	58263,6	50293,6	wastewater and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	15883,3	22938,0	53872,6	5385,0	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	1604,0	2229,1	3830,0	3221,3	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	164,0	676,7	-	70,5	including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	3142,0	11028,9	49121,0	1806,0	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	9172,0	240,0	8,0	-	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	-	-	-	199,2	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	2898,8	315,5	887,2	924,5	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	122191,9	58166,9	18992,6	41214,8	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	53084,1	37604,9	15929,2	18237,1	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	1368,7	2024,0	1405,0	1765,0	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	4515,6	335,1	299,7	199,0	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	66,3	6298,7	130,6	1341,1	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	63157,2	11904,2	1228,1	19672,6	Flood embankments and pump stations

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 19 (27). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA					
ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	-	9272	38	2389	particulates
gazowych	-	-	84	5600	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	420,0	330,3	75,1	67,5	wastewater
wody opadowe	16,3	14,7	13,3	11,7	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	4	-	1	-	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	4	-	-	-	of which municipal
mechaniczne	2	-	-	-	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	2	-	1	-	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	-	-	-	-	with increased biogene removal ^a
przepustowość					capacity of treatment
oczyszczalni w m ³ /d	3173	3968 ^b	30	400 ^b	plants in m ³ /24 h
w tym oczyszczalni komunalnych	3173	3968 ^b	-	-	of which municipal
mechanicznych	1995	-	-	-	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	1178	3868 ^b	30	400 ^b	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	-	100 ^b	-	-	with increased biogene removal ^a

a W tym chemiczne. b Dotyczy modernizacji istniejących obiektów.

a Of which chemical. b Refers to modernization of existing facilities.

TABL. 19 (27). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Wastewater management and protection of waters (cont.)
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	535	928	8	57	facilities
przepustowość w m ³ /d	708	3156	7	161	capacity in m ³ /24 h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	-	-	-	-	facilities
przepustowość w m ³ /d	-	-	-	-	capacity in m ³ /24 h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	-	1	-	1	facilities
wydajność w t/r	-	12000	-	8700	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	-	-	-	-	facilities
powierzchnia w ha	-	-	2,8	2,0	area in ha
wydajność w t/r	-	-	35000	7200	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^c w t/r	-	-	-	-	Capacity of waste utilization systems ^c in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^d w m ³ /d	1591	988	1010	2792	Capacity of water intakes ^d in m ³ /24 h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	1200	-	60	-	Water treatment in m ³ /24 h
Sieć wodociągowa w km	360,9	188,8	60,0	70,6	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w m ³	-	-	1000	-	Capacity of water reservoirs in hm ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	-	6,4	-	0,1	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	20,4	7,3	-	-	Flood embankments in km

c Z wyłączeniem odpadów komunalnych. d Bez ujęć w energetyce zawodowej.

c Excluding municipal waste. d Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 20 (28). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWODZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	1015	2016	2017	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM	68396,5	92066,0	43379,8	33962,48	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	6934,4	12388,9	19653,2	21527,9	63,4	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	57340,0	54867,5	13678,1	4495,8	13,2	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	2109,2	19192,3	6686,6	2575,8	7,6	Waste management
Pozostałe	2012,9	5617,3	3361,8	5362,9	15,8	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 21 (29). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	59164,3	52815,2	59256,4	51811,2	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	11256,1	12436,2	12844,3	12733,1	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	31862,7	32497,5	36536,9	31270,5	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	15585,2	6432,7	6122,2	4622,6	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	285,4	238,1	197,4	155,6	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	0,2	85,2	128,4	16,5	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	31,5	-	-	-	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2017 aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 227).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

1) Do **administracji państwowej** zalicza się:

- a) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
- instytucje naczelne i centralne (np. Sejm, Senat, Urząd Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
- terenowe organy rządowej administracji specjalnej (np. izby i urzędy skarbowe, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe, oraz do 2010 r.

CHAPTER III ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiaty and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and professional characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2017, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 XI 2014 elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of professions is made on the basis of the classification of professions and specialities for needs of labour market introduced by a decree of the ministry of Labour and Social Policy, , dated 7 VIII 2014 (uniform text Journal of Laws 2018 item 227).

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeal councils.

1) State **administration** comprises:

- a) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
- principle and central institutions (e.g., Sejm, Senate, Office of the President, ministries, central offices),
- territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers

gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

b) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);

c) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

2) Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

a) gminy i miasta na prawach powiatu:

– urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),

– urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);

b) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);

c) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

3) **Samorządowe kolegia odwoławcze** są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);

b) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices).

c) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

2) **Local self-government administration** comprises:

a) gminas and cities with powiat status:

– gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),

– offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);

b) powiaty, i.e., powiat starost offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);

c) voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).

3) **Local government appeal councils** are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

5. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.

TABL. 1 (30). JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Powiaty	13	13	13	13	Powiats
Miasta na prawach powiatu	1	1	1	1	Cities with powiat status
Gminy	102	102	102	102	Gminas
miejskie	5	5	5	5	urban
wiejskie	71	70	70	69	rural
miejsko-wiejskie	26	27	27	28	urban-rural
Miasta	31	32	32	33	Towns
Miejscowości wiejskie	2821	2493	2490	2486	Rural localities
Sołectwa	2131	2131	2132	2133	Village administrator's offices

TABL. 2 (31). GMINY W 2017 R.

Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2017
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni ^a Area ^a							
		5,0— —19,9	20,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —149,9	150,0— —199,9	200,0— —249,9	250,0— —299,9	300,0 km ² i więcej and more
OGÓŁEM	102	-	4	39	42	9	6	2	-
TOTAL									
2500— 4999	30	-	-	17	12	1	-	-	-
5000— 7499	21	-	-	8	10	3	-	-	-
7500— 9999	16	-	1	6	8	1	-	-	-
10000— 14999	17	-	-	7	6	4	-	-	-
15000— 19999	8	-	-	-	5	-	2	1	-
20000— 39999	6	-	1	-	-	-	4	1	-
40000— 99999	3	-	2	1	-	-	-	-	-
100000—199999	1	-	-	-	1	-	-	-	-
200000 i więcej <i>and more</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-

^a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km² oraz o liczbie ludności poniżej 2500.

^a Gminas with area below 5,0 km² or population below 2500 did not appear.

TABL. 3 (32). POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2017 R.

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2017

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area							
		poniżej below 50,0 km ²	50,0— —99,9	100,0— —299,9	300,0— —499,9	500,0— —999,9	1000,0— —1499,9	1500,0— —1999,9	2000,0 km ² i więcej and more
OGÓŁEM TOTAL	14	-	-	1	2	8	2	-	1
Poniżej 50000 Below	3	-	-	-	1	2	-	-	-
50000— 74999	3	-	-	-	-	3	-	-	-
75000— 99999	5	-	-	-	1	2	2	-	-
100000—149999	1	-	-	-	-	1	-	-	-
150000—199999	1	-	-	1	-	-	-	-	-
200000 i więcej and more	1	-	-	-	-	-	-	-	1

TABL. 4 (33). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2017 R.

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2017

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	1575	25	259	30	TOTAL
w tym kobiety	405	6	46	4	of which women
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
18—29 lat	26	-	-	-	18—29 years
30—39	210	5	24	4	30—39
40—49	417	6	49	8	40—49
50—59	496	5	91	12	50—59
60 lat i więcej	426	9	95	6	60 and more

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4 (33). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2017 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2017 (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódzkiego voivodship regional council	

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe	577	23	199	26	Tertiary
Policealne i średnie	603	2	45	2	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	349	-	13	2	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	46	-	2	-	Lower secondary and primary

WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b
BY OCCUPATIONAL GROUPS^b

Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	76	12	115	25	Managers
Specjaliści	292	11	63	5	Professionals
Technicy i inny średni personel	196	-	14	-	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	158	1	22	-	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	158	1	8	-	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	426	-	29	-	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	103	-	1	-	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	93	-	3	-	Plant and machine operators, and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	24	-	-	-	Elementary occupations
Siłły zbrojne	3	-	-	-	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 93; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. ^b See general notes, item 3 on page 93; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (34). ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie average employment				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in zł				
O G Ó Ł E M	13843	13658	13459	13436	3487,23	4062,43	4321,75	4499,94	TOTAL
w tym:									of which:
Administracja państwowa	3718	3746	3529	3449	3978,91	4141,68	4737,81	4979,51	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	10102	9886	9904	9960	3295,37	4024,07	4164,72	4326,02	Local self-government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	6707	6218	6161	6158	3150,30	3927,22	4093,54	4224,96	gminas and cities with powiat
powiaty	2483	2625	2637	2671	3252,52	3868,47	3963,79	4177,80	status powiats
województwo	912	1043	1106	1131	4478,97	4993,09	5035,76	5230,88	voivodship

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 2 na str. 178.ª See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 2 on page 178.

DZIAŁ IV BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. Dane o przestępstwach stwierdzonych i skazanych przez sądy podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami), Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2017 poz. 2226) lub innych ustaw szczególnych.

2. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2204) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to przestępstwo wykryte.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

U w a g a. Do 2012 r. prezentowane dane zawierały informacje o przestępstwach stwierdzonych przez Policję, jak również stwierdzonych w śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach. Od 2013 r. dane dotyczą spraw prowadzonych przez Policję lub powierzonych przez prokuratora w całości do prowadzenia przez Policję. Ponadto zmienił się sposób zbierania danych o czynach karalnych popełnionych przez nieletnich. Do marca 2013 r. czyny te wykazywane były jako przestępstwa stwierdzone w momencie skierowania wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rodzinnego, a od kwietnia 2013 r. Policja rejestrowała je jako przestępstwa stwierdzone dopiero po otrzymaniu informacji z sądu rodzinnego o zakończeniu postępowania.

Od 2014 r. dane o przestępstwach stwierdzonych nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną

CHAPTER IV PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. Data concerning ascertained crimes and adults convicted according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments), the Treasury Penal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2017 item 2226) or other specific laws.

2. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, coming into force on 1 IX 1998 (the Law dated 6 VI 1997, uniform text Journal of Laws 2017 item 2204) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a detected crime.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information system.

N o t e. Until 2012 presented data contained information on crimes ascertained by the Police, as well as ascertained in investigations conducted by the prosecutor's offices. Since 2013 data concern cases conducted by the Police or entrusted by the prosecutor entirely to the Police conduction. Moreover, the mode of collecting data on punishable acts committed by juveniles has changed. Until March 2013 these acts were presented as ascertained crimes at the moment of submitting a motion for bringing legal proceedings to the family court, and from April 2013 the Police did not register them as ascertained crimes until receiving information from the family court on completion proceeding.

Since 2014 data about ascertained crimes do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to

metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego

3. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

4. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

5. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

6. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

7. Sprawa załatwioną jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączone ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Zgodnie ze zmianami w zasadach rejestracji spraw w sądach powszechnych, wprowadzonymi zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 XII 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 XII 2003 r.), z późniejszymi zmianami, sprawy zawieszono od dnia 1 I 2004 r. nie są już oznaczone (zakreślone) jako załatwione w sposób formalny.

Liczba spraw do załatwienia jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

8. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
  - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
  - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
  - c) wykonywania środków wychowawczych

the family court.

3. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

4. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

5. Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

6. Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

7. A resolved case is a case with regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

According to changes to the rules of registering cases in common courts, introduced by the decree of the Minister of Justice, dated 12 XII 2003 on organization and scope of activities of court secretariats and other departments of court administration (Official Gazette of the Ministry of Justice, dated 31 XII 2003, with later amendments) cases suspended since 1 I 2004 are no longer marked as formally finished.

The **number of pending cases** is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

8. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
  - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
  - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13-16,
  - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with re-

lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;

- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczenia w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu wobec nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2018 poz. 969).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 I 2014 r. zniósły dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Przed zmianami sędzia, w momencie wpływu sprawy do sądu, mógł wszcząć postępowanie wyjaśniające wobec nieletniego, a następnie wobec tego samego nieletniego mógł wydać postanowienie o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu lub rozprawie w postępowaniu opiekuńczo-wychowawczym lub w postępowaniu poprawczym. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie nowych przepisów rozpatrywane były według dwuetapowej procedury. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego przez nieletniego.

Sąd może orzec środki wychowawcze, poprawcze lub załatwić sprawę w inny sposób. Środki, jakie sąd rodzinny może zastosować wobec nieletniego, to m.in.: ustanowienie nadzoru (rodziców, opiekuna, kuratora, organizacji udzielającej poręczenia za nieletniego), udzielenie upomnienia, zobowiązanie do określonego postępowania, umieszczenie w instytucji lub organizacji powołanej do przygotowania zawodowego lub w innych instytucjach, orzeczenie umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, ośrodku szkolno-wychowawczym, w zakładzie poprawczym lub skierowania do ośrodka kuratorskiego.

Sprawy rodzinne rozpoznawane są przez sądy rodzinne, które działają jako wydziały rodzinne i nieletnich w sądach rejonowych, z wyjątkiem niektórych spraw, np. o rozwód i separację rozpoznawanych przez wydziały cywilne sądów okręgowych na podstawie ustawy z dnia 27 VII 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. patrz ust. 5 na str. 144).

9. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

10. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. W przypadku publikowanych danych – w dniu 31 XII 2015 r.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

gard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;

- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2018 item 969).

Amendments to the law that entered into force as of 2 I 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. Before the amendments, the judge, at the time the case was brought into the court, could institute investigative proceedings against a juvenile and then, with regard to the same juvenile, issue the decision on the examination of the case in the course of tutorial and educational proceedings or correctional proceedings. Cases instituted before the effective date of new regulations were examined according to two-stage procedure. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile.

The court may adjudicate educational or correctional measures or resolve the case in another manner. The measures which the family court may apply to the juvenile include instituting supervision (by parents, guardian, a probation officer or an organization which provides warranty for the juvenile), issuing a reprimand, obligating the juvenile to behave in a specific manner or placing the juvenile in an institution of vocational training and other institution, youth education centre, youth social therapy centre, educational centre, correctional centre or directing to probation officer's centres.

Family cases are heard by family courts which act as family and juvenile departments in district courts, with the exception of some cases (e.g., divorce and separation), which have been transferred to civilian regional courts on the basis of the Law on Common Courts, dated 27 VII 2001 (Journal of Laws see item 5 on page 144)..

9. Adults convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

10. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. In the case of data published – on 31 XII 2015.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

Uwaga do tablic 1, 2

Od 2014 r. dane nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Note to tables 1,2

Since 2014 data do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts take place during court proceedings after the police provides records in juveniles cases to the family court.

TABL. 1 (35). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a**

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	33380	24749	18970	21085	T O T A L
w tym w miastach	22986	17428	11864	14204	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu –					Against life and health – Art. 148–162
– art. 148–162 kk	794	510	501	614	Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	21	11	10	16	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	354	311	288	398	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	380	161	170	151	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	6223	2558	2605	2523	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	5726	1997	1845	1742	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	795	590	598	639	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	114	132	149	101	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	57	48	45	37	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	1314	1025	843	1223	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	623	643	630	708	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code

^a W 2010 r. łącznie z prokuraturą.

Z r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

^a In 2010 including prosecutor's office.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 1 (35). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (cd.)**

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej					Against good name and personal
– art. 212–217 kk	99	120	111	131	integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^b	862	742	575	603	Against the activities of state institutions and local self-government – Art. 222–231 Criminal Code ^b
w tym:					of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	86	113	114	117	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	135	85	65	70	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	244	269	282	248	Insulting a public official or belittling a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	389	210	86	159	Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	1502	500	405	432	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	174	453	249	195	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów^c – art. 270–277 kk	2942	3102	1432	2465	Against the reliability of documents^c – Art. 270–277 Criminal Code

a W 2010 r. łącznie z prokuraturą. b łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”. c Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk).

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2010 including prosecutor's office. b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”. c Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code).

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 1 (35). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH
POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (dok.)

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED
PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Przeciwko mieniu^d – art. 278–295 kk	13395	11331	7986	8548	Against property^d – Art. 278–295 Criminal Code
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy – 275 § 1, 278 i 279 ^e kk	5307	2556	2012	1867	Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279 ^e Criminal Code
w tym kradzież samochodu	24	232	102	96	of which automobile theft Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	68	60	48	44	Burglary ^f – Art. 279 Criminal Code
Kradzież z włamaniem ^f – art. 279 kk	2231	1670	1386	1146	Robbery – Art. 280 Criminal Code
Rozbój – art. 280 kk	385	147	124	105	Theft with assault – Art. 281 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	24	25	23	21	Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	193	57	33	19	Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	1967	5318	2360	4075	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^g
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^g	430	340	243	174	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	276	378	363	301	Crimes by specific laws:
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 1356)	74	14	7	13	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	1068	50	18	14	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 124)	3656	1810	2131	2312	On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)
Przestępstwa skarbowe – kks	37	42	112	54	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	.	16	50	37	Of which excise

a W 2010 r. łącznie z prokuraturą. d Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). e Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. f Z wyłączeniem kradzieży samochodu. g Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2010 including prosecutor's office. d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). e Exclusively in regard to automobile theft by burglary. f Excluding automobile theft. g Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (36). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ^a**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	78,4	76,4	74,3	79,9	T O T A L
w tym przestępstw ^d :					of which of crimes ^d :
Przeciwko życiu i zdrowiu	84,5	83,3	84,0	84,6	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	98,9	97,9	98,3	97,7	Against public safety and safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	93,6	79,0	82,1	88,0	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	75,4	92,7	92,6	87,1	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	99,1	99,3	99,8	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	69,7	40,0	50,5	48,9	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	53,5	61,2	55,2	64,0	Against property

a W 2010 r. łącznie z prokuraturą. b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str.102.

Ź r ó ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2010 including prosecutor's office. b See Criminal Code articles table 1 on page 102.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (37). **W P Ł Y W S P R A W D O S Á D Ó W P O W S Z E C H N Y C H**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS — courts of first instance				
O G Ó Ł E M	273020	267906	261201	267894	T O T A L
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	15733	10275	10429	9883	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	17808	19371	15535	14326	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	38286	37032	33368	30899	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	144848	155120	156644	167759	Civil
w tym wieczysto-księgowo ^b	79192	88150	92212	92189	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	36145	33275	32591	32003	Family
Z zakresu prawa pracy	2669	1777	1423	1213	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	920	1254	1211	1179	Related to social security law
Gospodarcze ^c	8006	9802	10000	10632	Commercial law ^c
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal					
O G Ó Ł E M	21349	21498	21700	22024	T O T A L
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	202	230	211	242	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	9092	8175	8388	8616	offences ^a
Cywilne ^{cd}	7381	8230	8437	8295	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	350	328	391	331	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3525	3320	3058	3111	Related to social security law
Gospodarcze	739	1215	1215	1429	Commercial law

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód), bez spraw rejestrowych.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a., divorce), excluding registry cases.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (38). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE
ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED
BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	14082	7192	7731	6817	T O T A L
w tym mężczyźni	13171	6552	7020	6169	of which men
w tym za przestępstwa ^a :					of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	1248	896	943	966	Against life and health
w tym:					of which:
Zabójstwo	9	2	6	10	Homicide
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	652	421	418	419	Damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	5334	1938	2340	1984	Against safety in transport
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	4977	1709	1827	1552	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	351	265	259	245	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	38	30	25	27	Of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	1118	768	737	695	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	494	444	463	464	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	3121	1894	2042	1689	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	915	455	497	426	Property theft
Kradzież z włamaniem	425	317	299	222	Burglary
Rozbój	211	103	125	87	Robbery

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 102. a See Criminal Code articles table 1 on page 102.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości. S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (39). **ZALATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	11354	8012	7001	6733	T O T A L
O rozwód	2553	2586	2586	2467	By divorce
O separację	240	127	135	161	By separation
O alimenty	4032	3035	2459	2417	By alimony
Nieletnich ^a					Concerning juveniles ^a
w postępowaniu wyjaśniającym					in investigation proceedings
w związku z:					involving:
demoralizacją	1234	x	x	x	demoralization
czynami karalnymi	1586	x	x	x	punishable acts
na posiedzeniu lub rozprawie					at session or hearing involving:
w związku z:					demoralization
demoralizacją	813	x	x	x	demoralization
czynami karalnymi	896	x	x	x	punishable acts
w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					in investigation of case in which o ccur suspicion:
demoralizacji	x	1177	1001	931	of demoralization
popelnienia czynu karalnego	x	1087	820	757	of committing punishable acts

a Dane dotyczą osób; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 100.

a Data relate to persons; see general notes, item 8 on page 100.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (40). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	4	3	3	3	State owned enterprises
Społeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	6	6	6	7	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	264	303	297	290	Cooperatives
Spółki jawne	795	824	820	819	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	2235	3681	4159	4560	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicz- nych Zakładów Opieki Zdrowotnej ^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organi- zations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities ^c
Stowarzyszenia ^d	2056	2665	2771	2854	Associations ^d
Związki zawodowe	224	232	233	234	Trade unions
Izby gospodarcze	7	11	11	11	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	10225	16815	17964	17899	Total debtors

a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Kielcach.

b Prowadzące działalność gospodarczą. c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Register court conducting National Judicial Register on the area of the voivodship is District Court in Kielce.

b Conducting economic activity. c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

CHAPTER V POPULATION

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
  - 1) bilansów stanu i struktury **ludności** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
    - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
    - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. - ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych (zameldowania i wymeldowania na pobyt czasowy z/do innych gmin);
  - 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
  - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
  - 4) sprawozdawczości sądów - o prawomocnie orzeczonych rozwodach i separacjach.

2. Dane o ludności (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII), a także współczynniki demograficzne, oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

- dla lat 2000-2009 - w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000-2001 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat - każdorazowy podział administracyjny),

- dla lat 2010-2016 - w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. zastosowano podział administracyjny z dnia 31.XII.2011 r.).

3. Przez ludność w wieku **produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 - 64 lata, dla kobiet 18 - 59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18 - 44 lata i **niemobilnym**,

General notes

1. Chapter's tables were compiled on the basis of:
  - 1) the balances of the size and structure of the **population** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
    - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
    - b) the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent (registering and cancelling registration for temporary stay from/to other gminas);
  - 2) the registers of the Ministry Digital Affairs - on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
  - 3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
  - 4) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for divorces and separations.

2. Data about population (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on:

- for 2000-2009 - the basis of results of the Population and Housing Census 2001 (for 2000-2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment),

- for 2010-2016 - the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

3. The **working age population** refers to males, aged 18-64, and females, aged 18 - 59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18 - 44) and **non-mobility** (i.e. 45 - 64 for males and

tj. mężczyźni - 45 - 64 lata, kobiety - 45 - 59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni — 65 lat i więcej, kobiety — 60 lat i więcej.

4. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa — według miejsca zameldowania męża przed ślubem, a jeśli mąż mieszkał na stałe za granicą — według miejsca zamieszkania żony w Polsce przed zawarciem związku małżeńskiego;
- rozwody - według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia - według miejsca zamieszkania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony - według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siómeo, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako ilorz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15 - 49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15 - 19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45 - 49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15 - 49

45 - 59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

4. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

5. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before contracting of a marriage or by the wife's place of residence in Poland if her husband stayed permanently abroad before contracting of a marriage;
- divorces - according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken);
- births - according to the mother's place of permanent residence;
- deaths — according to the place of permanent residence of the deceased.

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siómeo, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15 - 49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15 - 19 and from the mothers in the age 50 and over — to the group 45 - 49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15 - 49 years of age) assuming

lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,

- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

6. Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.

Dane o ludności według **wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego** podano przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego - 60/65; patrz. ust. 3 na str. 108.

9. Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników narodowych spisów powszechnych ludności i mieszkań z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prorodzinnych i promażeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

10. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

11. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych

that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,

- **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

6. Infant is a child under the age of 1.

7. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

8. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumptions on fertility, mortality and international migration. Data about population by **working and post-working age** are given in two approaches; 1) variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age - 60/65; see item 3 on page 108.

9. The households projection until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of the population and housing censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

10. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

11. Data regarding international migration were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

The inflow of the population includes registra-

gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniu osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

12. Do ludności rezydującej (rezydentów) zalicza się:

a) stałych mieszkańców gminy, z wyjątkiem osób przebywających poza gminą zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy - bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą);

b) osoby przebywające czasowo w gminie z zamiarem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez stałego pobytu w Polsce).

Rezydenci to kategoria stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 XI 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

13. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI:

- do 2009 r. - zameldowanej na pobyt stały,
- od 2010 r. - faktycznie zamieszkałej.

tions of arrivals for permanent residence, outflow – registrations of departures from permanent residence.

12. The usual residence population (residents) comprise the following groups:

a) permanent residents of the gmina, with the exception of persons residing outside the gmina of residence for a period 12 months and more - regardless of their place of residence (in the country or abroad);

b) persons temporarily staying in the gmina with the intention of residence for the period 12 months and more, arrived from another place in the country or from abroad (immigrants who are not registered for permanent residence in Poland).

The residents is a category developed for international statistics, according to European Parliament and Council Regulation (EU) No. 1260/2013 of 20 XI 2013 on European demographic statistics.

13. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30 VI):

- to 2009 - registered for permanent residence,
- since 2010 - de facto population (population actually residing).

TABL. 1 (41). LUDNOŚĆ ^a
POPULATION ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

STAN W DNIU 30 VI
AS OF 30 VI

OGÓŁEM w liczbach					TOTAL in absolute numbers
bezwzględnych	1284803	1259906	1254505	1249710	numbers
mężczyźni	627507	614807	611902	609470	males
kobiety	657296	645099	642603	640240	females
Miasta	580854	563322	559390	558190	Urban areas
Wieś	703949	696584	695115	691520	Rural areas

STAN W DNIU 31 XII
AS OF 31 XII

OGÓŁEM w liczbach					TOTAL in absolute numbers
bezwzględnych	1282546	1257179	1252900	1247732	numbers
na 1 km²	110	107	107	107	per 1 km²
mężczyźni w liczbach					males in absolute numbers
bezwzględnych	626481	613217	610944	608515	numbers
kobiety: w liczbach					females: in absolute numbers
bezwzględnych	656065	643962	641956	639217	numbers
na 100 mężczyzn	105	105	105	105	per 100 males
Miasta: w liczbach					Urban areas: in absolute numbers
bezwzględnych	578955	561219	558422	556176	numbers
w % ogółu ludności	45,1	44,6	44,6	44,6	in % of total population
Wieś: w liczbach					Rural areas: in absolute numbers
bezwzględnych	703591	695960	694478	691556	numbers
w % ogółu ludności	54,9	55,4	55,4	55,4	in % of total population

a Na podstawie bilansów

a Based on balances

TABL. 2 (42). LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1282546	1257179	1252900	1247732	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	234159	211695	209086	207297	Pre-working age
mężczyźni	119822	108712	107248	106317	males
kobiety	114337	102983	101838	100980	females
Miasta	94158	86028	85297	84815	Urban areas
mężczyźni	48327	44309	43913	43675	males
kobiety	45831	41719	41384	41140	females
Wieś	140001	125667	123789	122482	Rural areas
mężczyźni	71495	64403	63335	62642	males
kobiety	68506	61264	60454	59840	females
W wieku produkcyjnym	815854	780879	771967	761754	Working age
w tym w wieku mobilnym	497226	484388	479731	473318	of which of mobility age
mężczyźni	434662	420239	416070	411193	males
w tym w wieku mobilnym	256411	249850	247470	244378	of which of mobility age
kobiety	381192	360640	355897	350561	females
w tym w wieku mobilnym	240815	234538	232261	228940	of which of mobility age
Miasta	377859	345659	339019	332950	Urban areas
mężczyźni	195370	181816	178878	176246	males
kobiety	182489	163843	160141	156704	females
Wieś	437995	435220	432948	428804	Rural areas
mężczyźni	239292	238423	237192	234947	males
kobiety	198703	196797	195756	193857	females
W wieku poprodukcyjnym	232533	264605	271847	278681	Post-working age
mężczyźni	71997	84266	87626	91005	males
kobiety	160536	180339	184221	187676	females
Miasta	106938	129532	134106	138411	Urban areas
mężczyźni	32299	40271	42122	43946	males
kobiety	74639	89261	91984	94465	females
Wieś	125595	135073	137741	140270	Rural areas
mężczyźni	39698	43995	45504	47059	males
kobiety	85897	91078	92237	93211	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIE- KU PRODUKCYJNYM	57	61	62	64	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	44	46	47	48	Males
Kobiety	72	79	80	82	Females

TABL. 3 (43). LUDNOSC WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2010	2015	2016	2017					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					mężczy- żni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym mężczy- żni of which males	razem total	w tym mężczy- żni of which males
OGÓŁEM TOTAL	1282546	1257179	1252900	1247732	608515	556176	263867	691556	344648
0– 2 lata years	38424	31672	31712	31892	16230	13344	6801	18548	9429
3– 6	46170	48286	45929	44359	22921	18456	9526	25903	13395
7–12	73161	70117	71899	72959	37410	29906	15484	43053	21926
13–15	43510	35862	34838	33856	17222	13372	6847	20484	10375
16–18	50450	39455	37976	36655	18970	14646	7574	22009	11396
19–24	109955	96714	92267	88021	44871	32757	16732	55264	28139
25–29	105756	90093	89017	88243	45557	36320	18508	51923	27049
30–34	99099	100886	99487	95902	49919	43162	22114	52740	27805
35–39	88017	96536	96669	97662	50510	45417	23174	52245	27336
40–44	76843	86462	89023	91066	47085	41041	20762	50025	26323
45–49	81881	75600	76670	78334	39634	33538	16556	44796	23078
50–54	99979	79970	77288	75595	37925	33133	15670	42462	22255
55–59	98710	96393	93163	88966	43715	41436	18936	47530	24779
60–64	80482	93312	94079	94588	45541	47580	21237	47008	24304
65–69	46475	74210	78056	80383	36493	41220	17642	39163	18851
70–74	48982	41503	45062	50809	21649	26120	10935	24689	10714
75–79	42663	41171	39439	37477	14137	17909	6671	19568	7466
80 lat i więcej and more	51989	58937	60326	60965	18726	26819	8698	34146	10028

TABL. 4 (44). **PROGNOZA LUDNOŚCI**

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	1226	1194	1157	1117	1072	1024	977	T O T A L in thous.
W wieku przedprodukcyjnym	198	187	167	154	141	131	124	Pre-working age
mężczyźni	102	96	86	79	73	68	64	males
kobiety	96	91	81	75	69	64	60	females
Miasta	79	72	62	56	50	46	43	Urban areas
mężczyźni	41	37	32	29	26	24	22	males
kobiety	38	35	30	27	24	22	21	females
Wieś	120	115	105	98	91	85	81	Rural areas
mężczyźni	61	59	54	50	47	44	41	males
kobiety	58	56	51	48	44	41	39	females
W wieku produkcyjnym	730	687	661	623	574	517	463	Working age
mężczyźni	395	370	357	341	319	291	261	males
kobiety	334	317	304	282	255	226	202	females
Miasta	309	282	266	245	218	188	162	Urban areas
mężczyźni	165	150	142	133	120	105	90	males
kobiety	145	133	125	112	98	83	71	females

TABL. 4 (44). **PROGNOZA LUDNOSCI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym (dok.)								Working age (cont.)
Wieś	420	404	394	378	356	329	301	Rural areas
mężczyźni	231	220	215	209	199	186	170	males
kobiety	189	184	179	170	158	143	131	females
W wieku poprodukcyjnym	298	320	330	340	356	376	390	Post-working age
mężczyźni	101	116	122	124	131	142	155	males
kobiety	197	204	208	216	225	233	235	females
Miasta	148	157	157	156	159	163	164	Urban areas
mężczyźni	49	55	55	54	55	59	64	males
kobiety	99	102	102	102	103	104	100	females
Wieś	150	164	173	184	197	213	226	Rural areas
mężczyźni	53	62	67	70	76	83	92	males
kobiety	98	102	106	113	121	130	135	females
LUDNOŚĆ W WIEKU								NON-WORKING AGE
   NIEPRODUKCYJNYM								 POPULATION
   NA 100 OSÓB W WIEKU								 PER 100 PERSONS
   PRODUKCYJNYM	68	74	75	79	87	98	111	 OF WORKING AGE
Mężczyźni	51	57	58	60	64	72	84	Males
Kobiety	88	93	95	103	115	131	146	Females

TABL. 5 (45). **PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH**

Stan w dniu 31 XII
HOUSEHOLDS PROJECTION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thous.								
OGÓŁEM	453,8	469,0	475,2	449,2	419,6	400,2	384,9	TOTAL
Miasta	230,9	234,2	230,3	214,4	193,8	179,4	169,6	Urban areas
Wieś	223,0	234,8	244,9	234,8	225,7	220,8	215,3	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOSEHOLD								
OGÓŁEM	2,7	2,6	2,5	2,5	2,6	2,6	2,6	TOTAL
Miasta	2,3	2,2	2,1	2,2	2,2	2,3	2,2	Urban areas
Wieś	3,1	2,9	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	Rural areas

TABL. 6 (46). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**

Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM			
TOTAL	2010	31	578955 45,1
	2015	32	561219 44,6
	2016	32	558422 44,6
	2017	33	556176 44,6
Poniżej 2000 Below		5	7162 0,6
2000– 4999		11	35008 2,8
5000– 9999		6	41042 3,3
10000– 19999		6	86979 7,0
20000– 49999		3	119329 9,6
50000– 99999		1	69852 5,6
100000 i więcej and more		1	196804 15,8

TABL. 7 (47). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**

Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION		Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM				
TOTAL	2010	97	703591	54,9
	2015	97	695960	55,4
	2016	97	694478	55,4
	2017	97	691556	55,4
Poniżej 2000 Below		1	1825	0,1
2000– 4999		35	141825	11,4
5000– 6999		21	124603	10,0
7000– 9999		20	169465	13,6
10000 i więcej and more		20	253838	20,3

a Wiejskie i miejsko-wiejskie.
a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 8 (48). **MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI**

MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	39,2	41,0	41,4	41,8	TOTAL
mężczyźni	37,3	39,2	39,7	40,1	males
kobiety	41,4	43,1	43,4	43,8	females
Miasta	40,9	42,9	43,2	43,6	Urban areas
mężczyźni	38,1	40,3	40,7	41,2	males
kobiety	43,9	45,8	46,1	46,5	females
Wieś	38,0	39,6	40,0	40,4	Rural areas
mężczyźni	36,6	38,4	38,8	39,2	males
kobiety	39,4	41,0	41,3	41,7	females

TABL. 9 (49). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
 VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separacje Separations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
	ogółem total	w tym wyznani- owe ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemowląt of which infants	

 W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM TOTAL	2010	7833	5806	85	1536	12445	14006	78	-1561
	2015	5892	4050	43	1777	10579	14409	40	-3830
	2016	5995	4183	45	1799	10610	13948	45	-3338
	2017	5866	4053	60	1788	10915	14330	31	-3415
Miasta	2010	3668	2537	52	1017	5323	5607	25	-284
Urban areas	2015	2466	1548	24	1078	4378	6036	15	-1658
	2016	2527	1636	26	1092	4347	5981	18	-1634
	2017	2432	1529	33	1096	4470	6155	16	-1685
Wieś	2010	4165	3269	33	519	7122	8399	53	-1277
Rural areas	2015	3426	2502	19	699	6201	8373	25	-2172
	2016	3468	2547	19	707	6263	7967	27	-1704
	2017	3434	2524	27	692	6445	8175	15	-1730

 NA 1000 LUDNOŚCI^b
 PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM TOTAL	2010	6,1	4,5	6,6	1,2	9,7	10,9	6,3	-1,2
	2015	4,7	3,2	3,4	1,4	8,4	11,4	3,8	-3,0
	2016	4,8	3,3	3,6	1,4	8,5	11,1	4,2	-2,7
	2017	4,7	3,2	4,8	1,4	8,7	11,5	2,8	-2,7
Miasta	2010	6,3	4,4	9,0	1,8	9,2	9,7	4,7	-0,5
Urban areas	2015	4,4	2,7	4,3	1,9	7,8	10,7	3,4	-2,9
	2016	4,5	2,9	4,6	2,0	7,8	10,7	4,1	-2,9
	2017	4,4	2,7	5,9	2,0	8,0	11,0	3,6	-3,0
Wieś	2010	5,9	4,6	4,7	0,7	10,1	11,9	7,4	-1,8
Rural areas	2015	4,9	3,6	2,7	1,0	8,9	12,0	4,0	-3,1
	2016	5,0	3,7	2,7	1,0	9,0	11,5	4,3	-2,5
	2017	5,0	3,6	3,9	1,0	9,3	11,8	2,3	-2,5

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku: separacji - na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt - na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b In case of: separations - data are presented per 100 thous. population; infant deaths - per 1000 live births.

TABL. 10 (50). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE

Stan w dniu 31 XII

MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Małżeń- stwa zawarte Contract- ed marriages	Małżeństwa rozwiązane Marriages dissolved						Różnica między małżeń- stwami zawartymi a rozwią- zanymi ^a Difference between contracted and dissolved marria- ges ^a
			ogółem total	przez śmierć <i>by death of</i>		przez rozwód <i>by divorce</i>	na 1000 istniejących małżeństw per 1000 existing marriages		
				męża husband	żony wife		ogółem total	w tym przez rozwód of which by divorce	
OGÓŁEM TOTAL	2010	7833	7423	4416	1471	1536	23,5	4,9	-402
	2015	5892	7090	4012	1301	1777	23,3	5,8	-1927
	2016	5995	7373	4113	1461	1799	24,4	5,9	-1963
	2017	5866	7237	4021	1428	1788	24,1	6,0	-2007
Miasta Urban areas	2010	3668	3511	1829	665	1017	24,4	7,1	-732
	2015	2466	3461	1742	641	1078	25,6	8,0	-1736
	2016	2527	3577	1784	701	1092	26,8	8,2	-1582
	2017	2432	3560	1792	672	1096	27,1	8,3	-1796
Wieś Rural areas	2010	4165	3912	2587	806	519	22,8	3,0	330
	2015	3426	3629	2270	660	699	21,4	4,1	-191
	2016	3468	3796	2329	760	707	22,4	4,2	-382
	2017	3434	3677	2229	756	692	21,8	4,1	-212

^a Po uwzględnieniu salda migracji zagranicznych i wewnętrznych osób pozostających w stanie małżeńskim.

^a Including net international and internal migration of married persons.

TABL. 11 (51). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2017 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2017

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	5866	104	1656	2553	812	304	263	100	74
19 lat i mniej Under 20 years	8	6	2	-	-	-	-	-	-
20–24	737	59	541	129	5	2	1	-	-
25–29	2603	31	900	1519	132	14	7	-	-
30–34	1409	8	174	757	407	52	11	-	-
35–39	491	-	29	119	200	109	33	1	-
40–49	348	-	9	26	61	107	131	13	1
50–59	144	-	1	2	7	14	68	45	7
60 lat i więcej and more	126	-	-	1	-	6	12	41	66
W TYM WYZNANIOWE ^a of which CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES ^a									
OGÓŁEM TOTAL	4053	39	1236	2077	519	102	45	18	17
19 lat i mniej Under 20 years	2	2	-	-	-	-	-	-	-
20–24	503	25	373	101	2	1	1	-	-
25–29	2154	11	725	1315	97	5	1	-	-
30–34	1003	1	124	579	275	22	2	-	-
35–39	254	-	12	71	120	46	5	-	-
40–49	85	-	2	10	23	26	21	2	1
50–59	25	-	-	-	2	2	11	8	2
60 lat i więcej and more	27	-	-	1	-	-	4	8	14
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	2432	32	484	1041	448	164	157	52	54
19 lat i mniej Under 20 years	2	1	1	-	-	-	-	-	-
20–24	219	17	156	41	3	2	-	-	-
25–29	930	12	244	599	61	8	6	-	-
30–34	659	2	66	330	225	31	5	-	-
35–39	261	-	12	60	111	58	20	-	-
40–49	191	-	5	10	41	56	73	6	-
50–59	84	-	-	1	7	6	46	21	3
60 lat i więcej and more	86	-	-	-	-	3	7	25	51

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 11 (51). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2017 R. (dok.)**
 MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2017 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	

MIASTA (dok.)
URBAN AREAS (cont.)

W TYM WYZNANIOWE ^a

of which CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES ^a

OGÓŁEM TOTAL	1529	13	339	818	272	49	20	8	10
19 lat i mniej Under 20 years	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	148	8	111	27	1	1	-	-	-
25–29	743	4	184	504	47	3	1	-	-
30–34	451	1	41	247	147	14	1	-	-
35–39	125	-	3	37	63	19	3	-	-
40–49	36	-	-	3	12	11	8	2	-
50–59	10	-	-	-	2	1	5	2	-
60 lat i więcej and more	16	-	-	-	-	-	2	4	10

WIEŚ

RURAL AREAS

RAZEM TOTAL	3434	72	1172	1512	364	140	106	48	20
19 lat i mniej Under 20 years	6	5	1	-	-	-	-	-	-
20–24	518	42	385	88	2	-	1	-	-
25–29	1673	19	656	920	71	6	1	-	-
30–34	750	6	108	427	182	21	6	-	-
35–39	230	-	17	59	89	51	13	1	-
40–49	157	-	4	16	20	51	58	7	1
50–59	60	-	1	1	-	8	22	24	4
60 lat i więcej and more	40	-	-	1	-	3	5	16	15

W TYM WYZNANIOWE ^a

of which CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES ^a

OGÓŁEM TOTAL	2524	26	897	1259	247	53	25	10	7
19 lat i mniej Under 20 years	2	2	-	-	-	-	-	-	-
20–24	355	17	262	74	1	-	1	-	-
25–29	1411	7	541	811	50	2	-	-	-
30–34	552	-	83	332	128	8	1	-	-
35–39	129	-	9	34	57	27	2	-	-
40–49	49	-	2	7	11	15	13	-	1
50–59	15	-	-	-	-	1	6	6	2
60 lat i więcej and more	11	-	-	1	-	-	2	4	4

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 12 (52). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2017 R.

MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2017

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwiedzone divorced
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	5866	5194	100	572
Kawalerowie Single	5240	4947	24	269
Wdowcy Widowers	88	19	36	33
Rozwiedzeni Divorced	538	228	40	270
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	2432	2063	53	316
Kawalerowie Single	2048	1913	5	130
Wdowcy Widowers	54	15	21	18
Rozwiedzeni Divorced	330	135	27	168
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	3434	3131	47	256
Kawalerowie Single	3192	3034	19	139
Wdowcy Widowers	34	4	15	15
Rozwiedzeni Divorced	208	93	13	102

TABL. 13 (53). MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^aCHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	
OGÓŁEM TOTAL				
	2010	5806	2537	3269
	2015	4050	1548	2502
	2016	4183	1636	2547
	2017	4053	1529	2524
w tym: of which:				
Kościół Katolicki	4047	1527	2520	
Kościół Ewangelicko-Augsburski	2	-	2	
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny	1	1	-	
Kościół Chrześcijan Baptystów	1	-	1	
Kościół Zielonoświątkowy	2	1	1	

^a Ze skutkami cywilnymi.^a With civil law consequences.

TABL. 14 (54). **ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2017 R.**

DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING PETITION FOR DIVORCE IN 2017

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	1788	1	80	255	392	358	444	179	79
19 lat i mniej Under 20 years	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	25	1	16	5	2	1	-	-	-
25–29	157	-	51	88	17	-	1	-	-
30–34	355	-	11	119	190	32	3	-	-
35–39	351	-	1	36	146	142	26	-	-
40–49	535	-	1	7	36	171	309	10	1
50–59	255	-	-	-	1	12	99	137	6
60 lat i więcej and more	110	-	-	-	-	-	6	32	72
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	1096	-	47	139	242	222	279	120	47
19 lat i mniej Under 20 years	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	15	-	9	3	2	1	-	-	-
25–29	91	-	28	49	13	-	1	-	-
30–34	220	-	8	65	121	24	2	-	-
35–39	209	-	1	19	85	85	19	-	-
40–49	327	-	1	3	20	106	189	8	-
50–59	164	-	-	-	1	6	63	90	4
60 lat i więcej and more	70	-	-	-	-	-	5	22	43
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	692	1	33	116	150	136	165	59	32
19 lat i mniej Under 20 years	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	10	1	7	2	-	-	-	-	-
25–29	66	-	23	39	4	-	-	-	-
30–34	135	-	3	54	69	8	1	-	-
35–39	142	-	-	17	61	57	7	-	-
40–49	208	-	-	4	16	65	120	2	1
50–59	91	-	-	-	-	6	36	47	2
60 lat i więcej and more	40	-	-	-	-	-	1	10	29

TABL. 15 (55). ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIH DZIECI^a W MAŁŻENSTWIEDIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G O Ł E M	1536	1777	1799	1788	T O T A L
rozwoody małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	663	704	720	701	Marriages without children
Z dziećmi	873	1073	1079	1087	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	588	712	692	688	1
2	245	299	334	340	2
3	29	46	40	46	3
4 i więcej	11	16	13	13	4 and more
Miasta	1017	1078	1092	1096	Urban areas
rozwoody małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	475	446	476	454	Marriages without children
Z dziećmi	542	632	616	642	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	374	442	407	428	1
2	151	161	185	188	2
3	14	24	18	21	3
4 i więcej	3	5	6	5	4 and more
Wieś	519	699	707	692	Rural areas
rozwoody małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	188	258	244	247	Marriages without children
Z dziećmi	331	441	463	445	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	214	270	285	260	1
2	94	138	149	152	2
3	15	22	22	25	3
4 i więcej	8	11	7	8	4 and more

a Poniżej 18 lat.

a Below the age of 18.

TABL. 16 (56). URODZENIA^aBIRTHS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Urodzenia żywe	12445	10579	10610	10915	4470	6445	Live births
chłopcy	6462	5307	5434	5577	2288	3289	males
dziewczęta	5983	5272	5176	5338	2182	3156	females
Małżeńskie	10713	8627	8583	8979	3484	5495	Legitimate
chłopcy	5534	4337	4371	4574	1778	2796	males
dziewczęta	5179	4290	4212	4405	1706	2699	females
Pozamałżeńskie	1732	1952	2027	1936	986	950	Illegitimate
chłopcy	928	970	1063	1003	510	493	males
dziewczęta	804	982	964	933	476	457	females
Urodzenia martwe	63	27	20	26	9	17	Live still births
chłopcy	30	.	.	.	.	.	males
dziewczęta	33	.	.	.	.	.	females

a Od 2015 r. dane w zakresie urodzeń martwych w podziale na miasto i wieś zostały oszacowane, ze względu na zmianę Rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia (Dz. U. 2015, poz. 171).

Brak szczegółowych danych o urodzeniach martwych wynika z wprowadzenia w 2015 r. nowego dokumentu „Karta martwego urodzenia” niezawierającego danych podstawowych dla statystyki urodzeń.

a Since 2015 in the Demographic Yearbook data on stillbirth and urban and rural areas were estimated due to the change of the Decree of the Ministry of Health (Journal of Laws 2015, item 171).

Causes of lack of data about stillbirths is implementation of lack of data about stillbirths is implementation in 2015 new in 2015 new document "Stillbirth certificate".

TABL. 17 (57). URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKILIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM	2010	12445	6375	4363	1149	333	120	105
TOTAL	2015	10579	5129	4054	998	271	72	55
	2016	10610	4930	4253	1054	250	82	41
	2017	10915	4840	4548	1192	230	58	47
19 lat i mniej Under 20 years		238	219	19	-	-	-	-
20–24		1599	1166	379	49	3	1	1
25–29		3809	2072	1470	223	32	7	5
30–34		3548	1084	1867	491	81	14	11
35–39		1461	265	715	361	80	22	18
40–44		254	34	97	65	33	13	12
45 lat i więcej and more		6	-	1	3	1	1	-
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2010	100,0	51,2	35,1	9,2	2,7	1,0	0,8
TOTAL	2015	100,0	48,5	38,3	9,4	2,6	0,7	0,5
	2016	100,0	46,5	40,1	9,9	2,4	0,8	0,4
	2017	100,0	44,3	41,7	10,9	2,1	0,5	0,4
19 lat i mniej Under 20 years		2,2	2,0	0,2	-	-	-	-
20–24		14,6	10,7	3,5	0,4	0,0	0,0	0,0
25–29		34,9	19,0	13,5	2,0	0,3	0,1	0,0
30–34		32,5	9,9	17,1	4,5	0,7	0,1	0,1
35–39		13,4	2,4	6,6	3,3	0,7	0,2	0,2
40–44		2,3	0,3	0,9	0,6	0,3	0,1	0,1
45 lat i więcej and more		0,1	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.

a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 18 (58). PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI

FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 ^{ab}	40,6	36,3	36,7	38,1	35,9	39,9
15–19 ^a	13,6	9,5	9,6	7,9	6,6	8,7
20–24	56,1	43,5	41,1	42,5	35,5	46,6
25–29	93,2	85,7	86,8	89,2	80,3	95,7
30–34	67,5	66,7	69,7	75,6	75,1	76,1
35–39	27,3	26,5	29,5	31,2	31,3	31,0
40–44	5,2	5,7	5,3	5,8	6,3	5,4
45–49 ^b	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2
Współczynniki: Rates:						
Dziętności ogólnej Total fertility	1,306	1,181	1,203	1,258	1,170	1,316
Reprodukcji brutto Gross reproduction	0,628	0,589	0,587	0,615	0,571	0,644
Dynamiki demograficznej Demographic dynamics	0,889	0,734	0,761	0,762	0,726	0,788

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 19 (59). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczy- żni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2010	14006	7384	6622	5607	2955	2652	8399	4429	3970
TOTAL	2015	14409	7741	6668	6036	3205	2831	8373	4536	3837
	2016	13948	7253	6695	5981	3074	2907	7967	4179	3788
	2017	14330	7415	6915	6155	3152	3003	8175	4263	3912
0 lat		31	16	15	16	8	8	15	8	7
1–4 lata		8	5	3	4	2	2	4	3	1
5–9		6	2	4	4	1	3	2	1	1
10–14		4	1	3	2	-	2	2	1	1
15–19		21	15	6	9	7	2	12	8	4
20–24		50	42	8	8	5	3	42	37	5
25–29		66	50	16	30	23	7	36	27	9
30–34		106	88	18	39	32	7	67	56	11
35–39		127	98	29	53	43	10	74	55	19
40–44		195	136	59	91	64	27	104	72	32
45–49		282	222	60	118	92	26	164	130	34
50–54		421	327	94	183	138	45	238	189	49
55–59		837	608	229	357	234	123	480	374	106
60–64		1238	908	330	565	374	191	673	534	139
65–69		1525	1022	503	726	456	270	799	566	233
70–74		1223	752	471	600	356	244	623	396	227
75–79		1538	822	716	711	364	347	827	458	369
80–84		2123	924	1199	923	409	514	1200	515	685
85 lat i więcej and more		4529	1377	3152	1716	544	1172	2813	833	1980
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP										
OGÓŁEM	2010	1090	1177	1007	965	1067	872	1193	1263	1124
TOTAL	2015	1144	1259	1034	1072	1198	957	1202	1306	1099
	2016	1112	1185	1042	1069	1158	989	1146	1206	1086
	2017	1147	1217	1080	1103	1190	1024	1182	1237	1128
0 lat ^a		284	287	281	358	350	367	233	243	222
1–4 lata		19	23	14	22	22	23	16	24	8
5–9		10	6	13	16	8	24	6	5	6
10–14		7	3	11	9	-	18	6	6	6
15–19		34	47	20	37	55	17	32	41	22
20–24		65	108	21	28	35	21	87	151	21
25–29		74	109	37	81	122	39	70	100	37
30–34		109	173	38	88	141	32	126	200	44
35–39		131	195	62	117	186	45	143	203	77
40–44		217	293	135	225	312	135	210	277	136
45–49		364	567	157	356	566	154	370	568	159
50–54		551	853	247	543	867	253	557	843	241
55–59		919	1356	496	834	1194	530	996	1482	461
60–64		1313	2004	674	1186	1760	724	1442	2219	615
65–69		1925	2844	1162	1783	2609	1161	2076	3067	1164
70–74		2551	3694	1707	2451	3478	1713	2655	3913	1701
75–79		4008	5701	2989	3882	5368	3008	4123	5996	2971
80–84		6666	8651	5664	6268	8053	5328	7008	9193	5946
85 lat i więcej and more		15901	17658	15239	14732	15686	14328	16710	19238	15835

a Na 100 tys. urodzeń żywych.

a Per 100 thous. live births.

TABL. 20 (60). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM TOTAL	2010	78	45	33	25	14	11	53	31	22
	2015	40	17	23	15	3	12	25	14	11
	2016	45	26	19	18	10	8	27	16	11
	2017	31	16	15	16	8	8	15	8	7
0–27 dni 0–27 days		22	12	10	12	7	5	10	5	5
0–6		15	10	5	8	5	3	7	5	2
w tym 0 of which 0		9	5	4	5	2	3	4	3	1
7–13		3	2	1	2	2	-	1	-	1
14–20		3	-	3	2	-	2	1	-	1
21–29 dni 21-29 days		2	-	2	1	-	1	1	-	1
1 miesiąc 1 month		2	2	-	1	1	-	1	1	-
2		2	1	1	1	-	1	1	1	-
3		1	-	1	1	-	1	-	-	-
4		-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-11 miesięcy 5-11 months		3	1	2	-	-	-	3	1	2
NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH PER 100 THOUS. OF LIVE BIRTHS OF EACH SEX										
	2010	627	696	552	470	500	436	744	847	635
	2015	378	320	436	343	139	539	403	444	361
	2016	424	478	367	414	444	382	431	503	357
	2017	284	287	281	358	350	367	233	243	222
0–27 dni 0–27 days		202	215	187	268	306	229	155	152	158
0–6		137	179	94	179	219	137	109	152	63
w tym 0 of which 0		82	90	75	112	87	137	62	91	32
7–13		27	36	19	45	87	-	16	-	32
14–20		27	-	56	45	-	92	16	-	32
21–29 dni 21-29 days		18	-	37	22	-	46	16	-	32
1 miesiąc 1 month		18	36	-	22	44	-	16	30	-
2		18	18	19	22	-	46	16	30	-
3		9	-	19	22	-	46	-	-	-
4		-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-11 miesięcy 5-11 months		27	18	37	-	-	-	47	30	63

TABL. 21 (61). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

PRZYCZYNY ZGONÓW CAUSES OF DEATHS		Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	
		w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births				
OGÓŁEM	2010	78	627	696	552	470	744
TOTAL	2014	33	307	345	266	294	316
	2015	40	378	320	436	343	403
	2016	45	424	478	367	414	431
w tym: of which:							
Choroby zakaźne i pasożytnicze Infectious and parasitic diseases		-	-	-	-	-	-
w tym posocznica of which septicaemia		-	-	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe Congenital malformations, deformations		16	151	166	135	230	96
w tym: of which:							
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego congenital malformations of the nervous system		4	38	18	58	69	16
wrodzone wady serca congenital malformation of heart		5	47	92	-	92	16
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym Conditions originating in the perinatal period		22	207	221	193	115	271
w tym: of which:							
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży□ i rozwojem płodu disorders related to length of gestation and fetal growth		18	170	184	155	115	208
zespół zaburzeń oddychania noworodka□ i inne stany układu oddechowego respiratory disorders specific to the perinatal period		1	9	18	-	-	16

TABL. 22 (62). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN
DEATHS BY SELECTED CAUSES

L.p.	PRZYCZYNY ZGONÓW ^a	Ogółem	Mężczyźni
		Total	Males
		na 100 tys. per 10 thous.	
1	O G Ó Ł E M	2010	1090
2		2014	1077
3		2015	1144
4		2016	1112
	w tym:		
5	Choroby zakaźne i pasożytnicze	3	4
6	w tym gruźlica i następstwa gruźlicy	2	3
7	Nowotwory	288	339
8	w tym nowotwory złośliwe	279	328
	w tym:		
9	nowotwór złośliwy żołądka	15	22
10	nowotwór złośliwy jelita grubego	21	22
11	nowotwór złośliwy trzustki	12	12
12	nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	65	99
13	nowotwór złośliwy sutka u kobiet	16	x
14	nowotwór złośliwy szyjki macicy	4	x
15	nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	15	31
16	białaczka	8	8
17	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	0	-
	Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania		
18	i przemiany metabolicznej	17	16
19	w tym cukrzyca	17	16
20	Zaburzenia psychiczne	0	0
21	Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	13	12
22	Choroby układu krążenia	586	545
	w tym:		
23	choroba nadciśnieniowa	4	3
24	choroba niedokrwienna serca	83	86
25	w tym ostry zawał serca	26	33
26	choroby naczyń mózgowych	70	65
27	miażdżycza	163	115
28	Choroby układu oddechowego	48	59
29	Choroby układu trawiennego	27	34
30	w tym zwłóknienie i marskość wątroby	5	7
31	Choroby skóry i tkanki podskórnej	-	-
32	Choroby układu kostno-stawowego, mięśni i tkanki łącznej	1	0
33	Choroby układu moczowo-płciowego	1	0
34	Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2	2
35	Wady rozwojowe wrodzone	2	2
	Objawy, cechy chorobowe i nieprawidłowe wyniki badań klinicznych		
36	i laboratoryjnych	79	93
37	Zewnętrzne przyczyny zgonu	47	77
	w tym:		
38	wypadki komunikacyjne	12	18
39	samobójstwa	17	32

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10)

Kobiety Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	CAUSES OF DEATHS ^a	No.
ludności population				
1007	965	1193	TOTAL	1
1004	1012	1130		2
1034	1072	1202		3
1042	1069	1146		4
			of which:	
1	3	3	Infectious and parasitic diseases of which	5
1	2	2	tuberculosis and sequelae of tuberculosis	6
239	302	276	Neoplasms	7
232	293	267	of which malignant neoplasms	8
			of which:	
10	17	14	malignant neoplasm of stomach	9
19	22	20	malignant neoplasm of colon	10
12	14	11	malignant neoplasm of pancreas	11
			malignant neoplasm of trachea, bronchu and lung	12
33	68	62	malignant neoplasm of female breast	13
32	19	14	malignant neoplasm of cervix uteri	14
9	5	4	malignant neoplasm of prostate	15
x	15	15	leukemia	16
8	8	8	Diseases of the blood and blood-forming organs	17
0	-	0		
18	15	18	Endocrine, nutritional and metabolic diseases	18
18	15	18	of which diabetes mellitus	19
0	0	0	Mental and behavioural disorders	20
			Diseases of the nervous system and sense organs	21
13	14	11	Diseases of the circulatory system	22
625	549	616	of which:	
5	3	5	hypertensive diseases	23
80	80	149	ischemic heart disease	24
21	29	24	of which acute myocardial infarction	25
74	64	75	diseases of cerebrovascular	26
209	145	178		27
36	43	51	Diseases of the respiratory system	28
21	31	24	Diseases of the digestive system	29
4	7	4	of which fibrosis and cirrhosis of liver	30
-	-	-	Diseases of the skin and subcutaneous tissue	31
			Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue	32
1	1	1	Diseases of the genitourinary system	33
1	1	1	Conditions originating in the perinatal period	34
2	1	2	Congenital malformations	35
1	2	1		
65	68	87	Symptoms and ill-defined conditions	36
18	39	54	Injuries and poisonings by external cause	37
			of which:	
6	8	15	transport accidents	38
3	15	19	intentional self-harm	39

Revision).

TABL. 23 (63). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	793	670	610	TOTAL
w tym dokonane	233	210	199	of which committed
Miasta	408	344	289	Urban areas
Wieś	385	326	321	Rural areas
Wiek samobójców:				Age of suicidal persons:
12 lat i mniej	-	1	1	12 and less
13–18	31	29	34	13–18
19–24	88	59	59	19–24
25–29	90	75	81	25–29
30–49	357	308	242	30–49
50–69	189	160	157	50–69
70 lat i więcej	38	38	36	70 and more

a Usiłowane i dokonane; w dalszym podziale nie uwzględniono samobójców o nieustalonym miejscu dokonania samobójstwa oraz o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Krajowego Systemu Informacji Policji (KSIP) wygenerowane w dniu 13.06.2017 r.

a Attempted and committed; continued data exclude suicidal persons for whom place of the suicide is unknown and age is unknown.

Source: data of the National Police Information System (KSIP) generated on 13.06.2017.

TABL. 24 (64). **PRZECIETNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MEŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2010	71,8	57,4	43,2	29,7	18,2
TOTAL	2015	73,0	58,3	43,9	30,2	18,6
	2016	73,7	59,2	44,8	31,1	19,2
	2017	73,8	59,1	44,8	31	19,3
Miasta		74,6	60,0	45,4	31,7	19,9
Urban areas						
Wieś		73,2	58,5	44,2	30,4	18,7
Rural areas						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2010	80,9	66,5	51,8	37,3	23,8
TOTAL	2015	82,2	67,7	53,0	38,2	24,5
	2016	82,1	67,4	52,6	38,0	24,4
	2017	82,2	67,6	52,8	38,3	24,6
Miasta		82,0	67,6	52,8	38,2	24,5
Urban areas						
Wieś		82,3	67,5	52,8	38,3	24,5
Rural areas						

TABL. 25 (65). MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY

INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Napływ ^a Inflow ^a				Odływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration
		ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę abroad	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2010	11373	6099	4945	329	13918	7190	6421	307	-2545
TOTAL	2015	10092	5034	4712	•	12466	6286	5728	•	-2374 ^c
	2016	9914	4756	4775	383	11664	6065	5437	162	-1750
	2017	10289	5082	4863	344	12514	6557	5814	143	-2225
Miasta	2010	4381	1783	2433	165	7566	3485	3825	256	-3185
Urban areas	2015	3863	1431	2215	•	6325	2860	3131	•	-2462 ^c
	2016	3964	1404	2367	193	5673	2683	2906	84	-1709
	2017	3837	1335	2345	157	6169	2903	3190	76	-2332
Wieś	2010	6992	4316	2512	164	6352	3705	2596	51	640
Rural areas	2015	6229	3603	2497	•	6141	3426	2597	•	88 ^c
	2016	5950	3352	2408	190	5991	3382	2531	78	-41
	2017	6452	3747	2518	187	6345	3654	2624	67	107
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM	2010	8,9	4,7	3,8	0,3	10,8	5,6	5,0	0,2	-2,0
TOTAL	2015	8,0	4,0	3,7	•	9,9	5,0	4,5	•	-1,9
	2016	7,9	3,8	3,8	0,3	9,3	4,8	4,3	0,1	-1,4
	2017	8,2	4,1	3,9	0,3	10,0	5,2	4,7	0,1	-1,8
Miasta	2010	7,5	3,1	4,2	0,3	13,0	6,0	6,6	0,4	-5,5
Urban areas	2015	6,9	2,5	3,9	•	11,2	5,1	5,6	•	-4,4
	2016	7,1	2,5	4,2	0,3	10,1	4,8	5,2	0,2	-3,1
	2017	6,9	2,4	4,2	0,3	11,1	5,2	5,7	0,1	-4,2
Wieś	2010	9,9	6,1	3,6	0,2	9,0	5,3	3,7	0,1	0,9
Rural areas	2015	8,9	5,2	3,6	•	8,8	4,9	3,7	•	0,1
	2016	8,6	4,8	3,5	0,3	8,6	4,9	3,6	0,1	-0,1
	2017	9,3	5,4	3,6	0,3	9,2	5,3	3,8	0,1	0,2

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Deregistrations. c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

TABL. 26 (66). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM TOTAL	2010	11044	8199	2845	13611	8199	5412
	2015	9746	7269	2477	12014	7269	4745
	2016	9531	7027	2504	11502	7027	4475
	2017	9945	7376	2569	12371	7376	4995
Miasta Urban areas	2010	4216	2907	1309	7310	4107	3203
	2015	3646	2522	1124	5991	3295	2696
	2016	3771	2634	1137	5589	3044	2545
	2017	3680	2632	1048	6093	3320	2773
Wieś Rural areas	2010	6828	5292	1536	6301	4092	2209
	2015	6100	4747	1353	6023	3974	2049
	2016	5760	4393	1367	5913	3983	1930
	2017	6265	4744	1521	6278	4056	2222
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM TOTAL	2010	8,6	6,4	2,2	10,6	6,4	4,2
	2015	7,7	5,8	2,0	9,5	5,8	3,8
	2016	7,6	5,6	2,0	9,2	5,6	3,6
	2017	8,0	5,9	2,1	9,9	5,9	4,0
Miasta Urban areas	2010	7,3	5,0	2,3	12,6	7,1	5,5
	2015	6,5	4,5	2,0	10,6	5,8	4,8
	2016	6,7	4,7	2,0	10,0	5,4	4,5
	2017	6,6	4,7	1,9	10,9	5,9	5,0
Wieś Rural areas	2010	9,7	7,5	2,2	9,0	5,8	3,1
	2015	8,8	6,8	1,9	8,6	5,7	2,9
	2016	8,3	6,3	2,0	8,5	5,7	2,8
	2017	9,1	6,9	2,2	9,1	5,9	3,2

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 27 (67). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE
OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	mężczy- źni males	kobiety females	ogółem total	mężczy- źni males	kobiety females	ogółem total	mężczy- źni males	kobiety females
OGÓŁEM TOTAL									
2010	11044	5151	5893	13611	6184	7427	-2567	-1033	-1534
2015	9746	4540	5206	12014	5602	6412	-2268	-1062	-1206
2016	9531	4477	5054	11502	5391	6111	-1971	-914	-1057
2017	9945	4760	5185	12371	5743	6628	-2426	-983	-1443
0– 4 lata	975	496	479	1158	570	588	-183	-74	-109
5– 9	742	388	354	851	441	410	-109	-53	-56
10–14	425	208	217	461	225	236	-36	-17	-19
15–19	336	176	160	380	202	178	-44	-26	-18
20–24	675	222	453	842	271	571	-167	-49	-118
25–29	1564	607	957	2356	875	1481	-792	-268	-524
30–34	1412	671	741	2149	1011	1138	-737	-340	-397
35–39	1083	607	476	1339	739	600	-256	-132	-124
40–44	660	354	306	743	406	337	-83	-52	-31
45–49	377	216	161	416	232	184	-39	-16	-23
50–54	323	173	150	296	157	139	27	16	11
55–59	366	180	186	337	163	174	29	17	12
60–64	396	180	216	355	161	194	41	19	22
65 lat i więcej and more	611	282	329	688	290	398	-77	-8	-69

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 28 (68). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX
AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS		Imigranci Immigrants			Emigranci Emigrants			Saldo migracji Net migration		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM TOTAL	2010	329	221	108	307	134	173	22	87	-65
	2014	346	188	158	452	223	229	-106	-35	-71
	2016	383	203	180	162	85	77	221	118	103
	2017	344	185	159	143	69	74	201	116	85
0–4 lata	210	101	109	5	1	4	205	100	105	
5–9	34	19	15	11	7	4	23	12	11	
10–14	9	6	3	11	8	3	-2	-2	0	
15–19	5	4	1	14	9	5	-9	-5	-4	
20–24	3	1	2	13	5	8	-10	-4	-6	
25–29	13	9	4	9	5	4	4	4	0	
30–34	12	9	3	22	9	13	-10	0	-10	
35–39	10	6	4	23	7	16	-13	-1	-12	
40–44	7	3	4	9	6	3	-2	-3	1	
45–49	8	8	0	6	3	3	2	5	-3	
50–54	4	3	1	7	2	5	-3	1	-4	
55–59	8	5	3	5	4	1	3	1	2	
60–64	8	4	4	7	3	4	1	1	0	
65 lat i więcej and more	13	7	6	1	0	1	12	7	5	

TABL. 29 (69). REZYDENCI^a

Stan w dniu 31 XII

USUAL RESIDENCE POPULATION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	1268,1	1237,5	1232,0	T O T A L in thous.
mężczyźni w tys.	619,4	603,6	601,0	males in thous
kobiety:				females:
w tys.	648,7	633,9	631,0	in thous.
na 100 mężczyzn	104,7	105,0	105,0	per 100 males
Miasta:				Urban areas:
w tys.	570,3	549,5	547,0	in thous.
w % ogółu ludności rezydującej	45,0	44,4	44,4	in % of total residence population
Wieś:				Rural areas:
w tys.	697,9	688,1	685,0	in thous.
w % ogółu ludności rezydującej	55,0	55,6	55,6	in % of total residence population

a Patrz uwagi ogólne do działu "Ludność", ust. 12 na str. 111.

a See general notes to the chapter "Population", item 12 on page 111.

TABL. 30 (70). REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE USUAL RESIDENCE POPULATION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. in thous.			
O G Ó Ł E M	1268,1	1237,5	1232,0	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	232,1	207,4	205,6	Pre-working age
Miasta	92,9	84,1	83,6	Urban areas
mężczyźni	47,7	43,3	43,1	males
kobiety	45,2	40,8	40,5	females
Wieś	139,2	123,3	122,0	Rural areas
mężczyźni	71,1	63,0	62,3	males
kobiety	68,1	60,3	59,7	females
W wieku produkcyjnym	803,9	759,4	748,9	Working age
w tym w wieku mobilnym	487,9	470,6	464,1	of which of mobility age
Miasta	370,6	331,8	325,7	Urban areas
mężczyźni	191,8	175,4	172,7	males
w tym w wieku mobilnym	110,4	103,1	101,5	of which of mobility age
kobiety	178,8	156,4	152,9	females
w tym w wieku mobilnym	106,6	98,6	96,9	of which of mobility age
Wieś	433,3	427,6	423,3	Rural areas
mężczyźni	236,9	234,6	232,3	males
w tym w wieku mobilnym	141,5	140,3	138,8	of which of mobility age
kobiety	196,4	193,0	191,0	females
w tym w wieku mobilnym	129,5	128,6	127,0	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym	232,1	270,8	277,4	Post-working age
Miasta	106,7	133,6	137,7	Urban areas
mężczyźni	32,3	42,0	43,8	males
kobiety	74,5	91,6	94,0	females
Wieś	125,4	137,2	139,7	Rural areas
mężczyźni	39,6	45,3	46,9	males
kobiety	85,7	91,9	92,8	females

a Patrz uwagi ogólne do działu "Ludność", ust. 12 na str. 111.

a See general notes to the chapter "Population", item 12 on page 111.

TABL. 31 (71). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE**
 Stan w dniu 31 XII
 CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS
 As of 31 XII

L.p.	KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	2010	2015	2016	2017
		jednostki kościelne ^a church units ^a			
	Kościół Katolicki Catholic Church				
1	Kościół Rzymskokatolicki ^b	546	546	546	546
	Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition				
2	Kościół Chrześcijan Baptystów ^c	1	1	14 ^g	1
3	Kościół Ewangelicko-Augsburski ^c	1 ^e	21 ^f	-	-
4	Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	5	6	6	4
5	Kościół Zielonoświątkowy	3	3	3	3
6	Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	1 ^g	1 ^g	1 ^g	1 ^g
7	Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	3	3	3	3
8	Kościół Chrystusowy w RP ^h	2	1	1	1
9	Kościół Chrześcijański "Wieczernik"	1	1	1	1 ⁱ
10	Kościół Ewangelicko-Methodystyczny ^c	1	1	1	1
11	Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1
12	Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	1	1	1	1
13	Kościół Boży w Polsce	-	-	1	-
14	Nowoapostolski Kościół w Polsce	1	1	1	1
15	Kościół Ewangelicko-Reformowany ^c	-	-	-	-
	Starokatolickie Old Catholic				
16	Kościół Polskokatolicki ^c	6	7	6	6
	Islamski Muslim				
17	Islamskie Zgromadzenie Ahl-ul Bayt	-	-	-	-
18	Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej	-	-	-	-
	Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions				
19	Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyu	-	1 ^g	1 ^g	1 ^g
20	Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang w Polsce ⁱ	-	-	-	-
21	Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce	-	-	-	-
22	Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	3	1	1	1
	Inne Other				
23	Świadkowie Jehowy w Polsce	47	31	31	31
24	Rodzimy Kościół Polski	1	1 ^g	7 ^m	1
25	Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni)	1	1 ⁿ	1	1
26	Kościół Armia Zbawienia w RP	1	1	1	1
27	Kościół Chrześcijański "Słowo Wiary"	-	-	1	1 ⁱ

a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. b Dane dotyczą diecezji kieleckiej i sandomierskiej;
 d Dane dotyczą Okręgu Centralnego e Dane dotyczą 2008 r. f Dane dotyczą diecezji warszawskiej g Dane dotyczą
 j Szacunkowa liczebność społeczności szyickiej. k Dane dotyczą 2011 r. l Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji
 a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. b Data concern dioceses of
 Ecumenical Council. d Data concern the Central Circle. e Data concern 2008. f Data concern warszawska diocese.
 j Estimated number of Shiite Community k Data concern 2011. l Until 2011 – Związek Buddyjski Tradycji Karma

2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	No.
duchowni clergy				wierni, wyznawcy adherents, faithful				
1416	1497	1488	1480	1455346	1436488	1440019	1440225	1
1	1	8 ^d	1	19	17	948 ^d	18	2
-	18 ^f	-	-	40 ^e	4005 ^f	-	-	3
9	13	14	11	203	246	246	296	4
4	3	4	3	158	164	160	145	5
1 ^g	1 ^g	1 ^g	1 ^g	150 ^g	150 ^g	150 ^g	150 ^g	6
1	-	2	2	136	130	128	131	7
4	5	4	5	92	99	108	113	8
4	4	4	4 ⁱ	125	70	50	50 ⁱ	9
1	1	1	1	55	70	73	73	10
2	3	3	2	35	43	42	41	11
1	3	2	2	32	45	53	53	12
-	-	2	2	-	-	22	23	13
-	-	-	-	14	17	15	14	14
-	-	-	-	8	8	8	8	15
6	5	5	5	1411	557	745	745	16
-	-	-	-	-	-	180 ^j	180 ^j	17
-	-	-	-	6	6 ^k	-	-	18
-	-	-	-	-	129 ^g	129 ^g	129 ^g	19
-	-	-	-	60	60	60	60	20
-	-	-	-	30 ^e	30 ^e	30 ^e	30 ^e	21
-	2	2	2	-	19	19	19	22
-	.	.	193	2988	2929	2899	2913	23
.	2 ^g	10 ^m	1	.	200 ^g	998 ^m	28	24
1	3 ⁿ	4	4	10	16 ⁿ	24	26	25
1	1	1	2	20	12	16	16	26
-	-	1	1	-	-	17	17	27

dane o łącznie wiernych dotyczą osób ochrzczonych. c Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej.

2011 r. h Do 2010 r – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. i Dane dotyczą 2016 r.

Karma Kamtżang. m Dane dotyczą całego kraju. n Dane dotyczą 2014 r.

Kielce and Sandomierz; data on the number of adherents concern baptized persons. c Church associated in the Polish g Data concern 2011. h Until 2010 – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. i Data concern 2016.

Kamtżang. m Data concern entire country. n Data concern 2014.

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1 Dane zawarte w tabl. 1, 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowacanych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych.

Dane BAEL od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2 Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w BAEL i NSP 2011 stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
  - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
    - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; ponadto w BAEL przyjmuje

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1, 2 were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include institutional households and homeless.

The LFS data since 2010 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011..

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in LFS and in the Census 2011 is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) **employed persons** are persons who during the reference week:
  - performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
  - formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover in LFS there is accepted if the break in work exceeded 3

się, że jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15—74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
  - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy, były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Od I kwartału 2008 r. czas poszukiwania pracy w BAEL liczony jest od momentu zakończenia przerwy w poszukiwaniu pracy, o ile wystąpiła i trwała co najmniej 4 tygodnie. W związku z tym dane te nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej

obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku

months, the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

2) **unemployed persons** are persons aged 15—74 who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Since the I quarter of 2008 the duration of job search in LFS has been calculated since the moment of ending the break in a job search providing that it happened and lasted at least 4 weeks. Therefore these data are not comparable with the results of the previous years.

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

3. The **activity rate** is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** calculated as the share of unemployed (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

1) employees hired on the basis of an employ-

pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;

- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
  - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych, z pewnymi wyłączeniami w latach 2005-2009; patrz ust. 4 na str. 143;
  - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie
  - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

2. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia; **niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

3. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

4. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2002-2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach individu-

ment contract (labour contract, posting, appointment or election) or service relation;

- 2) employers and own-account workers, i.e.:
  - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land with some exceptions in 2005-2009; see item 4 on page 143,
  - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture.
  - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' co-operatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

2. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker. **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

3. Data concerning employment on a given day as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

4. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in 2002-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included

alnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005-2009 nie zaliczono osób pracujących:
  - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
  - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

5. Dane dotyczące **przebiegłego zatrudnienia** ujmują wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Informacje dotyczą pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

6. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

7. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

8. Dane grupowane według sekcji i działów opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o pracujących wg stanu w dniu 31 XII, które do 2000 r. opracowywano zaliczając do odpowiednich sekcji części składowe jednostek prawnych zgodnie z ich rodzajem działalności.

9. Dane w tablicach 6 – 11 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

10. **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo

in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005-2009 are not included the following employed persons:
  - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
  - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

5. Data concerning **average paid employment** include exclusively employees hired on the basis of an employment contract. Information concerns full- and part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

6. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

7. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

8. Data grouped according to sections and divisions were compiled using the **enterprise method**, excluding information regarding employment as of a given day as of 31 XII, which until 2000 was compiled by including parts of legal entities, based on the kind of activity, in the appropriate sections.

9. Data in tables 6 – 11 do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers, clergy as well as economic entities employing up to 9 persons.

10. **Vacancies** are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three condi-

utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

11. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

12. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także — ze względów ewidencyjnych — osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i bezpłatne) w badanym okresie do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

13. Dane o **absolwentach podejmujących pierwszą pracę** dotyczą pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo).

tions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

11. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

12. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes — persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and unpaid vacations (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and unpaid vacations) during a survey period to the number of full-time paid employees on a given day as of 31 XII the previous year.

13. Data regarding **school leavers starting work for the first time** concern full-time paid employees (excluding seasonal and temporary employees).

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r., (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1065, z późniejszymi zmianami) określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn, jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane opracowano na podstawie statystycznych kart wypadków przy pracy oraz sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) w przypadku poszkodowanych w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Za **każdego wypadku przy pracy** liczy się **wypadek** każdej pracującej osoby poszkodowanej

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law on Promotion Employment and Labour Market Institutions, dated 20 IV 2004, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1065, with later amendments) are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and is less than 60 in case of women and less than 65 in case of men, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. The **registered unemployment rate** is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

3. Information concerning **Labour Fund** expenditures are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (Journal of laws No. 99, item 1001 with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding accidents at work also includes accidents considered equivalent to accidents at work, regardless of whether incapacity for work was indicated. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data were compiled on the basis of statistical reports of accidents at work as well as on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) in cases of persons injured on private farms in agriculture.

Each accident, regardless whether the victim was injured during a single or multiple

w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkami przy pracy traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

2. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zezwolenie lub zniekształcenie ciała.

3. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

4. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

5. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących, obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

6. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

- 1) dane obejmują zatrudnionych w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób, zalicza-

casualty incident, is counted as one accident at work.

Accident at work is understood as a sudden event, leading to injury or death caused by external reason, which occurred in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the obligation arising from the employment relationship.

Accidents considered equivalent to accidents at work include accidents which occur:

- during a business trip,
- during training within the scope of national self-defence,
- when performing tasks ordered by trade union organisations functioning at the employer's.

2. Serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, ability to procreate, other bodily harm or health-related problems - disrupting primary bodily functions - resulting in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant incapacity for work in the occupation or a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

3. Fatal accident at work is an accident which leads to the death of a victim at the site of the accident or within 6 months of the accident.

4. Accidents at work are classified, i.e., according to **contact-mode of injury** (describing the type of contact of the victim with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material agents, organisation of work, incorrect employee's action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Since 2005, contact-modes of injury have been grouped according to the EUROSTAT recommendation.

5. Incidence ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. To calculate the ratio, the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

6. Information regarding persons working in hazardous conditions caused by factors harmful to health is compiled on the basis of reports, wherein:

- 1) data concern persons employed by entities with the number of employees more than 9 persons, included in the sections: "Agriculture,

nych do sekcji: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” (bez: gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); „Górnictwo i wydobywanie”; „Przetwórstwo przemysłowe”; „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i po-wietrze do układów klimatyzacyjnych”; „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”; „Budownictwo” (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”; „Transport i gospodarka magazynowa”; „Informacja i komunikacja” (bez: działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); „Edukacja” (w zakresie szkół wyższych); „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (w zakresie opieki zdrowotnej); „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

7. Za **chorobę zawodową** uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

8. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” — „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

forestry and fishing” (excluding: private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); “Mining and quarrying”; “Manufacturing”; “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”; “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”; “Construction” (excluding development of building projects); “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”; “Transportation and storage”; “Information and communication” (excluding: motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); “Professional, scientific and technical activities” (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); “Administrative and support service activities” (in the scope of rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); “Education” (only tertiary education); “Human health and social work activities” (in the scope of human health activities); “Other service activities” (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

2) exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;

3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed to calculate the ratio per 1000 paid employees.

7. A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or the nature of performed work.

8. Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO’s publications from series “Statistical information and report” — “Accidents at Work” and “Working Conditions”.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (72). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL**
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages				kwartały quarters				
	I	II	III	IV					
LUDNOŚĆ w tys.	1221	1167	1022	1016	1018	1018	1015	1014	POPULATION in thou:
Mężczyźni	604	575	494	491	491	491	490	490	Men
Kobiety	617	592	528	525	526	526	525	524	Women
Aktywni zawodowo	692	654	563	558	554	558	561	557	Economically active persons
mężczyźni	389	368	316	313	309	311	318	313	men
kobiety	303	286	247	245	245	247	243	245	women
Pracujący	609	588	513	519	508	526	526	515	Employed persons
mężczyźni	342	330	288	290	280	294	297	290	men
kobiety	267	258	225	228	227	232	229	225	women
Bezrobotni ^a	83	66	50	39	47	32	35	42	Unemployed persons ^a
mężczyźni	47	38	28	22	29	17	21	23	men
kobiety	36	28	22	16	18	15	14	19	women
Bierni zawodowo	529	514	459	458	463	459	454	457	Economically inactive persons
Mężczyźni	215	207	178	178	183	180	172	177	Men
Kobiety	314	306	281	280	281	279	282	279	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	56,7	56,0	55,1	54,9	54,4	54,8	55,3	54,9	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	64,4	64,0	64,0	63,7	62,9	63,3	64,9	63,9	men
kobiety	49,1	48,3	46,8	46,7	46,6	47,0	46,3	46,8	women
Miasta	55,0	52,9	53,7	52,8	52,0	53,1	52,8	53,4	Urban areas
Wieś	57,9	58,5	56,2	56,4	56,3	56,1	57,0	56,3	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	49,9	50,4	50,2	51,1	49,9	51,7	51,8	50,8	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	56,6	57,4	58,3	59,1	57,0	59,9	60,6	59,2	men
kobiety	43,3	43,6	42,6	43,4	43,2	44,1	43,6	42,9	women
Miasta	47,2	47,3	48,8	48,5	47,8	48,7	48,5	49,3	Urban areas
Wieś	52,0	52,8	51,3	52,9	51,6	54,0	54,2	52,1	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	12,0	10,1	8,9	7,0	8,5	5,7	6,2	7,5	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	12,1	10,3	8,9	7,0	9,4	5,5	6,6	7,3	men
kobiety	11,9	9,8	8,9	6,5	7,3	6,1	5,8	7,8	women
Miasta	14,3	10,7	9,1	8,1	8,2	8,4	8,1	7,6	Urban areas
Wieś	10,2	9,7	8,7	6,2	8,4	3,8	4,9	7,5	Rural areas

a Osoby w wieku 15—74 lata.

a Persons aged 15—74.

TABL. 2 (73). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2017 R. – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2017 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Popu- lation	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Economi- cally inactive persons	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wskaźnik zatrud- nienia Employ- ment rate	Stopa bezro- bocia Unem- ploy- ment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezro- botni ^a unem- ployed ^a				
		w tys in thous.						
OGÓŁEM TOTAL	1014	557	515	42	457	54,9	50,8	7,5
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	707	532	490	42	175	75,2	69,3	7,9
15–24 lata	128	47	37	10	80	36,7	28,9	21,3
25–34	166	133	123	10	33	80,1	74,1	7,5
35–44	172	150	136	13	22	87,2	79,1	8,7
45–54	146	122	117	5	24	83,6	80,1	4,1
55 lat i więcej and more	403	106	102	.	297	26,3	25,3	.
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe Tertiary	213	167	159	8	46	78,4	74,6	4,8
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	256	161	149	12	95	62,9	58,2	7,5
Średnie ogólnokształcące General secondary	93	47	41	6	46	50,5	44,1	12,8
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	249	152	140	12	98	61,0	56,2	7,9
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	202	31	26	5	171	15,3	12,9	16,1

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący

Employment

TABL. 3 (74). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017	
				ogółem total	w tym kobiety of which females
OGÓŁEM	458414	465034	473772	481247	230826
TOTAL					
sektor publiczny public sector	97985	89708	90723	90771	60459
sektor prywatny private sector	360429	375326	383049	390476	170367
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture ^b , forestry and fishing	149706	149653	149632	149670	74748
Przemysł Industry	81539	80207	82356	83253	23322
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	69839	69380	71418	72409	21155
Budownictwo Construction	26596	24233	24674	25662	2409
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	59099	59996	60758	62243	33467
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	19376	19034	20090	21189	3944
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	4715	5703	5858	6299	4203
Informacja i komunikacja Information and communication	2792	3327	3400	4221	1163
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	6173	5484	5521	5338	3731
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities ^Δ	3402	3560	3847	4139	1949
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	8376	9713	10217	10375	5396
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities ^Δ	7779	9234	10925	11530	4707
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	20031	20871	20674	20222	12801
Edukacja Education	32698	31956	32116	32507	25780
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	27238	30217	30878	31464	24946
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	3955	4056	4170	4313	2573
Pozostała działalność usługowa Other service activities	4939	7790	8656	8822	5687

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 142.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 4 on page 142.

TABL. 4 (75). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	agenci agents	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers	
OGÓŁEM	2010	206808	204313	223	2090
TOTAL	2015	201990	199598	260	2007
	2016	205453	203077	221	2038
	2017	211505	209272	#	1947
sektor publiczny public sector		83710	83710	-	-
sektor prywatny private sector		127795	125562	#	1947
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		1938	1814	-	17
Przemysł Industry		68399	67768	-	631
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		60192	59583	-	609
Budownictwo Construction		10789	10535	-	254
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		24997	24377	#	611
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		7256	7102	-	154
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		2859	2809	-	50
Informacja i komunikacja Information and communication		1638	1621	-	17
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		2548	2370	#	8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		2803	2800	-	3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		2531	2492	-	39
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		5775	5737	-	38
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		19148	19148	-	-
Edukacja Education		31361	31323	-	38
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		25675	25591	-	84
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		3671	3671	-	-
Pozostała działalność usługowa Other service activities		88	85	-	3

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (76). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
O G Ó Ł E M	233027	223981	229439	236868	198429	TOTAL
sektor publiczny	86705	79688	79833	80728	80728	public sector
sektor prywatny	146322	144294	149606	156140	117701	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1513	1578	1632	1617	1280	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł przetwórstwo przemysłowe	66157	62440	64629	69732	64298	Industry manufacturing
Budownictwo	19631	15825	16213	15684	9825	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	38264	34723	34318	35324	23029	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	9146	9258	9822	10065	6885	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3374	3806	3724	3903	2498	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	1303	1745	1859	1915	1433	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3061	2774	2724	2718	2299	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2943	2708	2857	3210	2612	Real estate activities ^Δ
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4659	4512	4776	4452	2296	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3556	4310	5569	5984	5284	Administrative and support service activities ^Δ
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne	19340	18937	18757	18650	18650	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	30405	29509	29617	30145	29857	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	24634	24842	25380	25844	24692	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3322	3335	3462	3525	3404	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1720	3682	4099	4100	87	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (77). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees	
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM	2010	190296	91089	14017	8698
TOTAL	2015	186011	92505	13587	9093
	2016	189819	95100	13258	9016
	2017	196326	96781	12946	8568
sektor publiczny public sector		77515	53180	6195	4424
sektor prywatny private sector		118811	43601	6751	4144
w tym z ogółem: of which of total:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		1340	304	474	358
Przemysł Industry		65755	18435	2013	1047
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		57776	16769	1807	958
Budownictwo Construction		10165	984	370	105
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		23007	12338	1370	944
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		6898	901	204	52
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		2515	1842	294	186
Informacja i komunikacja Information and communication		1465	485	156	83
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		2271	1776	99	76
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities ^Δ		2551	1209	249	137
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		2259	1471	233	145
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities ^Δ		5095	1891	642	411
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		18537	11833	611	400
Edukacja Education		26992	21833	4331	3218
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		24248	19557	1343	984
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		3153	1889	518	401
Pozostała działalność usługowa Other service activities		75	33	10	6

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (78). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number			Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	
			kobiety women	podejmujący pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed		powracający z urlopów wychowaw- czych persons returning from child-care leaves
OGÓŁEM	2010	42143	15363	5061	23072	599	22,3
TOTAL	2015	37109	15074	4887	23260	223	20,2
	2016	37607	15049	4788	23146	228	20,3
	2017	43419	18220	5890	26852	238	22,9
sektor publiczny public sector		10723	7110	1120	7421	64	14,1
sektor prywatny private sector		32696	11110	4770	19431	174	28,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		199	42	47	100	-	16,2
Przemysł Industry		15547	4287	2402	9995	66	24,5
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		14551	4069	2346	9367	60	26,3
Budownictwo Construction		4011	269	546	2247	7	40,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		6397	3456	1006	3584	61	28,9
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		2046	199	137	1158	-	30,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		821	576	200	407	7	33,1
Informacja i komunikacja Information and communication		245	85	59	147	5	16,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		197	141	19	126	5	8,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		741	281	36	636	4	30,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		638	398	137	378	4	30,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		2514	956	158	1224	5	53,7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		2824	1774	441	1709	26	14,8
Edukacja Education		4469	3626	212	3293	17	18,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		2408	1918	430	1587	29	10,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		347	209	60	249	2	11,0
Pozostała działalność usługowa Other service activities		15	3	-	12	-	19,5

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 8 (79). ZWOLNIENIA Z PRACY ^a
TERMINATIONS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				korzysta- jący z urlopów wychowaw- czych taking child- care	Współ- czynnik zwolnień w % Termi- nation rate in %
			kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na eme- ryturę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabilita- cję retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilita- tion		
				przez zakład pracy by em- ployer	przez praco- wnika by em- ployee			
OGÓŁEM	2010	38257	13522	5326	2515	1365	682	20,2
TOTAL	2015	34002	12305	5873	2879	2367	374	18,4
	2016	32781	12344	2957	2887	2479	508	17,5
	2017	36460	14099	2830	3867	3512	362	19,2
sektor publiczny public sector		9094	5223	870	306	2057	111	11,9
sektor prywatny private sector		27366	8876	1960	3561	1455	251	24,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		179	36	#	#	#	-	14,5
Przemysł Industry		12815	3300	936	1551	1017	70	20,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		11827	3083	868	1503	780	68	21,3
Budownictwo Construction		3571	177	158	379	110	28	36,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		5182	2778	424	806	149	83	23,2
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		1690	169	70	264	115	3	25,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		787	537	48	130	18	13	31,4

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 8 (79). **ZWOLNIENIA Z PRACY**^a (dok.)
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				korzystający z urlopów wychowawczych taking childcare	Współczynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation		
			przez zakład pracy by employer	przez pracownika by employee			
Informacja i komunikacja Information and communication	228	73	21	65	6	#	15,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	283	210	47	29	68	12	11,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities ^Δ	622	234	17	15	89	4	25,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	477	245	17	131	36	11	22,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities ^Δ	1995	811	116	171	87	#	42,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ^Δ Public administration and defence; compulsory social security ^Δ	3256	1944	61	65	566	40	17,0
Edukacja Education	2708	1573	743	62	520	23	11,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2315	1791	159	158	644	62	9,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	335	217	10	30	66	5	10,5
Pozostała działalność usługowa Other service activities	17	4	#	#	#	-	22,1

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 9 (80). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY**^a
 THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers			
				wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodowych post-second- ary and second-ary vocational	liceów ogólno- kształca- cych general second-ary	zasadni- czych zawo- dowych basic voca- tional
OGÓŁEM	2010	4106	1817	1535	1130	556	885
TOTAL	2015	3345	1272	1567	833	359	586
	2016	3158	1484	1362	867	393	536
	2017	4100	1732	1675	1055	495	875
sektor publiczny public sector		853	594	583	125	87	58
sektor prywatny private sector		3247	1138	1092	930	408	817
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		35	12	24	8	#	#
Przemysł Industry		1936	526	663	589	238	446
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		1900	515	649	581	235	435
Budownictwo Construction		345	50	71	60	11	203
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		613	362	186	206	135	86
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		23	3	9	10	#	#
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		50	36	10	19	10	11
Informacja i komunikacja Information and communication		43	12	19	12	#	#
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		18	11	12	#	#	-
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities ^Δ		24	9	8	#	-	#
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		103	31	34	43	#	#
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities ^Δ		70	27	15	#	#	34
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		339	259	242	33	50	14
Edukacja Education		126	107	98	11	3	14
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		346	268	269	36	20	21
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		29	19	15	#	8	#
Pozostała działalność usługowa Other service activities		-	-	-	-	-	-

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (81). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2017 R.
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly created jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in entities em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities em- ploying more than 9 persons
OGÓŁEM TOTAL	3,0	0,2	2,0	15,2	6,6	6,2	2,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	0,0	-	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Przemysł Industry	0,7	0,1	0,6	3,9	2,2	1,4	0,7
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	0,6	0,1	0,6	3,8	2,1	1,3	0,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Budownictwo Construction	1,3	0,0	0,7	1,0	0,6	0,5	0,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	0,2	0,0	0,2	3,7	0,9	1,6	0,7
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	0,3	-	0,1	1,4	0,2	0,6	0,0

a W ciągu roku.

a During the year.

TABL. 10 (81). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKwidOWANE W 2017 R. (dok.)**
 JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly created jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in entities em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
Zakwaterowanie i gastronomia ^a Accommodation and catering ^a	0,0	-	0,0	0,7	0,1	0,4	0,2
Informacja i komunikacja Information and communication	0,0	-	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0
Obsługa rynku nieruchomości ^a Real estate activities ^a	0,0	-	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	0,1	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^a Administrative and support service activities ^a	0,1	0,0	0,0	0,5	0,3	0,2	0,1
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Edukacja Education	0,0	0,0	0,0	1,6	1,1	0,3	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	0,1	-	0,1	0,6	0,3	0,3	0,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1
Pozostała działalność usługowa Other service activities	-	-	-	0,4	0,0	0,3	0,0

a W ciągu roku.

a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11 (82). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	82141	66131	57126	46570	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	41199	32687	28939	24225	of which women
Z liczby ogółem - bezrobotni:					Of total number - unemployed persons:
dotychczas niepracujący	20450	13112	9986	7600	previously not employed
absolwenci ^a	5582	3734	2761	2096	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	16733	17561	15331	11972	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących					
zakładu pracy	1608	3247	2755	2121	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^d	41464	37123	31437	24304	long-term unemployed ^d
posiadający prawo do zasiłku	13693	8974	8452	7497	possessing benefit rights
posiadający co najmniej					
jedno dziecko do 6 roku życia	.	9719	9357	8473	under 6 years of age
niepełnosprawni	3977	4191	3667	3043	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c w %	15,2	12,5	10,8	8,8	Registered unemployment rate ^c in %
Oferty pracy	432	756	1630	1228	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. c Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 145.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. c See general notes, item 2 on page 145.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12 (83). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a**

NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM

UNEMPLOYMENT ROLLS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	125030	99476	94390	87225	Newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	60238	47146	45089	41968	women
dotychczas niepracujący	22348	21383	18145	15914	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących					
zakładu pracy	431	4561	4178	3224	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	126708	108779	103395	97781	Persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	60927	51040	48837	46682	women
z tytułu podjęcia pracy	49598	51117	50448	46069	received jobs

a W ciągu roku. a During the year.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (84). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2015		2016		2017	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^{ab}								
3 miesiące i mniej months and less	25329	11030	15822	7531	16683	7060	14995	6657
3– 6	15426	8053	11605	5394	8813	4517	7561	3958
6–12	16159	8324	12839	6209	10092	5332	7475	3900
12–24	13861	7181	11642	5848	9158	5086	7014	4087
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	11366	6611	16613	8948	12380	6944	9525	5623
WEDŁUG STAŻU PRACY ^b BY WORK SENIORITY ^b								
Bez stażu pracy No work seniority	20450	11561	13639	7355	9986	5550	7600	4368
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej and less	12435	6932	12039	6496	11205	6329	9262	5308
1– 5	17965	8660	15010	7738	13193	6915	11312	6235
5–10	10565	5226	9833	4974	8368	4299	7070	3760
10–20	11137	5461	9468	4471	8004	3748	6499	3016
20–30	7526	2815	6292	2295	4820	1707	3656	1245
powyżej 30 lat more than 30 years	2063	544	2240	601	1550	391	1171	293

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2017 r. wśród bezrobotnych było 11597 osób (w tym 4248 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2017 among the unemployed were 11597 persons (of which 4248 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (85). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY**^a
 REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	2768	2074	2269	2484	Undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	1741	1207	1328	1479	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	3674	1778	1992	2441	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	1859	1055	1064	1409	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	24649	14802	13803	11458	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	15228	9202	8509	7602	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	1331	1333	1408	990	Started a social useful works
w tym kobiety	850	895	896	584	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	39413	36449	41934	41601	Number of submitted job offers

a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (86). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**^a
 EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł					
OGÓŁEM	427,3	301,9	324,3	345,0	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	132,4	104,4	94,1	87,1	25,2	Unemployment benefits
Szkolenia	9,5	7,0	6,2	6,8	2,0	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	103,1	57,4	57,1	58,6	17,0	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Roboty publiczne	19,5	11,8	13,6	20,4	5,9	Public works
Prace interwencyjne	11,0	9,0	11,1	13,1	3,8	Interventional works
Stypendia za okres stażu	124,6	79,7	83,0	75,9	22,0	Scholarships for intership period

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str.145.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes, item 3 on page 145.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (87). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION	
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more		
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM	2010	2231	15	12	2204	24	579	1478	TOTAL
	2015	2010	12	15	1983	27	617	1288	
	2016	2142	9	11	2122	40	776	1287	
	2017	2190	8	20	2162	27	712	1386	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		24	1	-	23	-	6	17	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		835	1	11	823	11	236	578	Industry
górnictwo i wydobywanie		20	-	-	20	-	6	13	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe		743	1	10	732	10	209	518	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		28	-	1	27	1	5	22	electricity, gas, steam and air conditioning supply ^Δ
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		44	-	-	44	-	16	25	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo		140	1	3	136	1	31	107	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		240	-	2	238	3	96	137	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa		115	3	3	109	-	32	80	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		31	-	-	31	2	10	19	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		22	-	-	22	-	7	15	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		16	-	-	16	-	12	3	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		10	-	-	10	-	6	4	Real estate activities ^Δ
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		12	-	-	12	-	4	8	Professional, scientific and technical activities

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (87). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (cd.)**

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	

O G Ó Ł E M (dok.)

T O T A L (cont.)

Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	47	-	-	47	1	11	34	Administrative and support service activities ^Δ
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	114	1	1	112	3	33	66	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	123	1	-	122	3	42	66	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	421	-	-	421	3	172	231	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	30	-	-	30	-	11	14	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	10	-	-	10	-	3	7	Other service activities

NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości)

PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)

O G Ó Ł E M	2010	7,5	0,1	0,0	7,4	0,1	1,9	5,0	T O T A L
	2015	6,4	0,0	0,0	6,3	0,1	2,0	4,1	
	2016	6,6	0,0	0,0	6,6	0,1	2,4	4,0	
	2017	6,6	0,0	0,1	6,5	0,1	2,2	4,2	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		8,7	0,4	-	8,3	-	2,2	6,2	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		10,1	0,0	0,1	9,9	0,1	2,9	7,0	Industry
górnictwo i wydobywanie		7,5	-	-	7,5	-	2,2	4,8	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe		10,3	0,0	0,1	10,2	0,1	2,9	7,2	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		7,6	-	0,3	7,3	0,3	1,4	5,9	electricity, gas, steam and air conditioning supply ^Δ
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		9,8	-	-	9,8	-	3,6	5,6	water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^Δ

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (87). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)**

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	

NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) (dok.)
PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate) (cont.)

Budownictwo	5,6	0,0	0,1	5,4	0,0	1,2	4,3	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3,9	-	0,0	3,9	0,1	1,6	2,2	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	5,6	0,2	0,2	5,3	-	1,6	3,9	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	5,1	-	-	5,1	0,3	1,7	3,1	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	5,8	-	-	5,8	-	1,8	3,9	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3,0	-	-	3,0	-	2,2	0,6	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2,5	-	-	2,5	-	1,5	1,0	Real estate activities ^Δ
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1,2	-	-	1,2	-	0,4	0,8	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4,2	-	-	4,2	0,1	1,0	3,0	Administrative and support service activities ^Δ
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5,6	0,1	0,1	5,5	0,2	1,6	3,2	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	3,8	0,0	-	3,8	0,1	1,3	2,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13,5	-	-	13,5	0,1	5,5	7,4	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7,1	-	-	7,1	-	2,6	3,3	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1,1	-	-	1,1	-	0,3	0,8	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (88). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**

CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor ve- hicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transporta- tion and storage	opieka zdrowo- tna i pomoc społecz- na human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY									
OGÓŁEM	2010	2231	10	1021	919	201	286	97	249
TOTAL	2015	2010	19	807	714	126	287	74	311
	2016	2142	13	809	724	112	270	102	429
	2017	2190	24	835	743	140	240	115	421
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		69	-	32	29	4	6	2	7
Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals									
w tym z preparatami chemicznymi		9	-	5	4	1	-	-	-
of which chemicals									
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		3	-	-	-	2	-	-	-
Drowned, buried, enveloped									
Zderzenie z lub uderzenie w: Horizontal or vertical impact									
with or against:									
nieruchomy obiekt a stationary object		625	7	168	145	37	81	42	118
object in motion		395	4	218	203	33	50	27	17
w tym przez: of which by:									
spadający obiekt falling object		165	1	98	92	11	18	11	7
poruszający się lub transportowany obiekt moving or transported object		78	1	42	38	9	12	4	1

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 17 (88). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (cd.)**

CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor ve- hicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transportation and storage	opieka zdrowo- tna i pomoc społecz- na human health and social work activities
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)								
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym	482	4	210	195	19	46	5	149
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent								
w tym kontakt z przedmiotem ostrym	264	2	124	120	11	36	1	71
of which contact with sharp material agent								
Uwięzienie, zmiążdżenie Trapped, crushed	144	1	80	71	14	16	5	8
Obciążenie psychiczne lub fizyczne	399	4	117	97	29	39	24	93
Physical or mental stress								
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego	309	4	89	75	23	32	21	70
of which physical stress on the muscular-skeletal system								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	66	4	9	3	-	1	10	27
Aggression of human or animal								
Pozostałe Others	4	-	-	-	2	-	-	2

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (88). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)**

CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor ve- hicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transportation and storage	opieka zdrowo- tna i pomoc społecz- na human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemys- łowe of which manu- facturing					
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS									
OGÓŁEM	2010	4334	22	2128	1867	413	563	181	419
TOTAL	2015	3865	39	1741	1550	244	558	125	488
	2016	4116	25	1753	1588	229	532	180	639
	2017	4362	49	1952	1763	324	461	180	645
Niewłaściwy stan czynnika materialnego		337	2	188	165	22	13	11	39
Inappropriate condition of material objects/agents									
Niewłaściwa organizacja:									
Inappropriate organization of:									
pracy		195	1	114	105	25	14	5	16
work									
stanowiska pracy		230	2	120	114	24	33	4	9
work post									
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym		339	-	188	169	32	36	5	40
Absence or inappropriate use of material objects/agents									
Nieużywanie sprzętu ochronnego		58	1	30	25	6	7	1	4
Not using protective equipment									
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika		273	1	158	142	26	35	4	21
Inappropriate wilful employee action									
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^o		74	1	13	11	4	16	2	12
Inappropriate mental-physical condition of employee ^o									
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika		2702	35	1090	986	178	297	139	468
Incorrect employee action									
Inne		154	6	51	46	7	10	9	36
Others									

a Zgłoszone w danym roku. b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (89). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH
INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE ^a**

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	897	760	674	652	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	14	2	5	4	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	471	400	364	371	persons falling
uderzenie lub przygniecenie					persons hit or crushed
przez spadające przedmioty	56	56	46	40	by falling objects
przejechanie, uderzenie,					persons run over, hit or caught
pochwycenie przez środki					by moving means
transportu w ruchu	28	17	13	6	of transport
pochwycenie, uderzenie					persons caught or hit
przez części ruchome					by moving parts of machi-
maszyn i urządzeń	118	101	98	86	nery and equipment
uderzenie, przygniecenie,					persons hit, crushed or bitten
pogryzienie przez zwierzęta	90	63	50	51	by animals
					influence of extreme
działanie skrajnych temperatur	6	3	3	4	temperatures
działanie materiałów szkodliwych	-	1	1	1	influence of hazardous
inne wydarzenia	128	119	99	93	materials other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (90). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA**^a

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Zagrożenie Hazard							
		związane connected with						czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
		Ogółem Grand total		ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
		na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed							
OGÓŁEM	2010	109,9	86,8	73,7	55,4	22,7	21,2	13,5	10,2
TOTAL	2015	99,6	78,2	68,6	53,6	19,4	17,8	11,7	6,7
	2016	97,5	75,9	63,8	48,0	23,8	20,3	10,0	7,6
	2017	93,7	72,2	63,0	46,1	21,1	18,5	9,6	7,6
sektor publiczny public sector		86,7	72,3	28,5	15,5	51,7	50,8	6,5	5,9
sektor prywatny private sector		95,7	72,1	73,2	55,2	12,0	8,8	10,5	8,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		48,8	36,2	42,1	29,5	3,4	3,4	3,4	3,4
Agriculture, forestry and fishing									
Przemysł Industry		136,3	108,3	107,2	84,4	14,4	12,3	14,7	11,7
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying		68,9	34,2	40,3	20,4	20,0	6,9	8,6	6,9
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		141,4	111,3	117,0	92,1	14,1	12,2	10,3	7,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		147,6	147,6	37,1	37,1	10,0	10,0	100,5	100,5
electricity, gas, steam and air condi- tioning supply ^Δ									
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		88,4	73,0	62,9	48,0	19,6	19,0	6,0	6,0
water supply; sewerage, waste management and remediation activities									

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 146.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 146.

TABL. 19 (90). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA**^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Budownictwo Construction	109,0	46,8	56,1	13,1	40,9	23,1	11,9	10,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	13,9	8,7	6,5	4,8	2,8	0,8	4,5	3,1
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	173,1	169,7	6,7	4,8	160,6	159,9	5,8	5,0
Informacja i komunikacja Information and communication	–	–	–	–	–	–	–	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	95,5	65,9	84,5	65,9	–	–	11,0	–
Edukacja Education	1,1	1,1	1,1	1,1	–	–	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	20,1	7,9	16,0	3,9	3,3	3,3	0,8	0,8

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 146.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 146.

TABL. 20 (91). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO ^a W 2017 R.PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE ^a IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Prze- wodzenie oceny ryzyka zawodo- wego Evaluation of occupa- tional risk	Wyelimin- owanie lub ogranicze- nie ryzyka zawodo- wego Elimination or limitation of occupa- tional risk	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk		
			techniczne technical	organiza- cyjne organiza- tional	ochrony indywidual- nej individuality protection
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed					
OGÓŁEM TOTAL	280,6	169,8	49,3	64,0	115,3
sektor publiczny public sector	182,4	86,4	26,1	29,8	67,3
sektor prywatny private sector	309,8	194,6	56,2	74,2	129,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	309,8	262,6	53,9	23,6	206,2
Przemysł Industry	310,9	203,9	58,5	68,3	147,8
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	186,6	86,0	6,5	44,8	50,5
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	327,5	218,7	63,4	74,8	156,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a electricity, gas, steam and air conditioning supply	50,1	60,6	37,1	35,7	51,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^a	377,0	182,4	36,3	12,0	160,7
Budownictwo Construction	411,4	266,7	95,4	97,2	222,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a Trade; repair of motor vehicles ^a	263,6	137,3	34,5	88,3	35,0
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	147,5	121,1	38,1	21,7	84,2
Informacja i komunikacja Information and communication	230,0	60,4	5,8	-	54,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	750,0	562,5	125,0	562,5	125,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^a Administrative and support service activities ^a	439,1	37,3	-	37,3	-
Edukacja Education	23,8	8,6	7,5	8,6	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	222,4	96,7	29,0	39,3	79,7
Pozostała działalność usługowa Other service activities	-	-	-	-	-

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 146.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 146.

TABL. 21 (92). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thous. paid employees		
OGÓŁEM	2010	80	32,4	TOTAL
	2015	86	35,9	
	2016	72	29,6	
	2017	96	38,5	
Pylice płuc		45	18,0	Pneumoconioses
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu		2	0,8	Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc		-	-	Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation
Astma oskrzelowa		-	-	Bronchial asthma
Alergiczny nieżyt nosa		-	-	Allergic rhinitis
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		13	5,2	Chronic voice disorders due to excessive vocal effort
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		1	0,4	Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment
Choroby skóry		6	2,4	Skin diseases
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy		4	1,6	Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		5	2,0	Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem		5	2,0	Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensoneural type
Zespół wibracyjny		2	0,8	Vibration syndrome
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi		-	-	Diseases of visual system induced by physical, chemical or biolo- gical agents
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		13	5,2	Infectious and parasitic diseases or their sequels

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (93). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH
DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH ^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS ^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne Preventive food	Napoje Drinks	Inne środki odżywcze Other nutrition	Dodatki pieniężne Special pay	Skrócony czas pracy Short-time work	Dodatkowe urlopy Extra leaves	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b Entitlements arising from work in particular conditions ^b
OGÓŁEM	2010	17516	35679	2115	14331	1165	4085	554
TOTAL	2015	16525	20945	2135	10468	617	1991	269
	2016	16791	21736	1379	10956	716	1292	296
	2017	16104	17125	1009	10673	442	1135	368
sektor publiczny public sector		3606	4596	184	4183	179	1025	298
sektor prywatny private sector		12498	12529	825	6490	263	110	70
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		498	339	–	–	4	3	–
Przemysł Industry		12418	11728	775	8737	347	135	86
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying		1058	1062	–	840	5	6	10
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		10112	8745	603	6397	318	110	41
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply ^Δ		224	946	68	1162	–	7	34
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^Δ		1024	975	104	338	24	12	1
Budownictwo Construction		1169	1586	104	497	6	6	4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		224	613	–	44	10	10	14
Transport i gospodarka magazynowa ^Δ Transportation and storage		1407	1319	130	1027	4	845	114
Informacja i komunikacja Information and communication		–	–	–	80	5	4	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities ^Δ		292	274	–	159	9	5	–
Edukacja Education		4	–	–	129	–	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		92	1266	–	–	57	127	150

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 146. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 146. ^b Or particular character.

TABL. 23 (94). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit	
		ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensa- tions	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensa- tions
OGÓŁEM	2010	632	607	3252,37	3232,13
TOTAL	2015	703	677	4035,28	3762,63
	2016	743	736	4397,71	4356,39
	2017	736	711	4088,72	3879,04
sektor publiczny public sector		218	210	4161,47	4014,29
sektor prywatny private sector		518	501	4058,11	3822,36
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		12	9	4133,33	3455,56
Przemysł Industry		393	375	3853,18	3514,40
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying		9	9	2222,22	2222,22
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		349	332	3863,04	3498,19
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply ^Δ		14	13	3707,14	3253,85
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^Δ		21	21	4485,71	4485,71
Budownictwo Construction		53	52	4762,26	4698,08
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		69	69	4202,90	4202,90
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		32	32	3959,38	3959,38
Informacja i komunikacja Information and communication		6	6	2016,67	2016,67
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities ^Δ		3	3	6733,33	6733,33
Edukacja Education		8	7	6850,00	5514,29
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		160	158	4307,50	4285,44

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 146.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 146.

DZIAŁ VII WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy niezależnie od źródeł ich finansowania (ze środków własnych lub refundowanych) oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca lub pełniona służba.

Częściowe spełnienie wynagrodzenia w innej formie (w postaci papierów wartościowych oraz świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalentów) jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy przewidują to ustawowe przepisy prawa pracy lub układ zbiorowy pracy.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bez-osobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Wynagrodzenia osobowe obejmują w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, dodatki za staż pracy oraz inne dodatki za szczególne właściwości pracy, szczególne kwalifikacje lub warunki pracy, premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe, dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia dodatkowe za prace wykonywane w ramach obowiązującego wymiaru czasu pracy, lecz nie wynikające z zakresu czynności, wynagrodzenia za czynności przewidziane do wykonania poza normalnymi godzinami pracy w zakładzie lub w innym miejscu wyznaczonym przez pracodawcę, wyrównanie do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy wypłacane ze środków

CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments paid to employees or other natural persons accounting for expenses incurred by employers for paying for the work performed regardless of the sources of its financing (own or refunded sources) as well as the basis of the employment contract or other legal contract or law transaction on the basis of which the work is performed or the service is rendered.

Partly payment of wages and salaries in different form (securities or benefits in kind as well as their equivalents) could be permitted only by Labour Law or collective labour contracts.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries include: basic wages and salaries, bonuses for seniority and other bonuses for special work properties, special qualifications or work conditions, premiums and statutory as well as in recognition bonuses, bonuses for working overtime, extra wages and salaries for work done within the compulsory working time, not resulting from the scope of duties, wages and salaries for duties which should be made outside normal working hours in the facility or other place appointed by the employer, compensation to minimum wage and salary fixed by the regulations on minimum wages and salaries, wages and salaries for time off paid by employers, jubilee bonuses, retirement and pension payments, monetary

pracodawców, nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, uposażenia posłów i senatorów wraz z uposażeniem dodatkowym, odprawy emerytalne, rentowe i parlamentarne posłów i senatorów, odprawy pracowników biur, klubów, kół poselskich i senatorskich oraz zespołów parlamentarnych w związku z zakończeniem kadencji Sejmu i Senatu, a także odprawy dla pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru, z którymi został rozwiązany stosunek pracy w związku z upływem kadencji, świadczenia o charakterze deputatowym lub ich ekwiwalenty pieniężne, a także ekwiwalenty za umundurowanie, jeśli obowiązek ich noszenia wynika z obowiązujących ustaw, świadczenia odszkodowawcze, dodatek wyrównawczy wypłacany pracownikom, których wynagrodzenie uległo obniżeniu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

4. Dane dotyczące struktury wynagrodzeń pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w październiku 2014 r. opracowano na podstawie badania reprezentacyjnego. Dane

equivalents for recreational vacation, pays of Deputies and Senators including extra pays, retirement and pension payments of Deputies and Senators, redundancy payments of employees of deputy clubs, senate factions and deputy and senator groups, bureaux, parliamentary teams due to completion of Sejm and Senate term as well as redundancy payments of local Self-government employees employed on the basis of elections with who the employment contract was terminated because of the end of the term, allowances and their monetary equivalents as well as equivalents for uniforms if the obligation of its wearing results from the binding Laws, claim benefits, compensatory benefit paid to employees whose wages and salaries were decreased due to accident at work or occupational disease.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee include deductions for personal income taxes and contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employee, introduced on 1 I 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).

dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych — OFE.

Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej;
- 9) rolnicy indywidualni;
- 10) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wyplacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt. od 1) do 9).

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wyplacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wyplacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. **Świadczenia emerytalne i rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r.

4. Data concerning structure of wages and salaries of full-time and part-time employees in October 2014 was compiled on basis of sample survey. Data concern full-time and part-time paid employees, who received wages and salaries for the whole month.

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits financed from the Social Insurance Fund of the Social Insurance Institution, the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures), and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds — OFE.

Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' co-operatives and agricultural farmers' co-operatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) professional soldiers;
- 8) the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff functionaries;
- 9) farmers;
- 10) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons

Retirement pay as well as pensions resulting from an inability to work and family pensions (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) concern the persons mentioned in points 1) to 9).

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. **Retirement pay and pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory), since 2007 taking into account

zmniejszenie m. in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

3. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

4. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

the decrease i. a. due to achieving income from work.

3. Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

4. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

WYNAGRODZENIA WAGES AND SALARIES

TABL. 1 (95). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym pod- mioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
w zł in zł						
OGÓŁEM	2793,23	3374,56	3472,53	3705,65	3911,49	TOTAL
sektor publiczny	3358,19	4062,82	4195,73	4401,63	4401,63	public sector
sektor prywatny	2458,46	2994,44	3086,62	3345,81	3575,32	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3773,86	4865,26	5209,44	5226,59	6012,10	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł w tym przetwórstwo przemysłowe	2813,80	3468,92	3569,50	3879,68	3989,28	Industry of which manufacturing
Budownictwo	2348,52	2727,21	2858,63	2987,61	3315,98	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2117,95	2637,88	2735,42	2965,55	3201,08	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2067,72	2576,43	2663,20	2867,21	3071,82	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1742,11	2329,52	2409,71	2626,92	2771,60	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3432,46	3729,13	3891,27	4321,60	4305,29	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3954,09	4548,98	4652,67	4833,43	5164,98	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2958,27	3530,72	3668,13	4554,70	4744,23	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2564,24	3100,95	3138,95	3323,64	3591,98	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1937,77	2385,68	2338,91	2530,51	2495,07	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne	3715,39	4295,61	4573,86	4814,94	4814,94	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	3344,16	4018,05	4043,49	4113,00	4124,24	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3117,80	3648,72	3762,11	4035,38	4077,07	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2733,94	3154,84	3206,11	3451,91	3477,92	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2072,23	2728,59	2842,72	2882,78	3129,79	Other service activities

TABL. 2 (96). **ZATRUDNIENI^a WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.^b**
PAID EMPLOYMENT^a BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016^b

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION			Ogółem Total		
	a – w tys. osób b – w odsetkach	in thous. person in percent		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
1	O G Ó Ł E M			184,2	91,4	92,8
	TOTAL			100,0	100,0	100,0
	z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =4346,76 zł) dla gospodarki narodowej w październiku 2016 roku: out of by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW =4346,76 zł) for national economy in October 2016:					
2	Do 1850,00 złotych zł and less	Do 1850,00 zł zł and less	a	22,2	12,9	9,3
			b	12,0	14,1	10,0
3	1850,01 - 2173,38	1850,01 zł – 50% PW	a	18,6	8,5	10,1
			b	10,1	9,3	10,9
4	2173,39 - 2912,33	50– 67% PW	a	39,9	17,0	22,9
			b	21,8	18,6	24,6
5	2912,34 - 3260,07	67–75% PW	a	16,4	8,2	8,2
			b	8,9	8,9	8,9
6	3260,08 - 4346,76	75–100% PW	a	40,7	20,3	20,4
			b	22,2	22,2	22,0
7	4346,77 - 5433,45	100–125% PW	a	24,5	11,3	13,2
			b	13,3	12,3	14,3
8	5433,46 - 6520,14	125–150% PW	a	9,1	4,8	4,3
			b	4,9	5,3	4,6
9	6520,15 - 7606,83	150–175% PW	a	4,5	2,7	1,8
			b	2,4	3,0	1,9
10	7606,84 - 8693,52	175–200% PW	a	2,5	1,7	0,8
			b	1,3	1,8	0,9
11	8693,53 - 9780,21	200–225% PW	a	1,5	1,0	0,5
			b	0,8	1,1	0,5
12	9780,22 - 10866,90	225–250% PW	a	1,0	0,7	0,3
			b	0,5	0,8	0,3
13	10866,91 - 11953,59	250–275% PW	a	0,7	0,5	0,2
			b	0,4	0,5	0,3
14	11953,60 - 13040,28	275–300% PW	a	0,7	0,5	0,2
			b	0,4	0,6	0,2
15	13040,29 - 20000,00	300% PW – – 20000,00zł	a	1,4	0,9	0,5
			b	0,7	1,0	0,5
16	Od 20000,01 złotych zł and more	Od 20000,01 zł zł and more	a	0,5	0,4	0,1
			b	0,3	0,5	0,1

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include

Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			No.
ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	
71,6	24,0	47,6	112,6	67,4	45,2	1
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
1,1	0,3	0,8	21,1	12,6	8,5	2
1,6	1,3	1,7	18,7	18,6	18,7	
4,1	1,0	3,1	14,5	7,5	7,0	3
5,8	4,2	6,5	12,9	11,1	15,6	
14,8	4,7	10,1	25,1	12,3	12,8	4
20,7	19,7	21,1	22,3	18,3	28,3	
6,3	2,2	4,1	10,1	6,0	4,1	5
8,9	9,1	8,8	8,9	8,9	9,0	
20,6	7,1	13,5	20,1	13,2	6,9	6
28,5	29,4	28,3	18,0	19,7	15,5	
14,2	3,9	10,3	10,3	7,4	2,9	7
19,8	16,2	21,6	9,2	11,0	6,6	
4,8	1,8	3,0	4,3	3,0	1,3	8
6,7	7,3	6,3	3,8	4,5	2,8	
2,1	0,9	1,2	2,4	1,8	0,6	9
3,0	3,8	2,6	2,1	2,7	1,2	
1,1	0,6	0,5	1,4	1,1	0,3	10
1,6	2,7	1,1	1,2	1,5	0,7	
0,8	0,5	0,3	0,7	0,5	0,2	11
1,2	2,2	0,6	0,6	0,7	0,4	
0,5	0,3	0,2	0,5	0,4	0,1	12
0,6	1,2	0,4	0,5	0,6	0,3	
0,4	0,2	0,2	0,3	0,3	0,0	13
0,5	0,8	0,4	0,3	0,4	0,1	
0,3	0,2	0,1	0,4	0,3	0,1	14
0,4	0,7	0,2	0,4	0,5	0,1	
0,5	0,3	0,2	0,9	0,6	0,3	15
0,7	1,3	0,4	0,7	0,9	0,5	
0,0	0,0	0	0,5	0,4	0,1	16
0,0	0,1	0	0,4	0,6	0,2	

podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne do Rocznika.

entities employing more than 9 persons. *b* See general notes to the Yearbook.

TABLE 3 (97). ZATRUDNIENI^a WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.
PAID EMPLOYMENT^a BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			
			ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	
	a – w tys. in thous.					
	b – w odsetkach in percent					
1	OGÓŁEM	a	184,2	91,4	92,8	
	TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	
	przedziały wynagrodzeń ^b :					
	ranges of wages and salaries ^b :					
2	1861,25 zł i mniej	(50% i mniej	a	23,3	13,5	9,8
	zł and less	and less)	b	12,6	14,7	10,6
3	1861,26– 2791,87	(50– 75)	a	51,1	22,2	28,9
			b	27,7	24,2	31,3
4	2791,88 - 3722,49	(75–100)	a	41,8	20,7	21,1
			b	22,8	22,7	22,6
5	3722,50 - 4653,11	(100–125)	a	30,5	14,7	15,8
			b	16,6	16,1	17,1
6	4653,12 - 5583,74	(125–150)	a	17,4	7,9	9,5
			b	9,4	8,6	10,2
7	5583,75 - 6514,36	(150–175)	a	7,4	4,0	3,4
			b	4,0	4,4	3,6
8	6514,37 - 7444,98	(175–200)	a	4,0	2,4	1,6
			b	2,2	2,6	1,7
9	7444,99 - 8375,60	(200–225)	a	2,4	1,6	0,8
			b	1,3	1,7	0,9
10	8375,61 - 9306,23	(225–250)	a	1,5	1,1	0,4
			b	0,8	1,2	0,5
11	9306,24 - 10236,85	(250–275)	a	1,0	0,7	0,3
			b	0,6	0,8	0,3
12	10236,86 - 11167,47	(275–300)	a	0,8	0,5	0,3
			b	0,4	0,6	0,3
13	11167,48 zł i więcej	(300% i więcej)	a	3,0	2,1	0,9
	zł and more	and more)	b	1,6	2,4	0,9

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionego wynagrodzenia brutto (3722,49 zł) w województwie świętokrzyskim za październik 2016 r.; w nawiasach 50–75% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid wages and salaries (3722,49 zł) in the Świętokrzyskie voivodship for October 2016; the percentage distribution of 50–75% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–75% range

Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			No.
ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	
71,6	24,0	47,6	112,6	67,4	45,2	1
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
1,3	0,3	1,0	22,0	13,2	8,8	2
1,9	1,4	2,1	19,5	19,4	19,5	
16,3	5,0	11,3	34,8	17,2	17,6	3
22,8	20,6	24,0	30,7	25,5	38,9	
17,9	6,4	11,5	23,9	14,3	9,6	4
24,9	26,0	24,2	21,3	21,6	21,1	
16,7	5,1	11,6	13,8	9,6	4,2	5
23,2	21,4	24,1	12,3	14,2	9,6	
9,9	2,7	7,2	7,5	5,2	2,3	6
13,8	11,4	15,1	6,7	7,7	5,1	
3,8	1,5	2,3	3,6	2,5	1,1	7
5,3	6,4	4,8	3,2	3,7	2,3	
1,9	0,8	1,1	2,1	1,6	0,5	8
2,7	3,2	2,4	1,9	2,4	1,1	
1,1	0,6	0,5	1,3	1,0	0,3	9
1,5	2,5	1,0	1,1	1,4	0,6	
0,8	0,5	0,3	0,7	0,6	0,1	10
1,1	2,0	0,6	0,7	0,8	0,4	
0,5	0,3	0,2	0,5	0,4	0,1	11
0,7	1,5	0,4	0,5	0,6	0,3	
0,4	0,2	0,2	0,4	0,3	0,1	12
0,6	0,9	0,4	0,4	0,5	0,2	
1,0	0,6	0,4	2,0	1,5	0,5	13
1,5	2,7	0,9	1,7	2,2	0,9	

nionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Ustalone na podstawie krotności podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1861,26– 2791,87 zł stanowi 50–75% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 75,00% przeciętnego wynagrodzenia).

employees and include entities employing more than 9 persons. *b* Established on the basis of product of gross wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1861,26– 2791,87 zł range accounts for includes wages and salaries accounting for 50,01 to 75,00% of the average wage and salary).

TABL. 4 (98). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED

L.p.	GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
1	OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
2	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	7,7	8,0	7,3
3	Specjaliści	23,9	13,8	33,9
4	specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	2,9	4,0	1,9
5	specjaliści do spraw zdrowia	6,1	1,5	10,6
6	specjaliści nauczania i wychowania	8,2	3,7	12,5
7	specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	5,5	3,4	7,6
8	specjaliści do spraw technologii informacyjno- -komunikacyjnych	0,4	0,7	0,1
9	specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	0,8	0,5	1,2
10	Technicy i inny średni personel	14,2	11,6	16,8
11	średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	3,3	5,7	1,1
12	średni personel do spraw zdrowia	1,9	1,2	2,6
13	średni personel do spraw biznesu i administracji	6,1	3,7	8,4
14	średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	2,6	0,6	4,6
15	technicy informatycy			
16	Pracownicy biurowi	6,7	4,3	9,2
17	sekretarki, operatorzy urzędzeń biurowych i pokrewni	2,3	0,7	3,9
18	pracownicy obsługi klienta	0,5	0,2	0,7
19	pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	2,5	2,8	2,5
20	pozostali pracownicy obsługi biura	1,0	0,5	1,4

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnoza-
ust. 7, pkt 1) na str. 26.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid
on page 26.

WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.
OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016

Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł			OCCUPATIONAL GROUPS ^b	No.
ogółem total	mężczyźni men	kobiety women		
3722,49	3914,87	3532,98	TOTAL	1
7203,73	8483,28	5833,66	Managers	2
4589,84	5223,23	4335,01	Professionals	3
4894,79	5206,51	4255,62	science and engineering professionals	4
4448,89	6486,06	4163,13	health professionals	5
4375,99	4386,02	4373,07	teaching professionals	6
4674,83	5428,14	4343,03	business and administration professionals	7
5573,56	5647,74	4852,91	information and communications technology professionals	8
5595,26	5685,96	5554,12	legal, social and cultural professionals	9
3639,11	4221,77	3243,77	Technicians and associate professionals	10
4382,20	4598,49	3303,93	science and engineering associate professionals	11
3121,87	3604,36	2898,99	health associate professionals	12
3735,98	4097,63	3579,04	business and administration associate professionals	13
2853,48	3133,79	2817,73	legal, social, cultural and related associate professionals	14
3149,60	3057,07	3192,53	information and communications technicians	15
3146,23	3304,51	3115,84	Clerks	16
3344,97	3508,97	3309,01	general and keyboard clerks	17
2969,02	2867,88	3076,17	customer services clerks	18
3472,88	3418,53	3493,03	numerical and material recording clerks	19
			other clerical support workers	20

trudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika,

employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1)

TABL. 4 (98). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED

L.p.	GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
21	Pracownicy usług i sprzedawcy	9,2	6,3	12,1
22	pracownicy usług osobistych	1,8	1,3	2,3
23	sprzedawcy i pokrewni	5,8	2,8	8,9
24	pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,4	0,1	0,7
25	pracownicy usług ochrony	1,2	2,1	0,2
26	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,1	0,1	0,0
27	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	16,2	27,4	5,2
28	robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,5	5,0	0,0
29	robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	7,8	14,8	1,0
30	rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	1,5	1,6	1,4
31	elektrycy i elektronicy	1,8	3,5	0,1
32	robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	2,6	2,5	2,7
33	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	14,1	22,7	5,6
34	operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	5,5	7,3	3,7
35	monterzy	1,5	1,8	1,2
36	kierowcy i operatorzy pojazdów	7,1	13,6	0,7
37	Pracownicy przy pracach prostych	7,9	5,8	9,9
38	w tym: robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,0	0,1	0,0
39	robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemysłe, budownictwie i transporcie	2,7	3,1	2,2

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnoza-
ust. 7, pkt 1) na str. 26.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid
on page 26.

WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)

OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016 (cont.)

Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł			OCCUPATIONAL GROUPS ^b	No.
ogółem total	mężczyźni men	kobiety women		
2517,58	2782,17	2380,58	Service and sales workers	21
2308,49	2378,45	2267,93	personal service workers	22
2479,83	2750,63	2397,66	sales workers	23
2564,35	2873,57	2510,14	personal care workers	24
3008,48	3070,15	2440,08	protective services workers	25
3129,71	3183,83	2950,02	Skilled agricultural, forestry and fishery workers	26
3064,81	3174,00	2499,75	Craft and related trades workers	27
			building and related trades workers, excluding	28
2920,11	2921,06	2814,04	electricians	
3138,54	3156,51	2864,60	metal, machinery and related trades workers	29
2992,01	3587,72	2334,42	handicraft and printing workers	30
3847,19	3873,46	2847,06	electrical and electronic trades workers	31
			food processing, wood working, garment	32
2482,90	2531,22	2439,69	and other craft and related trades workers	
2976,44	3086,51	2540,97	Plant and machine operators and assemblers	33
2909,87	3256,09	2242,68	stationary plant and machine operators	34
3079,60	3303,88	2751,85	assemblers	35
3006,40	2966,16	3781,80	drivers and mobile plant operators	36
2447,26	2524,35	2402,39	Elementary occupations	37
			of which:	
3055,17	2750,96	4119,92	agricultural, forestry and fishery labourers	38
			labourers in mining, construction,	39
2655,75	2656,18	2655,14	manufacturing and transport	

trudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika,

employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1)

TABL. 5 (99). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. ^aAVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016 ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a – w zł in zł b – ogółem = 100,0 total = 100,0										
OGÓŁEM TOTAL										
OGÓŁEM	a	3722,49	3914,87	3532,98	4109,08	4415,64	3954,68	3476,84	3736,86	3088,91
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL										
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	4888,99	5980,91	4367,72	4747,23	5483,84	4493,39	5113,31	6450,96	4108,73
	b	131,3	152,8	123,6	115,5	124,2	113,6	147,1	172,6	133,0
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent										
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	4188,90	4817,91	3581,40	4162,14	4832,67	3786,99	4210,69	4810,72	3313,57
	b	112,5	123,1	101,4	101,3	109,4	95,8	121,1	128,7	107,3
Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent										
Policealne	a	3351,76	3492,97	3288,84	3583,55	3865,78	3513,61	3165,01	3342,57	3048,30
Post-secondary	b	90,0	89,2	93,1	87,2	87,5	88,8	91,0	89,4	98,7
Średnie zawodowe	a	3225,83	3444,09	2884,17	3625,66	3916,92	3384,02	3082,79	3328,97	2591,32
Vocational secondary	b	86,7	88,0	81,6	88,2	88,7	85,6	88,7	89,1	83,9
Średnie ogólnokształcące	a	3018,42	3267,86	2820,93	3057,51	3523,29	2879,77	3006,72	3224,91	2795,87
General secondary	b	81,1	83,5	79,8	74,4	79,8	72,8	86,5	86,3	90,5
Zasadnicze zawodowe	a	2783,59	2978,42	2350,36	2857,01	3148,52	2457,74	2764,72	2943,25	2308,98
Basic vocational	b	74,8	76,1	66,5	69,5	71,3	62,1	79,5	78,8	74,8
Gimnazjalne	a	2856,66	2953,63	2002,56	2177,15	2200	2172,07	2887,29	2960,27	1912,81
Lower secondary	b	76,7	75,4	56,7	53	49,8	54,9	83,0	79,2	61,9
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2710,13	2848,57	2500,53	2646,26	2913,41	2399,67	2739,07	2827,12	2569,96
	b	72,8	72,8	70,8	64,4	66,0	60,7	78,8	75,7	83,2
Primary and incomplete primary										

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (99). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. ^a (dok.)AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016 ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100,0										
WEDŁUG WIEKU BY AGE										
24 lata i mniej and less	a	2510,96	2554,15	2423,47	2512,90	2639,94	2423,76	2510,71	2547,63	2423,39
	b	67,5	65,2	68,6	61,2	59,8	61,3	72,2	68,2	78,5
25-34	a	3209,08	3359,51	3030,31	3287,73	3481,58	3181,24	3179,55	3333,03	2935,59
	b	86,2	85,8	85,8	80,0	78,8	80,4	91,4	89,2	95,0
35-44	a	3826,88	4156,76	3534,00	4123,32	4541,36	3949,53	3654,83	4042,33	3135,21
	b	102,8	106,2	100,0	100,3	102,8	99,9	105,1	108,2	101,5
45-54	a	3835,87	4077,72	3647,44	4239,88	4515,44	4122,06	3482,55	3872,62	2988,10
	b	103,0	104,2	103,2	103,2	102,3	104,2	100,2	103,6	96,7
55-59	a	4013,99	4176,22	3866,45	4332,28	4585,25	4197,78	3729,28	3961,62	3392,39
	b	107,8	106,7	109,4	105,4	103,8	106,1	107,3	106,0	109,8
60-64	a	4323,68	4324,45	4322,35	4571,76	4775,75	4354,02	4086,79	4027,24	4264,16
	b	116,2	110,5	122,3	111,3	108,2	110,1	117,5	107,8	138,0
65 lat i więcej and more	a	5186,51	5144,00	5723,54	6341,58	6163,53	8222,73	4351,58	4424,85	3277,52
	b	139,3	131,4	162,0	154,3	139,6	207,9	125,2	118,4	106,1
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY										
Do 1,9 roku and less	a	2614,32	2757,29	2453,26	2570,85	2783,87	2480,82	2626,21	2753,65	2440,23
	b	70,2	70,4	69,4	62,6	63,0	62,7	75,5	73,7	79,0
2,0- 4,9	a	2910,86	2988,43	2822,10	3087,88	3171,10	3040,71	2854,67	2952,76	2714,52
	b	78,2	76,3	79,9	75,1	71,8	76,9	82,1	79,0	87,9
5,0- 9,9	a	3341,56	3661,48	3011,06	3481,67	3965,32	3245,94	3294,29	3602,43	2887,42
	b	89,8	93,5	85,2	84,7	89,8	82,1	94,7	96,4	93,5
10,0-14,9	a	3595,12	3828,42	3343,12	3871,20	4287,99	3674,53	3464,33	3714,63	3067,21
	b	96,6	97,8	94,6	94,2	97,1	92,9	99,6	99,4	99,3
15,0-19,9	a	3946,62	4187,01	3707,37	4303,34	4532,78	4201,08	3745,26	4087,77	3217,62
	b	106,0	107,0	104,9	104,7	102,7	106,2	107,7	109,4	104,2
20 lat i więcej and more	a	4106,78	4303,51	3930,16	4385,87	4673,11	4235,21	3816,85	4085,92	3401,06
	b	110,3	109,9	111,2	106,7	105,8	107,1	109,8	109,3	110,1

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 6 (100). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH
ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment ^a)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni men c – kobiety women	Najwyższe Decile earnings (the upper		
		pierwszej first	drugiej second	trzeciej third
		w zł		
1	OGÓŁEM TOTAL	a 1850,00	2077,65 2012,38	2450,00 2480,77
		b 1850,00	2138,70 2138,70	2431,55 2431,55
		c 1850,00		
2	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy Public government representatives senior officials and managers	a 2668,00	3504,53	4275,78
		b 2640,00	3802,80	4775,06
		c 2700,00	3329,66	3960,00
3	Specjaliści Professionals	a 2597,15	3080,00	3501,69
		b 2519,51	3137,71	3603,85
		c 2600,00	3067,16	3472,08
4	Technicy i inny średni personel Technicians and associate professionals	a 1990,80	2344,71	2661,60
		b 2014,32	2600,00	3062,00
		c 1990,80	2219,51	2500,00
5	Pracownicy biur Clerks	a 1850,00	2100,00	2418,00
		b 1850,00	1900,00	2300,40
		c 1850,00	2159,40	2463,51
6	Pracownicy usług i sprzedawcy Service and sales workers	a 1850,00	1850,00	1874,23
		b 1850,00	1850,00	1850,00
		c 1850,00	1850,00	1938,10
7	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy Skilled agricultural, forestry and fishery workers	a 2517,92	2541,37	2678,33
		b 2028,68	2517,92	2541,37
		c -	-	-
8	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy Craft and related trades workers	a 1850,00	1900,00	2229,39
		b 1850,00	1966,80	2352,00
		c 1850,00	1850,00	2009,25
9	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń Plant and machine operators and assemblers	a 1850,00	1865,19	2051,87
		b 1850,00	1970,37	2200,00
		c 1850,00	1850,00	1850,00
10	Pracownicy przy pracach prostych Elementary occupations	a 1850,00	1861,73	2016,15
		b 1850,00	1850,00	1850,03
		c 1850,00	1976,00	2058,60

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities

PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH ^a WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW ^b WYKONYWANYCHBY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS ^b FOR OCTOBER 2016

wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej						No.
limits of gross wages and salaries received by decile)						
czwartej fourth	piątej (mediana) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dziwiątej ninth	
in zł						
2779,42	3150,00	3569,29	4076,83	4672,70	5723,30	1
2836,51	3225,79	3640,95	4160,39	4824,26	6305,43	1
2731,07	3071,19	3500,00	4000,63	4547,20	5344,00	
4958,33	5606,46	6388,26	7447,60	9192,41	12805,56	2
5640,00	6584,36	7669,52	9067,98	11500,00	14801,82	
4578,48	4975,97	5500,00	6066,77	7011,19	9192,41	
3877,72	4250,18	4570,06	4919,50	5398,09	6671,51	3
4086,00	4524,32	4977,74	5614,87	6554,99	8734,95	
3801,97	4170,46	4461,94	4782,15	5129,84	5900,00	
2986,67	3306,01	3645,33	4031,82	4547,19	5667,85	4
3489,48	3889,98	4268,88	4812,73	5566,86	6882,44	
2760,80	3014,48	3315,00	3629,69	4003,65	4547,19	
2673,00	2950,70	3243,32	3605,99	4059,21	4545,47	5
2610,00	2923,93	3211,75	3500,00	3955,00	4327,42	
2700,00	2967,79	3261,69	3743,55	4140,00	4611,58	
2054,30	2240,12	2413,33	2609,00	2874,01	3330,00	6
1914,06	2238,10	2556,74	2800,00	3235,47	4514,24	
2074,50	2248,00	2356,65	2540,00	2771,09	3079,94	
2743,62	2976,83	2982,40	3106,20	3653,00	4281,67	7
2976,83	2982,40	2982,40	3106,20	3653,00	4281,67	
-	-	-	-	-	-	
2554,76	2865,00	3126,44	3471,52	3924,49	4627,66	8
2688,80	2990,22	3258,83	3622,40	4113,49	4788,00	
2203,60	2384,00	2554,76	2755,00	2976,86	3381,98	
2448,96	2770,00	3053,83	3485,56	3900,59	4450,99	9
2604,00	2880,71	3234,40	3626,85	4042,13	4542,02	
1900,00	2247,50	2639,56	2826,30	3073,20	3745,17	
2127,36	2282,23	2408,80	2577,34	2808,52	3347,51	10
2016,00	2257,69	2486,24	2676,83	3234,33	3673,68	
2177,10	2283,12	2392,62	2534,80	2707,46	3108,95	

podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str.26.
 employing more than 9 persons. ^b See general notes, item 7, point 1) on page 26.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 7 (101). EMERYCI I RENCIŚCI^a
RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G O Ł E M	310885	300408	301974	302955	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez					Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
Zakład Ubezpieczeń Społecznych emerytury	235763 156557	234423 162434	236200 165893	238328 169919	retirement pay pensions resulting from an inability to work
renty z tytułu niezdolności do pracy	36213	28933	27418	25823	family pensions
renty rodzinne	42993	43056	42889	42585	
Rolnicy indywidualni	75122	65985	65774	64627	Farmers

a Przeciętne w roku.

Ź r ó ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 8 (102). ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G O Ł E M					
G R A N D T O T A L					
Świadczenia w mln zł	4846,6	5938,3	6069,2	6252,7	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
R a z e m					
T o t a l					
Świadczenia w mln zł	4007,8	5024,4	5155,4	5337,9	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1416,62	1786,10	1818,86	1866,45	Average monthly retirement and other pension in zł
Emerytury					
Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	2860,2	3700,9	3840,6	4022,7	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1522,47	1898,67	1929,25	1972,85	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy					
Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	481,6	490,8	469,8	459,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1108,14	1413,60	1427,90	1481,40	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne					
Family pensions					
Świadczenia w mln zł	666,1	832,7	845,0	856,2	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1291,03	1611,73	1641,79	1675,44	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a					
FARMERS^a					
Świadczenia w mln zł	838,7	913,8	913,8	914,7	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	930,42	1154,09	1157,75	1179,50	Average monthly retirement and other pension in zł

a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 179.

Ź r ó ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 179.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania, jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pra-

CHAPTER VIII HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of **household budgets**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, i.e., house-

owników, pracowników użytkujących gospodarstwo rolne, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
  - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa agencyjna, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
  - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
  - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby **utrzymujące się ze świadczeń społecznych**, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz w 2016 r. świadczenie wychowawcze w ramach programu „Rodzina 500+”;
- 3) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) są utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek — rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ze świadczeń pomocy społecznej), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 178) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej — uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka

holds of: employees, employee-farmers, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

3. The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
  - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, agency contracts, commission contracts, verbal contracts, etc.),
  - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
  - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practicing a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives;
- 2) persons **maintained from social benefits**, for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships as well as in 2016 child-raising benefit within the “Family500+” programme;
- 3) **dependents** (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.

4. **Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid with income from hired labour and social security benefits and from social assistance benefits excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 178) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) income from hired work — obtained in all workplaces by the given household member,

gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę — który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);

- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi bieżącymi nakładami na nią (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z tytułu własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy, dochody z dzierżawy ziemi) oraz dochód z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady o ewentualne podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
- 5) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej, który obejmuje m.in.: emerytury, renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i społecznych i pozostałych świadczeń społecznych oraz w 2016 r. świadczenie wychowawcze w ramach programu „Rodzina 500+”;
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary (w tym alimenty od osób prywatnych), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, jak również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz

regardless of the length of time worked or the type of labour agreement — which includes: all income obtained from hired labour, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);

- 2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and increased by subsidies for agriculture;
- 3) income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, which was designated for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);
- 4) income from property (interests, shares in company profits including dividends) and income from rental of real estate (net income, i.e., revenues minus investments and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);;
- 5) income from social benefits, which includes, i.a.: retirement and other pensions, social security allowances and other social benefits as well as in 2016 child-raising benefit within the “Family 500+” programme;
- 6) other income, which includes, i.a.: gifts (i.a. private alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical

wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne — jeśli nie zaznaczono inaczej — zagregowano zgodnie z odpowiednią, przyjętą na lata 2005—2008, 2009—2012 i 2013—2016 w badaniu budżetów gospodarstw domowych nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, jak również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyty, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zasięg ubóstwa — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 — każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 — każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z 2 osób dorosłych i 2 dzieci w wieku poniżej 14 lat jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services — unless otherwise indicated — were aggregated in accordance with the respective nomenclature on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), adopted for 2005—2008, 2009—2012 and 2013—2016 in the household budget survey.

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Poverty rates — a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 — to any other person at that age and weight 0,5 — to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of 2 adult persons and 2 children at the age under 14 is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale.

„Legal” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text in Journal of Laws 2008 No. 115, item 728 with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which the biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies.

TABL. 1 (103). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	1285	1189	1193	1182	Households included in the survey
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,15	2,88	2,76	2,67	Average number of persons in a household
w tym:					of which:
pracujących	1,20	1,13	1,08	1,04	employed
pobierających świadczenia społeczne	0,93	0,89	1,14	1,27	receiving social benefits
w tym emeryturę lub rentę	0,79	0,78	0,83	0,82	of which retirement pay or pension
pozostających na utrzymaniu	0,96	0,81	0,52	0,33	dependents

TABL. 2 (104). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	1030,84	1202,80	1305,96	1978,89	Available income
w tym dochód do dyspozycji	1000,62	1171,10	1272,99	1394,16	of which disposable income
w tym:					of which:
z pracy najemnej	483,79	570,88	604,30	698,13	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego					
w rolnictwie	81,71	118,19 ^a	76,25 ^b	53,85 ^c	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek	94,91	80,98 ^d	99,05 ^e	97,07	from self-employment
ze świadczeń społecznych	289,99	350,58	399,15	537,84	from social benefits

a-e Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 25,18%, b – 21,50%, d – 12,74%, e – 17,14%.

a-e Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 25,18%, b – 21,50%, c – 12,74%, d – 17,14%. e – 17,14%.

TABL. 3 (105). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	838,21	903,17	963,17	1037,06	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	807,99	871,46	930,20	998,54	of which consumer goods and services ^a
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	241,19	253,28	266,04	282,86	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe , wyroby tytoniowe i narkotyki	19,56	18,18	18,89	19,97	alcoholic beverages, tobacco and narcotics
odzież i obuwie	46,31	59,78	57,80	60,68	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	195,27	189,08	195,53	200,30	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	45,51	44,64	53,00	58,40	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	39,92	49,51	60,88	63,84	health
w tym artykuły farmaceutyczne	26,43	31,17	35,79	40,19	of which pharmaceutical products
transport	71,13	74,58	72,60	83,91	transport
łącznie ^b	36,53	42,84	46,91	49,15	communication ^b
rekreacja i kultura ^c	46,65	48,58	62,12	55,85	recreation and culture ^c
edukacja ^d	7,61	6,52 ^e	5,02	7,25	education ^d
restauracje i hotele	10,74	33,01 ^f	32,21	37,42 ^g	restaurants and hotels
inne towary i usługi	45,52	49,31	57,50	72,24	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	23,82	27,41	28,94	33,11	of which personal care

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. b Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. c Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. d łącznie z wychowaniem przedszkolnym. e-g Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: e - 25,71%, f - 14,24%, g - 12,60%.

a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. b Since 2013 including expenditures for internet services. c Since 2013 excluding expenditures for internet services. d Including pre-school education.

e-g Relative error of estimates exceeds 10% and equals: e - 25,71%, f - 14,24% g - 12,60%.

TABL. 4 (106). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH
NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS
OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg	8,95	7,56	7,13	6,82	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	6,01	4,79	4,37	3,94	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	6,31	6,05	6,30	6,01	Meat ^c in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	2,51	2,13	2,18	2,15	of which processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,38	0,31	0,29	0,27	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	3,55	3,24	3,17	3,12	Milk ^f in l
Jogurty w kg	0,43	0,37	0,43	0,43	Yoghurt in kg
Sery ^g w kg	0,78	0,69	0,69	0,72	Cheese ^g in kg
Jaja w szt.	14,76	14,41	13,62	13,61	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ^h w kg	1,39	1,20	1,18	1,19	Oils and fats ^h in kg
w tym masło	0,28	0,27	0,27	0,25	of which butter
Owoce ⁱ w kg	3,34	3,47	3,41	3,68	Fruit ⁱ in kg
Warzywa w kg	12,18	10,20	10,14	10,38	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	6,16	4,83	4,46	4,36	of which potatoes
Cukier w kg	1,67	1,45	1,37	1,27	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	0,32	0,29	0,28	0,27	Coffee, tea, cocoain kg
Wody mineralne i źródlane w l	2,72	3,78	4,15	4,77	Mineral of spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	1,00	0,81	0,76	0,76	Fruit and vegetable juices in l

a Od 2013 bez mąki ziemniaczanej. b Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. c Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji "Oleje i tłuszcze"). d Od 2013 r. bez przetworów podrobowych. e Do 2012 r. określane jako "Ryby"; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. f Bez zagęszczonego i w proszku. g Od 2013 r. bez serków słodkich. h Od 2013 r. bez boczku surowego. i łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a Since 2013 excluding potato flour. b Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in position "Oils and fats"). d Since 2013 excluding offal preparations. e Until 2012 defined as "Fish"; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and ready-to-serve food products as well as since 2013 excluding canned fish. f Excluding condensed and powdered milk. g Since 2013 excluding sweet cottage cheese. h Since 2013 excluding raw bacon. i Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (107). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTóre PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA ^a**

HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	97,8	98,0	98,9	98,9	Refrigerator
Zamrażarka	41,1	21,8	20,7	17,9	Freezer
Automat pralniczy	82,8	91,9	93,7	94,7	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	7,5	14,3	15,9	19,7	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	43,8	49,4	53,2	54,4	Microwave oven
Samochód osobowy	62,0	63,0	61,8	63,7	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych	18,0	x	x	x	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	30,2	x	x	x	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	99,7	99,1	97,4	94,6	Television set
Odtwarzacz DVD	49,4	35,3	31,9	27,9	DVD player
Telefon komórkowy	89,3	94,4	96,6	96,7	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz wideo	29,3	x	x	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	11,3	7,0	7,0	8,2	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	61,6	59,1	56,8	55,5	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	39,5	40,2	39,5	36,2	Digital camera
Komputer osobisty	60,5	67,9	68,5	69,5	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	52,0	65,7	67,1	68,2	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szeroko- pasmowym	x	47,0	44,0	44,9	of which broadband access
Drukarka	38,8	32,6	30,8	31,5	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	x	18,8	16,8	21,3	of which multifunction printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 (108). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ^a**

AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospo- darstwach – o wydatkach poniżej: relatywnej granicy ubóstwa	26,6	24,4	19,6	16,4	Persons – in % of total persons in households – with expenditures below: relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	11,9	18,6	18,7	12,9	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	9,5	11,3	7,5	5,5	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 198.

^a See general notes, item 7 on page 198.

DZIAŁ IX INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i ciepłej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. — gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji - z siecią ogólnospławną.

3. **Zdrój uliczny** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych w miastach, od 2005 r. obejmują gospodarstwa

CHAPTER IX MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the length of the water supply, the sewage systems, gas supply system and thermic-line system includes systems servicing households and others.

Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e., conduits providing water to the distribution network and since 2003 — gas.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include channels designed exclusively for discharging precipitation water.

Water supply, sewage and gas supply connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or in the case of the sewage system — with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

Informacje o energii cieplnej oraz kubaturze budynków ogrzewanych centralnie:

- w zakresie sprzedaży energii cieplnej dotyczących budynków mieszkalnych oraz urzędów i instytucji,
- w zakresie kubatury – budynków mieszkalnych.

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z urządzeniami w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

6. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

7. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą — w przypadku, gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

8. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypocznik.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów

5. Data regarding the number of consumers and the consumption of electricity, concern households of urban areas, from 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** include consumers using collective gas-meters.

Data regarding the **consumption of gas from gas supply**, concern all the households.

The **consumption of electricity and gas from gas supply** system in households is established on the basis of an estimated system of payments.

Information regarding heating energy and cubic volume of centrally heated buildings:

- within the scope of sale of heating energy concern residential buildings, public authorities and institutions,
- within the scope of the cubic volume of buildings includes residential buildings.

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

6. Data on municipal waste concern the waste produced in households (excluding discarded vehicles) and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

7. Data on liquid waste concern waste which comes from households (dwellings), public buildings and buildings of units conducting economic activity — in case they are not discharged by sewage system.

8. Strolling-recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of the housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. Information regarding dwelling stocks and completed dwellings concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or

mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię — jeżeli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII 2017 r.

3. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: placówki wykonujące działalność leczniczą, placówki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** - mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
  - może być właścicielem całej nieruchomości np. indywidualny dom jednorodzinny,
  - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na

remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The useful floor area of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwellings stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII 2017.

3. As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and tenant's dwellings (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: units performing health care activities, social welfare facilities, units of education system, cultural institutions;
- 3) **companies** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** - dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
  - can be an owner of a whole real estate for example an individual detached house,
  - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed

rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

6) **towarzystw budownictwa społecznego;**

7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

4. Informacje o **budownictwie spółdzielni mieszkaniowych** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez wszystkie typy spółdzielni, łącznie z jednorodzinnym budownictwem spółdzielczym.

5. Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania oraz mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

in a real-estate register, was established.

The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

6) **public building society;**

7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale, (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

4. Information regarding **housing cooperative construction** concerns dwellings completed by all types of cooperatives, including single-family cooperative construction.

5. Information regarding **completed dwellings, as well as dwellings which construction has started** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e., realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (109). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**

Stan w dniu 31 XII

WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	13428,0	13510,9	13715,2	Water supply
miasta	1956,9	1965,0	1944,7	urban areas
wieś	11471,1	11545,9	11770,5	rural areas
Kanalizacyjna ^a	6081,5	6155,1	6122,2	Sewage ^a
miasta	1790,9	1792,8	1725,4	urban areas
wieś	4290,6	4362,3	4396,8	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	243420	246185	246071	Water supply system
miasta	61648	62406	61091	urban areas
wieś	181772	183779	184980	rural areas
Kanalizacyjne	114604	120637	119086	Sewage system
miasta	50379	52406	50037	urban areas
wieś	64225	68231	68999	rural areas
Zdroje uliczne	232	232	228	Street outlets
Miasta	150	156	153	Urban areas
Wieś	82	76	75	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³				Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	19,0	18,6	16,7	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	33,7	33,2	30,0	per capita in m ³
Wieś w hm³	15,8	16,2	16,3	Rural areas in hm³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³				Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	35,2	36,2	35,5	Of which treated

a Łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

TABL. 2 (110). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	456,3	458,5	462,2	467,5	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	231,1	234,3	236,6	239,5	Urban areas
Wieś	225,2	224,2	225,6	228,0	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	772,3	759,9	761,0	775,3	In GWh
miasta	362,5	343,3	340,5	346,6	urban areas
wieś	409,8	416,6	420,6	428,7	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca ^a	624,1	609,4	608,7	620,9	urban areas: per capita ^a
na 1 odbiorcę ^b	1569,0	1464,9	1439,0	1447,2	per consumer ^b
wieś - na 1 odbiorcę ^b	1819,6	1858,3	1864,0	1880,5	rural areas - per consumer ^b

a Patrz Uwagi ogólne do Rocznika, ust 12 na str. 28. b Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XI
Źródło: dane Ministerstwa Energii.

a See general notes to the Yearbook, item 12 on page 28. b The number of consumers as of 31 XII was used in calculation.

Source: data of the Ministry of Energy.

TABL. 3 (111). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS
SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	3935,4	4293,4	4357,3	4414,1	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	552,7	601,2	599,2	599,5	of which transmission
miasta	87,2	91,9	89,9	90,2	urban areas
wieś	465,4	509,3	509,3	509,3	rural areas
Miasta	1247,4	1387,6	1426,8	1466,4	Urban areas
Wieś	2688,0	2905,8	2930,6	2947,7	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	66199	71137	72925	73127	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	36123	39233	40305	39062	Urban areas
Wieś	30076	31904	32620	34065	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	161,2	175,0	176,6	177,8	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	141,0	152,2	152,8	153,4	Urban areas
Wieś	20,2	22,8	23,8	24,4	Rural areas
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system (during the year):
W GWh	82,8^b	830,4	881,3	910,2	In GWh
miasta	69,5 ^d	677,2	709,7	720,9	urban areas
wieś	13,3 ^d	153,2	171,5	189,3	rural areas
Na 1 mieszkańca w kWh	64,5 ^c	659,1	702,5	728,3	Per capita in kWh
miasta	119,7 ^e	1202,2	1268,7	1291,5	urban areas
wieś	18,9 ^e	219,9	246,8	273,7	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b, c W jednostkach naturalnych: b – hm³, c – m³.

a Including consumers using collective gas-meter. b, c In natural units: b – hm³, c – m³.

TABL. 4 (112). **OGRZEWNICTWO**

Stan w dniu 31 XII

HOUSE-HEATING

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	616,2	664,7	611,2	678,5	660,7	17,8	Heating network in km
w tym przesyłowa	385,6	464,5	435,2	468,5	457,2	11,3	of which transmission
Kotłownie	388	631	653	695	538	157	Boiler rooms
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	4433,9	3571,0	3669,6	3800,1	3726,9	73,3	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	23863	43641	38851	46163	44286	1877	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkalnych	16253	25053,1	20638	25646	25427	219	of which residential buildings

TABL. 5 (113). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**

POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					Population in thous. – using ^a :
wodociągu	1076,6	1145,7	1142,8	1138,8	water supply system
miasta	549,7	539,6	537,2	534,5	urban areas
wieś	526,8	606,1	605,6	604,2	rural areas
kanalizacji	608,3	728,4	736,1	732,8	sewage system
miasta	485,7	488,3	488,4	484,0	urban areas
wieś	122,5	240,1	247,8	248,8	rural areas
gazu	467,5	460,9	461,4	461,9	gas supply system
miasta	398,9	385,9	384,0	382,6	urban areas
wieś	68,6	75,0	77,4	79,3	rural areas
Ludność - w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					Population - in % of total population ^b – using ^a :
wodociągu	83,9	91,1	91,2	91,3	water supply system
miasta	95,0	96,1	96,2	96,1	urban areas
wieś	74,9	87,1	87,2	87,4	rural areas
kanalizacji	47,4	57,9	58,8	58,7	sewage system
miasta	83,9	87,0	87,5	87,0	urban areas
wieś	17,4	34,5	35,7	36,0	rural areas
gazu	36,5	36,7	36,8	37,0	gas supply system
miasta	68,9	68,8	68,8	68,8	urban areas
wieś	9,7	10,8	11,1	11,5	rural areas

^a Dane szacunkowe. ^b Na podstawie bilansów.^a Estimated data. ^b Based on balances.

TABL. 6 (114). **ODPADY KOMUNALNE** ^aMUNICIPAL WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	
Odpady komunalne zebrane ^b						Municipal waste collected ^b
w tys. t	199,5	209,1	230,7	234,4	176,5	in thous. t
zmieszane	185,6	154,1	167,7	168,8	124,5	mixed
miasta	137,4	109,0	118,5	118,4	81,3	urban areas
wieś	48,2	45,2	49,2	50,4	43,2	rural areas
zebrane selektywnie	13,9	55,0	63,0	65,6	52,0	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	3,7	7,0	5,4	5,8	3,0	paper and cardboard
szkło	3,4	8,9	10,8	11,1	9,6	glass
tworzywa sztuczne	2,3	14,3	9,4	8,1	7,0	plastic
metale	0,7	0,1	0,3	0,4	0,4	metals
wielkogabarytowe	0,8	3,7	5,6	7,1	6,6	largesize
biodegradowalne	2,2	3,4	5,6	8,1	5,1	biodegradable

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 204. b Dane szacunkowe.

a See general notes, item 6 on page 204. b Estimated data.

TABL. 7 (115). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE**

LIQUID WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^a					Liquid waste ^a
wywiezione w dam ³	812,1	670,2	616,1	620,6	removed in dam ³
miasta	229,3	170,2	156,0	149,9	urban areas
wieś	582,8	500,0	460,1	470,7	rural areas
w tym z gospodarstw domowych	525,7	399,7	431,8	458,7	of which from households
miasta	146,7	104,8	96,5	100,7	urban areas
wieś	379,0	294,8	335,3	358,0	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	107,9	90,3	87,9	87,4	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie					Household waste water treatment systems
ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	1,7	8,6	8,9	9,2	in thous. (as of 31 XII)

a Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a Wastewater stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (116). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):
liczba	17	13	12	10	3	7	number
powierzchnia w ha	53,8	59,9	48,9	41,3	21,9	19,4	area in ha
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych							Reclaimed area of controlled landfill sites
składowisk (w ciągu roku) w ha	0,5	-	0,2	-	-	-	(during the year) in ha
czynnych	-	-	0,2	-	-	-	in operation
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	0,5	-	-	-	-	-	exploitation completed

TABL. 9 (117). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY ACCESSIBLE GREEN AREAS AND GREEN AREAS OF HOUSING ESTATES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015		2016		2017		SPECIFICATION
		ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w ha	1056,8	1113,2	992,6	1129,5	1007,9	1161,0	1014,5	TOTAL in ha
na 1 mieszkańca ^a w m ²	18,3	8,9	17,7	9,0	18,1	9,3	18,2	per capita ^a in m ²
Tereny zieleni ogólnodostępnej:								Generally accessible green areas:
parki spacerowo- wypoczynkowe	343,3	364,9	289,3	364,8	289,2	375,9	294,7	strolling-recreational parks
zieleńce	115,4	122,8	96,6	124,6	97,6	144,9	98,7	lawns
Tereny zieleni osiedlowej	598,1	625,6	606,7	640,2	621,1	640,3	621,2	Green areas of housing estates
W % POWIERZCHNI OGÓLNEJ WOJEWÓDZTWA^b	0,1	0,1	1,5	0,1	1,5	0,1	1,5	IN % OF TOTAL AREA SPACE OF THE VOIVODSHIP^b

a, b W przypadku miast obliczono: a – na 1 mieszkańca miast, b – w % ogólnej powierzchni miast.

a, b For urban areas calculated: a – per capita in urban areas, b – in % total urban areas space.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 10 (118). ZASOBY MIESZKANIOWE ^a

Stan w dniu 31 XII

DWELLING STOCKS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	425,4	439,1	441,6	444,3	225,3	219,0	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach w tys.	1590,2	1654,7	1667,5	1681,7	798,4	883,3	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	31050,7	32530,5	32826,4	33157,9	14190,6	18967,4	Useful floor area of dwellings in thous. m ²
Przeciętna w zasobach: liczba izb w mieszkaniu powierzchnia użytkowa w m ² :	3,74	3,77	3,78	3,79	3,54	4,03	Dwelling stocks, average: number of rooms in a dwelling
1 mieszkania na 1 osobę	73,0	74,1	74,3	74,6	63,0	86,6	useful floor area in m ² : per dwelling
	24,2	25,9	26,2	26,6	25,5	27,4	per person
liczba osób ^b na: 1 mieszkanie	3,01	2,86	2,84	2,81	2,47	3,16	number of persons ^b : per dwelling
1 izbę	0,81	0,76	0,75	0,74	0,70	0,78	per room

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. b Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 27.

a Based on balances of dwelling stocks. b See general notes, item 12 on page 27.

TABL. 11 (119). MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH ^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS IN DWELLING STOCKS ^a FITTED WITH INSTALLATIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania — w % — wyposażone w Dwellings — in % — fitted with				
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM TOTAL	2010	91,9	85,7	83,0	77,9
	2015	92,2	86,2	83,6	78,7
	2016	92,3	86,3	83,7	78,8
	2017	92,3	86,4	83,9	79,0
Miasta <i>Urban areas</i>	2010	97,5	95,7	94,0	90,5
	2015	97,6	95,8	94,2	90,9
	2016	97,7	95,9	94,2	90,9
	2017	97,7	95,9	94,2	91,0
Wieś <i>Rural areas</i>	2010	86,1	75,5	71,9	65,0
	2015	86,6	76,3	72,8	66,1
	2016	86,7	76,5	73,0	66,4
	2017	86,8	76,7	73,2	66,6

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 12 (120). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2017 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing commu-nity	prywat- nych private	towarzystw budownic- tw społecz- nego public building society	innych others
a - liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b - kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c - przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	a	65286	21570	23330	15839	2349	393	1805
TOTAL	b	11279,4	3922,5	3825,7	2656,2	462,1	115,6	297,4
	c	172,8	181,8	164,0	167,7	196,7	294,2	164,7
Miasta	a	61888	20166	23042	14879	1712	393	1696
Urban areas	b	10745,8	3693,0	3775,0	2504,9	380,0	115,6	277,3
	c	173,6	183,1	163,8	168,4	222,0	294,2	163,5
Wieś	a	3398	1404	288	960	637	-	109
Rural areas	b	533,6	229,4	50,7	151,3	82,1	-	20,0
	c	157,0	163,4	176,0	157,6	128,8	-	183,8

W % OGÓŁEM
IN % OF TOTAL

OGÓŁEM	a	100,0	33,0	35,7	24,3	3,6	0,6	2,8
TOTAL	b	100,0	34,8	33,9	23,5	4,1	1,0	2,6
Miasta	a	100,0	32,6	37,2	24,0	2,8	0,6	2,7
Urban areas	b	100,0	34,4	35,1	23,3	3,5	1,1	2,6
Wieś	a	100,0	41,3	8,5	28,3	18,7	-	3,2
Rural areas	b	100,0	43,0	9,5	28,4	15,4	-	3,8

TABL. 13 (121). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction			
		ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
			spółdziel- cze co- operatives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped
		w ha in ha						
OGÓLEM	2010	22,3	1,3	18,4	51,7	28,7	295,9	190,1
TOTAL	2015	6,4	-	6,4	82,3	51,0	260,7	152,1
	2016	11,5	-	11,1	67,0	49,9	236,8	141,9
	2017	10,3	-	10,0	68,8	51,8	224,9	149,2
Miasta	2010	12,7	1,3	8,8	27,7	19,0	141,7	102,2
Urban areas	2015	2,4	-	2,4	58,1	41,7	95,0	60,1
	2016	7,6	-	7,4	57,7	41,3	87,6	54,6
	2017	5,7	-	5,4	59,0	42,7	95,5	63,6
Wieś	2010	9,6	-	9,6	24,0	9,7	154,2	87,9
Rural areas	2015	4,0	-	4,0	24,2	9,3	165,7	92,0
	2016	3,9	-	3,7	9,3	8,6	149,2	87,3
	2017	4,6	-	4,6	9,8	9,1	129,4	85,6

TABL. 14 (122). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Ogółem	3821	3168	3387	3738	Total
Spółdzielcze	75	50	-	-	- Cooperatives
Komunalne (gminne)	91	8	17	30	Municipal (gminas)
Zakładowe	-	-	-	-	- Company
Indywidualne	3040	2495	2741	2946	Private
Spoleczne czynszowe	-	-	-	-	- Public building society
Na sprzedaż lub wynajem	615	615	629	762	For sale or rent

TABL. 15 (123). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Mieszkania	2277	3409	3020	3151	Dwellings
miasta	1242	1469	1200	1162	urban areas
wieś	1035	1940	1820	1989	rural areas
Spółdzielcze	98	102	98	36	Cooperative
Komunalne (gminne)	52	116	49	7	Municipal (gmina)
Zakładowe	1	4	-	-	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	685	743	485	441	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	-	-	-	-	Public building society
Indywidualne	1441	2444	2388	2667	Private
miasta	425	597	569	684	urban areas
wieś	1016	1847	1819	1983	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	291	579	504	537	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	339	596	475	478	Urban areas
Wieś	248	566	525	579	Rural areas
Izby	10696	16237	15145	16375	Rooms
miasta	4766	5465	4733	4909	urban areas
wieś	5930	10772	10412	11466	rural areas
Spółdzielcze	250	274	314	102	Cooperative
Komunalne (gminne)	115	339	72	18	Municipal (gmina)
Zakładowe	6	24	-	-	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2020	1904	1291	1288	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	-	-	-	-	Public building society
Indywidualne	8305	13696	13468	14967	Private
miasta	2441	3213	3061	3536	urban areas
wieś	5864	10483	10407	11431	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	243867	371768	348915	380075	Useful floor area of dwellings in m²
miasta	112068	124655	111770	114067	urban areas
wieś	131799	247113	237145	266008	rural areas
Spółdzielcze	5429	5792	5285	1871	Cooperative
Komunalne (gminne)	2013	4453	1589	259	Municipal (gmina)
Zakładowe	134	618	-	-	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	43313	39063	26236	25127	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	-	-	-	-	Public building society
Indywidualne	192978	321842	315805	352818	Private
miasta	62310	78686	78769	87635	urban areas
wieś	130668	243156	237036	265183	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	107,1	109,1	115,5	120,6	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	90,2	84,9	93,1	98,2	urban areas
wieś	127,3	127,4	130,3	133,7	rural areas
Spółdzielcze	55,4	56,8	53,9	52,0	Cooperative
Komunalne (gminne)	38,7	38,4	32,4	37,0	Municipal (gmina)
Zakładowe	134,0	154,5	-	-	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	63,2	52,6	54,1	57,0	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	-	-	-	-	Public building society
Indywidualne	133,9	131,7	132,2	132,3	Private
miasta	146,6	131,8	138,4	128,1	urban areas
wieś	128,6	131,6	130,3	133,7	rural areas

TABL. 16 (124). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Grand total</i>	W budynkach indywidualnych In private buildings				W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings					
			razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms			
				1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM	2010	2277	1441	0,1	0,5	2,5	96,9	836	8,8	29,9	38,2	23,1
TOTAL	2015	3409	2444	0,2	1,1	4,3	94,4	965	4,4	41,9	43,0	10,8
	2016	3020	2388	0,1	0,9	4,2	94,8	632	14,2	26,7	40,7	18,4
	2017	3151	2667	0,3	1,6	4,5	93,6	484	5,8	33,1	36,8	24,4
Miasta	2010	1242	425	0,2	0,7	3,8	95,3	817	9,1	30,3	38,1	22,5
Urban areas	2015	1469	597	0,5	3,0	9,2	87,3	872	4,8	46,3	37,5	11,4
	2016	1200	569	0,4	1,9	9,1	88,6	631	14,3	26,8	40,7	18,2
	2017	1162	684	1,0	5,7	10,7	82,6	478	5,9	33,5	37,2	23,4
Wieś	2010	1035	1016	0,1	0,4	2,0	97,5	19	-	10,5	42,1	47,4
Rural areas	2015	1940	1847	0,1	0,4	2,7	96,8	93	-	-	94,6	5,4
	2016	1820	1819	0,1	0,6	2,6	96,8	1	-	-	-	100,0
	2017	1989	1983	0,1	0,2	2,4	97,4	6	-	-	-	100,0

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 14 XII 2016 r. prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 59), ustawą o systemie oświaty z dnia 7 IX 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1457) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2183, z późniejszymi zmianami).

Od 1 IX 2017 r. rozpoczęto reformę systemu edukacji, która docelowo wprowadza 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią branżową szkołę I stopnia, 2-letnią branżową szkołę II stopnia oraz likwiduje gimnazja.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji w roku szkolnym 2017/18:

- 1) w szkołach podstawowych kształcą się pierwszy rocznik uczniów realizujących program klasy siódmej, co skutkuje brakiem absolwentów z roku szkolnego 2016/17 (przejście z 6- na 8-letnią szkołę podstawową),
- 2) nie odbył się nabór do klasy pierwszej gimnazjów, które ulegają stopniowej likwidacji,
- 3) rozpoczął się nabór do klasy pierwszej szkół branżowych I stopnia, które powstały z przekształcenia dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych (istniejących do roku szkolnego 2016/17). W szkołach branżowych I stopnia w roku szkolnym 2017/18 pozostali jeszcze uczniowie oddziałów zasadniczych szkół zawodowych.

2. Prezentowane dane obejmują:

- 1) placówki wychowania przedszkolnego;
- 2) szkoły dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:
  - a) podstawowe,
  - b) gimnazja,
  - c) ponadgimnazjalne,
- 3) szkoły policealne;
- 4) szkoły wyższe;
- 5) specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze;

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Law on School Education of 14 XII 2016 (uniform text Journal of Laws 2017 item 59), the Education System Law of

7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1457) and the Higher Education Law of 27 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2183, with later amendments).

The reform of the education system began on 1 IX 2017, eventually implementing 8-year primary school, 4-year general secondary school, 5-year technical secondary school, 3-year stage I sectoral vocational school, 2-year stage II sectoral vocational school. Lower secondary schools are being phased out.

As a result of the reform of the education system introduced in the 2017/18 school year:

- 1) the first year of pupils following the seventh grade curriculum attends primary schools, which results in the lack of the 2016/17 school year graduates (transition from the 6- to 8-year primary school),
- 2) there was no recruitment to the first grade of lower secondary schools which are being phased out,
- 3) stage I sectoral vocational schools transformed from basic vocational schools (operating until the 2016/17 school year), began recruitment to grade 1. The remaining students enrolled in basic vocational school sections pursued their education in stage I sectoral vocational schools in the 2017/18 school year.

2. The presented data include:

- 1) pre-primary education establishments;
- 2) schools for children, youth and adults:
  - a) primary schools,
  - b) lower secondary schools,
  - c) upper secondary schools,
  - d) post-secondary schools;
- 4) higher education institutions;
- 5) special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation and education centres;

6) placówki pozaszkolne.

3. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwo) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

4. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. **Szkoły dla dzieci i młodzieży** (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) **szkoły podstawowe**, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) **gimnazja** (bez szkół specjalnych);
- 3) 3-letnie **szkoły specjalne przysposabiające do pracy**;
- 4) 3-letnie **branżowe szkoły I stopnia** (do roku szkolnego 2016/17 2-, 3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe);
- 5) 3-letnie **licea ogólnokształcące**, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 6) 4-letnie **technika**;
- 7) **ogólnokształcące szkoły artystyczne** dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne;
- 8) funkcjonujące w latach szkolnych:
  - 2002/03-2013/14 – 3-letnie licea profilowane,
  - 2004/05-2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące,
  - 2004/05-2013/14 – 3-letnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

6) extracurricular institutions.

3. Data comprise schools and establishments managed by central (government) administration units and local government units (gminas, powiats and voivodship), as well as by other legal and natural persons.

4. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum curriculum and applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration units and local government units can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5. **Schools for children and youth** (including special schools) comprise:

- 1) **primary schools**, including sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school curriculum;
- 2) **lower secondary schools** (excluding special schools);
- 3) 3-year **special job-training schools**;
- 4) 3-year **stage I sectoral vocational schools** (until the 2016/17 school year 2-, 3-year basic vocational schools);
- 5) 3-year **general secondary schools**, including sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 6) 4-year **technical secondary schools**;
- 7) **general art schools** leading to professional certification (excluding special schools), with the exception of schools providing art education only;
- 8) schools operating in the school years:
  - 2002/03-2013/14 – 3-year specialised secondary schools,
  - 2004/05-2013/14 – 2-year supplementary general secondary schools,
  - 2004/05-2013/14 – 3-year supplementary technical secondary schools for graduates of

6. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej i stacjonarnej – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 1,5- lub 2-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie);
- 3) funkcjonujące do roku szkolnego 2015/16 nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) i kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadawano tytułu licencjata.

7. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) do roku akademickiego 2015/16 podawano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadawano się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujący w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 4) do roku akademickiego 2012/13 nie obejmują szkół wyższych resortu obrony narodowej. Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi.

8. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie stacjonarnej i zaocznej – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 4) funkcjonujące w latach szkolnych:
  - 2002/03-2013/14 – 2-, 3-letnie zasadnicze szkoły dla dorosłych oraz 4-letnie technika dla dorosłych,
  - 2004/05-2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych,
  - 2004/05-2014/15 – 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej,
  - 2002/03-2012/13 – 3-letnie licea profilowane dla dorosłych,
  - 2002/03-2016/17 – 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych.

basic vocational schools.

6. Post-secondary schools – educating in day, evening, part-time and full-time mode – comprise:

- 1) post-secondary schools (1-, 1,5- or 2-year), including special schools;
- 2) colleges of social work (3-year);
- 3) functioning until the school year 2015/16 foreign language teacher training colleges (3-year) operating until the 2015/16 school year, in which graduates did not obtain the title of Bachelor.

7. Tertiary education (university level) consists of full-time and part-time programmes. Data regarding tertiary education:

- 1) until the 2016/17 academic year, included foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates obtained the title of Bachelor;
- 2) comprise foreigners studying in Poland (including students at branch units of Polish higher education institutions operating abroad);
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at branch units of Polish higher education institutions operating abroad);
- 4) until the 2012/13 academic year, do not include higher schools of the Ministry of National Defence.

Data on students and graduates are given according to the seats of higher education institutions including their branches, branch basic organisational units and branch teaching centres.

8. Schools for adults – educating in full-time and part-time mode – comprise:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) 3-year general secondary schools for adults;
- 4) schools operating in the school years:
  - 2002/03-2013/14 – 2-, 3-year basic vocational schools for adults and 4-year technical secondary schools for adults,
  - 2004/05-2013/14 – 2-year supplementary general secondary schools for adults for graduates of basic vocational schools,
  - 2004/05-2014/15 – 3-year supplementary technical schools for adults based on the curriculum of basic vocational school,
  - 2002/03-2012/13 – 3-year specialised secondary schools for adults,
  - 2002/03-2016/17 – 3-year general secondary schools for adults.

9. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełno-sprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

10. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełno-sprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

11. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

12. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

13. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

14. Zadaniem wychowania pozaszkolnego jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

15. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. Bursa to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

9. Special schools are organised for children and youth with special educational needs, including youth with disabilities. Education may be conducted within the school system or individually. Education is provided in mainstream schools (in which special or integrated and mainstream sections are established), in special schools operating independently, as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resort treatment).

10. Special education care centres are facilities for disabled children and youth aged 3 and years and more who cannot, due to their disability, attend a regular pre-school or a school.

11. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

12. Youth social therapy centres are facilities intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

13. Rehabilitation and education centres are facilities enabling children and youth with a profound intellectual retardation to fulfil their schooling obligation through participating in rehabilitation and education classes.

14. The aim of **extracurricular education** is offering young people favourable conditions to develop interests and aptitudes, as well as rest and recreation in their leisure time.

Extracurricular education establishments include: youth centres, cultural establishments for youth, extracurricular interest groups, interschool sport centres and other public and non-public establishments.

15. Boarding school is a care and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A dormitory is an interschool facility serving as a boarding school.

16. Data regarding **teachers**, excluding aca-

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich zaprezentowano według faktycznej lokalizacji uczelni oraz ich jednostek zamiejscowych i dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Studia podyplomowe – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona między innymi w uczelni, instytucie naukowym PAN, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych.

18. Studia doktoranckie (studia trzeciego stopnia), prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy PAN, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia.

19. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z danego roku akademickiego; dane o studiach podyplomowych i doktoranckich oraz o nauczycielach akademickich według stanu w dniu 31 XII.

demical teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed to implement obligatory teaching programmes, i.e. excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding **academic teachers** are presented by actual seat of higher education institutions and their branch units and concern the positions of: professor, associate professor, assistant professor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, foreign language instructor, instructor, qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time and part-time paid employees converted into full time equivalent units.

17. Non-degree postgraduate programmes – a level of education open to holders of first cycle degree and provided by a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences, research institute or the Centre for Postgraduate Medical Studies, leading to the award of postgraduate qualifications.

18. Doctoral studies (third-cycle programmes), open to holders of the second cycle qualification and lead upon successful completion to the award of a third cycle qualification conferred by an authorised academic unit of a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences, a research institute or an international scientific institute established under separate legislation and active on the territory of the Republic of Poland.

19. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation and education centres, extracurricular education as well as boarding schools and dormitories are provided as of the beginning of the school year; data concerning graduates – as of the end of the school year;
- 2) tertiary education - are presented as of 30 XI; students are shown as many times as many courses they take; data regarding graduates concern the number of issued university diplomas; graduates are shown as of a given academic year; data regarding non-degree postgraduate programmes as well as academic teachers as of 31 XII.

20. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadającej temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadającej temu poziomowi nauczania.

21. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Od roku akademickiego 2017/18 dane o szkołach wyższych, z wyjątkiem danych o części szkół teologicznych opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

22. Dane (poza szkołami wyższymi i dla dorosłych) prezentuje się, jeśli nie zaznaczono inaczej, łącznie ze szkołami specjalnymi.

20. Enrolment rate:

- 1) **gross** – is the ratio of the number of pupils or students (as of the beginning of the school year) at a given level of education (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this level of education;
- 2) **net** – is the ratio of the number of pupils or students (as of the beginning of the school year) at a given level of education (in a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this level of education.

21. The presented information, excluding the data on higher education institutions, has been compiled on the basis of the Educational Information System administered by the Ministry of National Education.

Since the 2017/18 academic year, data on higher education institutions, excluding the data on a part of schools of theology, have been compiled on the basis of the Integrated System of Information on Science and Higher Education POL-on administered by the Ministry of Science and Higher Education.

22. Data (excluding higher education institutions and schools for adults) are presented together with special schools, if not otherwise stated.

TABL. 1 (125). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	600	564	555	571	primary
gimnazja	243	261	262	72	lower secondary
specjalne przysposabiające					
do pracy	16	18	18	18	special job-training
zasadnicze zawodowe	66	64	67	x	basic vocational
branżowe szkoły I stopnia ^a	x	x	x	58	stage I sectoral vocational ^a
licea ogólnokształcące	77	69	69	71	general secondary
uzupełniające licea					
ogólnokształcące	5	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	5	x	x	x	specialised secondary
technika	86	75	76	75	technical secondary
technika uzupełniająca	4	x	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^b	2	3	3	3	general art ^b
policealne	91	87	92	87	post-secondary
wyższe	15	14	14	16	tertiary
dla dorosłych	126	65	64	60	for adults
gimnazja	1	3	3	2	lower secondary
licea ogólnokształcące	40	62	61	58	general secondary
uzupełniające licea					supplementary general
ogólnokształcące	44	x	x	x	secondary
licea profilowane	4	x	x	x	specialised secondary
technika	5	-	x	x	technical secondary
technika uzupełniająca	32	-	x	x	supplementary technical secondary

^a Łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ^b Dające uprawnienia zawodowe; ponadto funkcjonowały szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne - w roku szkolnym: 2010/11 - 3 szkoły, 2015/16 - 4, 2016/17 - 5, 2017/18 - 4.

^a Including basic vocational school sections. ^b Leading to professional certification; there were also art schools providing only art education, in the school year: 2010/11 - 3 schools, 2015/16 - 27, 2016/17 - 5, 2017/18 - 4.

TABL. 1 (125). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE^a					
TEACHERS^a					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^b	6233	6276	6012	7247	primary ^b
gimnazja ^b	3779	3352	3273	2232	lower secondary ^b
zasadnicze zawodowe ^{bc}	643	542	529	149	basic vocational ^{bc}
branżowe szkoły I stopnia ^d	x	x	x	368	stage I sectoral vocational ^d
licea ogólnokształcące ^{be}	1695	1381	1335	1297	general secondary ^{be}
licea profilowane ^b	49	x	x	x	specialised secondary ^b
technika ^{bf}	1910	1729	1690	1646	technical secondary ^{bf}
policealne	231	298	276	255	post-secondary
wyższe ^g	2040	1774	1718	1736	tertiary ^g
UCZNIOWIE I STUDENCI					
PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^h	9195	11732	9877	10466	Pre-primary education ^h
Szkoły:					Schools:
podstawowe	71637	74704	68078	78608	primary
gimnazja	43266	35032	34382	22758	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	406	475	472	442	special job-training
zasadnicze zawodowe	7223	5098	4763	2894	basic vocational
branżowe szkoły I stopnia ^d	x	x	x	1592	stage I sectoral vocational ^d
licea ogólnokształcące	22641	17489	16701	15859	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	102	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	657	x	x	x	specialised secondary
technika	22508	19233	18697	18376	technical secondary
technika uzupełniająca	162	-	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ⁱ	235	273	271	286	general art ⁱ
policealne	8848	9376	10455	9552	post-secondary
wyższe	50915	30109	26763	26431	tertiary

a Patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 200. bc Łącznie ze szkołami: b - dla dorosłych, c - specjalnymi przysposabiającymi do pracy. d Łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ef Łącznie ze szkołami: e uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (dla młodzieży - do roku szkolnego 2012/13, dla dorosłych - do roku szkolnego 2013/14), f - uzupełniającymi technikami (dla młodzieży - do roku szkolnego 2013/14, dla dorosłych - do roku szkolnego 2014/15) oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. g Nauczyciele akademicy. h Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2014/15 w wieku 5-6 lat, natomiast w roku szkolnym 2015/16 w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 31(155) na str. 257. i Dające uprawnienia zawodowe; ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: 2010/11 - 147 uczniów, 2015/16 - 157, 2016/17 - 143, 2017/18 - 137.

a See general notes, item 17 on page 200. bc Including: b - schools for adults, c - special job-training schools. d Including basic vocational school sections. ef Including: e - supplementary general secondary schools (for youth - until the 2012/13 school year, for adults - until the 2013/14 school year), f - supplementary technical secondary schools (for youth - until the 2013/14 school year, for adults - until the 2014/15 school year) and general secondary art schools leading to professional certification. g Academic teachers. h Concerns children aged 6, in the 2014/15 school year aged 5-6, in the 2015/16 school year aged 5, attending pre-primary education establishments, shown also in table 31(155) on page 257. i Leading to professional certification; also in art schools providing only art education in the school year: 2010/11 - 147 students, 2015/16 - 157, 2016/17 - 143, 2017/18 - 137.

TABL. 1 (125). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)

EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.)					
PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Szkoły (dok.):					Schools (cont.):
dla dorosłych	8202	4816	4885	4480	for adults
gimnazja	67	24	59	36	lower secondary
licea ogólnokształcące	2852	4792	4826	4444	general secondary
uzupełniające licea					
ogólnokształcące	2553	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	394	x	x	x	specialised secondary
technika	301	-	x	x	technical secondary
technika uzupełniające	2035	-	x	x	supplementary technical secondary
ABSOLWENCI					
GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	12886	11144	x	.	primary
gimnazja	14479	11680	11397	.	lower secondary
specjalne przysposabiające					
do pracy	57	101	115	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	2516	1583	1661	.	basic vocational
branżowe szkoły I stopnia	x	x	x	x	stage I sectoral vocational
licea ogólnokształcące	7434	5980	5748	.	general secondary
uzupełniające licea					
ogólnokształcące	34	x	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	218	x	x	x	specialised secondary
technika	5607	4543	4425	.	technical secondary
technika uzupełniające	18	x	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	52	63	35 ^b	.	general art ^a
policealne	2330	3396	3198	.	post-secondary
wyższe	15507	9049	8913	.	tertiary
dla dorosłych	2177	1636	1651	.	for adults
gimnazja	19	6	21	.	lower secondary
licea ogólnokształcące	716	1630	1630	.	general secondary
uzupełniające licea					supplementary general secondary
ogólnokształcące	842	x	x	x	
licea profilowane	139	-	x	x	specialized secondary
technika	82	-	x	x	technical secondary
technika uzupełniające	379	-	x	x	supplementary technical secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe; ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: 2010/11 - 10 absolwentów, 2015/16 - 58, 2016/17 - 27.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification; also in art schools providing only art education in the school year: 2010/11 - 10 graduates, 2015/16 - 58, 2016/17 - 27.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (126) **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18
		szkoły schools			
1	Szkoły podstawowe Primary schools	600	564	555	571
2	Jednostki administracji centralnej (rządowej) Central (government) administration entities	1	2	2	3
3	Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	556	444	434	442
4	Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	34	83	85	90
5	Organizacje wyznaniowe Religious organizations	3	4	4	6
6	Pozostałe Others	6	31	30	30
7	Gimnazja Lower secondary schools	243	261	262	72
8	Jednostki administracji centralnej (rządowej) Central (government) administration entities	2	2	2	1
9	Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	221	219	218	53
10	Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	12	25	26	10
11	Organizacje wyznaniowe Religious organizations	5	6	6	2
12	Pozostałe Others	3	9	10	6
13	Branżowe I stopnia^{ab} Stage I sectoral sectoral vocational schools ^{ab}	82	82	85	76
14	Jednostki administracji centralnej (rządowej) Central (government) administration entities	2	1	1	1
15	Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	67	63	63	57
16	Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	6	8	9	7
17	Organizacje wyznaniowe Religious organizations	1	1	1	1
18	Pozostałe Others	6	9	11	10
19	Licea ogólnokształcące^c General secondary schools ^c	82	69	69	71
20	Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	74	62	59	59
21	Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	-	1	1	2
22	Organizacje wyznaniowe Religious organizations	4	4	4	4
23	Pozostałe Others	4	2	5	6

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. b-c Łącznie z ze szkołami: b - specjalnymi c - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13).

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. b-c Including: b - special job-training schools and since the 2012/13 school year).

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	2010/11	2015/16	2016/17	No.
uczniowie i studenci			pupils and students	absolwenci			graduates
71637	74704	68078	78608	12886	11144	x	1
4	217	250	250	-	-		x 2
69755	68965	62616	72207	12544	10340		x 3
1343	3707	3430	3910	240	608		x 4
255	454	481	694	33	47		x 5
280	1361	1301	1547	69	149		x 6
43266	35032	34382	22758	14479	11680	11397	7
51	22	17	15	8	6		5 8
41736	33255	32506	21542	13967	11137	10894	9
730	808	863	530	244	251	188	10
505	640	648	442	170	202	192	11
244	307	348	229	90	84	118	12
7629	5573	5235	4928	2573	1684	1776	13
90	21	9	9	24	6	4	14
6753	4704	4365	4067	2318	1424	1568	15
490	482	484	473	142	128	110	16
25	38	47	45	1	11	9	17
271	328	330	334	88	115	85	18
22743	17489	16701	15859	7468	5980	5748	19
22224	16950	16140	15252	7306	5794	5580	20
-	106	99	108	-	40	37	21
440	382	387	421	140	126	108	22
79	51	75	78	22	20	23	23

przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 oddziałami zasadniczych szkół zawodowych,

the 2017/18 school year, basic vocational school sections, c - supplementary general secondary schools (until

TABL. 2 (126) **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18
		szkoły schools			
1	Licea profilowane Specialised secondary schools	5	x	x	x
2	Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	4	x	x	x
3	Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	1	x	x	x
4	Technika^a Technical secondary schools ^a	92	78	79	78
5	Jednostki administracji centralnej (rządowej) Central (government) administration entities	6	7	7	7
6	Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	68	53	52	52
7	Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	11	11	11	10
8	Pozostałe Others	7	7	9	9
9	Szkoły policealne Post-secondary schools	91	87	92	87
10	Jednostki administracji centralnej (rządowej) Central (government) administration entities	2	-	-	-
11	Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	16	14	16	14
12	Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	17	12	10	8
13	Pozostałe Others	56	61	66	65
14	Szkoły wyższe Tertiary education	15	14	14	16
15	Jednostki administracji centralnej (rządowej) Central (government) administration entities	3	3	3	2
16	Organizacje wyznaniowe Religious organizations	1	1	1	1
17	Pozostałe Others	11	10	10	13
18	Szkoły dla dorosłych Schools for adults	126	65	64	60
19	Jednostki administracji centralnej (rządowej) Central (government) administration entities	1	-	-	-
20	Jednostki samorządu terytorialnego Local self-government entities	20	18	19	17
21	Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne Associations and other social organizations	34	12	11	8
22	Pozostałe Others	71	35	34	35

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi
Z r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools
S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	2010/11	2015/16	2016/17	No.
uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates			
657	x	x	x	218	x	x	1
537	x	x	x	180	x	x	2
120	x	x	x	38	x	x	3
22905	19506	18968	18662	5677	4606	4460	4
902	904	879	887	238	211	185	5
19329	16559	16139	15981	4832	3907	3770	6
1659	1486	1419	1303	355	331	378	7
1015	557	531	491	252	157	127	8
8848	9376	10455	9552	2330	3396	3198	9
134	-	-	-	50	-	-	10
1116	592	675	672	360	233	187	11
951	783	519	386	392	302	204	12
6647	8001	9261	8494	1528	2861	2807	13
50915	30109	26763	26431	15507	9049	8913	14
29094	20916	19031	18029	8432	6090	6341	15
33	6	-	-	9	6	-	16
21788	9187	7732	8402	7066	2953	2572	17
8202	4816	4885	4480	2177	1636	1651	18
24	-	-	-	-	-	-	19
946	960	935	810	237	302	313	20
2090	784	739	537	608	246	273	21
5142	3072	3211	3133	1332	1088	1065	22

dającymi uprawnienia zawodowe.

leading to professional certification.

TABL. 3 (127). WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2010/11			2015/16			2016/17			2017/18		
		ogółem total	mężczyźni ma-les	kobiety fema-les	ogółem total	mężczyźni ma-les	kobiety fema-les	ogółem total	mężczyźni ma-les	kobiety fema-les	ogółem total	mężczyźni ma-les	kobiety fema-les
		w %						in %					
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe ^a primary ^a	7-13	97,9	98,1	97,7	89,9	89,6	90,3	94,7	94,9	94,4	93,5	94,1	92,9
gimnazja ^b lower secondary ^b	14-15	99,6	101,4	97,7	97,8	99,2	96,3	98,9	99,7	98,0	100,2	100,7	99,6
branżowe szkoły I stopnia ^{cd} stage I sectoral vocational ^{cd}	16-18	15,1	21,4	8,6	14,1	19,8	8,1	13,8	19,0	8,2	13,4	18,5	8,0
licea ogólnokształ- cące ^e general secondary ^e	16-18	57,9	45,1	71,2	56,5	45,4	68,2	56,7	45,4	68,7	55,4	44,6	67,0
technika ^f technical secondary ^f	16-18	50,0	61,4	38,1	49,4	58,7	39,6	49,9	59,8	39,4	50,9	61,5	39,5
policealne post-secondary	19-21	16,5	12,0	21,2	21,0	22,0	19,9	24,6	17,3	32,0	23,3	15,3	31,6

a W roku szkolnym 2010/11 i 2016/17 - grupa wieku 7-12 lat, w roku szkolnym 2015/16 - grupa wieku 6-12 lat. b W latach szkolnych 2010/11-2016/17 - grupa wieku 13-15 lat. c Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. d-f Łącznie z ze szkołami: d - specjalnymi przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, e - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi (w roku szkolnym 2010/11), f - technikami uzupełniającymi (w roku szkolnym 2010/11) i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 and 2016/17 school year - age group 7-12, in the 2015/16 school year - age group 6-12. b In the 2010/11-2016/17 school years - age group 13-15. c Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. d-f Including: d - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, e - supplementary general and specialised secondary schools (in the 2010/11 school year), f - supplementary technical secondary schools (in the 2010/11 school year) and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (127). **WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI (dok.)**
ENROLLMENT RATE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2010/11			2015/16			2016/17			2017/18		
		ogółem total	mężczyźni ma-les	kobiety fema-les	ogółem total	mężczyźni ma-les	kobiety fema-les	ogółem total	mężczyźni ma-les	kobiety fema-les	ogółem total	mężczyźni ma-les	kobiety fema-les
		w %						in %					
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne ^a Pre-primary education ^a	6	82,7	84,8	80,7	96,3	96,3	96,2	81,0	84,0	77,8	89,3	90,6	88,0
Szkoły: Schools: podstawowe ^b primary ^b	7-13	95,3	95,4	95,2	89,2	88,6	89,8	91,4	91,8	91,0	92,0	92,3	91,7
gimnazja ^c lower secondary ^c	14-15	94,6	94,4	94,9	92,2	92,4	91,8	91,7	91,7	91,6	90,0	89,4	90,6
branżowe szkoły I stopnia ^{de} stage I sectoral vocational ^{de} licea	16-18	12,9	18,2	7,3	11,3	16,0	6,4	11,0	15,2	6,4	10,7	14,9	6,2
ogólnokształcące ^f general secondary ^f	16-18	46,7	33,2	60,7	44,6	31,3	58,6	44,1	30,7	58,4	43,5	30,7	57,2
technika ^g technical secondary ^g	16-18	32,9	39,7	25,8	36,3	43,6	28,6	36,7	44,8	27,9	37,4	45,0	29,2
policealne post-secondary	19-21	6,0	4,1	8,0	6,1	5,8	6,3	7,0	5,0	9,1	5,7	4,0	7,5

a Dotyczy dzieci objętych obowiązkową edukacją. b W roku szkolnym 2010/11 i 2016/17 - grupa wieku 7-12 lat, w roku szkolnym 2015/16 - grupa wieku 6-12 lat. c W latach szkolnych 2010/11-2016/17 - grupa wieku 13-15 lat. d Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. e-g Łącznie ze szkołami: e - specjalnymi przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, f - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi (w roku szkolnym 2010/11), g - technikami uzupełniającymi (w roku szkolnym 2010/11) i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Concerns children attending obligatory pre-primary education establishments, excluding the 2015/16 school year - concerns children aged 5. b In the 2010/11 and 2016/17 school year - age group 7-12, in the 2015/16 school year - age group 6-12. c In the 2010/11-2016/17 school years - age group 13-15. d Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. e-g Including: e - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, f - supplementary general and specialised secondary schools (in the 2010/11 school year), g - supplementary technical secondary schools (in the 2010/11 school year) and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 4 i 5

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 4 and 5

In distribution by foreign languages may include one person more than once.

TABL. 4 (128). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH
PUPILS AND STUDENTS LEARNING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students at schools							liceach profi- lowa- nych specia- lizacji second- ary	techni- kach ^d techni- cal second- ary ^d	policeal- nych ^e post- second- ary ^e
		podstawowych primary		gimnaz- jach lower second- ary	branżo- wych I stopnia ^{ab} stage I sectoral voca-tional ^{ab}	liceach ogólno- kształcą- cych ^c gene-ral second- ary ^c	liceach profi- lowa- nych specia- lizacji second- ary				
		razem total	miasta urban areas					wieś rural areas			
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski English	2010/11 2015/16 2016/17 2017/18	158889 149044 140800 138609	95,5 98,5 98,4 98,3	96,2 99,2 98,5 99,2	94,8 97,9 98,4 97,5	93,2 97,6 97,7 97,2	67,8 67,6 78,3 71,4	97,4 99,1 99,1 99,3	100,0 x x x	97,5 98,9 98,8 98,3	14,3 47,9 53,9 63,9
Francuski French	2010/11 2015/16 2016/17 2017/18	3183 2563 2455 2247	0,0 - - 0,1	0,1 - - 0,2	- - - 0,0	1,0 1,6 1,7 2,0	- - - -	10,4 10,0 9,8 9,5	2,1 x x x	1,6 1,4 1,3 1,0	- - - -
Niemiecki German	2010/11 2015/16 2016/17 2017/18	48240 46090 46090 46033	1,7 2,9 2,9 12,5	1,5 4,3 4,3 13,2	1,9 1,6 1,6 11,7	62,5 60,8 60,8 61,1	11,9 12,9 12,9 12,5	52,8 50,1 50,1 50,7	x x x x	77,7 74,4 74,4 73,0	1,2 3,8 3,8 1,9
Rosyjski Russian	2010/11 2015/16 2016/17 2017/18	11573 9866 9866 9099	0,1 0,1 0,1 1,1	0,1 0,1 0,1 0,9	0,1 0,1 0,1 1,2	16,4 13,3 13,3 13,1	7,4 8,8 8,8 7,3	15,7 14,1 14,1 15,3	x x x x	13,3 13,1 13,1 13,3	- - - -
Hiszpański Spanish	2010/11 2015/16 2016/17 2017/18	1803 2024 2024 2322	0,1 0,1 0,1 0,2	0,1 0,1 0,1 0,4	- - - 0,0	1,4 1,3 1,3 1,1	- - - -	5,1 6,8 6,8 9,1	x x x x	1,9 2,2 2,2 2,5	- - - -

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. b-d Łącznie z: b - specjalnymi przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, c - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), d - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Dane nie obejmują kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. b-d Including: b - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, c - supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), d - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Data do not include teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (128). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH (dok.)
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS (cont.)

L A T A Y E A R S J Ę Z Y K I O B C E F O R E I G N L A N G U A G E S	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach					In % of total pupils and students at schools				
		podstawowych		primary		gimnaz- jach lower secondary	branžo- wych I stopnia <i>ab</i>	liceach ogólno- kształcą- cych <i>c</i>	liceach profi- lowa- nych specia- lized secondary	techni- kach <i>d</i> techni- cal second- ary <i>d</i>	policeal- nych <i>e</i> post- second- ary <i>e</i>
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas	razem total						
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE (dok.)											
OBLIGATORY EDUCATION (cont.)											
Włoski	2010/11	460	-	-	-	0,0	-	1,3	-	0,6	-
Italian	2015/16	626	-	-	-	0,0	-	3,3	x	0,1	-
	2016/17	620	-	-	-	0,0	-	3,5	x	0,1	-
	2017/18	609	0,0	0,1	-	-	-	3,6	x	0,0	-
Inne	2010/11	878	-	-	-	-	-	3,3	-	-	11,1
Others	2015/16	653	-	-	-	-	4,6	2,2	x	-	0,6
	2016/17	412	-	-	-	-	-	1,6	x	-	6,6
	2017/18	416	0,1	-	0,2	0,4	-	1,3	x	-	1,9
NAUCZANIE DODATKOWE ^f											
ADDITIONAL EDUCATION ^f											
Angielski	2010/11	3506	1,8	1,3	2,2	4,0	0,3	0,6	-	1,4	-
English	2015/16	855	0,3	-	0,6	1,1	-	0,5	x	0,6	0,4
	2016/17	637	0,3	-	0,5	0,8	-	0,5	x	0,5	-
	2017/18	430	0,1	-	0,1	1,0	-	0,3	x	0,5	-
Francuski	2010/11	445	0,2	0,4	-	0,3	-	0,9	-	-	-
French	2015/16	295	0,1	0,2	-	0,2	-	0,8	x	-	-
	2016/17	286	0,1	0,2	-	0,2	-	0,8	x	-	-
	2017/18	183	0,1	0,2	0,0	0,2	-	0,4	x	-	-
Niemiecki	2010/11	14295	7,8	6,6	8,7	17,1	-	4,0	-	1,8	-
German	2015/16	10224	6,5	4,0	8,8	11,1	-	5,3	x	2,9	-
	2016/17	11758	7,5	4,8	10,1	14,5	0,2	6,8	x	2,5	-
	2017/18	11116	8,2	5,1	11,1	14,1	0,2	5,0	x	3,8	-
Inne	2010/11	6519	3,3	2,0	4,4	5,3	-	6,5	-	1,8	3,5
Others	2015/16	3112	0,5	0,8	0,2	3,3	-	7,9	x	0,9	-
	2016/17	3632	0,5	0,8	0,3	4,4	-	9,0	x	1,3	-
	2017/18	2793	0,1	0,3	0,6	1,5	-	9,1	x	1,5	-

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. b-d Łącznie z: b - specjalnymi przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, c - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), d - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Dane nie obejmują kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. b-d Including: b - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, c - supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), d - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Data do not include teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of a headperson.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (129) **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
 STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach				In % of total students at school		
		gimnazjach lower secondary	branżowych I stopnia ^b stage I sectoral vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profi- lowanych specialized secondary	technikach ^d technical second- ary ^d	policeal- nych post- -second- ary	
Angielski	2010/11	9942	100,0	-	82,3	99,7	83,3	40,0
English	2015/16	8345	100,0	-	93,2	-	-	51,2
	2016/17	8389	74,6	x	90,7	x	x	48,1
	2017/18	7418	-	-	88,0	x	x	49,9
Niemiecki	2010/11	566	-	-	5,2	-	6,7	1,6
German	2015/16	283	-	-	5,0	-	-	0,6
	2016/17	107	-	x	1,7	x	-	0,3
	2017/18	312	-	-	5,7	x	x	0,9
Rosyjski	2010/11	862	-	-	11,3	-	9,9	0,3
Russian	2015/16	77	-	-	1,6	-	-	-
	2016/17	84	-	x	1,7	x	-	-
	2017/18	76	-	-	1,7	x	x	-
Inne	2010/11	41	-	-	-	-	-	0,5
Others	2015/16	-	-	x	-	x	-	-
	2016/17	-	-	x	-	x	x	-
	2017/18	-	-	-	-	x	x	-

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego. *b* Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. *cd* Łącznie ze szkołami: *c* - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), *d* - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2014/15).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education. *b* Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. *cd* Including: *c* - supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), *d* - supplementary technical secondary schools (until the 2014/15 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (130). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
 PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7–13 ^a lat	97,4	90,0	93,0	93,4
14–15 ^b	97,5	94,2	93,8	93,6
16–18	97,7	95,6	95,2	94,8
19–21 lat years	28,3	25,6	26,9	25,1

a W roku szkolnym 2010/11 i 2016/17 - grupa wieku 7-12 lat, a w roku szkolnym 2015/16 - grupa wieku 6-12 lat. *b* W latach szkolnych 2010/11-2016/17 - grupa wieku 13-15 lat.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 and 2016/17 school year - age group 7-12, in the 2015/16 school year - age group 6-12. *b* In the 2010/11-2016/17 school years - age group 13-15.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABLE 7 (131). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates			
Szkoły podstawowe	1668	1894	2032	2590	338	385	x	Primary schools
w tym specjalne	651	688	670	841	136	155	x	of which special
Gimnazja	1835	1549	1521	1089	570	553	520	Lower secondary schools
w tym specjalne	950	766	788	573	308	265	241	of which special
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	406	475	472	442	57	101	115	Special job-training schools
Branżowe szkoły I stopnia ^b	518	438	407	444	151	116 ^c	74 ^c	Sectoral VET schools I stage ^b
w tym specjalne	443	353	319	329	135	111	70	of which special
Licea ogólnokształcące ^d	242	151	170	189	77	54	51	General secondary schools ^d
w tym specjalne	148	29	29	20	48	9	10	of which special
Licea profilowane w tym specjalne	4	-	x	x	3	x	x	Specialized secondary schools
Technika ^e	71	160	181	200	17	20 ^c	22 ^c	Technical secondary schools ^e
w tym specjalne	45	65	62	69	16	15	16	of which special
Szkoły policealne w tym specjalne	-	42	35	34	-	11	15	Post-secondary schools of which special

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 199. b Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. c W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie. de Łącznie z: d - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), e - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz szkołami artystycznym ogólnokształcącymi i dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 10 on page 199. b Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. c Data for mainstream schools concern graduates with statement of special education needs who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new care curriculum for vocational education). de Including: d - supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), e - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (132) **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES					
Ośrodki	20	19	19	18	Centres
Miejsca	1171	1274	1229	910	Places
Wychowankowie	954	806	751	693	Residents
w tym:					of which:
niesłyszący i słabo słyszący	44	43	38	35	deaf and hearing impaired
z niepełnosprawnością ruchową ^a	66	76	82	65	motor-skill impaired ^a
z upośledzeniem umysłowym ^b	756	508	451	417	with intellectual disability ^b
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	1	1	2	1	socially maladjusted
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE YOUTH EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	5	7	8	8	Centres
Miejsca	253	373	390	417	Places
Wychowankowie	209	287	318	307	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki	2	2	2	2	Centres
Miejsca	170	144	144	144	Places
Wychowankowie	170	117	121	119	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE REHABILITATION-EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	7	7	8	8	Centres
Miejsca	271	258	273	276	Places
Wychowankowie	254	209	223	212	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim ^b	47	93	98	89	with a profound intellectual disability ^b
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	111	116	125	123	with multiple disability

^a Od 2013 r. dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją. ^b Do 2015 r. wykazywani jako wychowankowie z upośledzeniem umysłowym.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Since 2013, data have concerned residents with impaired motor skills and with aphasia. ^b Until 2015, indicated as residents with mental impairment.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (133). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS		Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants in permanent and temporary forms of activities ^a							
			ogółem total	informa- tycznych informa- tional	technic- znych techni- cal	przed- mio- towych ^b subjects ^b	artysty- cznych arts	sporto- wych sports	turys- tyczno- krajow- znaw- czych tourism	innych others
OGÓŁEM	2010	8	12776	89	42	368	4157	6106	135	1879
TOTAL	2015	12	8989	56	12	707	5448	1589	18	1159
	2016	13	8223	45	12	263	4726	1690	12	1475
	2017	13	7205	35	24	227	4246	1397	12	1264
Młodzieżowe domy kultury Youth community centres		2	2275	35	24	225	1907	42	12	30
Ogniska pracy pozaszkolnej Extracurricular interest groups		2	90	-	-	-	90	-	-	-
Międzyszkolne ośrodki sportowe Inter-school sports centres		2	1172	-	-	-	-	1172	-	-
Pozostałe placówki ^c Other institutions ^c		7	3668	-	-	2	2249	183	-	1234

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X roku poprzedzającego rok badany do 30 IX roku badanego.
b Do 2007 r. nazywane naukowymi. c Placówki specjalistyczne oraz placówki niepubliczne.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X of the year preceding the surveyed year to 30 IX of the surveyed year. b Until 2007, called scientific. c Specialised institutions and non-public facilities.

SOURCE: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (134) **INTERNATY I BURSYP SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
 BOARDING SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2017/18		2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	
	placówki establish- ments	miejsca beds	korzystający boarders				na 100 miejsc per 100 beds
			ogółem total				
OGÓŁEM TOTAL	33	2589	2146	1727	1655	1698	65,6
Internaty Boarding schools	26	1866	1618	1297	1216	1209	64,8
branżowe szkoły I stopnia ^a i technika ^b	17	1204	1155	807	782	746	62,0
stage I sectoral vocational schools ^a and technical secondary ^b							
licea ogólnokształcące general secondary	9	662	463	490	434	463	69,9
Bursy Dormitories	7	723	528	430	439	489	67,6

^a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ^b łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi, policealnymi oraz kolegiami pracowników służb społecznych.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. ^b Including general art schools, post-secondary schools and colleges of social work.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (135). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**

STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE					
STUDENT DORMITORIES					
Domy	15	11	12	12	Dormitories
Miejsca	3076	2255	2354	2341	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	2006	1687	1709	1481	students
w % ogółu studentów	3,9	5,6	6,4	5,6	in % of total students
doktoranci ^a	4	9	11	11	doctoral studies ^a
					in % of total students
w % ogółu doktorantów	3,3	2,2	2,5	2,5	of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE					
STUDENT CANTEENS					
Stołówki	4	3	3	3	Canteens
Miejsca	210	230	230	200	Places

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

Academy of Sciences as well as research institutes. ^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish

TABL. 12 (136). **STUDENCI SZKOŁY WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA ^a**

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS AND GRANTS

SZKOŁY SCHOOLS	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18			otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół scholarship recipients in % of total students of a given group of schools
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which recipients of		
					socjalne social grants	rektora dla najlepszych studentów scholar-ship for outstand- ing students awarded by the rectors	
OGÓŁEM TOTAL	14476	9093	8608	7013	4021	1621	26,5
w tym: of which:							
Uniwersytety Universities	-	3638	3748	2803	1405	781	24,7
Wyższe szkoły techniczne Higher schools of technology	2621	2764	2620	2162	1540	306	32,3
Wyższe szkoły ekonomiczne Higher schools of economics	3157	1277	838	744	366	233	24,3
Wyższe szkoły pedagogiczne Higher schools of pedagogy	6725	285	220	183	96	35	27,4

^a Łącznie z cudzoziemcami; od roku akademickiego 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; since 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In distribution by type of scholarships may include one person more than once.

TABL. 13 (137). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11			2015/16	
		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas
1	Szkoły Schools	575	105	470	534	112
	w tym: of which:					
2	filialne branch	32	1	31	29	-
3	artystyczne ^a arts ^a	-	-	-	1	1
4	Pomieszczenia szkolne Classrooms	6484	2016	4468	.	.
5	Oddziały Sections	4227	1440	2786	4358	1628
6	Uczniowie Pupils	70986	31738	39248	74016	35038
7	w tym kobiety of which females	34558	15396	19162	36451	17188
8	w tym I klasa of which grade 1	11404	5168	6236	15443	7506
	w tym szkoły: of which schools:					
9	filialne branch	616	12	604	875	-
10	artystyczne ^a arts ^a	-	-	-	214	214
11	Absolwenci Graduates	12750	5659	7091	10989	5112
12	w tym kobiety of which females	6184	2771	3413	5510	2532
	w tym szkoły: of which schools:					
13	filialne branch	147	-	147	68	-
14	artystyczne ^a arts ^a	-	-	-	-	-
	Liczba uczniów na: Number of pupils per:					
15	1 szkołę school	123,5	302,3	83,5	138,6	312,8
16	1 pomieszczenie szkolne classroom	10,9	15,7	8,8	.	.
17	1 oddział section	16,8	22,0	14,1	17,0	21,5

a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

Source: data of the Ministry of National Education.

	2016/17			2017/18			No.
	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	
422	524	111	413	535	124	411	1
29	23	-	23	16	-	16	2
-	1	1	-	1	1	-	3
.	.	.	.	.	.	.	4
2730	4126	1539	2587	4819	1842	2977	5
38978	67408	32276	35132	77767	38111	39656	6
19263	32969	15753	17216	37842	18482	19360	7
7937	5964	2610	3354	10382	5230	5152	8
875	714	-	714	370	-	370	9
-	249	249	-	245	245	-	10
5877	x	x	x	.	.	.	11
2978	x	x	x	.	.	.	12
68	x	x	x	.	.	.	13
-	x	x	x	.	.	.	14
92,4	128,6	290,8	85,1	145,4	307,3	94,0	15
.	.	.	.	.	.	.	16
14,3	16,3	21,0	13,6	16,1	20,7	13,3	17

TABL. 14 (138). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**

LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11			2015/16	
		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas
1	Gimnazja Lower secondary	214	82	132	226	91
	w tym szkoły: of which schools:					
2	sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	-	-	-	1	1
3	z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a with job-training sections ^a	5	5	-	6	6
4	Pomieszczenia szkolne Classrooms	2559	1292	1267	.	.
5	Oddziały Sections	1850	908	942	1556	796
6	Uczniowie Students	42316	22175	20141	34266	18673
7	w tym kobiety of which females	20677	10818	9859	16549	8919
8	w tym I klasa of which grade 1 w tym szkoły: of which schools:	13607	7054	6553	11302	6141
9	sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	-	-	-	106	106
10	z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a with job-training sections ^a	435	435	-	264	264
11	Absolwenci Graduates	14171	7410	6761	11415	6182
12	w tym kobiety of which females	7004	3682	3322	5602	3008
	w tym szkoły: of which schools:					
13	sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	-	-	-	20	20
14	z oddziałami przysposabiającymi do pracy ^a with job-training sections ^a	157	157	-	95	95
	Liczba uczniów na: Number of students per:					
14	1 szkołę school	197,7	270,4	152,6	151,6	205,2
16	1 pomieszczenie szkolne classroom	16,5	17,2	15,9	.	.
17	1 oddział section	22,9	24,4	21,4	22	23,5

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on the curriculum of grade 6 of primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

wieś rural areas	2016/17			2017/18			No.
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
135	226	91	135	63	33	30	1
-	1	1	-	-	-	-	2
-	6	6	-	4	4	-	3
.	.	.	.	.	.	.	4
760	1538	785	753	1013	524	489	5
15593	33594	18374	15220	22185	12307	9878	6
7630	16382	8869	7513	10940	6035	4905	7
5161	11139	6083	5056	x	x	x	8
-	124	124	-	-	-	-	9
-	222	222	-	158	158	-	10
5233	11156	6058	5098	.	.	.	11
2594	5392	2898	2494	.	.	.	12
-	-	-	-	.	.	.	13
-	70	70	-	.	.	.	14
115,5	148,6	201,9	112,7	352,1	372,9	329,3	15
.	.	.	.	.	.	.	16
20,5	21,8	23,4	20,2	21,9	23,5	20,2	17

TABL. 15 (139). **BRANŻOWE SZKOŁY I STOPNIA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
 STAGE I SECTORAL VOCATIONAL SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	55	49	49	42	Schools
Oddziały	322	284	269	261	Sections
Uczniowie	6780	4745	4444	4157	Students
w tym kobiety	1766	1262	1199	1106	of which females
w tym I klasa	2564	1607	1453	1448	of which 1st grade
Absolwenci	2381	1472	1591	.	Graduates
w tym kobiety	615	411	427	.	of which females

^a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (140). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI BRANŻOWYCH SZKÓL I STOPNIA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
 STUDENTS AND GRADUATES OF STAGE I SECTORAL VOCATIONAL SCHOOLS^a
 FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2015/16	2016/17	2017/18	2016/17 ^c	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students			absolwenci graduates	
OGÓŁEM	5098	4444	4157	638	TOTAL
Artystyczna	8	1	1	-	Arts
Biznesu i administracji	209	185	156	40	Business and administration
Inżynieryjno-techniczna	2034	1882	1880	233	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	414	318	260	10	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	966	820	726	117	Architecture and building
Rolnicza	6	9	9	-	Agriculture
Usług dla ludności	1461	1229	1125	238	Personal services

^a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ^b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^c W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. ^b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^c In distribution by narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education).

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 17–18

Od roku szkolnego 2012/13 nie ma naboru do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 218.

Note to tables 17–18

Since the 2012/13 school year a recruitment to 1 st grade hasn't been held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 5 on page 218.

TABL. 17 (141). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	74	66	67	68	Schools
Oddziały	775	621	599	579	Sections
Uczniowie	22595	17460	16672	15839	Students
w tym kobiety	14440	11151	10702	10066	of which females
w tym I klasa	7402	5438	5403	5183	of which grade 1
Absolwenci	7420	5971	5738	.	Graduates
w tym kobiety	4846	3784	3748	.	of which females

^a W roku szkolnym 2010/11 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2010/11 school year, including supplementary general secondary schools.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18 (142). TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	88	73	74	73	Schools
Oddziały	941	810	793	770	Sections
Uczniowie	22625	19168	18635	18307	Students
w tym kobiety	8691	7347	6999	6738	of which females
w tym I klasa	5761	4978	4925	4848	of which grade 1
Absolwenci	5609	4528	4409	.	Graduates
w tym kobiety	2278	1819	1809	.	of which females

^a W roku szkolnym 2010/11 łącznie z technikami uzupełniającymi.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2010/11 school year, including supplementary technical secondary schools.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (143). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG KIERUNKÓW PODGRUP KSZTAŁCENIA
 STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH
 (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2017/18	2016/17 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M	19168	18635	18307	2383	T O T A L
w tym:					of which
Artystyczna	7	-	-	-	Arts
Spoleczna	1340	1282	1279	191	Social and behavioural science
Biznesu i administracji	2431	2387	2428	300	Business and administration
Nauk o środowisku	84	-	-	-	Environment
Technologii teleinformatycznych	3187	3325	3532	398	Information and communication technologies
Inżynierijno-techniczna	4190	4196	4127	407	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	177	160	132	9	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	2196	1968	1783	239	Architecture and building
Rolnicza	246	189	179	34	Agriculture
Leśna	187	206	207	44	Forestry
Weterynaryjna	36	19	30	9	Veterinary
Usług dla ludności	4751	4586	4267	723	Personal services
Usług transportowych	336	347	343	29	Transport services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In distribution by narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (144). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	12	13	13	14	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	12	12	12	13	of which educating only in the art subjects
Uczniowie	812	956	1065	1498	Pupils
w tym kobiety	493	631	681	972	of which females
Absolwenci	99	92	226	.	Graduates
w tym kobiety	65	61	137	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	5	7	8	7	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	3	4	5	4	of which educating only in the art subjects
Uczniowie	382	430	414	423	Students
w tym kobiety	272	294	290	298	of which females
Absolwenci	62	121	62	.	Graduates
w tym kobiety	48	69	46	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (145). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	91	86	91	86	Schools
Oddziały	404	441	496	415	Sections
Uczniowie	8848	9341	10420	9518	Students
w tym kobiety	5501	6275	6703	6339	of which females
Absolwenci	2330	3385	3183	.	Graduates
w tym kobiety	1576	2263	2205	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (146). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
 STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)
 BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2017/18	2016/17 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates	
OGÓŁEM	9341	10420	9518	1058	TOTAL
Artystyczna	398	317	224	68	Arts
Spoleczna	634	646	693	125	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji	64	8	28	-	Journalism and information
Biznesu i administracji	1743	2657	1926	113	Business and administration
Technologii teleinformacyjnych	509	469	422	18	Information and communication technologies
Inżynieryjno-techniczna	30	42	-	-	Engineering and engineering trades
Weterynaryjna	63	123	122	31	Veterinary
Medyczna	1503	1720	1967	453	Medical
Opieki społecznej	298	334	335	16	Welfare
Usług dla ludności	1347	1407	1356	131	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	1956	2033	1874	93	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	543	442	329	10	Security services
Pozostałe podgrupy	253	222	242	-	Other narrow fields

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub egzamin dyplomowy.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In distribution by narrow fields of education, data concern graduates who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (147). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Szkoły Schools	Nauczyciele akademiccy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b
OGÓŁEM	2010/11	15	2040	50915	15507
TOTAL	2015/16	14	1774	30109	9049
	2016/17	14	1718	26763	8913
	2017/18	16	1736	26431	.
Uniwersytety Universities		1	885	11339	3625
Wyższe szkoły techniczne Higher schools of technology		1	480	6690	2716
Wyższe szkoły ekonomiczne Higher schools of economics		1	103	3063	828
Wyższe szkoły pedagogiczne Higher schools of pedagogy		1	31	667	329
Wyższe szkoły teologiczne Higher schools of theology		1	20	-	-
Pozostałe szkoły wyższe Others		11	217	4672	1415

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 220. ^b W podziale według typów szkół – z roku

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 15 on page 220. ^b According to type of school – from 2016/17 academic year.

TABL. 24 (148). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
 STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY MODE OF STUDY AND TYPE
 OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ TYPES OF SCHOOLS	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number, in				
			stacjonarnych full-time programmes		niestacjonarnych part-time programmes		
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM TOTAL	2010/11	50915	31367	20073	12592	30842	18775
	2015/16	30109	17791	17239	10523	12870	7268
	2016/17	26763	16160	15950	9607	10813	6553
	2017/18	26431	16656	15204	9402	11227	7254
Uniwersytety Universities		11339	8177	8749	6290	2590	1887
Wyższe szkoły techniczne Higher schools of technology		6690	2206	4736	1789	1954	417
Wyższe szkoły ekonomiczne Higher schools of economics		3063	2259	666	542	2397	1717
Wyższe szkoły pedagogiczne Higher schools of pedagogy		667	328	-	-	667	328
Pozostałe szkoły wyższe Others		4672	3686	1053	781	3619	2905

TABL. 25 (149) **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY MODE OF STUDY AND TYPE
OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ TYPES OF SCHOOLS	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number, in				
			stacjonarnych full-time pro-grammes		niestacjonarnych part-time pro-grammes		
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM	2010/11	15507	10618	5689	3793	9818	6825
TOTAL	2015/16	9049	5833	5015	3358	4034	2475
	2016/17	8913	5839	5119	3334	3794	2505
Uniwersytety		3625	2797	2792	2173	833	624
Universities							
Wyższe szkoły techniczne		2716	1118	2027	924	689	194
Technical universities							
Wyższe szkoły ekonomiczne		828	639	175	143	653	496
Academies of economics							
Wyższe szkoły pedagogiczne		329	164	-	-	329	164
Teacher education schools							
Pozostałe szkoły wyższe		1415	1121	125	94	1290	1027
Others							

TABL. 26 (150). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCHACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18
	ogółem total				w tym kobiety of which females			
OGÓŁEM TOTAL	2040	1774	1718	1736	895	830	812	801
Profesorowie Professors	546	485	489	500	130	132	135	142
w tym z tytułem naukowym profesora of which with academic title of professor	233	196	196	197	37	37	33	34
Docenci Associate professors (docents)	91	25	15	8	26	9	4	2
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego of which with degree of habilitated doctor ^b	1	2	2	3	-	-	-	1
Adiunkci Tutors	746	672	627	602	377	368	351	323
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego of which with degree of habilitated doctord	14	75	79	58	4	37	35	29
Asystenci Assistant lecturers	206	230	227	244	128	132	123	134
Pozostali Others	451	361	360	382	234	189	199	201

^a Pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty; nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 221.

^a Full-time and part-time employed converted into full-time equivalent units; teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 221. ^b The habilitated doctor's degree (second doctorate), which is higher than a doctorate, is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 27 (151). **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY MODE OF STUDY AND TYPE
OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION
		ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM	2010/11	37	23	10	5	TOTAL
	2015/16	537	306	51	26	
	2016/17	778	394	82	43	
	2017/18	993	527	.	.	
studia: stacjonarne		897	464	39	24	full-time programmes
niestacjonarne		96	63	43	19	part-time programmes
Uniwersytety		420	239	17	11	Universities
Wyższe szkoły techniczne		84	20	9	2	Higher schools of technology
Wyższe szkoły ekonomiczne		72	43	20	17	Higher schools of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne		-	-	-	-	Higher schools of pedagogy
Pozostałe szkoły wyższe		417	225	36	13	Others

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2016/17.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to mode of study and type of school – for 2016/17 academic year.

TABL. 28 (152) **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL PROGRAMMES

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	2010/11
		słuchacze studiów podyplomowych ^a students of postgraduate studies ^a				wydane studiów certificates postgraduate
1	O G Ó Ł E M	5039	3417	3710	3905	3546
2	w tym kobiety	3921	2946	3245	3547	2861
3	Uniwersytety	-	474	452	305	1226
4	Wyższe szkoły techniczne	137	36	85	72	102
5	Wyższe szkoły ekonomiczne	1991	446	194	206	596
6	Wyższe szkoły pedagogiczne	1958	274	339	268	151
7	Wyższe szkoły teologiczne	-	-	-	-	-
8	Pozostałe szkoły wyższe	953	2187	2640	3054	1471

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 29 (153). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU**
POSTGRADUATE PROGRAMMES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION IN THE 2017/18 ACADEMIC

L.p.	PODGRUPA GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	słuchacze studiów podyplomowych ^b studies of postgraduate studies ^b
1	O G Ó Ł E M	3905
2	Pedagogiczna	2605
3	Artystyczna	8
4	Humanistyczna (z wyłączeniem języków)	-
5	Spoleczna	-
6	Dziennikarstwa i informacji	12
7	Biznesu i administracji	571
8	Prawna	62
9	Nauki o środowisku	-
10	Technologii teleinformatycznych	-
11	Inżynierjno-techniczna	10
12	Medyczna	396
13	Opieki społecznej	72
14	Higieny i bezpieczeństwa pracy	140
15	Ochrony i bezpieczeństwa	18
16	Usług transportowych	11

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Z poprzedniego roku

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b From the previous

2015/16	2016/17	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION	No.
świadectwa słuchaczom podyplomowych issued to students of studies		uczestnicy studiów doktoranckich doctoral students					
2892	3112	123	418	445	432	TOTAL	1
2486	2737	65	256	285	278	of which females	2
355	348	-	306	358	338	Universities	3
56	48	63	112	87	94	Higher schools of technology	4
411	174	-	-	-	-	- Higher schools of economics	5
102	167	60	-	-	-	- Higher schools of pedagogy	6
-	-	-	-	-	-	- Higher schools of theology	7
1968	2375	-	-	-	-	- Others	8

AKADEMICKIM 2017/18

YEAR

wydane świadectwa ^b certificates issued ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	No.
3112	TOTAL	1
1838	Pedagogical	2
5	Arts	3
20	Humanities (except languages)	4
20	Social and behavioural science	5
18	Journalism and information	6
508	Business and administration	7
80	Law	8
-	Environment	9
8	Information and Communication Technologies (ICTs)	10
11	Engineering and engineering trades	11
458	Medical	12
27	Welfare	13
103	Hygiene and occupational health services	14
16	Security services	15
-	Transport services	16

akademickiego.

academic year.

TABL. 30 (154). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates	
				ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
Gimnazja Lower secondary schools	2010/11	1	2	67	20	19	7
	2015/16	3	6	24	7	6	4
	2016/17	3	14	59	11	21	6
	2017/18	2	5	36	16	.	.
Licea ogólnokształcące ^a General secondary schools ^a	2010/11	84	226	5405	2460	1558	782
	2015/16	62	194	4792	1892	1630	728
	2016/17	61	200	4826	1905	1630	681
	2017/18	58	174	4444	1767	.	.
Licea profilowane Specialised secondary schools	2010/11	4	15	394	158	139	62
	2015/16	-	-	-	-	-	-
	2016/17	x	x	x	x	x	x
	2017/18	x	x	x	x	x	x
Technika ^b Technical secondary schools ^b	2010/11	37	130	2336	529	461	117
	2015/16	-	-	-	-	-	-
	2016/17	x	x	x	x	x	x
	2017/18	x	x	x	x	x	x

a, b Łącznie z: *a* - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), *b* - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: *a* - supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), *b* - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 31 (155). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**^aPRE-PRIMARY EDUCATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Placówki	755	796	800	806	Establishments
miasta	195	220	239	247	urban areas
wieś	560	576	561	559	rural areas
Przedszkola	243	299	308	330	Nursery schools
w tym specjalne	6	8	9	10	of which special
miasta	127	158	162	174	urban areas
wieś	116	141	146	156	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	429	369	366	356	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	2	1	1	1	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	81	127	125	119	Pre-primary points
Miejsca					Places
Przedszkola	19786	23569	25981	27823	Nursery schools
w tym specjalne	82	121	155	173	of which special
miasta	14111	16644	17968	19096	urban areas
wieś	5675	6925	8013	8727	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	30	18	15	18	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	2038	3273	3590	3444	Pre-primary points
Dzieci	29887	32081	36554	37594	Children
miasta	16403	17174	19398	20012	urban areas
wieś	13484	14907	17156	17582	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	9195	2707	9877	10466	of which aged: 6 years
5 lat	8837	11732	10340	10340	aged 5 years
Przedszkola	19809	21420	24417	25523	Nursery schools
w tym specjalne	52	83	98	135	of which special
miasta	14330	15409	17069	17756	urban areas
wieś	5479	6011	7348	7767	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	4551	1337	4971	5579	of which aged: 6 years
5 lat	5850	6657	7017	7382	aged 5 years
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	8127	8005	9089	9189	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat	4644	1328	4706	4695	of which aged 6 years
Zespoły wychowania przedszkolnego	30	18	15	18	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	1921	2638	3033	2864	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3-6 lat	635	.	779	827	3-6
3-5	575	806	768	803	3-5
6 lat	827	.	810	893	6
5 lat	777	963	881	916	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3-6 lat	421	.	520	561	3-6
6 lat	410	.	408	476	6
1 przedszkole	82	72	79	77	Nursery school
100 miejsc	100	91	94	92	100 places

a Od roku szkolnego 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Since 2013/14 school year including children attending for all school year in the units performing health care activities.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia — jeśli nie zaznaczono inaczej — podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę przemian w systemie opieki zdrowotnej stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 618), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych; Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale — ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe oraz ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) — lekarzy, lekarzy dentyków oraz pielęgniarów lub położnych;

2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarów i położnych (Dz. U. 2016 poz. 1251);

3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza denty (Dz. U. 2017 poz. 125).

Dane o praktykach lekarskich obejmują te podmioty, które świadczą usługi zdrowotne. **wyłącznie w ramach środków publicznych;**

CHAPTER XI HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care — unless otherwise stated — are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior; excluding health care in prisons.

2. The legal bases of changes in the health care system are:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2015 item 618), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units;

Data presented in the chapter concerns the units performing health care activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals — general, psychiatric and health resorts as well as detoxification centres: addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, palliative care wards, sanatoria).

Under that said law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) — doctors, dentists and nurses or midwives;

2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (Journal of Laws 2016 item 1251);

3) the Law on the Occupation of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (Journal of Laws 2017 item 125).

Data concerning medical practices include those entities that render health care services **exclusively within the framework of public funds.**

- 4) ustawa o zawodzie fizjoterapeuty (Dz. U. 2015 poz. 1994).
- 5) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1793, z późniejszymi zmianami), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;
- 6) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o leczeniu uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1056);
- 7) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (jednolity tekst Dz. U. 2017 poz. 2195), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- 8) ustawa z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne (jednolity tekst Dz. U. 2017 poz. 2211, z późniejszymi zmianami).

3. Dane o **pracownikach medycznych** ochrony zdrowia obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy w głównym miejscu pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Lekarzy, pielęgniarki, położne oraz farmaceutów wykazano łącznie z osobami odbywającymi staż podyplomowy.

Dane o pracownikach medycznych obejmują osoby pracujące bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

4. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 I 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. 2013 poz. 26).

5. Rodzaje **poradni ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594, z późniejszymi zmianami). Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach

- 4) the Law on the Physiotherapist Profession (Journal of Laws 2015 item 1994);
- 5) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1793 with later amendments), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;
- 6) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1056);
- 7) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2195), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services;
- 8) the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2211, with later amendments).

3. Data regarding **medical personnel** of the health service include persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These persons are counted once regardless of the time worked.

Doctors, nurses, midwives and pharmacists including interns.

Data regarding medical personnel include persons working directly with the patient, i. e. excluding persons for whom the primary workplace is university, social welfare, units of state or local self-government administration and National Health Fund.

4. Data on **doctor specialists and dental specialists** concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 2 I 2013 on Medical and Dentist Specializations (Journal of Laws 2013 item 26).

5. Types of **clinics in out-patient health care facilities** are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 594, with later amendments). Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in gen-

przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

6. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

Dane dotyczące stacjonarnej opieki zdrowotnej nie obejmują opieki dziennej.

7. Dane o łózkach w zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o **łózkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsca na oddziałach dziennego pobytu, a do 2008 r. także miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków. Do 2003 r. dane obejmowały również łóżka na oddziałach szpitalnych przy stacjach pogotowia ratunkowego i innych samodzielnych oddziałach.

8. W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594, z późniejszymi zmianami). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szcękową, neurochirurgię, kardiochirurgię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** — oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** — oddziały pulmonologiczne

9. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im środki farmaceutyczne i materiały medyczne.

10. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim naturalne surowce i właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

11. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu ratownictwa (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. 2016 poz. 2131); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

Dane obejmują jednostki ratownictwa medycznego podległe resortowi obrony narodowej oraz resortowi spraw wewnętrznych.

12. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na

eral hospitals and with the opinions of military medical commissions.

6. Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

Data concerning in-patient health care do not include day-care.

7. Data regarding beds in in-patient health care facilities concern permanent beds in patient wards, either occupied or prepared to receive patients.

Data regarding **beds in general hospitals** do not include places in day wards and until 2008 places (beds and incubators) for new-borns. Until 2003 data also included beds in hospital wards located near emergency stations and in other independent wards.

8. In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 594, with later amendments). Included in **surgical wards** are: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardio-surgery as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** — communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** — pulmonology wards.

9. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services within the scope of nursing and rehabilitating persons not requiring hospitalization as well as assure them pharmaceutical agents and medical materials.

10. Health resort treatment includes services rendered by hospitals and sanatoria using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate where the facility is located.

Data regarding **psychiatric hospitals** do not include psychiatric wards in general hospitals.

11. Data concerning emergency medical services and first-aid include units covered by the State Emergency Medical Services system (emergency rescue teams, hospital emergency wards, admission rooms, medical air rescue).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws 2016 item 2131); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

Data include units of the rescue system subordinated to the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior.

12. Generally available pharmacies do not

potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

13. Dane o zachorowaniach podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

14. Dane o opiece nad dziećmi do lat 3 prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 603, z późniejszymi zmianami), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka oraz od 2011 r. klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna albo sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię.

15. Karta Dużej Rodziny na mocy ustawy z dnia 5 XII 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1832, z późniejszymi zmianami) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- 1) poniżej 18 lat,
- 2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- 3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

16. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 697).

Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie usług asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów społecznych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej, przez rodzinę wspierającą, placówkę wsparcia dziennego lub w formie poradnictwa specjalistycznego.

17. Dane o świadczeniach i dodatkach z programu „Rodzina 500+” prezentowane są na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu (Dz. U. 2017 poz. 1851, z późniejszymi zmianami).

Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

18. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

13. Data regarding incidence of illnesses is given in accordance with the “International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems” valid since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

14. Data on childcare for children up to the age of 3 are presented according to the law dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2018 item 603, with later amendments). Childcare can be organized in nurseries as well as since 2011 children’s clubs or provided by day carer and nanny.

15. Large Family Card basis on the law dated 5 XII 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2017 item 1832, with later amendments). The card can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:

- 1) up to the age of 18,
- 2) up to the age of 25 in case when children learn at school or higher education institution,
- 3) without age limits in the case of children with a certificate of disability.

The Card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster home) meeting the conditions specified. The holders of the Card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

16. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017 item 697).

Family support shall be provided in the form of family assistant’s services, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job, as a supporting family, day-support centre or a specialists guidance.

17. Data on benefits and supplements under “Family 500+” programme are presented according to the Law on State Aid in Raising Children dated 11 II 2016 (Journal of Law 2017 item 1851, with later amendments).

Benefit is financed from the state budget.

18. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be oper-

- 1) **opiekunczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** - organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) **w połączonych formach.**

19. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

- a) spokrewniona,
- b) niezawodowa, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa),
- c) zawodowa – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa); w tym:
  - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego - przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1390),
  - zawodowa specjalistyczna - umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 969), małoletnie matki z dziećmi.

2) rodzinny dom dziecka - w tym samym czasie, może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

20. Instytucjonalna piecza zastępcza jest

ated in the form of:

- 1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialist centre** - organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implements an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** - carries out motivating and socio-therapeutic activities,
- 4) **in a combination of the forms.**

19. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

The forms of family foster care are the following:

1) foster family:

- a) related,
- b) non-professional - placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
- c) professional - placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:
  - professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1390),
  - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2018, item 969), underage mothers with children.

2) foster home - placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

sprawowana w formie:

1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:

- a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
  - b) **rodzinno** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
  - c) **socjalizacyjny** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
  - d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** - umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** - umieszcza się w nim dzieci do ukończenia

20. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

- 1) **care and education centre**, shall be exercised in the form of:
  - a) **an intervention** - provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
  - b) **a family** - educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.
  - c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
  - d) **a specialist therapy** - provides care for a child with individual needs, in particular, a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children,
- 2) **regional care and therapy centre** – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;
- 3) **pre-adoptive intervention centre** – a centre

pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

21. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami założycielskimi i podmiotami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 930).

22. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 1508).

Zasiłek stały wypłacany jest z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu m. in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

21. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions, for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Law on Social Welfare, dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2016, item 930).

22. Data on social benefits are presented according to the Law on Social Welfare, dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2018, item 1508).

Permanent benefit is paid in respect of complete inability to work because of age or disability.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. May be given to a person or a family which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (156). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a

Stan w dniu 31 XII
 MEDICAL PERSONNEL^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Lekarze	2916	3061	2978	Doctors
w tym kobiety	1696	1742	1676	of which women
Lekarze dentyści	464	454	489	Dentists
w tym kobiety	366	347	365	of which women
Farmaceuci	774	809	797	Pharmacists
w tym kobiety	650	666	655	of which women
Pielęgniarki	7437	7417	7411 ^b	Nurses
Położne	787	799	803 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	1297	1380	1430	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^d	483	437	453	Laboratory diagnosticians ^d

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 259; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^{b-c} W tym magistrzy: ^b – pielęgniarstwa – 1298, ^c – położnictwa – 209. ^d Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 3 on page 259; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state of local self-government administration and National Health Fund. ^{b-c} Of which masters: ^b – of nursing – 1298, ^c – of midwifery – 209. ^d Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (157). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA**^a

OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	576	606	624	Out-patients departments (as of 31 XII)
miasta	377	400	417	urban areas
wieś	199	206	207	rural areas
Praktyki lekarskie ^d (stan w dniu 31 XII)	236	229	218	Medical practices ^d (as of 31 XII)
miasta	178	173	165	urban areas
wieś	58	56	53	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	9699,7	9555,9	9446,7	Consultations provided ^c in thous.
miasta	7186,3	7043,1	7061,5	urban areas
wieś	2513,4	2512,8	2385,2	rural areas
lekarskie	8675,5	8583,0	8575,8	doctors
w tym specjalistyczne	3055,9	2991,8	3008,8	of which specialized
stomatologiczne	1024,3	972,9	871,0	stomatological

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 258. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes, item 1 on page 258. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and Cenral Statistical Office.

TABL. 3 (158). **LEKARZE SPECJALIŚCI**^a
 Stan w dniu 31 XII
 DOCTORS SPECIALISTS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM	2055	2104	2146	TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:				of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	107	107	121	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	291	312	322	Surgery ^b
Chorób płuc	50	53	49	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	228	216	212	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	29	30	28	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	119	119	122	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	205	217	224	General practitioners
Neurologii ^{cd}	80	92	90	Neurology ^{cd}
Okulistyki	60	61	62	Ophthalmology
Onkologii ^e	11	15	15	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cf}	39	43	40	Otolaryngology ^{cf}
Pediatrici	94	102	104	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	133	137	136	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	76	80	80	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	85	86	89	Radiology and diagnostic imaging ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	70,5	68,7	72,1	SPECIALISTS IN % OF TOTAL DOCTORS
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM	59	64	63	Dentists of total
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:				of which dentists with specialization
Chirurgii stomatologicznej	16	15	16	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowa	2	3	3	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	11	11	11	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	2	2	2	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	15	19	19	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	4	3	3	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	11	10	9	Restorative dentistry
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ				DENTAL SPECIALISTS
(w % ogółu lekarzy dentyistów)	12,7	14,1	12,9	(in % of total dentist)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 259 oraz notka a do tabl. 1 na str. 265. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej i szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d-g Także: d – neuropatologii, e – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, f – otorynolaryngologii, g – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 4 on page 259 and footnote a to the table 1 on page 265. b General, pediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic and maxillofacial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. c Including children's specialists. d-g Also: children's specialists: d – neuropathology, e – oncological pathology, children's oncology and haematology, f – otorynolaryngology, g – oncological radiotherapy and children's radiology. the Ministry of Interior.

TABL. 4 (159). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA ^aIN-PATIENT HEALTH CARE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII				
FACILITIES – as of 31 XII				
Szpitala ogólne ^d	25	25	25	General hospitals ^d
Szpitala psychiatryczne	1	1	1	Psychiatric hospital
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	3	3	3	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	14	14	15	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	2	2	3	Nursing homes ^c
Hospicja	4	4	8	Hospice
Oddziały opieki paliatywnej	4	4	4	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe:				Health resort treatment:
sanatoria	12	12	12	sanatoria
szpitale	4	4	4	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII				
BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII				
Szpitala ogólne ^d	6313	6312	6125	General hospitals ^d
Szpitala psychiatryczne	765	765	765	Psychiatric hospital
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	86	86	86	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	798	798	813	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	50	50	65	Nursing homes ^c
Hospicja	73	73	112	Hospice
Oddziały opieki paliatywnej	80	80	80	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe:				Health resort treatment:
sanatoria	1998	2032	2023	sanatoria
szpitale	1142	1144	1144	hospitals
LECZENI				
IN-PATIENTS				
Szpitala ogólne ^e	286754	275003	280683	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	9855	10570	10562	Psychiatric hospital
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	308	267	301	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	1760	1642	1643	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	103	66	78	Nursing homes ^c
Hospicja	537	656	855	Hospice
Oddziały opieki paliatywnej	1147	1074	1060	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe — kuracjusze ^f :				Health resort treatment patients ^f :
w sanatoriach	39188	40213	41944	in sanatoria
w szpitalach	20082	20859	21246	in hospitals

^a Patrz uwagi ogólne ust. 1 na str. 258. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 260. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^f Ponadto w 2017 r. 10679 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 1 on page 258. ^b See general notes, item 6 on page 260. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubator for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfere. ^f Moreover in 2017 in health resort 10679 patients were treated as out-patient.

S o u r c e: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (160). SZPITALA OGÓLNE ^aGENERAL HOSPITALS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	25	25	25	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	6313	6312	6125	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	50,2	50,4	49,1	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:				of which in specified wards :
Chorób wewnętrznych	1229	1242	1201	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	320	333	298	of which cardiological ^b
Chirurgicznych	1531	1515	1491	Surgical
Pediatrycznych	397	397	377	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych	610	610	597	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	189	189	160	Oncological
Anestezjologii i intensywnej terapii	116	121	121	Intensive therapy
Zakaźnych	112	112	81	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	239	239	226	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	33	33	33	Dermatological
Neurologicznych	302	302	317	Neurological
Psychiatrycznych	60	60	60	Psychiatric
Leczeni w tys.	296,4	299,2	291,5	In-patients in thous.
w tym na oddziałach :				of which in specified wards :
chorób wewnętrznych	59,2	59,0	58,1	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	20,8	21,3	21,3	of which cardiological ^b
chirurgicznych	82,3	82,5	81,6	surgical
pediatrycznych	21,1	21,2	20,2	paediatric
ginekologiczno-położniczych	35,5	35,5	35,8	gynaecological-obstetric
onkologicznych	8,6	8,9	7,6	oncological
intensywnej terapii	2,8	2,6	2,8	intensive therapy
zakaźnych	5,6	5,8	5,4	communicable
gruźlicy i chorób płuc	7,6	7,8	7,9	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	2,3	2,6	2,6	dermatological
neurologicznych	14,8	14,6	15,2	neurological
psychiatrycznych	1,0	0,9	0,9	psychiatric
Wypisani w tys.	276,9	265,0	274,3	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	6,8	6,7	6,8	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	2352,5	2385,1	2332,7	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^c	46,9	47,1	46,9	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,3	5,2	5,3	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	249	246	247	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 260 oraz ust. 7 na str. 260. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej opieki kardiologicznej. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 6 on page 260 and item 7 on page 260. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (161). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA** ^a

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego					Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	28	28	30	32	basic
specjalistyczne	17	18	16	14	specialization
Szpitalne oddziały ratunkowe	9	9	9	10	
Izby przyjęć ^b	2	-	-	-	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	98,6	120,2	124,1	130,0	in thousands
na 1000 ludności	76,7	95,4	98,9	104,0	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Person who received health care benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	101,9	120,8	124,7	130,4	in thousands
w tym:					of which
dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	7,5	7,5	7,8	7,6	children and youth up to 18 years of age
w wieku 65 lat i więcej	44,7	54,9	56,1	59,2	aged 65 and more
na 1000 ludności	79,3	95,9	99,4	104,3	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 260. b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. d W ciągu roku.

a See general notes, item 11 on page 260. b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7 (162). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE** ^a

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Apteki	403	421	425	432	Pharmacies
w tym prywatne	403	421	425	432	of which private
w tym na wsi	97	96	103	99	of which in rural areas
Punkty apteczne	60	60	58	60	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	60	60	58	60	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	2770	2614	2594	2536	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	4481	4461	4314	4349	of which in rural areas
1 aptekę	3182	2986	2948	2888	pharmacy
w tym na wsi	7254	7250	6743	6985	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	705	724	753	741	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 260.

a See general notes, item 12 on page 260.

TABL. 8 (163). **KRWIODAWSTWO**^aBLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	5	4	4	4	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	16,7	18,8	18,6	17,9	Blood donors in thous.
w tym honorowi	16,7	18,8	18,6	17,9	of which honorary blood donors
					Number of collected donations ^b
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	28,3	33	34,1	32,7	of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo					Number of prepared units of fresh
mrożonego osocza (FFP) ^{cd} w tys.	29,8	33,1	34,7	34,4	frozen plasma (FFP) ^{cd} in thous.

^a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP). ^d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

Źródło: Dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP). ^d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

Source: Data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (164). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	284	277	289	206	22,1	22,0	23,0	16,5	Tuberculosis
Tężec	1	-	1	1	0,1	-	0,1	0,1	Tetanus
Krztusiec	37	43	112	49	2,9	3,4	8,9	3,9	Whooping cough
Odra	-	-	-	-	-	-	-	-	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	1	-	-	19	0,1	-	-	1,5	type A
typ B	48	53	53	57	3,7	4,2	4,2	4,6	type B
typ C	77	145	122	94	6,0	11,5	9,7	7,5	type C
Różyczka	107	53	16	14	8,3	4,2	1,3	1,1	Rubella
AIDS ^a	1	-	1	2	0,1	-	0,1	0,2	AIDS ^a
Salmonellozy	268	270	375	328	20,9	21,4	29,9	26,2	Other salmonella infections
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	17	87	73	40	1,3	6,9	5,8	3,2	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1073	1172	965	1324	279,3	364,6	305,3	415,6	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica)	471	811	460	473	36,7	64,4	36,7	37,8	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	34	22	21	15	2,6	1,7	1,7	1,2	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	44	20	23	19	3,4	1,6	1,8	1,5	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	12	8	8	8	0,9	0,6	0,6	0,6	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznic nagminne)	99	66	63	38	7,7	5,2	5,0	3,0	Mumps
Grypa ^c	485	63682	88789	82400	37,7	5054,5	7077,6	6593,5	Influenza ^c
Choroby weneryczne	21	11	24	12	1,6	0,9	1,9	1,0	Veneral diseases
Szczepieni przeciw wściekliznie	174	239	251	267	13,5	19,0	20,0	21,4	Rabies vaccinations

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health - NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (165). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**
 Stan w dniu 31 XII
 NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Żłobki	5	31	38	43	Nurseries
w tym publiczne	4	13	17	23	of which public
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	2	2	2	1	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	x	8	9	8	Children's clubs
w tym publiczne	x	4	4	3	of which public
Miejsca w tys.					Places in thous.
w żłobkach	487	1263	1565	1770	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	144	159	121	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.					Children staying (during the year) in thous.
w żłobkach	966	1980	2301	2606	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	177	215	183	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	29,4	97,6	113,5	122,8	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych :					Children staying in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	13,5	42,7	53,1	58,0	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	106,4	96,1	97,6	97,8	per 100 places

a Miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a Places and children - including nursery wards.

TABL. 11 (166). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
 DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie w tys. residents in thous.				
OGÓŁEM	46	87	109	135	2,6	4,8	4,7	5,8	TOTAL
Opiekuńcze	40	76	71	83	2,0	3,7	3,4	4,1	General care
Specjalistyczne	6	7	8	12	0,6	0,9	0,6	0,7	Specialized
Pracy podwórkowej	-	1	22	32	-	0,0	0,3	0,5	Street work
W połączonych formach	-	3	8	8	-	0,2	0,4	0,4	In a combination of the forms

TABL. 12 (167). **WSPIERANIE RODZINY W 2017 R.**
FAMILY SUPPORT IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Świadczenie wychowawcze:		Child-raising benefit:
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie	82342	average monthly number of families receiving benefit
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	125260	average monthly number of children to which families receive benefits
wyплаты świadczenia w tys. zł	759595	benefit payments in thous. zł
Dodatek wychowawczy:		Child-rising supplement:
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	1119	average monthly number of children to which foster families and foster homes receive benefits
wyплаты świadczenia w tys. zł	6722	benefit payments in thous. zł
Dodatek do zryczałtowanej kwoty:		Lump sum supplement:
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatek	104	average monthly number of children to which family care and education centres receive benefits
wyплаты świadczenia w tys. zł	602	benefit payments in thous. zł
Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	12429	Family Large Family Card holder

TABL. 13 (168). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015 ^a	2016 ^a	2017 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	975	983	970	974	Foster families
Spokrewnione dzieci ^b	840	662	655	656	Related children ^b
Niezawodowe dzieci ^b	1258	882	872	863	Non-professional children ^b
Zawodowe ^c dzieci ^b	98	283	277	285	Professional ^c children ^b
	162	372	361	367	
	37	38	38	33	
	174	113	118	106	
Rodzinne domy dziecka	x	17	15	15	Foster homes
dzieci ^d	x	86	78	86	children ^d

a Niektóre dane za lata 2015–2017 nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. - w wieku do 25 lat. c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. d W wieku do 25 lat.

a Some data for the years 2015–2017 are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 up to the age of 18, since 2012 up to the age of 25. c Until 2011 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 14 (169). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA ^aINSTITUTIONAL FOSTER CARE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers				
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII								
Placówki opiekuńczo- -wychowawcze	35	46	48	48	493	574	577	595 ^b	29	2	9	3	Care and education centres
interwencyjne	-	3	3	2	-	21	13	12	-	-	-	-	intervention
rodzinne	21	18	18	16	130	125	117	110	1	-	-	-	family
socjalizacyjne	7	19	19	21	202	317	317	322	19	2	8	2	socialization
specjalistyczno- terapeutyczne	-	1	2	2	-	14	19	28	-	-	-	1	specialist therapy
łącznie zadania placówek ^c	7	5	6	7	161	97	111	123	9	-	1	-	combining tasks of the centres ^c
Regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne	-	-	1	1	-	-	12	27	-	-	-	-	Regional care and therapy centres

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 20 na str. 263. ^b W tym 11 wychowanków w wieku 0–3 lata i 28 w wieku 4–6 lat oraz 17 sierot i 117 niepełnosprawnych. ^c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

^a See general notes, item 20 on page 263. ^b Of which 11 residents at age 0–3 and 28 at age 4–6, 17 orphans and 117 disabled. ^c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 15 (170). POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA ^a

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	52	66	70	72	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	3997	4394	4525	4470	total
na 10 tys. ludności	31,2	35,0	36,1	35,8	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	3883	4076	4214	4299	total
w tym kobiety	1730	1834	1887	1932	of which women
w tym do 18 lat	82	43	43	37	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	896	891	923	1045	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	30,3	32,4	33,6	34,5	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	340	242	265	261	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 16 (171). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
 Stan w dniu 31 XII
 STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	52	66	70	72	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
osoby w podeszłym wieku	7	17	22	23	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	9	10	12	12	disorders
dorośli niepełnosprawni					
intelektualnie	5	8	8	8	mentally retarded
dzieci i młodzież niepełno-					children and young mentally
sprawna intelektualnie	3	3	3	4	
przewlekłe psychicznie chorzy	14	16	16	17	chronically mentally ill
niepełnosprawni fizycznie	3	4	4	4	
matki z małoletnimi dziećmi					mothers with dependent
i kobiety w ciąży	4	3	3	3	children and pregnant women
bezdomni	13	17	16	17	homeless
inne osoby	-	1	1	1	other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach dla^c	3883	4076	4214	4299	Residents in homes and facilities for^c
osób w podeszłym wieku	354	636	745	779	aged persons
przewlekłe somatycznie chorych	997	730	764	753	chronically ill with somatic disorders
dorosłych niepełnosprawnych					
intelektualnie	452	609	673	669	mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnospra-					children and young mentally
wnych intelektualnie	354	110	108	105	retarded
przewlekłe psychicznie chorych	1156	1382	1315	1360	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	73	75	68	75	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi					mothers with dependent children
i kobiet w ciąży	66	27	23	31	and pregnant women
bezdomnych	431	507	509	517	homeless
innych osób	-	-	9	10	other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. c Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. c Including branches.

TABL. 17 (172). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ^aSOCIAL ASSISTANCE BENEFITS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
OGÓŁEM			TOTAL
	2010	109217	
	2015	101202	
	2016	91678	
	2017	83561	
Pomoc pieniężna	50093	93985,6	Monetary assistance
w tym:			of which:
Zasiłek stały	9874	50333,1	Permanent benefit
Zasiłek okresowy	11467	19194,3	Temporary benefit
Zasiłek celowy	28621	24047,6	Appropriated benefit
Pomoc niepieniężna	33468	62992,4	Non-monetary assistance
w tym:			of which:
Schronienie	418	1544,5	Shelter
Posiłek	26965	20590,7	Meals
Ubranie	765	142,1	Clothing
Sprawienie pogrzebu	135	326,1	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne			Attendance services and specialized
usługi opiekuńcze	5162	40371,1	attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	13	17,4	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 264. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

^a See general notes, item 22 on page 264. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

DZIAŁ XII KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** — o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne — fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) — to użytkownik zarejestrowany który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**.

6. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

7. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice

CHAPTER XII CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. A **book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) — a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.

4. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic orchestras, orchestras and choirs**.

6. Information concerning the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** is based on annual reporting data.

7. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital carrier). Among fixed cinemas

wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się: **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

8. Dane o abonentach radiowych i telewizyjnych dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających — na mocy szczególnych przepisów — z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych).

Do pozostałych obiektów zaliczono obiekty, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla hoteli, moteli, pensjonatów, domów wycieczkowych, schronisk, kempingów, pól biwakowych i domków turystycznych oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, hotele robotnicze) i zakłady uzdrowiskowe.

3. Dane o miejscach noclegowych wykazano według stanu w dniu 31 VII; dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych. W informacjach nie uwzględnia się miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi jest to stosunek liczby udzielenych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta

one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.

8. Data regarding radio and television subscribers concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. Tourism, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.

2. Tourist accommodation establishments include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places).

The remaining facilities of collective accommodation establishments include hotel facilities which do not correspond to conditions expected in hotels, motels, boarding houses, excursion hostels, shelters, camping sites, tent camp sites and tourist cottages, other facilities used by the tourism industry (e.g., student dormitories, boarding schools, employee boarding houses) and health establishments.

3. Data on number of beds are presented as of 31 VII; these data concern whole year's and seasonal places. Places in temporary inactive facilities due to expansion, renovation, etc., are not included.

4. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during

zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów i kawiarni zaliczono także: winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych — także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o organizacjach kultury fizycznej obejmują wybrane organizacje o ogólnokrajowym zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” — rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

2. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 17) oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 18) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia, bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. Catering establishments in tourists accommodation establishments include permanent and seasonal catering facilities and outlets. Catering facilities and cafes also include: wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice-cream parlours, snack bars, etc.

Sport

1. Data regarding physical education organizations include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" — rehabilitation activity for persons with disabilities.

2. In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 17) as well as persons practicing sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports clubs (table 18) one person may be indicated more than once, depending on the number of sports practised or taught.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors depending on age; various age groups are applied for individual sports.

Kultura

Culture

TABL. 1 (173). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE**^a
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Wydawnictwa naukowe Scientific publications	Podręczniki dla szkół wyższych University textbooks	Wydawnictwa zawodowe Professional publications	Podręczniki szkolne School textbooks	Wydawnictwa popularne Popular science	Literatura piękna Belles-lettres	
								razem total	w tym dla dzieci i młodzieży of which for children and youth
Tytuły Titles	2010	749	167	32	73	23	254	200	67
	2015	741	177	7	74	42	276	165	49
	2016	828	139	10	88	81	295	215	132
	2017	844	197	11	53	60	357	166	66
Nakład w tys. egz. Number of copies in thous.	2010	1285,9	65,8	12,3	96,4	395,0	452,3	264,1	206,7
	2012	1012,5	71,0	5,7	84,7	74,0	405,9	371,2	241,5

a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteka Narodowa.

a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 2 (174). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE**^a
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Ukazujące się Published as specified								nieregularnie irregularly
			w tygodniu weekly		w miesiącu monthly		1 raz once				
			6–2 razy times	1 raz once	3–2 razy times	1 raz once	na 2 miesiące bi monthly	w kwartale quar-terly	w pół- roczu half- -yearly	w roku yearly	
Tytuły Titles	2010	147	1	12	1	40	17	37	4	13	22
	2015	149	1	10	2	38	8	43	8	16	23
	2016	168	2	17	3	43	10	46	8	18	21
	2017	156	1	15	2	34	6	45	4	25	24
Nakład w tys. egz. Number of copies in thous.	2010	21506,7	13529,6	4774,1	240,0	2122,6	236,7	326,0	5,4	14,9	257,4
	2012	20592,0	10938,3	6379,0	793,0	1701,7	51,3	461,1	9,3	6,3	252,0
	2013	17733,9	9812,6	4329,4	950,0	2089,6	28,4	374,4	10,1	5,2	134,2

a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteka Narodowa.

a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 3 (175). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	291	270	270	270	Libraries (as of 31 XII)
w tym na wsi	221	203	203	201	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	14	13	13	12	Library service points (as of 31 XII)
w tym na wsi	13	11	11	10	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	4443,9	4275,8	4272,0	4264,7	Collection (as of 31 XII) in thous. vol.
w tym na wsi	2326,8	2147,8	2154,8	2091,1	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	176,5	164,7	160,7	156,4	Borrowers ^a in thous.
w tym na wsi	64,9	63,8	64,1	60,0	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach wol.	3371,2	3356,0	3302,3	3077,2	in thousand vol.
w badaniu.	1306,6	1233,1	1205,9	1054,7	of which in rural areas
a See general notes, item	19,1	20,4	20,5	19,7	per borrower in vol.
w tym na wsi	20,1	19,3	18,8	17,6	of which in rural areas

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; od 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. b W 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points; since 2013 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. b In 2010 excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (176). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	24	34	34	32	Museums with branches ^a
Muzealia ^a w tys.	134,8	156,8	161,9	158,7	Museum exhibits ^a in thous.
Wystawy czasowe własne ^b	91	93	81	76	Temporary exhibitions own ^b
obce ^c	43	69	54	62	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	400,4	756,5	716,7	647,1	Museum and exhibition visitors in thous.
w tym młodzież szkolna ^d	169,3	206,1	182,8	168,3	of which primary and secondary school students ^d

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organised groups.

TABL. 5 (177). INSTYTUCJE PARAMUZEALNE
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII)	7	6	8	7	Institutions (as of 31 XII)
Ogród zoologiczny	-	-	-	-	Zoological Garden
Ogród botaniczny ^a	-	-	-	-	Botanical Garden ^a
Rezerwy	1	-	-	-	Reserves
Inne	6	6	8	7	Others
Zwiedzający w tys.	297,0	415,6	439,3	315,7	Visitors in thous. of which in organized
w tym w zorganizowanych grupach	170,1	189,6	172,9	115,0	groups
w tym młodzież szkolna	121,6	143,1	105,2	77,8	of which school youth
Ogród zoologiczny	-	-	-	-	Zoological Garden
Ogród botaniczny ^a	-	-	-	-	Botanical Garden ^a
Rezerwy	97,4	-	-	-	Reserves
Inne	199,5	415,6	439,3	315,7	Others

a Łącznie z oddziałem.

a Including branch.

TABL. 6 (178). GALERIE SZTUKI
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	11	9	10	10	9	1	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	112	86	125	123	112	11	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	1	3	2	3	3	-	of which foreign
Ekspozycje ^a	114	88	129	133	122	11	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	53,3	38,5	37,6	44,8	42,1	2,7	Visitors in thous.

a W kraju.

a In Poland.

TABL. 7 (179). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE		Instytu- cje ^a Institu- tions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seats in fixed halls ^a	Przed- awienia i kon- certy ^b Perform- ances and concerts ^b	Widzowie i słucha- cze ^b w tys. Audien- ce ^b in thous	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne	2010	4	1968	1456	272,8	Theatres and music institutions
	2015	4	1769	1905	335,9	
	2016	4	1769	1766	284,5	
	2017	4	1769	1954	306,5	
Teatry		2	529	805	95,1	Theatres
dramatyczne		1	397	239	45,9	dramatic
lalkowe		1	132	566	49,2	puppet
Teatry muzyczne		1	714	52	29,3	Music theatres
Filharmonie		1	526	1087	174,3	Philharmonic halls
Orkiestry symfoniczne i kameralne,						Symphonic and chamber,
chóry		-	-	5	1,6	orchestras, choirs
Zespoły pieśni i tańca		-	-	5	6,3	Song and dance ensembles
Przedsiębiorstwa estradowe	2010	1	x	35	8,2	Entertainment enterprises
	2015	1	x	67	12,1	
	2016	1	x	34	10,7	
	2017	1	x	39	17,0	

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31 XII. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8 (180). **CENTRA KULTURY^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**

Stan w dniu 31 XII

CENTRES OF CULTURE^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2015	2016	2017			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Instytucje	130	135	121	123	54	69	Institutions
centra kultury	22	26	26	29	15	14	centres of culture
domy kultury	22	14	15	16	13	3	cultural establishments
ośrodki kultury	51	37	38	36	15	21	cultural centres
kluby	9	10	10	10	10	-	clubs
światlice	48	48	32	32	1	31	community centres
Pracownie specjalistyczne	144	237	256	272	161	111	Specialized workshops
Imprezy (w ciągu roku)	6326	7237	6232	6911	4762	2149	Events (during the year)
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1201,5	1094,7	1255,1	1301,0	927,0	374,0	Event participants (during the year) in thous.
Kursy (w ciągu roku)	221	229	185	253	54	199	Courses (during the year)
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	2152	3427	3345	5486	960	4526	Course graduates (during the year) of which primary and secondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	924	2379	2635	3640	718	2922	
Grupy (zespoły) artystyczne	563	563	582	542	353	189	Artistic groups (ensembles)
Członkowie grup (zespołów) artystycznych	7769	8497	8969	9277	6362	2915	Members of artistic groups (ensembles) of which primary and secondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	3808	5489	5582	5455	3868	1587	
Koła (kluby/sekcje)	228	632	703	769	571	198	Groups (clubs, sections)
Członkowie kół (klubów/sekcji)	5503	13430	13997	15348	11506	3842	Members of groups (clubs/sections) of which primary and secondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	1888	6800	6332	6847	4855	1992	

a W latach 2005-2014 ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. b Do 2013 r. dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a In 2005-2014 presented among cultural establishments or cultural centres. b Until 2013 children and youth below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 9 (181). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	10	14	15	15	Cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	10	14	15	15	of which urban areas
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	17	32	33	33	Screens (as of 31 XII)
w tym miasta	17	32	33	33	of which urban areas
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	5151	7195	7579	7601	Seats (as of 31 XII)
w tym miasta	5151	7195	7579	7601	of which urban areas
Seanse	18422	44418	49218	47979	Screenings
w tym miasta	18422	44418	49218	47979	of which urban areas
na 1 kino	1842	3173	3281	3199	per cinema
Widzowie	549029	930500	1072502	1171981	Audience
w tym miasta	549029	930500	1072502	1171981	of which urban areas
na 1 kino	54903	66464	71500	78132	per cinema
na 1 seans	30	21	22	24	per screening

TABL. 10 (182). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓLEM	108903	104461	83598	83061	TOTAL
Na 1000 ludności	85	83	67	67	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (183). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**

Stan w dniu 31 XII

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population			
Abonenci radiowi	189,8	190,3	188,7	188,6	148	151	151	Radio subscribers
miasta	113,6	113,5	112,3	111,6	196	202	201	urban areas
wieś	76,2	76,7	76,4	77,0	108	110	110	rural areas
Abonenci telewizyjni	183,2	182,7	181,2	181,2	143	145	145	Television subscribers
miasta	109,5	108,4	107,2	106,6	189	193	192	urban areas
wieś	73,7	74,3	74,0	74,6	105	107	108	rural areas

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABL. 12 (184). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**

TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015 ^a	2016 ^a	2017 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	162^b	246	252	248	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	137	206	216	219	of which open all year
Obiekty hotelowe	98	132	144	140	Hotels and similar facilities
hotele	66	98	104	101	hotels
motele	8	11	11	10	motels
pensjonaty	7	12	15	16	boarding houses
inne obiekty hotelowe	17	11	14	13	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	64 ^b	114	108	108	Other facilities
domy wycieczkowe	2	1	1	-	excursion hostels
schroniska	-	-	-	-	shelters
schroniska młodzieżowe	12	14	14	14	youth hostels
w tym szkolne schroniska					of which school youth
młodzieżowe	10	13	13	13	hostels
kempingi	5	3	4	4	camping sites
pola biwakowe	1	1	1	1	tent camp sites
ośrodki wczasowe	10	9	9	10	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypo-					
czynkowe	11	10	9	9	training-recreational centres
zakłady uzdrowiskowe	7	8	8	8	health establishments
zespoły domków turystycznych	10	11	8	6	complexes of tourist cottages
hostele	-	-	-	2	hostels
pokoje gościnne	.	12	11	19	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	40	38	28	agrotourism lodgings
inne obiekty	6	5	5	7	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe					
(stan w dniu 31 VII)	12252^b	16101	16870	16631	Bed places (as of 31 VII)
w tym całoroczne	9664	13339	13985	13402	of which open all year
Obiekty hotelowe	6299	8563	9429	8525	Hotels and similar facilities
hotele	5153	7424	7996	7336	hotels
motele	286	321	339	244	motels
pensjonaty	325	484	590	501	boarding houses
inne obiekty hotelowe	535	334	504	444	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	5953 ^b	7538	7441	8106	Other facilities
domy wycieczkowe	90	32	72	-	excursion hostels
schroniska	-	-	-	-	shelters
schroniska młodzieżowe	730	853	851	895	youth hostels
w tym szkolne schroniska					of which school youth
młodzieżowe	625	799	797	841	hostels
kempingi	958	800	821	746	camping sites
pola biwakowe	100	500	500	500	tent camp sites
ośrodki wczasowe	824	899	899	1156	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-					
-wypoczynkowe	1075	843	809	744	training-recreational centres
zakłady uzdrowiskowe	1232	1540	1590	1601	health establishments
zespoły domków turystycznych ^c	510	633	446	284	complexes of tourist cottages ^c
hostele	-	-	-	30	hostels

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

U w a g a. Dane za 2016 r i 2017 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist on the territory of the complexes of tourist cottages.

N o t e. Data for 2016 and 2017 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 12 (184). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015 ^a	2016 ^a	2017 ^a	SPECIFICATION
pokoje gościnne	.	268	265	398	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	581	539	432	agrotourism lodgings
inne obiekty	434	589	649	1320	miscellaneous facilities
Korzystający z noclegów	406570^b	518058	595722	580281	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	26546	27998	32748	34716	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	297404	420195	486421	470257	Hotels and similar facilities
hotele	249145	377844	434916	423219	hotels
motele	20794	14760	16524	14828	motels
pensjonaty	7819	17823	19733	14675	boarding houses
inne obiekty hotelowe	19646	9768	15248	17535	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	109166 ^b	97863	109301	110024	Other facilities
schroniska,					shelters,
schroniska młodzieżowe					youth hostels
i szkolne schroniska					and school
młodzieżowe	21924	17837	19523	17805	youth hostels
kempingi					camping sites
i pola biwakowe	5517	5379	4965	5116	and tent camp sites
ośrodki wczasowe	12997	12128	13427	20030	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-					
-wypoczynkowe	22857	15593	16952	13947	training-recreational centres
zakłady uzdrowiskowe	25777	32345	35071	35122	health establishments
zespoły domków turystycznych ^c	4207	3916	7060	2279	complexes of tourist cottages ^c
hostele	-	-	-	1528	hostels
pokoje gościnne	.	3264	3775	6318	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	4442	5063	4206	agrotourism lodgings
inne obiekty	15887	2959	3465	3673	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	1206889^b	1466752	1643961	1674397	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	66861	65209	74453	81883	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	596060	796218	936435	920727	Hotels and similar facilities
hotele	508097	721011	846112	835835	hotels
motele	36686	18860	20136	17263	motels
pensjonaty	19796	36503	45069	37437	boarding houses
inne obiekty hotelowe	31481	19844	25118	30192	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	610829 ^b	670534	707526	753670	Other facilities
schroniska,					shelters
schroniska młodzieżowe					youth hostels
i szkolne schroniska					and school youth
młodzieżowe	54096	45473	44387	42071	hostels
kempingi					camping sites
i pola biwakowe	14336	9543	9730	9416	tent camp sites
ośrodki wczasowe	55504	41598	46135	84137	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-					
-wypoczynkowe	50826	36082	38051	35905	training-recreational centres
zakłady uzdrowiskowe	386164	498972	525413	520848	health establishments
zespoły domków turystycznych ^c	20498	11628	14563	10421	complexes of tourist cottages ^c
hostele	-	-	-	2045	hostels
pokoje gościnne	.	7063	6998	13975	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	15050	16350	16210	agrotourism lodgings
inne obiekty	29405	5125	5889	18642	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

U w a g a. Dane za 2016 r. i 2017 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. ^c Including camping sites if they exist on the territory of the complexes of tourist cottages.

N o t e. Data for 2016 and 2017 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 13 (185). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
 FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015 ^a	2016 ^a	2017 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	26546^b	27998	32748	34716	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	23552	25034	29360	30316	Hotels and similar facilities
hotele	22407	23848	27904	28904	hotels
motele	979	614	1047	949	motels
pensjonaty	83	53	96	154	boarding houses
inne obiekty hotelowe	83	519	313	309	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	2994 ^b	2964	3388	4400	Other facilities
schroniska, schroniska młodzieżowe i szkolne schroniska młodzieżowe	558	327	561	535	shelter, youth hostels and school youth hostels
kempingi					camping sites
i pola biwakowe	1221	1876	1806	1877	and tent camp sites
ośrodki wczasowe	-	4	-	222	holiday centres
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	614	272	377	315	training-recreational centres
zakłady uzdrowiskowe	466	399	489	444	health establishments
zespoły domków turystycznych ^c	13	31	45	163	complexes of tourist cottages ^c
hostele	-	-	-	7	hostels
pokoje gościnne	.	-	-	454	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	33	41	71	agrotourism lodgings
inne obiekty	122	22	69	312	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	66861^b	65209	74453	81883	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	53801	54279	63028	65065	Hotels and similar facilities
hotele	52181	51942	60909	62907	hotels
motele	1328	726	1205	1127	motels
pensjonaty	164	140	262	391	boarding houses
inne obiekty hotelowe	128	1471	652	640	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	13060 ^b	10930	11425	16818	Other facilities
schroniska, schroniska młodzieżowe i szkolne schroniska młodzieżowe	3129	1429	1860	1537	shelter, youth hostels and school youth hostels
kempingi					camping sites
i pola biwakowe	2196	2687	2530	2589	tent camp sites
ośrodki wczasowe	-	40	-	1660	holiday centres
ośrodki szkoleniowo- -wypoczynkowe	1221	1155	908	699	training-recreational centres
zakłady uzdrowiskowe	6005	4738	5303	5023	health establishments
zespoły domków turystycznych ^c	34	166	77	1065	complexes of tourist cottages ^c
hostele	-	-	-	7	hostels
pokoje gościnne	.	-	-	1496	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	253	140	316	agrotourism lodgings
inne obiekty	475	462	607	2426	miscellaneous facilities

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

U w a g a. Dane za 2016 r. i 2017 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist on the territory of the complexes of tourist cottages.

Note. Data for 2016 and 2017 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 14 (186). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^aOCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych occupancy rate of bed places				stopień wykorzystania pokoi occupancy rate of rooms				
Obiekty hotelowe	27,2	26,1	27,8	29,5	33,1	33,0	35,1	36,8	Hotels and similar facilities
hotele	28,3	27,2	29,1	31,0	34,1	34,1	36,5	38,4	hotels
motele	32,9	15,6	17,5	19,8	43,5	22,0	22,6	25,5	motels
pensjonaty	17,6	25,2	24,2	20,9	19,0	29,0	30,5	27,6	boarding houses
inne obiekty hotelowe	18,1	14,7	15,6	19,2	24,2	21,8	22,1	22,7	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	41,2	35,8	37,2	38,3	x	x	x	x	Other facilities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278.

U w a g a. Dane za 2016 r. i 2017 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a See general notes, item 4 on page 278.

N o t e. Data for 2016 and 2017 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 15 (187). PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI

Stan w dniu 31 VII

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje Restaurants	Bary Bars	Stołówki Canteens	Punkty gastro- nomiczne Food stands	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2010	82	67	25	9
	2015	117	50	25	5
	2016	121	57	26	4
	2017	112	58	26	8
Obiekty hotelowe		105	48	4	4
hotele		86	39	2	4
motele		4	5	-	-
pensjonaty		8	3	2	-
inne obiekty hotelowe		7	1	-	-
Pozostałe obiekty		7	10	22	4
domy wycieczkowe		-	-	-	-
schroniska		-	-	-	-
schroniska młodzieżowe		-	-	-	-
w tym szkolne schroniska młodzieżowe		1	1	3	1
kempingi		-	1	-	-
pola biwakowe		-	-	-	-
ośrodki wczasowe		1	-	5	-
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe		2	1	2	-
zakłady uzdrowiskowe		1	4	8	1
zespoły domków turystycznych ^a		-	1	-	1
hostele		-	-	-	-
pokoje gościnne		1	1	1	1
kwatery agroturystyczne		-	-	1	-
inne obiekty		1	1	2	-

a Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

U w a g a. Dane za 2016 r. i 2017 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

N o t e. Data for 2016 and 2017 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 16 (188). HOTELE WEDŁUG KATEGORII
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie kategory- zacji in the process of the categori- sation
			*****	****	***	**	*	
OGÓŁEM ^a	2010	66	-	3	24	26	10	3
TOTAL ^a	2015	98	1	11	42	37	5	2
	2016	104	1	12	45	37	6	3
	2017	101	1	11	42	39	5	3
Pokoje ^a	2010	2703	-	263	1268	773	337	62
Rooms ^a	2015	3691	42	1056	1482	900	182	29
	2016	3980	42	1169	1595	937	194	43
	2017	3664	42	991	1525	952	111	43
Miejsca noclegowe ^a	2010	5153	-	497	2235	1549	731	141
Bed places ^a	2015	7424	71	2006	2999	1927	347	74
	2016	7996	84	2224	3244	1988	368	88
	2017	7336	84	1860	3076	2013	215	88
Korzystający z noclegów w tys.	2010	249,1	-	20,9	107,1	80,1	35,9	5,0
Tourists accommodated	2015	377,8	107,0		163,7	73,5	33,6	
	2016	434,9	145,5		176,4	86,0	22,5	4,4
	2017	423,2	149,1		167,4	90,2	12,5	4,0
w tym turyści zagraniczni	2010	22,4	-	4,0	13,9	4,0	0,3	0,2
of which foreign tourists	2015	23,8	8,9		10,2	4,2	0,5	
	2016	27,9	13,8		9,7	4,0	0,3	0,2
	2017	28,9	12,2		10,3	5,9	0,4	0,1
Stopień wykorzystania w %:								
Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych	2010	28,3	-	36,4	28,5	27,8	27,7	13,0
bed places	2015	27,2	#	31,2	29,4	17,4	32,6	#
	2016	29,1	#	36,7	29,6	19,5	25,9	23,5
	2017	31,0	#	39,9	31,6	20,7	21,9	26,2
pokoje	2010	34,1	-	48,4	33,2	34,7	29,5	18,6
rooms	2015	34,1	#	39,6	34,9	24,7	35,6	#
	2016	36,5	#	45,1	36,0	27,1	27	26,3
	2017	38,4	#	48,7	38,3	27,3	25,3	25,9

^a Stan w dniu 31 VII.

U w a g a. Dane za 2016 r. i 2017 r.

^a As of 31 VII.

Note. Data for 2016 and 2017 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

Sport

Sport

TABLE 17 (189). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**

Stan w dniu 31 XII

PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2016	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	---------------

ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS

Jednostki organizacyjne	322	273	49	Organizational entities
Członkowie	13814	10774	5449	Members
Ćwiczący ^a	9412	6979	2681	Persons practising sports ^a

KLUBY SPORTOWE SPORTS CLUBS

Jednostki organizacyjne	375	339	367	Organizational entities
Członkowie	21017	20265	21629	Members
Ćwiczący	23272	20549	23009	Persons practising sports
mężczyźni	17114	15487	17172	males
kobiety	6158	5062	5837	females
w tym do 18 lat	17815	15236	16628	aged up to 18
Sekcje sportowe	800	637	689	Sports sections
Trenerzy	288	311	505	Coaches
Instruktorzy sportowi	633	582	507	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia				Other persons conducting sports
sportowe	338	200	181	activities

a Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a Estimated data.

Note. Data on the basis of the periodic surveys conducted every two years.

TABLE 18 (190). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2016 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2016
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTÓW	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^a	3	211	191	199	2	2	Acrobatics ^a
Alpinizm ^a	2	150	50	34	2	7	Mountaineering ^a
Badminton	28	737	341	700	10	21	Badminton
Bilard ^a	14	393	111	341	6	24	Biliards ^a
Boks	8	268	61	200	7	10	Boxing
Brydż sportowy	2	18	-	-	1	1	Bridge
Fitness	10	234	167	110	3	7	Fitness
Hokej ^a	5	75	10	22	2	1	Hockey ^a
Jeździectwo ^a	7	118	80	58	-	13	Equestrian sport ^a
Judo	2	36	10	35	-	2	Judo
Kajakarstwo ^a	3	92	29	37	1	2	Canoeing ^a
Karate ^a	13	1153	360	749	8	37	Karate ^a
Kick-boxing	4	205	56	112	4	7	Kick-boxing
Kolarstwo szosowe	6	139	33	78	-	6	Road cycling
Kolarstwo górskie	5	58	12	18	1	3	Mountain biking
Koszykówka	20	508	181	440	11	13	Basketball
Kulturystyka	6	199	20	69	2	6	Body-building
Lekkoatletyka	36	802	419	689	19	21	Athletics
Łucznictwo	7	196	85	155	8	1	Archery
Narciarstwo alpejskie	3	56	18	20	1	2	Alpine skiing
Narciarstwo klasyczne	4	49	24	38	2	5	Nordic skiing
Piłka nożna	196	10170	901	7377	295	110	Football
Piłka nożna halowa (futsal)	18	420	77	301	12	13	Indoor football
Piłka ręczna	38	1659	413	1516	29	34	Handball
Piłka siatkowa	102	2363	1181	1966	52	64	Volleyball
Piłka siatkowa plażowa	3	57	43	28	1	2	Beach volleyball
Pływanie	18	931	442	884	17	25	Swimming
Podnoszenie ciężarów	2	49	12	24	2	1	Weight lifting
Sport lotniczy ^a	4	125	4	11	-	23	Air sport ^a
Sport motorowy ^a	5	135	8	21	1	5	Motorsport ^a
Strzelectwo sportowe ^a	14	451	126	191	7	22	Sport shooting ^a
Szachy	11	442	145	335	4	11	Chess
Tenis	6	281	70	182	4	8	Tennis
Tenis stołowy	37	607	192	458	4	22	Table tennis
Trójbój siłowy	3	89	19	46	2	4	Powerlifting
Wędkarstwo	4	101	2	7	-	2	Angling
Wu-Shu	2	25	8	14	1	1	Wu-Shu
Zapasy w stylu wolnym	4	218	80	209	4	5	Free style wrestling

^a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a A sports field (consists of number of related kinds of sports).

DZIAŁ XIII NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktach bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- **badania stosowane** (w tym badania przemysłowe), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce. Prowadzone są w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług. Badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy;
- **prace rozwojowe**, tj. nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług.

Dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej prezentuje się, zgodnie z metodologią stosowaną przez Eurostat w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)** oraz w układzie **sektorów instytucjonalnych**.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 X 2012 r. statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za 2016 r. zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych. Wzorem lat ubiegłych dane dotyczące podmiotów w tabl. 1 opracowano metodą

CHAPTER XIII SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

Research and development (R&D) comprise all activities consisting in conducting and supporting scientific research and experimental development. It is creative work, conducted in methodological manner, undertaken to increase the stock of knowledge, including knowledge of humankind, culture and society, and to devise new applications of available knowledge.

Research and development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. original experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view;
- **applied research** (including industrial research), i.e. research undertaken in order to acquire new knowledge, directed primarily towards application or use in practice. It is conducted to develop new products, processes and services or to bring about a significant improvement in existing products, processes and services. This type of research comprises the creation of components of complex systems, construction of prototypes in laboratory environment or in environment simulating existing systems;
- **experimental development**, i.e. acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills for the purpose of producing plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes and services.

Data on research and development are presented, in accordance with methodology applied by Eurostat, in a breakdown by **Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE Rev. 2)** and by **institutional sectors**.

According to Commission Implementing Regulation (EU) No 995/2012 of 26 X 2012 statistics on Research and Development at regional level for 2015 have been compiled on the basis of local units data. As in previous years, data on entities in table 1 were compiled using an

przedsiębiorstw.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują:

- 1) **podmioty wyspecjalizowane badawczo**, tj. podmioty, których głównym (statutowym) celem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bądź ich bezpośrednie wsparcie; są to:
  - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 572, z późn. zm.);
  - b) **instytuty badawcze** działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 1158);
  - c) **szkoły wyższe**;
  - d) **pozostałe**, tj. pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace badawczo-rozwojowe” oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące, zaklasyfikowane bądź niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”.
- 2) **podmioty gospodarcze**, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą prace badawczo-rozwojowe.

2. Do **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych) w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

- 1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
  - a) pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych w jednostkach wyspecjalizowanych badawczo oraz uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
  - b) pracowników naukowych i innych pracujących w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawcze i rozwojowe,
- 2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** - pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
- 3) w kategorii **pozostały personel** - pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

3. Dane o **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych), dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w prace B+R; podawane są w dwóch ujęciach, tj. w osobach (tabl. 2) i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy (tabl. 1)

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC)

są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby faktycznie pracujących w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

enterprise method.

1. Information regarding research and development covers:

- 1) **dedicated research entities**, i.e. entities whose main (statutory) aim is conducting scientific research and experimental development or their direct support; they include:
  - a) scientific institutes of the Polish Academy of Sciences, functioning on the basis of the Polish Academy of Sciences Act of 30 IV 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2016, item 572, as amended);
  - b) **research institutes** functioning on the basis Research Institutes Act of 30 IV 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2017, item 1158);
  - c) **higher education institutions**;
  - d) **other**, i.e. other entities classified into NACE Rev. 2 division 72 ‘Scientific research and development’ or other institutionally linked auxiliary or supervising units, classified or unclassified into NACE Rev. 2 division 72 ‘Scientific research and development’.
- 2) **economic entities** which apart from their main activity conduct research and development.

2. **Persons employed** (up to 2015 employees) in R&D include:

- 1) **researchers (RSE)**:
  - a) researchers, academics, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in dedicated research units and students of doctoral studies conducting R&D,
  - b) researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,
- 2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;
- 3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. Data on **persons employed** (up to 2015 employees) cover personnel directly engaged in R&D; data are presented in two units, i.e. in persons (table 2) and full-time equivalents (tables 1).

Full-time equivalent (FTE) is a conversion unit used to determine the number of person actually employed in research and development. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

Dane o **pracujących - personelu wewnętrznym** (w osobach i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy) w 2016 r. obejmują pracujących w danej jednostce w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy. Dane do 2015 r. prezentowane:

- 1) w osobach obejmowały wyłącznie zatrudnionych w ramach etatowego czasu pracy,
- 2) w tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy obejmowały zatrudnionych w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy oraz niezatrudnionych w danej jednostce, a wykonujących na jej rzecz prace B+R na podstawie umów cywilnoprawnych.

W 2016 r. osoby niezatrudnione w danej jednostce, a wykonujące na jej rzecz prace B+R w ramach umów cywilnoprawnych lub nieodpłatnie (na zasadzie wolontariatu), zaliczane są do **personelu zewnętrznego**.

4. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R obejmują nakłady poniesione na środki trwałe łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych. W **2016 r. zawierają także m.in. nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne oraz oprogramowanie komputerowe**, które do 2015 r. zaliczano do nakładów bieżących.

5. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową (tabl. 5) prezentuje się w układzie **sektorów instytucjonalnych**, według kryteriów zbieżnych ze stosowanymi w systemie rachunków narodowych. Dodatkowo wyodrębniono sektor szkolnictwa wyższego. Sektory instytucjonalne występują zarówno jako **sektory wykonawcze**, obejmujące krajowe grupy podmiotów prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe, wydatkujące środki na tę działalność, jak i **sektory finansujące**, z których środki te pochodzą. Wyróżnia się następujące sektory instytucjonalne:

- 1) **sektor rządowy** – podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych w systemie rachunków narodowych z wyłączeniem publicznych szkół wyższych;
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze, klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektorów przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji finansowych oraz gospodarstw domowych, z wyłączeniem prywatnych szkół wyższych;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe: publiczne i prywatne (w tym organizacji wyznaniowych) oraz podległe im instytuty, centra badawcze i kliniki. Od 2016 r.

Data on **persons employed - internal personnel** (in persons and full-time equivalents) in 2016 covered persons employed in a given unit under employment contracts and civil law contracts. Data up to 2015 presented in:

- 1) persons covered only employees under employment contracts,
- 2) full-time equivalents covered employees under employment contracts and civil law contracts as well as persons not employed in a unit performing R&D on the basis of civil law contracts.

In 2016 persons not employed in a given unit but performing R&D for it under civil law contracts or without remuneration (voluntary work) were included in **external personnel**.

4. Expenditures on research and development include **intramural expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing.

Capital R&D expenditures include expenditures on fixed assets together with costs of purchasing or manufacturing research equipment necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in records of fixed assets until completion of the project. **In 2016 they included, i.a. expenditures on intangible assets and software** which up to 2015 were included in current expenditures.

5. Data on expenditures on research and development (table 5), are presented in a breakdown by **institutional sectors** on the basis of criteria coinciding with the ones used in the system of national accounts. Additionally, higher education sector was distinguished. Institutional sectors are distinguished as **performance sectors** covering national groups of entities conducting R&D, spending funds on this activity and **financing sectors** which provide outlays on research and development. The following institutional sectors can be distinguished:

- 1) **government sector** - entities of government and local self- government institutions sector in the system of national accounts; excluding public higher education institutions;
- 2) **business enterprise sector** – national economic entities classified in the system of national accounts into non-financial corporations, financial corporations or households sector; excluding public higher education institutions;
- 3) **higher education sector** – national higher education institutions and institutes, research centres or clinics supervised by them. Since

do tego sektora zaliczane są również instytuty PAN oraz instytuty badawcze prowadzące studia doktoranckie;

- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe podmioty klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, z wyłączeniem szkół wyższych organizacji wyznaniowych;
- 5) **zagranica** – wyłącznie wśród sektorów finansujących i obejmuje jednostki będące nierezydentami, które dokonują transakcji z jednostkami instytucjonalnymi będącymi rezydentami lub mającymi inne powiązania gospodarcze z rezydentami. Włączone są tu instytucje i organy Unii Europejskiej oraz organizacje międzynarodowe i ponadnarodowe.

6. W tablicach działu wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, tj. nauki: przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i nauki o zdrowiu, rolnicze i weterynaryjne, społeczne oraz humanistyczne łącznie ze sztuką.

7. **Działalność innowacyjna** obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wyrobów, usług) – **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie – **innowacja procesowa**, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: badania naukowe i prace rozwojowe (B+R), zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw – patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania komputerowego, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe przygotowania do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych.

Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

Produkt istotnie ulepszony jest to produkt

2016 this sector has included institutes of the Polish Academy of Sciences and research institutes offering doctoral studies;

- 4) **private non-profit sector** – entities classified in the system of national accounts into non-profit institutions serving households; excluding higher education institutions of religious organisations;
- 5) **abroad** – only distinguished among financing sectors and covers non-resident units carrying out transactions with resident institutional units or units which have other economic connections with residents. European Union institutions and bodies as well as international and transnational organisations are included.

6. Six main fields of science were listed in the chapter tables according to Fields of Science and Technology Classification of OECD, i.e. natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural and veterinary sciences, social sciences as well as humanities including arts.

7. **Innovation activity** comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial action aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the chapter include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications – **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises – **process innovation** in which this products and processes are novel at least for the enterprise.

Expenditures on innovation activity include expenditures on: R&D, acquisition of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights – patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trade-marks etc.), acquisition of computer software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings, structures and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations.

A **new product** is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.

A **significantly improved product** is an exist-

(wyrób lub usługą) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

Spółeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja”, „Budownictwo”, „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Zakwaterowanie i gastronomia”, „Informacja i komunikacja”, „Obsługa rynku nieruchomości”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), „Administrowanie i działalność wspierająca”, „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego). W 2016 r. w kraju badaniem objęto 17,7 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,3% ich ogólnej liczby).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. **Handel elektroniczny prowadzony przez przedsiębiorstwa** polega na składaniu zamówienia (zakup) lub przyjmowaniu przez przedsiębiorstwo zamówienia (sprzedaż) za pośrednictwem sklepu internetowego, formularzy elektronicznych na stronie internetowej przedsiębiorstwa, sieci extranet innego przedsiębiorstwa lub wiadomości typu EDI (wiadomości w uzgodnionym formacie, np. EDIFACT, XML posiadające strukturę umożliwiającą ich automatyczne przetwarzanie). Nie uwzględnia się zamówień przyjmowanych lub składanych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

ing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and Rother characteristics that enhance the performance of this product.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage and waste management and remediation activities”, “Construction”, “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and food service activities”, “Information and communication”, “Real estate activities”, “Professional, scientific and technical activities” (excluding veterinary activities), “Administrative and support service activities”, “Other service activities” (repair of computers and communication equipment). In 2016 the survey in country covered 17,7 thous. Enterprises (i.e. 18,3% of total enterprises).

3. **Public authorities** refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. **E-commerce conducted by enterprise** type of trade where orders are received or sent via web shop, web forms from a enterprises website, an extranet of another enterprise or via EDI-type messages (which means messages in an agreed format, e.g. EDIFACT, XML allowing their automatic processing), without the email messages typed manually.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (194). **PODMIOTY ORAZ PRACUJĄCY W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

ENTITIES AND INTERNAL PERSONNEL IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

A. PODMIOTY

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	33	107	100	108	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane					
badawczo	12	13	11	21	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	-	-	-	-	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	-	-	-	-	research institutes
szkoły wyższe	#	#	4	13	higher education institutions
pozostałe	#	#	7	8	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	#	-	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	18	55	54	54	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	16	51	48	47	of which manufacturing
Budownictwo	-	5	#	5	Construction
Usługi ^a	15	47	40	49	Services ^a

B. PRACUJĄCY^b

INTERNATIONAL PERSONEL^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017			SPECIFICATION	
	ogółem total			pracownicy naukowo-badawczy researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostali personel other supporting staff		
OGÓŁEM	1199	1419	1228	918	795	41	81	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane								
badawczo	#	874	849	434	405	14	15	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	-	-	-	-	-	-	-	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	-	-	-	-	-	-	-	research institutes
szkoły wyższe	#	858	838	419	400	#	#	higher education institutions
pozostałe	38	#	11	14	4	#	#	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	#	-	-	-	-	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	#	449	256	348	#	#	47	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	244	447	251	335	265	23	47	of which manufacturing
Budownictwo	-	12	#	18	#	#	-	Construction
Usługi ^a	#	959	948	552	501	17	34	Services ^d

a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U). b W latach 2010 i 2015 - zatrudnieni.

a Concern other sections of activity (G-U). b In 2010 and 2015 - paid employees.

TABL. 2 (195). PRACUJĄCY^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

INTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z wykształceniem Education					pozo- stałym others
		wyższym higher				innym others	
		z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		doktora doctor (PhD)		
			doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^b (HD)				
OGÓŁEM TOTAL	2010	1507	100	209	#	536	#
	2015	1719	113	231	501	664	210
	2016	1667	124	259	495	633	156
	2017	1821	112	265	508	702	234
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo of which R&D dedicated entities		1027	#	#	#	#	#
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk scientific institutes of the Polish Academy of Sciences		-	-	-	-	-	-
instytuty badawcze research institutes		-	-	-	-	-	-
szkoły wyższe higher education institutions		1011	#	#	#	#	4
pozostałe others		16	-	-	-	#	#
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		-	-	-	-	-	-
Przemysł Industry		595	#	-	18	398	#
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		577	5	-	18	383	171
Budownictwo Construction		#	-	-	-	#	-
Usługi ^c Services ^c		#	#	265	490	#	#

a W latach 2010 i 2015 - zatrudnieni. c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a In 2010 and 2015 – paid employees. b The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. c Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 3 (196). **NAKLĄDY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
 (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017				
	ogółem grand total				nakłady expenditures			
					bieżące current		inwestycyjne capital expenditures	
	razem total	w tym osobo- we of which labour costs	razem total	w tym maszy- ny, urządze- nia tech- niczne ^b of which machi- nery, technic al equip- ment ^b				
w mln zł		in mln zł						
OGÓŁEM TOTAL	167,9	261,0	134,2	143,6	90,2	43,6	53,4	#
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo of which R&D dedicated entities	#	59,1	62,9	33,2	24,4	17,5	8,8	#
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk scientific institutes of the Polish Academy of Sciences	-	-	-	-	-	-	-	-
instytuty badawcze research institutes	2,4	-	-	-	-	-	-	-
szkoły wyższe higher education institutions	#	57,7	61,3	#	#	#	#	3,6
pozostałe others	2,4	#	1,6	#	#	#	#	#
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	-	#	#	-	-	-	-	-
Przemysł Industry	#	100,7	65,1	96,6	54,5	21,6	42,1	31,3
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	55,4	99,8	63,5	95,1	53,9	21,2	41,2	30,9
Budownictwo Construction	-	1,2	#	#	3,2	#	#	#
Usługi ^c Services ^c	#	159,1	65,8	#	32,5	#	#	#

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Dotyczy „maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi” oraz „środków transportu”. c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. b Concerns "machinery, technical equipment and tools" as well as "transport equipment". c Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 4 (197). **NAKLADY^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG DZIEDZIN B+R**
 GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT
 BY FIELD OF R&D

DZIEDZINY B+R FIELDS OF R&D	2010	2015	2016	2017
	w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM TOTAL	167,9	261,0	134,2	143,6
Nauki przyrodnicze Natural sciences	42,5	#	#	#
Nauki inżynieryjne i techniczne Engineering and technology	80,1	208,2	75,2	112,3
Nauki medyczne i nauki o zdrowiu Medical and health sciences	7,0	#	#	#
Nauki rolnicze i weterynaryjne Agricultural and veterinary sciences	-	1,5	1,7	2,4
Nauki społeczne Social sciences	22,0	15,0	17,1	7,5
Nauki humanistyczne i sztuki Humanities and the arts	16,3	#	#	5,1

a Wewnętrzne, w cenach bieżących, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, in current prices, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (198). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG SEKTORÓW**
INSTYTUCJONALNYCH (ceny bieżące)
 GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
 BY INSTITUTIONAL SECTOR (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	167,9	261,0	134,2	143,6	TOTAL
sektor					sector
Rządowy	100,1	125,8	84,8	80,1	Government
Przedsiębiorstw	30,1	65,5	45,7	56,5	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	#	#	#	1,5	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	#	#	-	Private non-profit
Zagranica	36,8	#	#	5,6	Abroad

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (199). NAKŁADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)

CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Badania Research		Prace rozwojowe Exper- imental develop- ment	SPECIFICATION	
		podstawo- we basic	stosowa- ne applied			
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2010	123,7	#	#	52,7	TOTAL
	2015	135,7	#	15,8	#	
	2016	118,2	53,5	6,5	58,2	
	2017	90,2	17,8	17,2	55,2	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo		24,4	17,3	3,9	3,2	of which R&D dedicated entities scientific institutted of the Polish Academy of Sciences
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		-	-	-	-	Academy of Sciences
instytuty badawcze		-	-	-	-	research institutes
szkoły wyższe		#	#	#	#	higher education institutions
pozostałe		#	#	#	#	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		-	-	-	-	- Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		54,5	0,4	10,3	43,8	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe		53,9	0,2	10,2	43,5	of which manufacturing
Budownictwo		3,2	-	1,9	1,3	Construction
Usługi ^b		32,5	17,4	5,0	10,0	Services ^b

a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych. b Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal; excluding depreciation of fixed assets. b Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 7 (200). STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w % in %				
OGÓŁEM	#	75,3	77,1	82,8	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	21,5	80,0	89,4	92,1	of which R&D dedicated entities scientific institutted of the Polish Academy of Sciences
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	-	-	-	-	Academy of Sciences
instytuty badawcze	-	-	-	-	research institutes
szkoły wyższe	#	80,3	89,5	92,1	higher education institutions
pozostałe	92,3	38,5	71,7	85,5	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	#	-	- Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	12,4	41,3	58,9	39,0	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	12,4	41,5	58,9	39,2	of which manufacturing
Budownictwo	-	#	#	15,0	Construction
Usługi ^a	21,5	77,6	78,2	84,3	Services ^a

a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 8 (201). UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE ^a W 2017 R.
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY ^a IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2015-2017 Products – in % – introduced into the market during 2015-2017			
		ogółem total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved product		w tym eksport ogółem of which export total
			dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise	
OGÓŁEM	TOTAL	5,8	4,2	1,7	3,6
sektor publiczny	public sector	0,4	0,2	0,2	0,0
sektor prywatny	private sector	6,7	4,8	1,9	4,2
W tym przetwórstwo przemysłowe		6,8	4,9	1,9	4,2
Of which manufacturing					
w tym: of which:					
Produkcja artykułów spożywczych		5,1	0,5	4,6	0,5
Manufacture of food product					
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		20,2	2,6	17,6	16,2
Manufacture of rubber and plastic products					
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		8,2	7,9	0,3	7,3
Manufacture of other non-metallic mineral products					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		2,9	1,9	1,0	0,2
Manufacture of metal products ^Δ					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		2,8	2,6	0,3	0,2
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.					
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ		6,1	4,9	1,2	0,9
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2015–2017.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices applies to products introduced into the market during 2015–2017.

TABL. 9 (202). PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2015–2017

INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2015–2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2015–2017 Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2015–2017			
		ogółem grand total	nowe lub istotnie ulepszone produkty new or significantly improved products		nowe lub istotnie ulepszone procesy new or significantly improved processes
			razem total	w tym nowe dla rynku of which new to the market	
OGÓŁEM	TOTAL	34,5	26,1	12,2	29,0
sektor publiczny	public sector	30,0	13,3	6,7	30,0
sektor prywatny	private sector	35,1	27,9	13,0	28,8
w tym: of which:					
W tym przetwórstwo przemysłowe		37,0	29,5	14,5	30,5
Of which manufacturing					
w tym: of which:					
Produkcja artykułów spożywczych		20,7	20,7	6,9	13,8
Manufacture of food product					
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		60,0	60,0	30,0	60,0
Manufacture of rubber and plastic products					
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		32,3	22,6	12,9	32,3
Manufacture of other non-metallic mineral products					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		38,1	31,0	19,0	31,0
Manufacture of metal products ^Δ					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		44,4	38,9	22,2	22,2
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.					
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ		33,3	33,3	16,7	25,0
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers					

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a For product and proces innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (203). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSŁE WEDŁUG ŹRÓDEŁ
FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds				
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not repayable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b	
tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM TOTAL	2010	279057	172212	31227	41207	34412
	2015	371556	138349	17628	#	161170
	2016	273001	178029	#	#	54768
	2017	448113	322838	13705	11631	99939
w tym: of which:						
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing		428022	303976	13705	11631	98709
w tym: of which:						
Produkcja metali Manufacture of basics metals		29278	21127	#	#	1039
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ		#	#	5031	#	42035
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.		#	#	#	-	-

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The others consist of budget funds, funds from venture capital and other resources

TABL. 11 (204). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
 EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b
1	OGÓŁEM TOTAL	2010	279057	62122
		2015	371556	119747
		2016	273001	91039
		2017	448113	121281
		w tym: of which:		
2	Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing		428022	#
	w tym: of which:			
3	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products		154964	#
4	Produkcja metali Manufacture of basics metals		29278	19853
5	Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ		#	#

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczące podmiotów, w których liczba pracujących ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and

W tym nakłady Of which expenditures						L.p.
na zakup on the acquisition		inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products		
wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)	oprogramowania of the software					
tys. zł in thous. zł						
1603	3493	132827	422	5105	1	
390	1136	171707	1267	#	#	
337	3427	107360	915	#	#	
463	7018	253382	479	536	536	
463	5793	237411	#	536	2	
#	#	#	#	#	# 3	
#	98	#	89	#	# 4	
#	#	#	#	204	5	

przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Dane łącznie z przyrządami

external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 12 (205). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE**^a
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015
	Wynałazki:		
1	zgłoszone	49	74
2	udzielone patenty	25	32
	Wzory użytkowe:		
3	zgłoszone	30	24
4	udzielone prawa ochronne	15	23

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (206). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO –**
Stan w styczniu
ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
As of January

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015
		w % ogółu przedsiębiorstw	
1	Komputery^b	92,9	92,0
2	Dostęp do Internetu	92,9	90,5
3	Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	56,8	87,4
4	w tym mobilne łącze szerokopasmowe	17,4	53,0
5	Własna strona internetowa	54,8	60,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; b Stacjonarne i przenośne z innymi urządzeniami na jednej płycie montażowej oraz komputerów służących do sterowania i regulacji telefonii komórkowej o poszerzonej pojemności umożliwiającej transmisję wideo i transmisję pakietową.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Desktop and portable computers e.g. laptops to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological of broadened volume enabling video and package transmission.

Tabl. 14 (207). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015
		w % ogółu przedsiębiorstw	
1	Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	84,5	94,4
2	Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	9,4	5,7
3	Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	14,7	32,1

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

2016	2017	SPECIFICATION	No.
		Inventions:	
65	90	patent applications	1
49	42	patents granted	2
		Utility models:	
27	21	utility model applications	3
13	22	rights of protection granted	4

TELEKOMUNIKACYJNE

2016	2017	SPECIFICATION	No.
in percent of total enterprises			
95,1	93,7	Computers ^b	1
94,4	92,2	Internet access	2
92,4	92,2	Internet access via broadband connection ^c	3
58,6	66,6	of which mobile broadband	4
55,9	61,5	Own Website	5

ne, np. laptopy (notebooki); w latach 2015 i 2016 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych procesów technologicznych. c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G, tzn. sieć cyfrową 3G.

(notebooks); in 2015 and 2016 also smartphones and nettops; data do not include computers integrated processes. c Since 2010 includes mobile connection via 3G technology, i.e. digital mobile network

2016	2017	SPECIFICATION	No.
in percent of total enterprises			
91,7	94,3	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration	1
6,8	14,6	Enterprises which received orders via computer networks	2
24,4	24,4	Enterprises which sent orders via computer networks	3

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (CICOP/HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą przeciętnych rocznych cen (obliczonych jako iloraz wartości i ilości poszczególnych produktów) płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. The basis for compiling **the price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, connected mainly with agriculture.

The sources of information on retail prices of goods and services are the following quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions.

Annual prices have been calculated as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods which have been compiled as the means weighted by shares of purchases made by population in particular months.

3. Data on **procurement prices** concern average annual prices (computed as a quotient of value and quantity of each product) paid by economic entities purchasing agricultural products directly from agricultural producers.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (205). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
OGÓŁEM	102,6	98,3	99,4	102,2	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,8	97,6	100,0	104,5	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	106,3	100,4	100,0	100,3	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	95,4	94,0	95,9	94,0	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,2	99,8	99,6	102,7	Dwelling
Zdrowie	103,2	101,7	99,0	100,8	Health
Transport	105,0	90,7	95,7	104,1	Transport
Rekreacja i kultura	100,0	99,9	97,5	102,0	Recreation and culture
Edukacja	101,7	101,1	101,2	101,4	Education

TABL. 2 (206). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	4,30	3,29	3,17	3,43	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,60	1,97	1,96	2,03	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	3,20	3,72	3,80	4,08	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	2,18	2,28	2,31	2,63	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	19,44	23,58	24,18	25,48	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe bez kości - schab środkowy – za 1 kg (do 2016 r. - kością)	14,18	15,02	14,93	18,63	Pork, boneless - centre loin – per kg (until 2016 - bone in)
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,58	7,15	6,53	6,69	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	22,13	24,72	26,14	26,44	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa wędzona – za 1 kg	14,47	15,10	13,51	15,96	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	18,93	23,72	25,56	27,18	Fillets of hake, frozen – per kg

TABL. 2 (206). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (cd.)**
 RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Karp świeży – za 1 kg	13,73	14,10	14,56	14,77	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	9,29	13,34	13,23	14,24	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,76	2,89	2,74	2,70	Cows' milk, fat content 3-3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	12,37	12,91	12,73	11,94	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	17,21	18,16	17,67	20,66	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,50	0,51	0,49	0,53	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,09	4,59	4,44	5,92	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	6,22	5,39	5,25	5,43	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	6,08	4,87	4,62	5,16	Oranges – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	2,35	2,30	2,36	2,87	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,75	1,63	1,73	1,75	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	2,00	2,35	2,21	1,97	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	1,38	1,07	1,20	1,20	Potatoes ^a – per kg
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,78	2,06	2,75	2,98	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna, mielona – za 250 g	6,25	6,76	7,08	7,83	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	3,40	4,10	3,83	3,90	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	19,51	23,94	23,68	23,12	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	9,45	12,96	13,42	13,75	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl. ^b	510,92	881,82	785,55	794,22	Men's suit, fabric of wool – per set ^b
Półbuty męskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	177,39	210,47	208,83	197,84	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	160,54	177,67	178,55	183,08	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	29,86	40,35	40,07	39,31	Resoling men's shoes – per pair

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^b Dane za lata 2015, 2016 i 2017 nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę w 2015 r. reprezentanta objętego badaniem cen.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^b Data for 2015, 2016 and 2017 not fully comparable to those for previous years due to the change in 2015 of the representative item covered by the price survey.

TABL. 2 (206). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
 RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	2,95	3,77	3,99	4,02	Cold water by municipal water-supply system – per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^c – za 1 kWh	0,57	0,65	0,62	0,65	Electricity for households (all-day tariff) ^c – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy, z sieci, dla gospodarstw domowych - za 1 kWh ^{cd}	2,48	0,24	0,22	0,21	Natural net-gas, high-methanated, for households – per kWh ^{cd}
Węgiel kamienny – za 1 t	716,13	819,63	822,96	864,21	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	18,99	22,27	22,27	22,43	Hot water – per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² p. u.	3,88	3,73	3,61	3,75	Heating of dwellings – per m ² of useful floor area
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 340 l ^e	1308	1100	1115	1617	Fridge-freezer, capacity about 340 l ^e
Pralka automatyczna typu domowego, na 5-7 kg suchej bielizny ^f	1283	1262	1249	1222	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5-7 kg ^f
Odkurzacz typu domowego	346,79	386,61	383,37	392,66	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	176,26	180,64	190,64	194,16	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 300 g ^g	4,24	5,32	5,47	5,58	Washing powder – per 300 g ^g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,60	4,63	4,35	4,59	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,00	2,33	2,33	2,33	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	14,63	18,06	18,13	18,56	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	13,20	17,40	17,20	17,65	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	69,56	75,83	79,17	80,28	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	76860	175895	175844	181402	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	11712	14668	14842	15477	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	30,10	38,91	35,84	35,45	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	15,00	18,00	18,00	18,00	Grinding of wheat – per dt

^c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi. ^d W 2010 r. – za 1 m³. ^e W 2010 – pojemność ok. 300 l. ^f W 2010 r. – na 5 kg suchej bielizny. ^g W 2010 r. – za 400 g; w 2015 r. – za 280 g.

^c Including standing and variable charges. ^d In 2010 – per 1 m³. ^e In 2010 – capacity about 300 l.

TABL. 3 (207). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					Consumer and for feeds cereal grain – per dt:
pszenicy	55,88	60,50	58,69	64,25	wheat
żyta	35,39	52,50	44,62	55,39	rye
jęczmienia	45,21	55,00	52,04	59,81	barley
owsa i mieszanek zbożowych	31,32	48,13	50,55	54,24	oats and cereal mixed
pszenżyta	40,47	53,94	54,53	57,27	triticale
Ziemniaki – za 1 dt	58,86	42,40	54,50	43,93	Potatoes – per dt
w tym jadalne (bez wczesnych)	60,28	42,27	53,07	42,78	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe – za 1 dt	10,75	10,94	11,36	7,26	Sugar beets – per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	126,28	148,86	162,45	157,18	Industrial rape and turnip rape – per dt
Liście tytoniu – za 1 dt	662,39	693,80	754,57	735,56	Raw tobacco – per dt
Chmiel surowy – za 1 dt	416	-	2077	-	Raw hop – per dt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
bydło (bez cieląt)	4,47	6,39	6,58	6,75	cattle (excluding calves)
cielęta	8,42	8,98	9,41	8,34	calves
trzoda chlewna	3,87	4,03	4,65	4,86	pigs
Mleko krowie – za 1 l	0,95	1,05	1,02	1,30	Cows' milk – per l
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,17	0,25	0,16	0,41	Consumer hen eggs – per piece

TABL. 4 (208). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					Cereal grain – per dt:
pszenicy	60,99	67,83	67,36	74,04	wheat
żyta	45,98	55,04	54,23	58,37	rye
jęczmienia	53,27	64,97	64,07	69,45	barley
owsa	46,49	54,99	55,78	61,22	oats
pszenżyta	51,26	60,22	59,88	65,35	triticale
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	84,15	59,69	75,05	68,36	Potatoes (excluding early edible kinds) – per dt
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					Livestock – per head:
krowa dojna	2667	2895	3066	3223	dairy cow
jałówka 1-rocza	1774	2336	2367	2499	one-year heifer
prosię na chów	128,16	164,64	161,52	182,06	piglet
koń roboczy	3651	3919	4000	4008	farm horse
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
cielęta	9,07	9,23	9,60	9,87	calves
trzoda chlewna	3,75	4,92	4,86	5,51	pigs
Jaja kurze – za 1 szt.	0,53	0,68	0,68	0,72	Hen eggs – per piece

DZIAŁ XV ROLNICTWO. ŁOWIECTWO. LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej — określonej odpowiednimi programami — skali, w tym działy specjalnej produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniela) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

4. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej — utrzy-

CHAPTER XV AGRICULTURE. HUNTING. FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. An **agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant — determined by the appropriate thresholds — scale, of which special branches of agricultural activities.

An **agricultural activity** includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

4. The **agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural con-

mywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi ustawy z dnia 5 II 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1551) — prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem od 2010 r. powierzchni upraw zaliczanych do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek dla poziomu województwa są szacowane wyłącznie według położenia gruntów.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (**sady**), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozapatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);

2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inventarza żywego — stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

dition — maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law of 5 II 2015 on payments under direct support schemes (unified text: Journal of Laws 2015 item 1551) — is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except since 2010 for the area of crops which were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens. Since 2013 data on strawberries have included also organic plantations.

Since 2014 data on area of vegetables, fruit from fruit trees and bushes and strawberries for the voivodship level, have been according to field location only.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (**orchards**), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);

2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock — the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłównia zwierząt gospodarskich (inventarza żywego — stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej — ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji — średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2016 r. — z lat 2015 i 2016.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, prosa i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (peluszką, wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię). Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwie-

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock — the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

Agricultural output (gross, final and market) the presented data are not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

6. The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales — prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production — average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices for two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the survey year, e.g. for 2016 — the prices from 2015 and 2016, are assumed.

7. Data regarding the **production, yields and procurement** of pulses and oilseeds plants as well as cereals concerns grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (field peas, vetch, lupine, field beans and others, e.g. pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory). **Feed plants** include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for green feed.

8. Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.

9. **Procurement of agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. **Farming years** cover the period from 1 VII

rzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2016/17 oznacza okres od 1 VII 2016 r. do 30 VI 2017 r.).

11. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto — jeśli nie zaznaczono inaczej — użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu, a w 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

12. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

13. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa — zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w wieczyste przez:

— Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie Lasy Państwowe), nadzorowane przez Ministra Środowiska,

— jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),

— jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu),

c) innych jednostek publicznych, np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

a) osób fizycznych,

b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,

c) spółdzielni produkcji rolniczej,

d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

— pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),

— przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody

to 30 VI (e.g. the 2016/17 farming year covers the period from 1 VII 2016 to 30 VI 2017).

11. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated, in 2010 on the basis of the Agricultural Census conducted in September 2010 — as of 30 VI.

12. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

13. Data — unless otherwise stated — are presented by the official residence of the land user.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

a) the State Treasury — managed and utilized temporarily or perpetually by:

— the State Forests National Forest Holding (abbreviated as State Forests) supervised by the Minister of the Environment,

— nature protection units (national parks),

— organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,

b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status),

c) other public units, e.g. higher education institutions, science institutions etc.;

2) **private forests** owned by:

a) natural persons,

b) land held in common by all or part of the residents of a village,

c) agricultural production cooperatives,

d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest area includes land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

— covered by forest vegetation (wooded area),

— temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature

i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie — 1,0), przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Plazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnie warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu uszanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych

monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term

i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Lesistość (wskaźnik lesistości obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. — zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1034) — do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o pozyskaniu drewna w podziale według sortymentów drzewnych opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. Forest cover (the forest cover indicator) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total geodesic area of the voivodship.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (unified text: Journal of Laws 2016 item 1034) — since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Data on removals in the rows according to wood assortments were compiled on the basis of the quality-size classification defined by Polish Norms.

Rolnictwo

Agriculture

TABL. 1 (209). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b					Agricultural holdings ^b
w tys.	96,7	.	85,3	.	in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	96,6	.	85,2	.	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych					Agricultural land area (as of
(stan w czerwcu) ^b w tys. ha	516,3	481,3	490,9	486,2	June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	510,0	476,2	483,3	481,5	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów					Share in total sown area (as of
(stan w czerwcu) ^b w %:					June) ^b in %:
zbóż podstawowych	62,4	59,7	61,7	64,5	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	62,4	59,6	61,7	64,5	of which private farms
ziemniaków ^c	6,2	4,6	4,2	5,3	potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	6,3	4,6	4,3	5,3	of which private farms
roślin przemysłowych	4,9	4,8	4,3	4,1	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	4,8	4,7	4,1	4,0	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych	25,9	31,4	30,3	32,7	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	25,8	31,2	30,2	32,5	of which private farms
ziemniaków ^c	164	220	258	223	potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	164	220	258	223	of which private farms
rzepaku i rzepiku	24,0	25,5	25,2	30,0	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	23,6	25,0	24,6	29,7	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie					Cattle, pigs, sheep and horses
w przeliczeniowych sztukach dużych					in terms of large heads
(stan w czerwcu) ^{bd} na 100 ha					(as of June) ^{bd}
użytków rolnych	41,7	.	34,9	.	per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	41,7	.	34,5	.	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 317. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Od 2010 bez ogrodów przydomowych. d Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 333.

a See general notes, item 3 on page 317. b In 2010 data of the Agricultural Census. c Since 2010 excluding kitchen gardens. d See note to the table 11 on page 333.

TABL. 1 (209). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^{bd} w %	43,6	38,8	35,0	34,8	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^{bd} in %
w tym gospodarstwa indywidualne	43,6	38,7	34,9	34,7	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^{be} w %	11,3	11,3	10,5	10,8	Share of sows in pig stocks (as of the end of June) ^{be} in %
w tym gospodarstwa indywidualne	11,4	11,5	10,9	10,5	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^e na 1 ha użytków rolnych w kg	196,7	268,8	267,3	309,5	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^e per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l: na 1 ha użytków rolnych	709	533	509	486	Production of cows' milk in l: per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	711	530	510	483	of which private farms
na 1 krowę	4412	4145	4273	4216	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	4396	4114	4250	4179	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	16,1	.	17,3	.	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne	16,2	.	17,6	.	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bf} na 1 ha użytków rolnych w kg	86,4	121,8	96,6	115,3	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^{bf} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	86,1	121,8	96,8	115,2	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str 317. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. d Patrz uwaga do tabl 11 na str. 333. e Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dzicyzny; w wadze poubojowej cieplej. f Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2009/10, 2014/15 2015/16, 2016/17.

a See general notes, item 3 on page 317. b In 2010 data of the Agricultural Census. c Since 2010 excluding kitchen gardens. d See note to the table 11 on page 333. e Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. f Concerns respectively the: 2009/10, 2014/15 2015/16, 2016/17 farming years.

TABL. 2 (210). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW^a**

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE^a

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym gospodarstwa	SPECIFICATION	
		Total	indywidualne		
		w ha	in ha		
OGÓŁEM	2010 ^b	516304	509999	TOTAL	
	2016	490872	483287		
	2017	486228	481471		
W dobrej kulturze rolnej		481082	476619	In good agricultural condition	
Pod zasiewami		330487	327265	Sown area	
Grunty ugorowane		8479	8245	Fallow land	
Uprawy trwałe		35896	35853	Permanent crops	
w tym sady		34889	34850	of which orchards	
Ogrody przydomowe		1639	1636	Kitchen gardens	
Łąki trwałe		99099	98365	Permanent meadows	
Pastwiska trwałe		5481	5255	Permanent pastures	
Pozostałe		5146	4853	Others	

a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 317. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a See general notes, item 3 on page 317. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (211). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a**

Stan w czerwcu

FARMS BY AREA GROUPS^a

As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	
	w tys. in thous.	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach with agricultural land area of – in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land
		do 1,00 ha up to	1,01– –1,99	2,00 – –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 ha i więcej and more		
OGÓŁEM TOTAL											
2010	96,7	1,5	20,7	42,7	25,1	6,0	1,9	1,8	0,3	6,3	5,3
2016	85,3	2,3	20,3	42,5	22,6	6,6	2,4	2,7	0,5	6,6	5,8
W tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE Of which PRIVATE FARMS											
2010	96,6	1,5	20,7	42,7	25,1	6,0	1,9	1,8	0,3	6,3	5,1
2016	85,2	2,3	20,3	42,6	22,6	6,6	2,4	2,7	0,5	6,5	5,7

a Patrz uwagi ogólne, ust 2 na str. 317; w 2010 dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a See general notes, item 2 on page 317; in 2010 data of the Agricultural Census.

N o t e. Since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 4 (212). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
 INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	2016	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	rok poprzedni=100				previous year=100				
Produkcja globalna	90,0	113,3	97,6	113,5	90,2	113,7	97,4	114,0	Gross output
roślinna	82,2	114,4	92,1	119,7	82,2	114,3	92,1	199,9	crop
zwierzęca	101,6	111,4	107,9	103,0	102,2	112,5	107,7	103,6	animal
Produkcja końcowa	90,8	114,8	98,4	116,5	90,9	115,4	98,1	117,0	Final output
roślinna	80,6	116,7	91,7	126,6	80,6	116,8	91,5	126,8	crop
zwierzęca	101,5	112,3	108,1	103,2	102,1	113,5	107,9	103,8	animal
Produkcja towarowa	89,3	117,0	99,6	119,4	89,7	117,2	99,3	119,9	Market output
roślinna	80,1	118,2	94,0	129,6	80,2	118,1	94,0	129,6	crop
zwierzęca	98,8	115,5	106,9	106,7	99,7	116,0	106,5	107,3	animal

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 319.

a See general notes, item 6 on page 319.

TABL. 5 (213). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
 STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA					
GROSS OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	54,6	65,2	61,4	66,3	Crop output
Zboża	10,1	15,6	12,9	11,1	Cereals
w tym zboża podstawowe	6,6	10,6	8,4	7,1	of which basic cereals
w tym: pszenica	3,6	6,3	5,2	4,2	of which: wheat
żyto	0,6	0,7	0,4	0,4	rye
jęczmień	1,9	3,0	2,5	2,1	barley
Ziemniaki	5,3	5,4	4,5	4,4	Potatoes
Przemysłowe	2,6	2,8	2,2	2,3	Industrial
w tym buraki cukrowe	1,2	1,1	0,7	0,8	of which sugar beets
Warzywa	17,4	17,4	17,5	19,9	Vegetables
Owoce	10,8	16,9	17,4	22,2	Fruit
Siano łąkowe	3,0	1,3	1,1	1,2	Meadow hay
Pozostałe	5,4	5,8	5,8	5,2	Others
Produkcja zwierzęca	45,4	34,8	38,6	33,7	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	23,5	22,6	24,5	21,9	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	5,2	6,1	6,8	7,5	cattle (excluding calves)
cielęta	0,4	0,2	0,2	0,0	calves
trzoda chlewna	10,3	8,9	7,9	6,4	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	6,7	6,8	9,2	7,6	poultry

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 319. b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a See general notes, item 6 on page 319. b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 5 (213). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a) (dok.)**
 STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w odsetkach		in percent		
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.)					
GROSS OUTPUT (cont.)					
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	0,7	-0,2	0,3	-0,4	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	15,9	9,3	10,5	7,7	Cows' milk
Jaja kurze	3,8	2,0	2,2	3,3	Hen eggs
Obornik	1,2	0,8	0,7	0,6	Manure
Pozostałe	0,3	0,3	0,5	0,6	Others
PRODUKCJA TOWAROWA					
MARKET OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	45,6	56,7	53,8	60,1	Crop output
Zboża	5,3	8,7	7,5	6,1	Cereals
w tym zboża podstawowe	3,5	5,9	5,0	4,0	of which basic cereals
w tym: pszenica	2,2	4,0	3,4	2,9	of which: wheat
żyto	0,1	0,3	0,1	0,1	rye
jęczmień	1,0	1,4	1,3	1,0	barley
Ziemniaki	2,7	2,7	2,1	2,0	Potatoes
Przemysłowe	3,8	3,2	5,4	2,2	Industrial
w tym buraki cukrowe	1,8	1,4	2,0	1,1	of which sugar beets
Warzywa	18,3	18,3	18,2	21,6	Vegetables
Owoce	13,5	20,4	19,8	25,1	Fruit
Pozostałe	2,0	6,1	0,7	3,1	Others
Produkcja zwierzęca	54,4	43,3	46,2	39,9	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	31,7	30,0	32,0	27,8	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	7,3	8,2	8,8	9,3	cattle (excluding calves)
cielęta	0,4	0,2	0,2	0,0	calves
trzoda chlewna	13,4	11,6	10,3	8,4	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	9,1	9,5	12,1	9,6	poultry
Mleko krowie	18,6	10,7	11,4	8,1	Cows' milk
Jaja kurze	4,1	2,4	2,5	3,6	Hen eggs
Pozostałe	0,0	0,2	0,2	0,3	Others

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 319. b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a See general notes, item 6 on page 319. b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (214). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**
 Stan w czerwcu
 SOWN AREA^a
 As of June

	2010	2015	2016	2017		CROPS
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywi- dualne of which private farms	
	w ha		in ha			
OGÓŁEM	326276	327055	321107	330487	327265	TOTAL
Zboża	243948	231889	233647	245221	243115	Cereals
zboża podstawowe	203459	195162	198698	213060	211034	basic cereals
pszenica	68973	76856	76071	85062	84207	wheat
żyto	23062	10772	11905	14365	14284	rye
jęczmień	50775	43884	47140	48312	47745	barley
owies	16970	12996	13315	15390	15158	oats
pszenżyto	43678	50654	50267	49931	49640	triticale
mieszanki zbożowe	32082	23423	20555	19191	19180	cereal mixed
gryka, proso i pozostałe						buckwheat, millet and
zbożowe	4850	6850	8338	7195	7156	other cereals
kukurydza na ziarno	3558	6457	5898	5775	5745	maize for grain
Strączkowe	10861	18996	17061	16858	16754	Pulses
konsumpcyjne	4346	7514	7322	6476	6431	edible
pastewne ^b	6515	11482	9739	10482	10323	feed ^b
Ziemniaki	20715	15018	13605	17472	17466	Potatoes
Przemysłowe	15878	15755	13667	13597	13086	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	5111	3358	3632	4223	4222	sugar beets
oleiste	8181	11425	9298	8639	8129	oilseeds
w tym rzepak i rzepik	5969	9751	7718	7510	7031	of which rape and turnip rape
Pastewne	17723	37237	23108	23443	23011	Feed
w tym:						of which:
okopowe	1596	604	570	504	504	root plants
kukurydza na pasze	5735	7873	7484	7254	7037	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^c	17151	8160	20019	1764	1607	Other crops ^c

a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a In 2010 data of the Agricultural Census. b Including cereal and pulse mixed for grain. c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABLE 7 (215). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2010	2015	2016	2017		CROPS
				ogółem total	w tym gos- podarstwa indywidualne of which private farms	

ZBIORY w t
PRODUCTION in t

Zboża	632435	716962	706598	798747	788550	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	526520	612408	601670	696734	686874	basic cereals
pszenica	193178	265253	251825	306088	301139	wheat
żyto	50465	25507	27133	36437	36281	rye
jęczmień	125667	139146	145522	159948	157067	barley
owies	36223	29703	29470	36949	36228	oats
pszenżyto	120987	152799	147721	157312	156159	triticale
mieszanki zbożowe	79384	61393	51458	51995	51955	cereal mixed
Ziemniaki	339660	330390	350570	389565	389492	Potatoes
Buraki cukrowe	263691	186154	264897	260388	260338	Sugar beets
Rzepak i rzepik	14339	24893	19310	22493	20860	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	469345	303846	351821	625428	624020	Meadow hay

PLONY z 1 ha w dt
YIELDS per 1 ha in dt

Zboża	25,9	30,9	30,2	32,6	32,4	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	25,9	31,4	30,3	32,7	32,5	basic cereals
pszenica	28,0	34,5	33,1	36,0	35,8	wheat
żyto	21,9	23,7	22,8	25,4	25,4	rye
jęczmień	24,7	31,7	30,9	33,1	32,9	barley
owies	21,3	22,9	22,1	24,0	23,9	oats
pszenżyto	27,7	30,2	29,4	31,5	31,5	triticale
mieszanki zbożowe	24,7	26,2	25,0	27,1	27,1	cereal mixed
Ziemniaki	164	220	258	223	223	Potatoes
Buraki cukrowe	516	554	729	617	617	Sugar beets
Rzepak i rzepik	24,0	25,5	25,0	30,0	29,7	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	44,4	31,6	36,5	63,1	63,4	Meadow hay

TABL. 8 (216). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH**^a
 AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2015	2016	2017		VEGETABLES
			ogółem total	w tym gos- podarstwa indywidualne of which private farms	

POWIERZCHNIA w ha – stan w czerwcu
 AREA in ha – as of June

OGÓŁEM	13029	12890	13092	13090	TOTAL
Kapusta	1232	943	1037	1037	Cabbages
Kalafior	512	416	416	416	Cauliflowers
Cebula	1516	1529	1529	1529	Onions
Marchew jadalna	2024	2042	2043	2041	Carrots
Buraki ćwikłowe	1284	1095	1095	1095	Beetroots
Ogórki	1953	1869	1919	1919	Cucumbers
Pomidory	988	867	967	967	Tomatoes
Pozostałe ^b	3520	4130	4086	4086	Others ^b

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	289354	324150	346656	346501	TOTAL
Kapusta	46210	52187	57918	57918	Cabbages
Kalafior	8651	9755	9816	9816	Cauliflowers
Cebula	26530	29349	33018	33018	Onions
Marchew jadalna	74081	81701	84231	84081	Carrots
Buraki ćwikłowe	39552	42471	43575	43575	Beetroots
Ogórki	27734	33081	36080	36080	Cucumbers
Pomidory	17298	18438	20835	20835	Tomatoes
Pozostałe ^b	49299	57168	61184	61180	Others ^b

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	375	554	559	559	Cabbages
Kalafior	169	234	236	236	Cauliflowers
Cebula	175	192	216	216	Onions
Marchew jadalna	366	400	412	412	Carrots
Buraki ćwikłowe	308	388	398	398	Beetroots
Ogórki	142	177	188	188	Cucumbers
Pomidory	175	213	216	216	Tomatoes
Pozostałe ^b	140	138	150	150	Others ^b

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi; patz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 317. ^b Pietruszka, pory, selery, radish, salad, rhubarb etc.

^a Including kitchen gardens; see general notes, item 4 on page 317. ^b Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (217). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW W SADACH^a**AREA AND PRODUCTION OF TREE FRUIT IN ORCHARDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017		SPECIFICATION
			ogółem total	w tym gos- podarstwa indywidualne of which private farms	

POWIERZCHNIA^c w ha - stan w czerwcuAREA^c in ha - as of June

OGÓŁEM	32188	32271	32270	32231	TOTAL
Jabłonie	21259	21381	21381	21344	Apples
Grusze	630	579	579	579	Pears
Śliwy	2857	2907	2907	2906	Plums
Wiśnie	4937	4988	4988	4987	Cherries
Czereśnie	1005	955	955	955	Sweet cherries
Pozostałe ^b	1500	1460	1460	1460	Others ^b

ZBIORY^c w t
PRODUCTION^c in t

OGÓŁEM	473975	518423	353950	353590	TOTAL
Jabłka	429020	469814	337585	337229	Apples
Gruszki	2647	3242	1884	1884	Pears
Śliwki	11943	14283	5232	5232	Plums
Wiśnie	21640	23201	6985	6981	Cherries
Czereśnie	3783	3516	1051	1051	Sweet cherries
Pozostałe ^b	4942	4367	1214	1214	Others ^b

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 317. ^b Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie. ^c W 2015 r. owoce zebrane w sadach i poza sadami.

^a See general notes, item 4, on page 317. ^b Peaches, apricots, walnuts. ^c In 2015 fruit harvested in orchards and outside.

TABL. 10 (218). **POWIERZCHNIA I ZBIORY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH W SADACH**
AREA AND PRODUCTION OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT IN ORCHARDS^a

O W O C E	2015	2016	2017		F R U I T
			ogółem total	w tym gos- podarstwa indywidualne of which private farms	

POWIERZCHNIA^c w ha - stan w czerwcu
 AREA^c in ha - as of June

O G Ó Ł E M	8465	8772	8786	8786	T O T A L
Truskawki ^b	4296	4510	4510	4510	Strawberries ^b
Maliny ^c	521	551	555	555	Raspberries ^c
Porzeczki	2316	2331	2346	2346	Currants
Agrest	109	100	101	101	Gooseberries
Pozostałe ^d	1223	1280	1274	1274	Others ^d

ZBIORY^e w t
 PRODUCTION^e in t

O G Ó Ł E M	27716	27596	20081	20081	T O T A L
Truskawki ^b	16497	16056	12718	12718	Strawberries ^b
Maliny ^c	1088	1355	1005	1005	Raspberries ^c
Porzeczki	7000	6895	4178	4178	Currants
Agrest	374	332	132	132	Gooseberries
Pozostałe ^d	2757	2958	2048	2048	Others ^d

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4, na str. 317. b Łącznie z poziomkami; łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych. c Łącznie z jeżyną bezkolcową. d Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne. e W 2015 r. owoce zebrane w sadach i poza sadami.

a See general notes, item 4, on page 317. b Including wild strawberries; including kitchen gardens. c Including thornless blackberry. d Chokeberry, highbush blueberry, vine, hazel and others. e In 2015 fruit harvested in orchards and outside.

TABL. 11 (219). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE** ^a

Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES ^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	2010	2010	2016	2017	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				

W SZTUKACH
IN HEADS

Bydło	181971	166838	166375	164373	181016	165901	165388	163426	Cattle
w tym krowy	79368	64689	58188	57216	78870	64237	57669	56742	of which cows
Trzoda chlewna	383082	230795	210782	222941	375530	205141	188804	205454	Pigs
w tym lochy	43423	26157	22235	24129	42997	23524	19721	21652	of which sows
Owce	4250	5248	4738	6935	4240	5194	4675	6585	Sheep
w tym maciorki	2510	2674	2596	4346	2510	2646	2562	4099	of which ewes
Konie ^b	11775	.	6242	.	11258	.	5740	.	Horses ^b
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	215154	178867 ^c	171338	171736 ^d	212740	173787 ^c	166745	167826 ^d	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt.
PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads

Bydło	35,2	34,7	33,9	33,8	35,5	34,8	34,2	33,9	Cattle
w tym krowy	15,4	13,4	11,9	11,8	15,5	13,5	11,9	11,8	of which cows
Trzoda chlewna	74,2	48,0	42,9	45,9	73,6	43,1	39,1	42,7	Pigs
w tym lochy	8,4	5,4	4,5	5,0	8,4	4,9	4,1	4,5	of which sows
Owce	0,8	1,1	1,0	1,4	0,8	1,1	1,0	1,4	Sheep
w tym maciorki	0,5	0,6	0,5	0,9	0,5	0,6	0,5	0,9	of which ewes
Konie ^b	2,3	x	1,3	x	2,2	x	1,2	x	Horses ^b
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	41,7	37,2 ^c	34,9	35,3 ^d	41,7	36,5 ^c	34,5	34,9 ^d	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 317; w 2010 r dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b – Dane szacunkowe; od 2013 dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. ^c Do obliczeń przyjęto stan koni z 2013 r. ^d Do obliczeń przyjęto stan koni z 2016 r.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

^a See general notes, item 3 on page 317; in 2010 data of the Agricultural Census. ^b — estimated data; since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years. ^c For the calculation we use the horse stocks of 2013. ^d For the calculation we use the horse stocks of 2016.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (220). **DRÓB**^a
Stan w końcu roku
POULTRY^a
End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Kury w tys. szt. w tym nioski	5488,0 1273,2	5293,4 1187,2	5082,6 1028,4	5583,4 1378,3	4957,9 1368,9	Hens in thous. heads of which laying hens
Gęsi w tys. szt.	31,0	44,8	15,5	16,7	16,7	Geese in thous. heads
Indyki w tys. szt.	53,5	35,8	33,3	55,9	37,9	Turkeys in thous. heads
Kaczki ^b w tys. szt.	433,4	213,5	217,2	220,4	220,4	Ducks ^b in thous. heads
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w szt. w tym nioski	1062,9 246,6	1099,9 246,7	1035,4 209,5	1148,3 283,5	1029,7 284,3	Hens per 100 ha of ds agricultural land ^c of which laying hens

a W latach 2010 i 2015 w wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym. c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 317.

a In 2010 and 2015 more than 2 weeks old. b Including other poultry. c See general notes, item 3 on page 317.

TABL. 13 (221). **PRODUKCJA ZYWCA RZEZNEGO**^a
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS						
Bydło (bez cieląt)	52,4	70,3	81,9	91,9	91,8	Cattle (excluding calves)
Cielęta	11,8	7,0	1,2	0,6	0,6	Calves
Trzoda chlewna	459,1	392,3	382,8	565,5	557,9	Pigs
Owce	0,5	0,5	1,6	0,9	0,8	Sheep
Konie	7,2	3,6	3,7	2,2	2,2	Horses
W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT						
Bydło (bez cieląt)	29,2	40,3	48,3	56,1	56,1	Cattle (excluding calves)
Cielęta	1,1	0,7	0,1	0,1	0,1	Calves
Trzoda chlewna	57,8	59,1	58,6	83,6	82,8	Pigs
Owce	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Sheep
Konie	4,1	1,9	2,0	1,2	1,2	Horses
Drób	46,0	75,8	72,8	65,7	55,6	Poultry
Kozy i króliki	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	Goats and rabbits

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (222). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
 PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	101,5	129,4	131,2	150,5	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	95,8	121,6	123,1	141,4	meat and fats
wołowe	15,3	20,6	24,8	29,0	beef
cielęce	0,7	0,4	0,1	0,0	veal
wieprzowe	45,1	46,1	45,7	65,2	pork
baranie	0,0	0,0	0,0	0,0	mutton
końskie	2,1	1,0	1,1	0,6	horseflesh
drobiowe	32,2	53,0	51,0	46,0	poultry
kozy i królicze ^b	0,3	0,4	0,4	0,5	goat and rabbit ^b
podroby	5,8	7,7	8,1	9,1	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
O G Ó Ł E M	196,7	268,8	267,3	309,5	TOTAL

a W wadze poubojowej cieplej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. b Łącznie z dziczyzną. c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 317.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. b Including game. c See general notes, item 3 on page 317.

TABL. 15 (223). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
 PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywidu- alne of which private farms	
Produkcja mleka: w milionach litrów na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	366,1	256,4	250,0	236,5	232,4	Milk production: in million litres per 100 ha agricul- tural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	70,9	53,3	50,9	48,6	48,3	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	4412	4145	4273	4216	4179	Egg production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	256,1	162,0	269,6	302,3	302,3	Average annual number of eggs per laying hen in units

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 317.

a See general notes, item 3 on page 317.

TABL. 16 (224). **CIĄGNIKI ROLNICZE**

Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION
W sztukach	2010 ^a	83042	82864	In units
	2016	85151	84980	
Powierzchnia użytków rolnych ^b na 1 ciągnik w ha	2010 ^a	6,2	6,2	Agricultural land area ^b per tractor in ha
	2016	5,8	5,7	

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego; dla gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 317

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a Data of the Agricultural Census; for farms conducting agricultural activity. b See general notes, item 3 on page 317.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (225). **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH
W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**

CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS
OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009/10 ^a	2014/15	2015/16	2016/17		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodar- stwa indywi- dualne of which private farms	
W TONACH IN TONNES						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	44587	58619	47434	56060	55453	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	25526	30275	23945	31094	30696	nitrogenous
fosforowe	9326	11253	9271	9778	9697	phosphatic
potasowe	9735	17091	14218	15188	15059	potassic
Nawozy wapniowe ^c	5214	10047	10459	13782	13660	Lime fertilizers ^c
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in kg						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	86,4	121,8	96,6	115,3	115,2	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	49,4	62,9	48,8	63,9	63,8	nitrogenous
fosforowe	18,1	23,4	18,9	20,1	20,1	phosphatic
potasowe	18,9	35,5	29,0	31,2	31,3	potassic
Nawozy wapniowe ^c	10,1	20,9	21,3	28,3	28,4	Lime fertilizers ^c

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. d Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 317.

a Data of the Agricultural Census 2010. b Including mixed fertilizers. c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. d See general notes, item 3 on page 317.

TABL. 18 (226). WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2010	2015	2016	2017		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
OGÓŁEM	860975,1	1253372,7	1239815,8	1395690,8	1334008,6	TOTAL
Produkty roślinne	255505,9	394782,2	304727,2	335605,2	318801,1	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	32459,7	64913,8	61860,9	50632,6	42061,6	Cereals
w tym zboża podstawowe	29161,2	52364,9	53568,1	45765,4	37605,9	of which basic cereals
pszenica	20808,7	37066,8	40929,9	35443,1	29653,5	wheat
żyto	255,1	973,6	193,7	455,1	183,2	rye
jęczmień	5597,5	7853,8	7268,2	7177,5	5271,5	barley
owies i mieszanki zbożowe	277,8	332,2	356,2	401,9	398,1	oats and cereal mixed
pszenżyto	2222,0	6138,6	4820,2	2287,8	2099,5	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	31101,0	64620,7	61724,5	48844,2	40288,6	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	27847,7	52071,8	53431,7	43977,1	35832,8	of which basic cereals
pszenica	19936,2	36806,9	40846,2	34601,7	28824,4	wheat
żyto	236,8	972,2	193,7	452,0	181,6	rye
jęczmień	5431,4	7853,6	7233,7	6701,5	4795,6	barley
owies i mieszanki zbożowe	219,2	329,2	351,8	246,8	242,9	oats and cereal mixed
pszenżyto	2024,1	6109,8	4806,4	1975,1	1788,3	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	6106,7	6930,5	4004,7	3836,8	3836,8	Edible pulses ^b
Ziemniaki	2121,3	2794,3	3451,5	3167,1	3097,5	Potatoes
Buraki cukrowe	28349,6	24548,9	30090,0	17502,1	17151,0	Sugar beets
Rzepak i rzepik	18817,5	24020,2	18543,0	24850,7	18631,4	Rape and turnip rape
Warzywa	28527,9	39714,2	42099,7	41781,0	41328,5	Vegetables
Owoce	111639,7	210312,9	123957,3	175607,4	174785,1	Fruit
Produkty zwierzęce	605469,2	858590,5	935088,6	1060085,6	1015207,5	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	436925,2	665317,5	746345,6	813275,4	773128,6	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	109142,6	219979,5	248456,7	291080,5	290916,7	cattle (excluding calves)
cielęta	1524,1	1185,3	1232,1	1384,3	1380,3	calves
trzoda chlewna	181349,5	215109,5	260546,9	295761,9	292458,4	pigs
owce	27,7	101,0	23,9	190,9	190,9	sheep
konie	12036,7	9801,0	10607,0	7988,9	7988,9	horses
drób	132844,6	219141,2	225479,0	216869,0	180193,4	poultry
Mleko krowie	152493,7	178422,8	177916,0	233747,0	229015,8	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	10,4	85,3	11,4	6,1	6,1	Consumer hen eggs
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w zł PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in zł						
OGÓŁEM	2604,3	2525,7	2482,8	2870,4	2770,7	TOTAL
Produkty: roślinne	820,3	620,8	612,6	690,2	662,1	Products: crop
zwierzęce	1784,0	1905,0	1870,2	2180,2	2108,6	animal

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 317.

a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 3 on page 317.

TABL. 19 (227). SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2010	2015	2016	2017		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
Zboża w t	62025	111675	108310	81081	67281	Cereals in t
w tym zboża podstawowe	56103	89399	93651	72476	59603	of which basic cereals
pszenica	36855	61206	69729	55021	46104	wheat
żyto	701	1853	434	818	335	rye
jęczmień	12331	14279	13953	11958	8821	barley
owies i mieszanki						
zbożowe	865	686	699	700	693	oats and cereal mixed
pszenżyto	5351	11375	8836	3979	3650	triticale
w tym zboża konsumpcyjne						of which consumer and for
i paszowe	59955	111258	108104	78380	64590	feeds cereals
w tym zboża podstawowe	54062	88982	93445	69775	56912	of which basic cereals
pszenica	35678	60840	69602	53851	44942	wheat
żyto	669	1852	434	816	334	rye
jęczmień	12013	14279	13899	11204	8067	barley
owies i mieszanki						
zbożowe	700	684	696	455	448	oats and cereal mixed
pszenżyto	5002	11327	8814	3449	3121	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	2195	2598	2079	2236	2236	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t	3604	6591	6333	7209	7165	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	263691	224471	264897	241142	236304	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t	14902	16136	11415	15810	11880	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t	30410	33347	39829	34732	34613	Vegetables in t
Owoce w t	127938	253565	170758	139705	139139	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t	113203	148489	158552	164485	153059	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt)	24419	34451	37761	43119	43089	cattle (excluding calves)
cielęta	181	132	131	166	166	calves
trzoda chlewna	46887	53329	56080	60905	60269	pigs
owce	3	17	7	29	29	sheep
konie	1901	1238	1260	758	758	horses
drób	39812	59322	63313	59508	48748	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu						Animals for slaughter in terms
na mięso						of meat
(łącznie z tłuszczami) ^c w t	78480	101543	108308	112095	104051	(including fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l	161086	169889	174083	180226	177132	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne						Consumer hen eggs
w tys. szt.	63	342	70	15	15	in thous. units

a Bez materiału siewnego. b W wadze żywej. c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

a Excluding sowing. b In live weight. c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (228). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem Certified		W okresie przestawiania Under conversion	
	gospodarstwa farms	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha organic agricultural land in ha	gospodarstwa farms	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha organic agricultural land in ha
2010	928	9270	315	3852
2015	807	10597	46	1001
2016	707	9341	127	1398
2017	614	8343	126	1627

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo

Hunting

TABL. 21 (229). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE**^a

Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2010	2015	2016	2017	GAME SPECIES
Łosie	117	286	299	316	Moose
Daniele	46	206	270	275	Fallow deer
Muflony	-	-	-	-	Mouflons
	W TYSIĄCACH SZTUK		IN THOUSAND HEADS		
Jelenie	2,1	3,2	3,6	4,5	Deer
Sarny	15,3	21,0	23,0	31,0	Roe deer
Dziki	3,9	5,5	5,5	5,5	Wild boars
Lisy	6,2	6,1	6,2	6,2	Foxes
Zające	29,4	39,4	41,0	41,8	Hares
Bażanty	27,7	38,0	40,7	39,0	Pheasants
Kuropatwy	38,7	28,9	30,0	33,6	Partridges

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (230). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2010/11 ^b	2015/16	2016/17	2017/18	GAME SPECIES
Łosie	-	-	-	-	Moose
Jelenie	339	777	890	986	Deer
Daniele	13	42	55	60	Fallow deer
Sarny	2091	4141	4778	5437	Roe deer
Dziki	2418	4827	5380	6565	Wild boars
Lisy	4091	4847	4807	5215	Foxes
Zająca	2847	2909	3094	2108	Hares
Bażanty	6520	10949	9923	10090	Pheasants
Kuropatwy	1079	419	365	212	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (231). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**

Stan w dniu 10 III

CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS

As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	92	95	95	95	number ^a
członkowie ^b	6686	3792	3922	4027	members ^b
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	203	203	203	203	number
powierzchnia w tys. ha	1031,8	1037,2	1039,5	1046,9	area in thous. ha
w tym na gruntach					of which on forest
leśnych	312,6	320,1	322,1	324,7	land

^a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. ^b Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data grouped according to the seat of hunting club. ^b Data grouped according to the seat of member of hunting club.

Source: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo

Forestry

TABL. 24 (232). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	333622	337584	338211	338689	TOTAL in ha
Lasy	327113	331044	331645	332057	Forests
Publiczne	235393	236078	236142	236285	Public
zalesione	233274	234080	233903	233812	wooded
niezalesione	2119	1998	2239	2473	non-wooded
w tym:					of which:
własność Skarbu Państwa	243521	234853	234963	234984	owned by the State Treasury
zalesione	232428	232885	232750	232538	wooded
niezalesione	2094	1969	2213	2447	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	223794	224609	225025	225055	Forests
zalesione	221912	222803	222971	222887	wooded
niezalesione	1882	1806	2054	2168	non-wooded
parki narodowe	7089	7089	7090	7090	national parks
zalesione	7089	7088	7089	7090	wooded
niezalesione	1	1	1	1	non-wooded
własność gmin ^a	872	930	1006	1066	gmina ^a owned
zalesione	847	904	982	1042	wooded
niezalesione	25	26	24	24	non-wooded
Prywatne	91720	94966	95503	95772	Private
zalesione	88585	91444	92316	92660	wooded
niezalesione	3135	3522	3187	3112	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	6509	6540	6566	6632	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	27,9	28,3	28,3	28,4	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA W %	28,5	29,0	29,1	29,1	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP IN %

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25, 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2013–2017 edycjach rocznika.

Note to tables 25, 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2013–2017 by the Bureau for Forest of the Yearbook.

TABL. 25 (233). **POWIERZCHNIA LASÓW**

FOREST AREAS

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona		
			razem total	drzewostany	
				w klasie wieku	
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	
1	OGÓŁEM TOTAL w tym of which	331645	97,9	10,8	15,8
2	w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	225025	98,6	11,0	12,6
3	las prywatne private forests	95503	96,2	11,1	24,7

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

L.p.	GATUNKI DRZEW	Ogółem Total	
		w ha in ha	w odsetkach
1	OGÓŁEM	331645	100,0
2	Drzewa iglaste	242506	73,1
	w tym:		
3	sosna	203782	61,4
4	świerk	3522	1,1
5	jodła	32269	9,7
6	Drzewa liściaste	89139	26,9
	w tym:		
7	buk	19109	5,8
8	dąb	24733	7,5
9	grab	3339	1
10	brzoza	19002	5,7
11	olsza	13519	4,1
12	osika	4132	1,2

a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich

Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in the previous editions

Of which wooded area in % of grand total area						No.
tree stands						
in age group					w klasie odnowie - nia ^a i o budowie przerębowej ^a in renewal class ^a with a troughfell construction	
III (41-60)	IV (61-80)	V (81-100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)			
22,1	21,7	15,5	8,1	3,9	1	
17,3	21,4	20,3	10,4	5,6	2	
35,9	21,5	2,1	0,6	0,3	3	

W tym Of which		SPECIES OF TREES	No.
w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	lasy prywatne private forests		
in percent			
100,0	100,0	TOTAL	1
77,5	68,3	Coniferous trees	2
		of which:	
62,1	64,5	pine	3
1,0	1,2	spruce	4
13,3	2,1	fir	5
22,5	31,7	Broadleaved trees	6
		of which:	
5,2	0,7	beech	7
8,0	6,8	oak	8
1,0	1,1	hornbeam	9
3,5	10,8	birch	10
3,6	5,3	alder	11
0,2	3,8	aspen	12

TABL. 26 (234). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
 GROWING STOCK OF STANDING WOOD
 A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
 BY AGE OF TREE STANDS

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej		
			razem total	drzewostany	
				w klasie wieku	
				I (1–20 lat years)	II (21–40)
1	OGÓŁEM TOTAL	84768	99,9	1,1	8,8
2	w tym <i>of which</i> w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	59173	100,0	0,5	6,4
3	las prywatne private forests	21443	99,8	3,1	17,0

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
 BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

L.p.	GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber	
		w tys. m ³ in thous m ³	w odsetkach
1	OGÓŁEM	84768	100,0
2	Drzewa iglaste	66297	78,1
	w tym:		
3	sosna	55621	65,4
4	świerk	740	0,9
5	jodła	8953	10,6
6	Drzewa liściaste	18471	21,9
	w tym:		
7	buk	5538	6,5
8	dąb	4658	5,5
9	grab	557	0,7
10	brzoza	2787	3,3
11	olsza	3051	3,6
12	osika	901	1,1

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

Of which wooded area in % of grand total area							No.
tree stands					w klasie odnowienia ^c i o budowie przerębowej in renewal class ^c with a troughfell construction	przestoje ^b hold-over trees ^b	
in age group							
III (41-60)	IV (61-80)	V (81-100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)				
23,4	27	22,8	11,7	4,5	0,6	1	
17,1	26,2	28,6	14,5	6,3	0,4	2	
44,8	29,3	3,4	1,0	0,1	1,1	3	

W tym Of which		SPECIES OF TREES	No.
w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	lasów prywatne private forests		
in percent			
100,0	100,0	TOTAL	1
83,3	73,6	Coniferous trees	2
67,0	70,2	of which: pine	3
0,9	0,9	spruce	4
13,9	2,1	fir	5
16,7	26,4	Broadleaved trees	6
4,6	0,5	of which: beech	7
5,5	6,4	oak	8
0,7	0,7	hornbeam	9
1,8	7,4	birch	10
3,1	5,4	alder	11
0,2	3,7	aspen	12

TABL. 27 (235). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017			SPECIFICATION	
				ogółem grand total	las publiczne public forests			lasy prywatne ^a private forests ^a
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
Powierzchnia produkcyj- na szkótek leśnych (stan w dniu 31 XII)	88	79	79	72	72	72	.	Production area of forest nurseries (as of 31 XII)
Odnowienia i zalesienia	2014	2069	1853	1743	1462	1462	281	Renewals and afforesta-
odnowienia	1705	1961	1763	1642	1461	1461	181	tions renewals
sztuczne	1432	1633	1575	1433	1357	1357	76	artificial
zrębów ^b	1353	1587	1550	1405	1347	1347	58	felling sites ^b
halizn i płazowin	79	46	25	29	10	10	19	blanks and irregu- larly stocked open stands
naturalne	273	329	188	209	104	104	105	natural
zalesienia ^c	308	108	90	101	1	1	100	afforestations ^c
Poprawki i uzupełnienia ^d	184	237	239	266	117	116	149	Corrections and supplements ^d
Pielęgnowanie ^e	9761	9938	10020	10617	9890	9890	727	Tending ^e
w tym:								of which:
upraw	6870	7084	7274 ^f	7856 ^f	7165 ^f	7165	691 ^f	crops
młodników	2883	2850	2621	2725	2725	2725	.	greenwoods
wprowadzanie podszytów ^g	8	-	1	-	-	-	.	introduction of unde- rgrowth ^g
Melioracje	1413	1934	1612	1691	1691	1691	.	Drainage

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem w wieku do 20 lat. f Łącznie z pielęgnowaniem młodników. g Sadzenie krzewów i drzewostanu krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. f Including greenwood tending. g Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (236). **POZYSKANIE DREWNA** ^aREMOVALS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy prywatne private forests	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
O G Ó Ł E M w dam ³	1081,4	1356,0	1340,4	1374,5	1316,4	1316,3	58,2	TOTAL in dam ³
Grubizna	1049,9	1315,7	1302,9	1341,8	1283,6	1283,5	58,2	Timber
Grubizna iglasta	825,9	1022,9	1028,3	1058,4	1011,6	1011,5	46,8	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	478,1	598,8	607,2	603,1	569,9	569,8	33,3	large-size wood
średniowymiarowe								medium-size wood
do przerobu przemysłowego	256,9	350,1	364,8	393,6	385,5	385,5	8,0	for industrial uses
Grubizna liściasta	224,0	292,8	274,5	283,4	272,0	272,0	11,3	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	82,7	85,7	76,9	76,8	70,1	70,0	6,7	large-size wood
średniowymiarowe								medium-size wood
do przerobu przemysłowego	107,4	145,1	138,9	144,6	142,6	142,6	2,0	for industrial uses
Drewno małowymiarowe ^b	31,5	40,3	37,5	32,8	32,8	32,8	-	Slash ^b
Do przerobu przemysłowego	0,3	1,5	1,0	0,9	0,9	0,9	-	Slash for industrial uses
Opałowe	31,2	38,8	36,5	31,9	31,9	31,9	-	Slash for fuel
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m ³	321,0	397,4	392,8	404,1	543,2	546,2	60,7	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m ³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

U w a g a. Dla prezentowanych lat nie pozyskano karpiny.

a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

N o t e. For presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (237). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ**
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywatnych of which on private land	
Sadzenie w szt.: drzew	22612	17845	38302	10572	923	Plantings in units of: trees
krzewów	27654	11791	4851	25864	754	bushes
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	30578	25989	29653	18343	12945	Removals (timber) ^a in m ³
grubizna iglasta	10886	6684	8707	5033	3616	coniferous
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	4978	3627	4792	2557	1989	of which large-size general purpose wood
grubizna liściasta	19692	19305	20946	13310	9329	non-coniferous
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	6720	7034	7104	4365	3265	of which large-size general purpose wood

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

a Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 30 (238). **POŻARY W LASACH^a**
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Pożary	257	665	324	331	Number of fires
w tym: podpalenia	213	433	207	251	
nieostrożność dorosłych	40	165	88	53	of which: arsons negligence of adults
Powierzchnia lasów dotknię- tych pożarami w ha	125,52	391,3	118,1	160,0	Area of forest burned in ha
w tym: podpalenia	106,24	268,3	88,7	135,8	
nieostrożność dorosłych	18,67	110,5	23,5	16,6	of which: arsons negligence of adults
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,49	0,59	0,36	0,48	Average forest areas burned by fire in ha

a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

Source: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD) do sekcji: Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja”.

Dane w tablicy 4 o produkcji wyrobów obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja”.

2. Przedstawione w tabl. 4 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług — PKWiU 2015 i Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU, PRODCOM-u lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o kryteria inne niż występujące w PKWiU i PRODCOM-ie.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano skrócone nazwy.

Prezentowane dane obejmują całkowitą produkcję wyrobów przemysłowych wytworzonych w roku sprawozdawczym, przeznaczonych do sprzedaży na zewnątrz przedsiębiorstwa, przekazanych do innych zakładów tego samego przedsiębiorstwa oraz zużywanych wewnątrz zakładu na cele produkcyjne (tj. na potrzeby własne).

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej

CHAPTER XVI INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE rev. 1, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

Data in table 4 regarding the production of products also include the activity of entities producing industrial products and included in sections other than Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

2. Products in table 4 are presented according to the Polish Classification of Products and Services — PKWiU 2015 and PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising:

- the sum of some PKWiU, PRODCOM positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU and PRODCOM.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Presented data include total production of goods which are manufactured during the reference year, irrespective of whether production is intended for sale outside the reporting unit or to other plants of the same undertaking, or used for further processing.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production. Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of

- produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
  - 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
  - 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
  - 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 27.

Jako **cenę stałą** od 2016 r. przyjęto ceny stałe 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne — na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) — czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończeniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w przemyśle** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) agentów;
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD) do sekcji „Budownictwo”, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmującej:

- own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
  - 3) lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;
  - 4) the value of products in the form of settlements in kind;
  - 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 27.

As constant prices since 2016 were adopted 2015 constant prices (2015 average current prices).

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

6. Data concerning **employment in industry** include employees hired on the basis of employment contracts.

Employed in industry do not include:

- 1) apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training;
- 2) agents;
- 3) persons engaged in outwork.

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are given after converting of part-time paid employees on full-time paid employees.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE rev. 1, in the section “Construction”, employing more than 9 persons.

2. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and including:

muje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów — wykonane siłami własnymi systemem zleceń przez podmioty budowlane na rzecz obcych zlecających.

3. Dane według grup PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 25.

4. Dane o produkcji budowlano--montażowej prezentuje się w **cenach producenta**, ze względu na niewystępowanie dotacji do produktów oraz podatku akcyzowego.

5. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytku według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

6. Dane o **budynkach oddanych do użytku** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków — budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków — budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

7. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych — na terenie kraju — w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

cludes construction works with an investment and a restoration — conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.

3. Data according to NACE rev. 1 groups were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 25.

4. Data concerning construction and assembly production are presented in **producer's prices** due to the lack of subsidies for products as well as the excise tax.

5. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

6. Data on **buildings completed** (by all investors) concern:

- within the scope of the number of buildings — newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings — newly built and expanded buildings (the expanded part only).

7. Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concern hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

TABL. 1 (239). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU**^a
 SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2016=100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące		current prices			
OGÓŁEM TOTAL	19217,7	22208,1	22371,5	26039,0	100,0	113,3
sektor publiczny public sector	1386,1	1327,3	1344,7	2978,4	11,4	x
sektor prywatny private sector	17831,6	20880,8	21026,8	23060,7	88,6	x
Przetwórstwo przemysłowe	15390,1	18311,5	18470,1	22348,3	85,8	116,6
Manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	1862,8	2749,0	3065,2	3322,6	12,8	97,3
Produkcja wyrobów tekstylnych Manufacture of textiles	112,8	53,7	53,2	61,1	0,2	113,0
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	122,8	131,4	132,9	155,1	0,6	123,5
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	574,2	1211,3	739,7	879,3	3,4	115,9
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	228,9	50,6	61,6	55,1	0,2	89,9
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ Manufacture of coke and refined petroleum products	-	78,1	73,8	107,3	0,4	132,2
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	50,8	43,2	75,7	78,2	0,3	101,5

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (239). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU**^a (cd.)SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2016=100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące current prices					
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	502,9	720,8	716,9	766,0	2,9	99,9
Manufacture of rubber and plastic products						
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych	4335,8	5278,0	5636,7	5886,5	22,6	104,3
Manufacture of other non-metallic mineral products						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2063,6	2235,9	1997,3	2231,8	8,6	112,7
Manufacture of metal products ^Δ						
Produkcja urządzeń elektrycznych	397,4	580,9	651,4	663,9	2,5	102,3
Manufacture of electrical equipment						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	1040,7	1119,2	1089,5	1172,4	4,5	114,1
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	557,9	790,6	848,7	2888,6	11,1	317,2
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers						
Pozostała produkcja wyrobów	#	44,0	48,6	31,7	0,1	77,1
Other manufacturing						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	250,9	297,4	299,9	339,7	1,3	112,8
Repair and installation of machinery and equipment						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (239). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a** (dok.)SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2016=100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące current prices					
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	837,7	1046,9	996,3	887,7	3,4	84,1
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	187,9	250,1	253,6	254,6	1,0	100,2
Water collection, treatment and supply						
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	576,4	681,0	627,6	504,5	1,9	73,1
Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (240). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH****GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a** (ceny bieżące)

SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC

ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM	19217,7	22208,1	22371,5	26039,0	TOTAL
					entities with following number of paid employees:
podmioty o liczbie zatrudnionych:					
49 osób i mniej	2526,5	3598,2	3522,0	3946,5	49 persons and less
50–249	5127,1	5952,3	5277,6	5737,2	50–249
250–499	3008,6	5954,7	6231,5	5977,5	250–499
500–999	4208,8	1601,0	1812,5	2495,6	500–999
1000 osób i więcej	4346,7	5101,9	5527,9	7882,3	1000 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (241). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW**^a
 PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2010	2015	2016	2017		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Tłuczeń kamienny w rodzaju stosowanego jako kruszywo do betonu, tłuczeń drogowy lub do innych celów budowlanych (kruszywo mineralne łamane zwykłe) ^b w tys. t	14931,2	14850,9	15287,1	19108,3	29,7	Crushed stone of a kind used for concrete aggregates, for roadstone and for other construction use ^b in thous. t
Mineralne środki dla rolnictwa wapniowe i wapniowo-magnezowe (tlenkowe i węglanowe) ^b w tys. t	692,8	797,6	952,7	1141,3	46,6	Calcium fertilizers and calcium-magnesium fertilizers ^b in thous. t
Mięso drobiowe w tys. t	33,2	34,2	24,3	25,3	0,8	Poultry meat in thous. t Cured meat products ^c
Wędliny ^c w tys. t	31,7	32,0	31,6	36,5	4,3	in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	128,2	584,4	456,3	211,2	2,3	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	421,1	442,3	818,0	328,0	1,0	Processed liquid milk ^d in thous. hl
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^e w tys. t	3,2	3,0	3,6	4,0	1,9	Butter and dairy spreads ^e in thous. t
Sukienki, spódnice i spódnico-spodnie damskie lub dziewczęce w tys. szt.	128	107	149	105	2,5	Women's or girls' dresses, skirts and culottes in thous. units
Tarcica iglasta w dam ³	231,9	368,9	244,8	291,4	6,6	Coniferous sawnwood in dam ³
Płytki ceramiczne i płyty chodnikowe w tys. m ²	29034	45483	46877	48653	40,9	Ceramic tiles and flags in thous. m ²
Wapno w tys. t	1046,3	1037,0	1047,0	1042,0	54,7	Lime in thous. t

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Opracowano metodą podmiotową. c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dziczyzny i królików. d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. e Otrzymywane z mleka.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Compiled by subject method. c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. d Including milk for further processing.

TABL. 4 (242). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE** ^a
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
OGÓŁEM TOTAL	61137	57654	59432	64298
sektor publiczny public sector	8624	6568	6879	7387
sektor prywatny private sector	52514	51087	52553	56911
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	2371	1926	2471	2466
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	52912	50174	51342	56295
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	7837	7708	7539	8353
Produkcja wyrobów tekstylnych Manufacture of textiles	1013	228	252	277
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	2733	1918	1948	2066
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	2549	2206	2316	2538
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	1074	242	259	243
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ Manufacture of coke and refined petroleum products	-	77	55	95
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	242	284	321	406

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (242). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE**^a (dok.)AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2062	2238	2365	2361
Manufacture of rubber and plastic products				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	8789	10312	10514	10624
Manufacture of other non-metallic mineral products				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	10193	10014	9764	9974
Manufacture of metal products ^Δ				
Produkcja urządzeń elektrycznych	2132	2017	2358	2688
Manufacture of electrical equipment				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	4299	4056	3946	4039
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2513	2528	2968	5612
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers				
Pozostała produkcja wyrobów	#	267	248	263
Other manufacturing				
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1742	1735	1840	1880
Repair and installation of machinery and equipment				
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	1672	1540	1482	1483
Electricity, gas, steam and air conditioning supply				
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	4181	4015	4137	4055
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities				
w tym: of which:				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	2237	1966	1927	1932
Water collection, treatment and supply				
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	1514	1370	1533	1414
Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (243). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE**^a
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
	w zł in zł			
OGÓŁEM TOTAL	2902,35	3569,86	3676,52	3989,28
sektor publiczny public sector	3220,82	4120,62	4313,46	4728,99
sektor prywatny private sector	2849,99	3498,98	3593,15	3893,27
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	4173,24	5232,38	4915,06	5223,30
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	2758,75	3417,61	3530,52	3871,38
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	2087,79	2631,36	2831,78	2968,25
Produkcja wyrobów tekstylnych Manufacture of textiles	1844,64	2148,36	2192,82	2337,12
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	1465,21	1934,12	2032,33	2248,94
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	1895,13	2625,19	2715,46	2927,54
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	2443,15	2385,19	2466,22	2850,62
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ Manufacture of coke and refined petroleum products	-	2903,35	3637,58	3461,84
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	3597,87	4687,38	5027,28	5046,70

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (243). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE**^a (dok.)
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
	w zł in zł			
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2430,59	3171,43	3404,10	3403,97
Manufacture of rubber and plastic products				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3663,83	4146,11	4316,09	4616,83
Manufacture of other non-metallic mineral products				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2882,32	3607,79	3747,96	3931,28
Manufacture of metal products ^Δ				
Produkcja urządzeń elektrycznych	2553,22	3497,55	3545,41	3808,85
Manufacture of electrical equipment				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3144,78	3586,02	3656,82	3883,98
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2503,20	3191,22	3126,81	4761,59
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers				
Pozostała produkcja wyrobów	#	2329,09	2436,56	2525,10
Other manufacturing				
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3272,08	4077,25	4128,03	4364,19
Repair and installation of machinery and equipment				
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	5231,52	6047,67	6327,64	6301,49
Electricity, gas, steam and air conditioning supply				
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	3068,16	3723,63	3798,96	4029,03
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities				
w tym: of which:				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3298,16	4079,39	4093,65	4214,64
Water collection, treatment and supply				
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	2735,69	3194,09	3394,68	3855,45
Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery				

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo

Construction

TABL. 6 (244). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł					
OGÓŁEM	4749,8	4436,2	4015,0	41711,5	100,0	TOTAL
w tym:						of which
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	2393,9	2050,5	2026,3	2049,1	43,5	Entities employing more than 9 persons
Budowa budynków ^a	766,6	706,0	646,2	638,7	13,6	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^a	874,5	712,0	564,7	743,6	15,8	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	752,9	632,5	815,5	666,7	14,2	Specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa świętokrzyskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Świętokrzyskie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (245). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH**

(ceny bieżące)

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	Roboty o charakterze inwestycyjnym Works with an investment character	Roboty o charakterze remontowym Works with a renovation (restoration) character	SPECIFICATION
			w mln zł	in mln zł	
OGÓŁEM	2010	2393,9	1629,5	764,5	TOTAL
	2015	2050,5	1414,9	635,6	
	2016	2026,4	1458,0	568,4	
	2017	2049,1	1741,4	307,8	
Budynki		1072,0	926,6	145,3	Buildings
Budynki mieszkalne		337,5	305,7	31,8	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne		34,4	#	#	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		292,8	265,5	27,3	two- and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania		10,3	#	#	residences for communities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa świętokrzyskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Świętokrzyskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABLE 7 (245). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH**
(ceny bieżące) (dok.)
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS
(current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Roboty o charakte- rze inwesty- cyjnym	Roboty o charakte- rze remonto- wym	SPECIFICATION
		Works with an invest- ment character	Works with a renovation (resto- ration) character	
w mln zł in mln zł				
Budynki niemieszkalne	734,5	620,9	113,5	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	7,6	7,0	0,6	hotels and similar buildings
budynki biurowe	157,9	147,6	10,3	office buildings
budynki handlowo-usługowe	131,5	105,0	26,5	wholesale and retail trade buildings
budynki transportu i łączności	7,6	7,0	0,7	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe	250,5	198,4	52,1	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	135,9	125,0	10,9	public entertainment, education, ho- spital or institutional care buildings
pozostałe budynki niemieszkalne	43,5	31,0	12,4	other non-residential buildings
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	977,2	814,7	162,5	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	661,2	560,4	100,8	Transport infrastructures
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	482,2	401,7	80,5	highways, streets and roads
drogi szynowe, drogi kolei napowietrz- nych lub podwieszanych	45,8	#	#	railways, suspension and elevated railways
drogi lotniskowe	-	-	-	airfield runways
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	94,9	#	#	bridges, elevated highways, tunnels and subways
budowle wodne	38,3	#	#	harbours, waterways, dams and other waterworks
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	349,6	310,1	39,5	Pipelines, communication and electricity lines long-distance pipelines, commu- nication and electricity power lines
Rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablo- we rozdzielcze	55,9	53,6	2,3	local pipelines and cables
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	107,4	#	#	Complex constructions on industrial sites
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	5,7	#	#	Other civil engineering works

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa świętokrzyskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Świętokrzyskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (246). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA ^aBUILDINGS COMPLETED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Budynki ^b	2078	3291	3170	3350	Buildings ^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	1471	2409	2320	2546	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta	737	877	821	841	urban areas
wieś	1341	2414	2349	2509	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	1899	2995	3010	3188	Of which private buildings ^d
miasta	604	704	736	730	urban areas
wieś	1295	2291	2274	2458	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszka- niach i wielomieszkaniowe ^c	1412	2351	2291	2513	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	486	643	719	673	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	157	273	307	302	of which farm buildings
Kubatura ^e w dam³	3282,8	4306,2	3633,6	3520,8	Cubic volume ^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	1184,1	1869,5	1792,7	1868,9	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling resi- dential buildings ^c
miasta	1979,2	1714,5	1209,4	1240,8	urban areas
wieś	1303,6	2591,7	2424,1	2280,0	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	2177,6	2514,1	2708,5	2720,4	Of which private buildings ^d
miasta	1151,0	696,4	676,8	636,5	urban areas
wieś	1026,6	1817,7	2031,7	2084,0	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszka- niach i wielomieszkaniowe ^c	945,4	1616,6	1594,8	1744,4	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	1229,1	892,0	1113,8	962,8	non-residential
w tym gospodarstw rolnych	140,0	319,4	476,7	489,3	of which farm buildings

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 349. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. ^e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 349. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. ^e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (247). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
BUDYNKI^b BUILDINGS^b					
Budynki mieszkalne	1472	2415	2320	2548	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	1471	2409	2320	2546	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	1436	2358	2289	2520	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	1	6	-	2	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	606	876	850	802	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwatero- wania turystycznego	15	28	10	34	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	9	12	21	6	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	136	143	152	138	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	3	6	-	1	Communication buildings, sta- tions, terminals and associated buildings
Budynki garaży	131	235	213	172	Garage buildings
Budynki przemysłowe	15	30	33	18	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	76	96	79	55	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	18	18	2	3	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	6	6	2	6	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	10	7	1	3	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	21	5	4	-	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	158	276	315	305	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do spra- wowania kultu religijnego i czynności religijnych	3	1	4	5	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 349. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

^a See general notes, item 5 on page 349. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 9 (247). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
 BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
KUBATURA ^b w dam ³ CUBIC VOLUME ^b in dam ³					
Budynki mieszkalne	1191,2	1911,9	1792,7	1890,7	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz					One-dwelling buildings as well
o dwóch mieszkaniach					as two- and more dwelling
i wielomieszkaniowe ^c	1184,1	1869,5	1792,7	1868,9	buildings ^c
w tym jednorodzinne	962,7	1586,5	1567,2	1723,4	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	7,1	42,4	-	21,8	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	2091,6	2394,3	1840,9	1630,0	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania					
turystycznego	75,5	88,7	17,3	45,6	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	41,2	60,4	59,5	17,5	Office buildings
					Wholesale and retail trade
Budynki handlowo-usługowe	444,1	457,9	371,6	344,7	buildings
Budynki łączności, dworców					Communication buildings, stations
i terminali	3,0	17,0	1,8	2,3	terminals and associated buildings
Budynki garaży	27,3	61,6	69,1	46,4	Garage buildings
Budynki przemysłowe	509,0	488,8	284,6	344,1	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki					Reservoirs, silos and ware-
magazynowe	225,5	750,3	437,4	238,9	houses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne					
oraz budynki muzeów					Public entertainment buildings,
i bibliotek	105,6	41,8	4,1	1,7	museums and libraries
Budynki szkół i instytucji					School, university and research
badawczych	63,4	43,2	9,2	34,2	buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki					Hospital or institutional care
medycznej	161,0	38,3	17,0	18,4	buildings
Budynki kultury fizycznej	271,5	21,8	23,7	-	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	140,2	320,1	529,3	501,9	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawo-					
wania kultu religijnego					Buildings used as places of wor-
i czynności religijnych	5,8	0,4	11,1	13,9	ship and for religious activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 349. ^b Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy). ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych)

^a See general notes, item 5 on page 349. ^b Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion). ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 10 (248). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE ^a**
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	14114	10426	10302	9825	Average paid employment
Sektor publiczny	129	#	#	#	Public sector
Sektor prywatny	13985	#	#	#	Private sector
Budowa budynków ^Δ	5646	3661	3440	3321	Construction of buildings ^Δ
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	3488	3292	2920	2945	Civil engineering works ^Δ
Roboty budowlane specjalistyczne	4980	3472	3942	3559	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2635,88	3056,08	3172,38	3315,98	Average monthly gross wages and salaries in zł
Sektor publiczny	2874,87	#	#	#	Public sector
Sektor prywatny	2633,68	#	#	#	Private sector
Budowa budynków ^Δ	2655,68	3481,26	3633,20	3349,96	Construction of buildings ^Δ
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2877,07	3160,37	3075,21	3472,87	Civil engineering works ^Δ
Roboty budowlane specjalistyczne	2444,52	2509,74	2842,23	3154,44	Specialised construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Do **dróg krajowych** zalicza się: autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych, drogi międzynarodowe, drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych, drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy, drogi alternatywne dla autostrad płatnych, drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich, o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. Dane o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** prezentowane są według ewidencji prowadzonej przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPIK) prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji. Do 2010 r. dane nie obejmują pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

4. **Linia autobusowa** jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowo-

CHAPTER XVII TRANSPORT. TELECOMMUNICATION

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and wide gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **National roads** include motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways, international roads, roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network, approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic, roads which are an alternative to toll motorways, roads which are bypasses around large urban agglomerations, roads with a military significance.

Voivodship roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Gmina roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Municipal roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-municipal roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Data on **road motor vehicles and tractors** Data on **road vehicles and tractors** have been presented according to the register maintained by voivodes, starosts, presidents of cities and mayors, since 2009 - according to central vehicle register maintained by the Ministry of the Digital Affairs. Until 2010 data do not include vehicles having temporary permission given by the end of reference year.

4. **A bus line** is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations

wościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą oraz w zakresie przewozów ładunków również usługi wykonane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy (np. działalność przemysłową budowlaną, handlową); dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej.

6. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych.

Komunikacja miejska — gminne przewozy pasażerskie wykonywane w granicach administracyjnych miasta albo miasta i gminy lub miast i gmin sąsiadujących (jeśli zawarły porozumienie lub utworzyły związek międzygminny w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego); w przypadku gmin miejsko-wiejskich łącznie z obsługą strefy wiejskiej w tych gminach; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych i trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Dane o komunikacji miejskiej opracowano metodą przedsiębiorstw.

Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Roczника ust. 5 na str. 25.

7. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Telekomunikacja

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej - sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w do-stępach ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. Hire or reward road transport includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity and also services for remuneration carried out by entities with basic economic activity other than road transport (e.g. industrial, building, trade activity); data regarding transport of passengers do not include carriage by urban road transport fleet.

6. Information regarding urban ground transport concerns bus, tram and trolley-bus communication and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies.

Urban transport — gmina transport of passengers carried out within the administrative borders of city or city and gmina or neighboring cities and gminas (if they signed agreement or association between gminas in order to implement together collective public transport); including service for rural area in urban-rural gminas; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.

Data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 25.

7. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Telecommunication

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunication services (excluding internal networks — networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential build-ings located on a single piece of real estate).

4. Telephone main line includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (249). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM^b	722	721	721	721	TOTAL^b
Normalnotorowe	722	721	721	721	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	554	554	554	554	of which electrified
jednotorowe	349	348	348	348	single track
dwu- i więcej torowe	373	373	373	373	double and more tracks
Na 100 km² powierzchni ogólnej	6,2	6,2	6,2	6,2	Per 100 km² of total area

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe.

a Data concern PKP network and other entities managing railway network. b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (250). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o nawierzchni ulepszonej of which improved	
		w km		in km		
OGÓŁEM	13067	14126	14274	14452	12863	TOTAL
miejskie	1493	1659	1662	1685	1640	urban
zamiejskie	11574	12467	12613	12767	11222	non-urban
Krajowe	756	754	754	754	754	National
miejskie	132	129	129	129	129	urban
zamiejskie	624	625	625	625	625	non-urban
Wojewódzkie	1077	1087	1087	1086	1086	Regional
miejskie	151	158	160	161	161	urban
zamiejskie	926	929	927	925	925	non-urban
Powiatowe	5711	5797	5816	5833	5640	District
miejskie	413	401	405	398	394	urban
zamiejskie	5298	5397	5411	5435	5246	non-urban
Gminne	5523	6487	6618	6779	5383	Communal
miejskie	797	972	967	997	956	urban
zamiejskie	4726	5516	5650	5782	4427	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (251). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE**^a

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM ^b	783698	906009	943817	974530	TOTAL ^b
w tym:					of which:
Samochody osobowe	539730	629323	657700	680689	Passenger cars
Autobusy	4249	4524	4676	4828	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	114742	129685	133949	137213	Lorries and road tractors ^c
Ciągniki balastowe i rolnicze	84293	93131	95104	96674	Balast and agricultural tractors
Motocykle	35907	43433	46105	48537	Motorcycles

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 364. b Bez trolejbusów. c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a See general notes, item 3 on page 364. b Excluding trolleybuses. c Including vans.

TABL. 4 (252). **LINE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ**^a

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS TRANSPORT LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	956	377	346	321	National: number
długość w km	45221	21101	19146	14902	length in km
dalekobieżne: liczba	44	19	21	17	long-distance: number
długość w km	12747	8088	9056	5789	length in km
regionalne: liczba	127	41	38	34	regional: number
długość w km	11073	3412	3070	2742	length in km
podmiejskie: liczba	781	317	287	270	suburban: number
długość w km	21381	9601	7020	6371	length in km
miejskie: liczba	4	-	-	-	urban: number
długość w km	20	-	-	-	length in km
Międzynarodowe: liczba	1	-	-	-	International: number
długość w km	2681	-	-	-	length in km

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (253). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
ROAD TRANSPORT^a FOR HIRE OR REWARD

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t	4161	5491	4354	4522	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	200,6	155,5	169,9	148,9	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	21210	7210	6497	6283	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	27,4	30,3	28,9	29,7	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	1328	2219	2419	2223	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	690,7	834,6	812,6	743,2	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	10	2	7	9	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1933,1	1671,1	2924,3	2811,4	Average transport distance per passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (254). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**

Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna - linie w km autobusowe	2298	2248	2188	2120	Transport network - lines in km bus
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach	370	484	467	461	buses: in units
liczba miejsc w tys.	93,8	43,1	43,9	40,7	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln: komunikacja naziemna	46,1	48,5	46,8	46,2	Transport of passengers ^b (during the year) in mln: ground transport

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 7 (255). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW**ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Wypadki	1353	1365	1235	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	1057	1135	1030	Guilt of drivers
w tym:				of which:
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	299	278	270	inappropriate speed for road conditions
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	294	302	260	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	57	68	52	incorrectly overtaking
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	106	114	125	incorrectly behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	102	123	100	not keeping a safe distance between vehicles
Z winy pieszych	83	105	97	Guilt of pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	64	64	63	of which carelessly entering to the roadw
Pozostałe ^b	213	125	108	Others ^b
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	1057	1135	1030	Vehicles of drivers being accident culprit
Samochody osobowe	830	838	779	Passenger cars
Motocykle	25	35	32	Motorcycles
Rowery	61	74	55	Bicycles
Motorowery	37	43	27	Motor-bicycles
Samochody ciężarowe	66	93	104	Lorries
Inne pojazdy ^c	38	52	33	Other vehicles ^c
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	168	162	111	Accidents involving intoxicated road user
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:				of which caused by intoxicated:
Kierujących	79	82	83	Drivers
samochodami osobowymi	48	52	60	of passenger cars
motocyklami	5	5	2	of motorcycles
rowerami	15	15	11	of bicycles
motorowery	7	5	5	of motor-bicycles
samochodami ciężarowymi	-	-	1	of lorries
innymi pojazdami	4	5	4	of other vehicles
Pieszycy	27	32	28	Pedestrians

a Zarejestrowanych przez Policję. b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Z r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. c Including unidentified vehicles.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 8 (256). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Wypadki	1574	1353	1365	1235	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	20,1	14,9	14,5	12,7	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków					Road traffic casualties
Śmiertelne	197	108	107	115	Fatalities
na 100 tys. ludności	15,3	8,6	8,5	9,2	per 100 thous. population
Ranni	2017	1676	1724	1529	Injured
na 100 tys. ludności	157,0	133,0	137,4	122,3	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

Telekomunikacja

Telecommunication

TABL. 9 (257). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	225	121	115	96	Main telephone lines in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	173	92	84	68	of which private subscribers ^b
miasta	166	87	84	70	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	122	63	54	46	of which private subscribers ^b
wieś	59	34	31	26	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	51	29	30	22	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	203	109	104	86	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	146	76	74	61	urban areas
wieś	57	33	30	25	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne					
samoinkasujące	1450	179	114	24	Public pay telephones
miasta	778	97	50	23	urban areas
wieś	672	82	64	1	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concern operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności - PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:

- punktach sprzedaży detalicznej,
- hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;

2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędowi, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), wydzielając sprzedaż w placówkach gastronomicznych.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny dla rolnictwa, nasiona, pasze,

CHAPTER XVIII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data concerning **retail sales** include:

1) sales of consumer and non-consumer goods in:

- retail sales outlets,
- wholesalers as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual need of the purchaser;

2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer-producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), separating sales in catering establishments.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis; non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., machinery for agriculture, seeds, animal feeds,

środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Podziału sklepów według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono

plant protection products, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages, tobacco as well as non-foodstuff goods was made by estimation

4. Data regarding the **wholesale sale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale sales also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hipermarkets are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales floor up to 119 m².

The division of shops by voivodships was made on the basis of the actual location of a shop.

6. Shops include public pharmacies.

7. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and

zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego przeprowadzanego do 2007 r. na 5%, od 2008 r. — 4% próbie tych jednostek (w przypadku sklepów i stacji paliw — od 2004 r.). Dane dotyczące struktury asortymentowej sprzedaży detalicznej opracowano na podstawie badania reprezentacyjnego.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (plac, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobno-detalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmogonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are the organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks.

9. Data regarding trade and catering activity including information about shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons data have been generalized on the basis of the result of a sample survey conducted until 2007 on a 5%, since 2008 — 4% sample of these entities (in case shops and petrol stations — since 2004). Data concerning the assortment structure of retail sales are compiled on the basis of a sample survey.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (258). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**

RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	12681,4	12405,6	13625,6	13835,8	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	3228,7	2404,1	2582,9	2808,7	in million zł
w %	25,5	19,4	19,0	20,3	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	9870	9846	10861	11071	PER CAPITA in zł

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (259). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP ^a (ceny bieżące)**RETAIL SALES BY GROUPS ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
W MILIONACH ŻŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	6538,8	6415,5	6735,8	7157,9	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	70,4	81,9	83,4	89,7	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	19,6	26,2	24,2	29,0	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	3,1	5,2	5,0	5,5	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	47,7	50,5	54,2	55,2	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	29,6	18,1	16,6	10,3	Non-consumer goods

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (260). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH ^a (ceny bieżące)**WHOLESALE OF COMMODITIES IN TRADE ENTERPRISES ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
W MILIONACH ŻŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	14870,4	14476,3	14598,2	14329,4	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	8,1	6,9	8,6	8,6	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	4,2	1,4	0,7	0,8	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	87,7	91,7	90,7	90,6	Non-foodstuff goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABLE 4 (261). **SKLEPY^a WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS^a BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Sklepy	11169	10424	11201	10417	Shops
Domy towarowe	-	1	1	1	Department stores
Domy handlowe	10	5	5	5	Trade stores
Supermarkety	104	162	174	188	Supermarkets
Hipermarkety	11	15	15	15	Hypermarkets
Sklepy powszechne	175	205	216	235	Universal
Sklepy wyspecjalizowane	634	977	1067	1048	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	10235	9059	9723	8925	Other shops ^b
Stacje paliw	365	333	347	306	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 372. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 5 on page 372. b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABLE 5 (262). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	283	465	474	580	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	93	146	152	146	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	182826	345736,2	380865,6	425763,9	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
produkcja gastronomiczna	154971	297441,4	321300	366858,5	catering production
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	15883	21433,7	30311,6	23439,8	alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (263). MAGAZYNY HANDLOWE ^a
 Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2012	2015	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				Secured warehouses:
liczba	590	532	405	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	412,8	414,5	354,8	storage area in thous. m ²
Magazyny zadaszone:				Roofed warehouses:
liczba	78	99	113	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	35,9	51,4	60,4	storage area in thous. m ²
Place składowe:				Storage sites:
liczba	133	121	108	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	232,2	222,7	254,9	storage area in thous. m ²
Silosy i zbiorniki:				Siloes and reservoirs:
liczba	111	76	66	number
pojemność w m ³	20,7	88,4	32,4	capacity in m ³

^a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących działalność hurtową, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities conducting wholesale activity and employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (264). TARGOWISKA
 Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	77	80	77	76	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	70	77	74	73	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia w tys. m ²	776	783,7	746,4	743,1	area in thous. m ²
w tym sprzedażowa	647,6	628,4	589,9	576,6	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	3463	3586	2729	2648	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	1522	1077	728	645	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	72	394	402	383	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	12176,7	13906,6	14918,4	13144,5	Annual receipts from market-place fee in thous. zł

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares open seasonally.

DZIAŁ XIX FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r o rachunkowości, obowiązującej (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 1047).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny, aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic

CHAPTER XIX FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994, (uniform text Journal of Laws 2016, item 1047).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, National Investment Funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net sales revenues of products (goods and services), including allocations to products;
- 2) net sales revenues of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights) received free of charge, including donated assets, assets (cash), as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości kształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne obejmują: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na prawne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług.

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs comprise: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
- 4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Result of extraordinary events (extraordi-

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

Od 2016 r. wszelkie skutki zdarzeń, które dotychczas wpływały na zyski i straty nadzwyczajne, są zaliczane odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, do 2015 r. był korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on część bieżącą i część odroczonej:

- część bieżąca to podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczonej stanowi różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
  - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
  - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**

nary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

Since 2016 all economic effects of the events which previously affected the extraordinary profits and losses are classified as other operating revenues or other operating costs, respectively.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, until 2015 corrected by result on extraordinary events.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. The income tax consists of the current and the deferred part:

- the current part in the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,
- the deferred part constitutes a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. While the reserve is created, irrespectively of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
  - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
  - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of:**
  - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities exclud-

- **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
- **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
- **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności i roszczeń, inwestycji krótkoterminowych oraz od 2002 r. krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, krótkoterminowe należności i roszczenia, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe czynne.

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) rezerwowy z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach akcyjnych — kapitał akcyjny,
- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.) — kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych — fundusz założycielski,
- w spółdzielniach — fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych — kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały

ing special funds,

- **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues and claims to short-term liabilities excluding special funds,
- **third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues and claims, short-term investments and since 2002 short-term deferred expenditures) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: inventories, short-term dues and claims, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term deferred expenditures.

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year years and write-offs from net profit for the turnover year. Until 2015 it has also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock). Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- share capital — in joint stock companies,
- initial capital — in limited liability companies,
- founders' capital — in state owned enterprises,
- participation fund — in co-operatives,
- owners' capital — in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank

obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

credits and loans and are divided into: long-term liabilities — when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities — when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of its due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (265). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTOROW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności	43697,5	49957,9	46831,4	49833,9	Revenues from total activity
sektor publiczny	1925,3	1833,5	1862,5	4244,2	public sector
sektor prywatny	41772,2	48124,4	44968,9	45589,7	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	24622,0	27923,5	27574,5	30477,6	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	17758,8	17363,5	17713,4	16525,9	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	533,5	3801,4	786,4	1233,2	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	41519,8	45936,2	45586,7	46939,6	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	1880,4	1770,0	1816,8	4263,6	public sector
sektor prywatny	39639,4	44166,2	43769,9	42676,0	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	24362,8	28392,9	27936,9	30887,3	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	15720,0	15110,3	15204,9	14005,3	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	876,3	1151,6	1040,2	877,0	Financial costs
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	2177,6	4021,7	1244,7	2894,3	Financial result on economic activity
sektor publiczny	44,9	63,5	45,7	-19,4	public sector
sektor prywatny	2132,7	3958,2	1199,0	2913,7	private sector
Zyski nadzwyczajne^a	11,1	27,7	x	x	Extraordinary profits^a
sektor publiczny	4,3	0,0	x	x	public sector
sektor prywatny	6,8	27,7	x	x	private sector
Straty nadzwyczajne^a	7,4	27,7	x	x	Extraordinary losses^a
sektor publiczny	3,0	0,0	x	x	public sector
sektor prywatny	4,4	27,7	x	x	private sector
Wynik finansowy brutto	2181,4	4021,7	1244,7	2894,3	Gross financial result
sektor publiczny	46,2	63,5	45,7	-19,4	public sector
sektor prywatny	2135,2	3958,2	1199,0	2913,7	private sector
Zysk brutto	2603,5	5028,3	2487,1	3230,2	Gross profit
Strata brutto	422,1	1006,6	1242,3	335,9	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	291,4^b	249,1	247,1	167,8	Obligatory encumbrances on gross financial result
sektor publiczny	19,4	17,1	15,5	-111,1	public sector
sektor prywatny	272,0	232,0	231,7	279,0	private sector
w tym podatek dochodowy	291,4	249,1	247,1	167,8	of which income tax
Wynik finansowy netto	1889,9	3772,6	997,6	2726,5	Net financial result
sektor publiczny	26,7	46,4	30,3	91,8	public sector
sektor prywatny	1863,2	3726,2	967,3	2634,7	private sector
Zysk netto	2271,5	4797,7	2225,3	3054,0	Net profit
Strata netto	381,6	1025,2	1227,7	327,6	Net loss

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 379. b Obejmują tylko podatek dochodowy.

a See general notes, item 6 on page 379. b Include only income tax.

TABL. 2 (266). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z cało- kształtu działalności Revenues from total activity	Koszty uzyskania przychodów z cało- kształtu działalności Costs of obtaining revenues from total activity	Wynik finansowy brutto Gross financial result		Obowią- zowe obciążenia wyniku finansowego brutto Obligatory encumbrances on gross financial result	Wynik finansowy netto Net financial result
				w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM	2010	43697,5	41519,8	2181,4	291,4 ^a	1889,9	
TOTAL	2015	49957,9	45936,2	4021,7	249,1	3772,6	
	2016	46831,4	45586,7	1244,7	247,1	997,6	
	2017	49833,9	46939,6	2894,3	167,8	2726,5	
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		87,0	79,4	7,5	0,0	7,5	
Przemysł Industry		26708,9	25458,8	1250,1	42,5	1207,7	
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		22340,0	21131,8	1208,2	145,2	1063,0	
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		717,5	717,5	0,0	3,9	-3,9	
Budownictwo Construction		2511,5	2416,5	95,0	17,0	78,0	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		15255,5	14577,6	677,9	54,3	623,6	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		1581,0	1531,8	49,1	5,8	43,4	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		299,9	278,1	21,8	3,0	18,8	
Informacja i komunikacja Information and communication		323,6	303,2	20,3	2,3	18,0	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		73,6	71,4	2,2	0,5	1,7	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		1892,6	1207,9	684,6	30,8	653,8	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		192,2	171,3	20,8	1,6	19,2	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		466,3	423,9	42,4	7,0	35,4	
Edukacja Education		13,9	12,1	1,8	0,0	1,7	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		399,6	375,8	23,8	3,0	20,8	

a Obejmują tylko podatek dochodowy.

a Include only income tax.

TABL. 3 (267). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw Number of enter- prises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result			
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises			
OGÓŁEM	2010	1254	81,7	18,3	0,1	81,1	18,7	0,2
TOTAL	2015	1278	83,8	16	0,2	83,3	16,6	0,2
	2016	1244	85,2	14,8	-	84,6	15,3	0,2
	2017	1155	84,6	15,3	0,1	84,2	15,8	0,1
sektor publiczny public sector		67	71,6	28,4	-	71,6	28,4	-
sektor prywatny private sector		1088	85,4	14,5	0,1	84,9	15,0	0,1
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		13	76,9	23,1	-	76,9	23,1	-
Przemysł Industry		433	83,4	16,6	-	82,7	17,3	-
w tym: of which:								
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		355	85,6	14,4	-	84,8	15,2	-
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		43	69,8	30,2	-	69,8	30,2	-
Budownictwo Construction		131	84,7	15,3	-	84,7	15,3	-
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		306	87,3	12,7	-	87,3	12,7	-
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		59	88,1	11,9	-	88,1	11,9	-
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		31	83,9	16,1	-	83,9	16,1	-
Informacja i komunikacja Information and communication		15	80,0	20,0	-	80,0	20,0	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		4	100,0	0,0	-	100,0	0,0	-
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		44	90,9	9,1	-	88,6	9,1	2,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		34	82,4	17,6	-	82,4	17,6	-
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		37	83,8	13,5	2,7	83,8	16,2	-
Edukacja Education		5	40,0	60,0	-	40,0	60,0	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		38	78,9	21,1	-	76,3	23,7	-

TABL. 4 (268). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the			
		brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree	III stopnia third degree	
							w %
OGÓŁEM	2010	95,0	5,0	4,3	36,6	94,0	132,2
TOTAL	2015	91,9	8,1	7,6	44,8	106,6	163,0
	2016	97,3	2,7	2,1	41,1	97,8	145,7
	2017	94,2	5,8	5,5	48,1	109,6	162,5
sektor publiczny public sector		100,5	-0,5	2,2	62,1	106,3	191,9
sektor prywatny private sector		93,6	6,4	5,8	46,5	110,0	159,1
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		91,3	8,7	8,7	84,7	239,9	405,5
Przemysł Industry		95,3	4,7	4,5	41,1	98,4	158,5
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		94,6	5,4	4,8	36,4	92,0	151,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		100,0	0,0	-0,5	78,2	126,6	133,2
Budownictwo Construction		96,2	3,8	3,1	62,9	152,5	187,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		95,6	4,4	4,1	45,1	121,5	177,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		96,9	3,1	2,7	17,1	102,2	118,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		92,7	7,3	6,3	90,2	158,1	183,0
Informacja i komunikacja Information and communication		93,7	6,3	5,6	338,8	392,5	442,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		97,0	3,0	2,3	4239,4	6499,8	6542,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		63,8	36,2	34,5	71,1	91,5	117,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		89,2	10,8	10,0	214,0	343,9	460,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		90,9	9,1	7,6	87,6	184,5	212,7
Edukacja Education		87,3	12,7	12,5	519,5	746,6	789,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		94,0	6,0	5,2	36,1	94,0	108,3

TABL. 5 (269). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 XII

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Zapasy			
			Ogółem Grand total	razem total	w tym	
					materiały materials	półprodukty i produkty w toku semi-finished products and work in progress
1	OGÓŁEM	2010	15718,7	4182,6	1196,0	822,3
	TOTAL	2015	17284,4	5552,5	1613,8	866,0
		2016	17411,2	5302,9	1341,5	838,4
		2017	18703,1	5699,7	1504,9	1035,6
2	sektor publiczny public sector		2292,9	978,6	362,2	207,2
3	sektor prywatny private sector		16410,2	4721,1	1142,7	828,3
	w tym: of which:					
4	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		46,1	18,4	1,5	3,3
5	Przemysł Industry		10453,0	3788,3	1363,3	829,9
	w tym: of which:					
6	przetwórstwo przemysłowe manufacturing		8583,1	3215,4	1118,5	823,9
7	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		342,5	10,0	6,7	1,6
8	Budownictwo Construction		1223,3	148,3	56,4	40,9
9	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		4567,1	1408,1	54,8	13,1
10	Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		370,2	32,4	4,1	-
11	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		69,3	8,0	5,6	0,0
12	Informacja i komunikacja Information and communication		189,2	19,8	8,0	0,8
13	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		128,8	0,3	0,0	-
14	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		1291,7	238,7	5,1	147,2
15	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		122,7	17,9	0,7	0,3
16	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		147,7	11,2	0,9	0,2
17	Edukacja Education		3,6	0,0	0,0	-
18	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		87,2	7,7	4,4	-

Stocks		Należności krótkoterminowe Short-term dues		Inwestycje krótkoterminowe Short-term invest-ments	Krótkoterminowe rozliczenia międzykresowe Short-term inter-period settlements	No.
of which		razem total	w tym z tytułu dos- taw i usług of which from deli- veries and services			
produkty gotowe finished products	towary goods					
w mln zł		in mln zł				
674,3	1426,7	6823,3	1524,9	4349,5	363,2	1
920,2	1873,9	6552,6	5292,7	4748,2	431,1	
906,6	1886,2	6785,5	5894,3	4908,8	414,0	
1068,5	1911,2	7079,7	6007,4	5540,2	383,5	
51,9	261,5	528,3	435,3	742,3	43,7	2
1016,6	1649,8	6551,4	5572,1	4797,9	339,8	3
8,1	4,5	17,7	10,6	9,6	0,4	4
954,2	529,8	3780,3	3181,8	2711,3	173,1	5
916,5	257,9	3152,4	2687,9	2069,1	146,1	6
0,8	0,7	124,7	96,4	201,0	6,8	7
5,1	38,9	584,0	513,3	410,2	80,8	8
20,5	1270,8	1962,7	1706,6	1160,4	35,8	9
0,1	27,9	266,4	239,1	53,5	17,9	10
-	1,8	25,7	21,4	34,2	1,4	11
3,7	5,3	23,0	21,4	145,0	1,4	12
-	0,3	44,5	44,0	83,4	0,5	13
76,2	7,2	224,7	145,1	781,7	46,6	14
0,1	15,8	34,6	28,3	57,0	13,2	15
0,1	6,4	67,3	52,4	60,8	8,3	16
0,0	-	1,0	0,3	2,4	0,1	17
0,2	2,4	46,6	42,8	29,1	3,9	18

TABL. 6 (270). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym		Of which	
			kapitał (fundusz) podsta- wowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supple- mentary capital (fund)	niepodzie- lony (nieroz- liczony) wy- nik finanso- wy z lat ubiegłych undistrib- uted (unsett- led) finan- cial result from previ- ous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turn-over year
OGÓŁEM TOTAL	2010	17488,1	7143,5	7862,7	-779,8	1857,1
	2015	22887,5	8456,5	10378,1	-1312,9	3761,4
	2016	20169,2	8149,2	10924,7	-1744,2	973,7
	2017	22759,4	8168,7	10822,3	-1257,8	2692,7
sektor publiczny public sector		3325,3	1926,5	1289,3	-171,0	94,2
sektor prywatny private sector		19434,1	6242,2	9533,0	-1086,8	2598,5
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		86,4	15,8	57,6	-1,7	7,5
Przemysł Industry		13016,7	5182,8	6279,2	-1132,0	1173,6
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		9973,8	3256,2	5320,1	-962,3	1028,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		894,6	796,5	202,4	-129,3	-3,9
Budownictwo Construction		864,9	191,8	481,6	-2,0	79,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		4231,4	1240,4	2090,8	15,9	620,0

TABL. 6 (270). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		kapitał (fundusz) podsta- wowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supple- mentary capital (fund)	niepodzie- lony (nieroz- liczony) wy- nik finanso- wy z lat ubiegłych undistribu- ted (unsett- led) finan- cial result from previ- ous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turn-over year
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	286,0	160,1	97,0	-11,1	43,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	178,1	133,2	64,5	-43,7	18,8
Informacja i komunikacja Information and communication	257,0	108,3	129,5	0,5	18,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	77,4	60,6	15,1	-	1,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	3063,6	788,6	1247,7	-0,9	653,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	260,5	27,8	192,9	-7,9	19,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	269,0	136,5	85,1	-8,5	35,4
Edukacja Education	2,4	0,3	1,3	0,1	1,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	167,0	53,3	78,4	5,6	20,8

TABL. 7 (271). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK^a**
 Stan w dniu 31 XII
 SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate	
			Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons
OGÓŁEM	2010	5501,9	269,4	41,4	1192,5	2529,7
TOTAL	2015	6769,2	52,7	198,5	1031	2581,1
	2016	6310,0	53,1	274,2	1042,7	2187,6
	2017	6481,7	51,0	1001,3	1078,2	1772,4
sektor publiczny public sector		1922,9	47,5	928,6	4,7	48,9
sektor prywatny private sector		4558,8	3,4	72,7	1073,6	1723,5
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		15,2	4,7	-	10,5	-
Przemysł Industry		4615,8	37,2	1000,8	437,1	1587,2
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		2714,5	23,8	34,3	386,3	1579,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		796,5	-	71,4	2,5	0,2
Budownictwo Construction		87,0	-	-	68,6	0,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		982,9	-	-	409,0	119,2

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 7 (271). KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK ^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate	
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	101,3	4,8	-	21,4	5,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	119,4	-	-	55,0	-
Informacja i komunikacja Information and communication	108,3	0,8	0,2	3,9	8,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	60,2	-	-	0,2	-
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	124,6	3,4	-	23,1	-
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	18,0	-	0,3	12,0	1,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	126,2	-	-	17,6	2,6
Edukacja Education	0,3	-	-	0,3	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	53,2	-	-	19,5	-

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (272). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deliveries and services	
		w mln zł	in mln zł				
OGÓŁEM	2010	15886,8	3863,5	2509,4	12023,3	2909,9	5746,0
TOTAL	2015	20265,4	9490,9	8076,5	10774,5	2826,8	5625,0
	2016	20024,5	7878,2	6548,3	12146,2	4126,9	5529,7
	2017	18775,7	7067,4	5725,4	11708,2	2971,8	5719,7
sektor publiczny public sector		1670,4	408,8	375,5	1261,6	139,8	520,1
sektor prywatny private sector		17105,3	6658,6	5349,9	10446,7	2832,0	5199,5
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		24,9	12,3	12,3	12,6	1,5	7,9
Przemysł Industry		10812,2	4151,1	3893,4	6661,0	1913,4	3186,4
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		9334,4	3623,8	3405,2	5710,6	1754,2	2681,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		674,4	413,3	397,7	261,1	114,4	59,3
Budownictwo Construction		690,1	33,0	22,9	657,1	96,0	430,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		4118,6	1540,8	1404,4	2577,9	501,4	1700,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		490,3	176,0	112,6	314,3	82,1	150,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		117,5	79,3	76,7	38,2	9,6	14,6
Informacja i komunikacja Information and communication		49,2	5,8	5,7	43,4	3,3	29,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		53,9	-	-	53,9	-	0,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		2108,6	947,8	82,0	1160,8	332,2	122,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		34,3	7,3	6,0	27,0	5,5	11,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		100,4	27,8	27,2	72,6	7,9	26,7
Edukacja Education		0,5	-	-	0,5	0,0	0,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		164,3	83,1	79,9	81,2	16,9	36,8

DZIAŁ XX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowi ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2077) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241) z późniejszymi zmianami. W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 994),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2018 r. poz. 995),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2018 r. poz. 913),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1453),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. 2016 poz. 1015),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu,

CHAPTER XX PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finances include the processes connected with accumulation and allocation of public funds.

The legal basis defining these processes is provided by the Law of 27 August 2009 on Public Finances (uniform text Journal of Laws 2017 item 2077) and regulations implementing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241) with later amendments. In the case of the financial management of local government units, the legal basis is provided also by the following:

- the Law of 8 March 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2018 item 994),
- the Law of 5 June 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws of 2018 item 995),
- the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2018 item 913),
- the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2017 item 1453),
- the Minister of Finances Regulation of 16 I 2014 on Budgetary Reporting (Journal of Laws 2016 item 1015),
- the Minister of Finances Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053).

2. The presented data include information concerning the budgets of local government units (i. e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received jointly by the gmina and the powiat) as well as expenditure realized jointly by the gmina and the powiat. Therefore in the tables revenue and expenditure of gminas are given without data for cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status are given

natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. Powyższa uwaga dotyczy również samorządowych zakładów budżetowych.

4. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
  - a) dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
  - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
  - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
  - d) środki na dofinansowanie własnych zadań, z innych źródeł;
- 2) dotacje:
  - celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
  - przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
  - otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
  - pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

5. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

6. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

jointly with gmina and powiat part of revenue and expenditure. The above note concerns also local government budgetary establishment.

4. Budget revenues of local government units comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
  - a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
  - b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,
  - c) revenue from property, e.g.. revenue from renting and leasing as well as agreements with a similar character,
  - d) funds for the additional financing of own tasks from other sources;
- 2) grants:
  - targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task realized on the basis of agreements with government administration bodies,
  - provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the European funds budget,
  - received from the appropriated funds (from 2011 state appropriated funds),
  - other grants, of which realised on the basis of agreements with bodies of the local government units;
- 3) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.

5. Expenditures of local government units budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditures on wages and salaries (including derivatives),
- expenditures on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,
- expenditures on debt servicing,
- expenditures related to granting endorsements and guarantees.

6. Information concerning local government units budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.

TABL. 1 (273). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS REVENUE BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2010	5621198,9	3179123,2	918231,3	1003076,4	520768,0
TOTAL	2015	6183687,2	3395654,7	1091056,4	1032648,9	664327,2
	2016	6476586,8	3902293,3	1114015,0	1043676,2	416602,3
	2017	6979397,9	4162500,4	1226759,2	1076295,4	513842,9
Dochody własne		2569479,6	1516071,4	616706,5	320380,7	116321,0
Own revenue						
w tym:						
of which:						
Udziały w podatku dochodowym						
Share in income tax						
od osób prawnych		96626,0	17064,5	13448,5	3619,2	62493,7
corporate income tax						
od osób fizycznych		1039013,5	585030,4	262298,5	158262,4	33422,2
personal income tax						
Podatek od nieruchomości		547261,6	437448,9	109812,7	-	-
Tax on real estate						
Podatek rolny		57995,0	57777,0	218,0	-	-
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych		35691,3	30476,5	5214,8	-	-
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		39180,6	26314,5	12866,1	-	-
Tax on civil law transactions						
Oplata skarbowa		9652,2	5934,3	3717,9	-	-
Treasury fee						
Dochody z majątku		141708,1	67852,0	60680,9	9315,9	3859,3
Revenue from property						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych						
umów o podobnym charakterze		75716,1	30687,1	35310,4	5873,9	3844,7
of which income from renting and leasing as						
well as agreements with a similar character						
Środki na dofinansowanie własnych zadań						
pozyskane z innych źródeł		12874,5	4189,0	3573,5	4308,2	803,7
Funds for additional financing of own tasks from						
other sources						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (273). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
 LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS REVENUE BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
Dotacje ogółem	2357793,6	1507718,0	335591,2	256529,5	257954,8
Total grants					
Dotacje celowe	1957008,2	1409249,2	244074,4	231115,8	72568,8
Targeted grants					
z budżetu państwa	1893356,5	1395729,1	235578,1	194183,3	67866,0
from the state budget					
na zadania:					
for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	1550431,7	1192893,6	192035,5	115907,3	49595,3
for government administration tasks					
własne	340406,1	200877,4	43357,7	77900,3	18270,7
for own tasks					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	2518,7	1958,2	184,8	375,7	-
realized on the basis of agreements with government administration bodies					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	22811,5	6430,4	7170,2	9130,9	80,0
for tasks realized on the basis of agreements between local government units					
otrzymane z państwowych funduszy celowych	8146,4	5706,4	1204,1	395,0	840,8
received from state appropriated funds					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego	32693,7	1383,2	122,0	27406,7	3781,9
for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	63985,3	17893,3	2836,1	5150,6	38105,3
Grants from paragraphs 200 and 620 ^b					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	2052124,8	1138711,0	274461,5	499385,2	139567,2
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	1401748,4	764024,0	264815,3	361147,4	11761,7
Of which educational part					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (274). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2017 R.

LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS REVENUE BY DIVISION IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM TOTAL	6979397,9	4162500,4	1226759,2	1076295,4	513842,9
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo Agriculture and hunting	84238,2	39967,0	9,3	2702,9	41559,0
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	1427,3	14,3	57,5	-	1355,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę Electricity, gas and water supply	21597,9	21597,9	-	-	-
Transport i łączność Transport and communication	365398,5	78918,3	129972,3	69554,1	86953,8
Gospodarka mieszkaniowa Dwelling economy	130512,2	68321,4	48035,0	13810,2	345,6
Działalność usługowa Service activity	39947,4	4042,8	19260,2	16014,7	629,7
Administracja publiczna Public administration	33952,6	21119,4	4336,7	4322,4	4174,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa Public safety and fire care	89708,3	8026,1	20266,6	61415,6	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowo- ści prawnej oraz wydatki związane z ich poborem Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake	1963888,4	1248438,3	429931,0	189380,1	96139,1
Różne rozliczenia Miscellaneous settlements	2196659,7	1153815,7	275094,4	500442,5	267307,1
Oświata i wychowanie Education	143022,6	103903,1	21942,2	15458,3	1718,9
Ochrona zdrowia Health care	35980,3	256,4	6125,0	28304,5	1294,4
Pomoc społeczna Social assistance	285498,5	119272,2	62468,2	103734,7	23,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej Other tasks in sphere of social policy	42703,9	11588,7	5716,3	21655,6	3743,2
Edukacyjna opieka wychowawcza Educational care	18491,2	9784,3	1219,3	7487,6	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska Municipal economy and environmental protection	167082,5	122095,5	33364,6	9606,4	2016,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego Culture and national heritage	6016,5	5460,1	140,6	397,0	18,8
Kultura fizyczna Physical education	27401,6	15190,2	12201,4	10,0	0,0

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (275). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS EXPENDITURE BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Woje-wództwo
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty Powiat	Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2010	6264122,8	3644235,3	982945,9	1076039,2	560902,5
TOTAL	2015	6238187,4	3325747,6	1204233,4	1018523,4	689683,1
	2016	6258657,1	3702953,2	1150430,2	1021110,0	384163,7
	2017	6981047,9	4158460,9	1268520,5	1069828,4	484238,2
Wydatki bieżące		5983647,6	3665626,3	1080397,2	932905,2	304718,8
Current expenditure						
w tym:						
of which:						
Dotacje		503036,3	222815,2	93203,3	66489,8	120528,1
Grants						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		16004,0	15765,0	-	239,0	-
of which for local government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		1502642,9	1246896,9	214512,4	38249,1	2984,5
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		3887595,5	2147274,3	750917,9	812784,6	176618,7
Current expenditure of budgetary units						
w tym:						
of which:						
wynagrodzenia		2136450,8	1161099,1	368449,5	513926,7	92975,5
wages and salaries						
w tym osobowe		1936471,9	1051749,0	335008,8	464230,7	85483,5
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^d		395394,4	231339,2	61414,3	85823,2	16817,6
wages and salaries related expenditures ^d						
zakup materiałów i usług		1105455,2	615256,3	277850,4	153151,3	59197,1
purchase of materials and services						
wydatki na obsługę długu		63994,7	32628,3	18045,4	9429,0	3892,0
expenditures on debt servicing						
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		-	-	-	-	-
payments related to guarantees and endorsements						
Wydatki majątkowe		997400,3	492834,6	188123,3	136923,1	179519,3
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		978631,3	487785,6	179223,3	133603,6	178018,8
Of which investment expenditure ^c						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytalny Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (276). WYDATKI BUDŻETOW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
W 2017 R.

LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS EXPENDITURE BY DIVISION IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Woje- wództwo Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM TOTAL	6981047,9	4158460,9	1268520,5	1069828,4	484238,2
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo Agriculture and hunting	154217,7	66099,3	39075,6	2830,7	46212,1
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	21325,2	16856,7	247,4	-	4221,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę Electricity, gas and water supply	27273,2	27102,9	170,3	-	-
Transport i łączność Transport and communication	903617,8	302860,7	207486,1	160602,5	232668,5
Gospodarka mieszkaniowa Dwelling economy	109014,3	53086,5	49718,5	5450,2	759,2
Działalność usługowa Service activity	79854,8	19795,2	38628,4	17985,0	3446,2
Administracja publiczna Public administration	646196,4	399762,9	64533,2	111576,6	70323,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa Public safety and fire care	139128,9	47596,3	28594,4	62283,7	654,4
Obsługa długu publicznego Public debt servicing	64052,9	32686,5	18045,4	9429,0	3892,0
Różne rozliczenia Miscellaneous settlements	12581,3	6189,2	2869,6	2749,1	773,4
Oświata i wychowanie Education	1936266,2	1249619,8	333628,1	326874,8	26143,6
Ochrona zdrowia Health care	86024,4	19838,4	13766,7	35240,4	17178,9
Pomoc społeczna Social assistance	520355,7	252504,8	149183,6	116661,5	2005,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej Other tasks in sphere of social policy	100336,7	12932,4	11625,3	51495,9	24283,1
Edukacyjna opieka wychowawcza Educational care	170506,2	41078,2	42463,1	86964,8	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska Municipal economy and environmental protection	347204,4	271080,0	66452,8	7697,9	1973,7
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego Culture and national heritage	176964,2	105952,4	29569,8	6581,4	34860,5
Kultura fizyczna Physical education	130007,6	98341,9	28359,8	954,7	2351,2

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (277). PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
	2015	121503,4	119380,7	-	2122,7	-
Przychody	2016	121041,8	118683,7	-	2358,1	-
Revenue	2017	109274,3	106752,1	-	2522,2	-
w tym: of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		53157,8	52902,0	-	255,8	-
Revenue from sale of products, asset components and services						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		15924,1	15685,1	-	239,0	-
Grants from local government units budgets ^b						
	2015	123226,8	121072,0	-	2154,9	-
Koszty	2016	119094,7	116743,9	-	2350,8	-
Costs	2017	108522,9	105944,1	-	2578,8	-
w tym: of which:						
Materiały i usługi		32472,2	32097,2	-	375,0	-
Materials and services						
Podatek dochodowy od osób prawnych		203,9	203,9	-	-	-
Corporate income tax						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego		483,2	483,2	-	-	-
Surplus payments to local government units budgets						

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentację projektowo-kosztorysowe,
  - maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
  - środki transportu,
  - inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.
- W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne — jeśli nie zaznaczono inaczej — zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiedniej sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

CHAPTER XXI INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others, construction and assembly works, design and cost estimate documentation,
  - machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
  - transport equipment,
  - others, i.e., detailed meliorations, improvements to land as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.
- In case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays, unless otherwise indicated, are included into the appropriate sections of the NACE rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób — opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo mieszkaniowe, sakralne i rekreacyjne nieprzystosowane do stałego zamieszkania — ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

2. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII r. należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:

3. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready, for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential-premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognized, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Act of Accounting dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047, with later amendments).

2. The **gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The **gross value of fixed assets** as of 31 XII at **current book-keeping prices** is understood:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
  - before 1 I 1995 — the value at replacement

- przed 1 I 1995 r. - wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
- po 1 I 1995 r. - wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. - również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Dane według sekcji PKD 2007 – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano metodą przedsiębiorstw, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych — ustalono szacunkowo.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- prices of September 1994,
- after 1 I 1995 — the purchase or manufacturing value at current prices;
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 - also revaluation according to fair value.

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. Data by sections of the NACE Rev. 2 – unless otherwise indicated – were compiled using the enterprise method, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.

The value of public roads, streets and squares is included in the section “Transportation and storage”.

4. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.

5. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) budynki i budowle:
    - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
    - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
  - 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
    - a) kotły i maszyny energetyczne,
    - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
    - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
    - d) urządzenia techniczne,
    - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
  - 3) środki transportu;
  - 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).
- 1) buildings and structures:
    - a) buildings and places; since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise as well as co-operative right to non-residential (utilitarian) premise,
    - b) land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);
  - 2) machinery, technical equipment and tools:
    - a) boilers and power industry machinery,
    - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
    - c) special use machinery, equipment and apparatus,
    - d) technical equipment,
    - e) tools, instruments, moveables and endowments;
  - 3) transport equipment;
  - 4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (278). **NAKLADY INWESTYCYJNE**^a (ceny bieżące)
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2016	2017
	w mln zł		in mln zł
O G Ó Ł E M	5826,0	4397,3	4852,3
T O T A L			
sektor publiczny public sector	2765,7	1785,5	1489,7
sektor prywatny private sector	3060,2	2611,9	3362,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	166,1	186,3	176,8
Przemysł <i>Industry</i>	2058,1	1403,9	1882,0
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	67,3	56,9	141,3
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	1057,3	829,3	1280,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	362,4	354,3	366,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	571,1	163,4	93,7
Budownictwo Construction	89,5	109,9	149,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	438,4	320,8	338,9
Transport i gospodarka magazynowa ^b Transportation and storage ^b	1276,0	1275,6	903,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	52,0	33,5	41,6
Informacja i komunikacja Information and communication	97,3	69,7	57,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	28,7	16,7	18,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	707,2	582,3	730,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	47,0	21,1	30,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	20,7	28,7	22,5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	409,7	78,1	120,9
Edukacja Education	84,1	64,2	109,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	237,2	148,4	157,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	99,6	41,5	99,4
Pozostała działalność usługowa Other service activities	14,4	16,7	13,7

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (279). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2016	2017
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	2819,6	2037,2	2419,2
sektor publiczny public sector	837,8	404,2	422,1
sektor prywatny private sector	1981,8	1633,0	1997,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	30,2	39,9	28,2
Przemysł Industry	1827,6	1277,4	1670,9
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	65,8	50,5	75,7
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	1031,2	797,0	1225,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	328,1	326,7	335,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	402,6	103,3	33,8
Budownictwo Construction	46,9	70,2	49,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	323,8	224,3	237,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	212,3	196,8	186,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	33,3	12,6	10,7
Informacja i komunikacja Information and communication	61,3	63,8	49,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	25,0	15,6	15,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	31,5	27,5	23,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	19,9	6,1	11,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	13,8	11,7	13,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	0,0	0,1	0,0
Edukacja Education	1,8	3,5	4,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	179,6	80,5	103,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	12,7	6,6	14,1
Pozostała działalność usługowa Other service activities	0,0	0,5	0,3

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by localization of investments.

TABL. 3 (280). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH ^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES ^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym Of which		środki transportu transport equipment
			budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	
O G Ó Ł E M	2015	2339,0	914,6	1192,1	216,7
T O T A L	2016	1615,7	542,1	869,5	190,2
	2017	1941,3	652,5	1098,5	187,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		27,0	20,6	4,9	1,0
Przemysł <i>Industry</i>		1311,4	337,8	904,8	67,1
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>		71,8	9,0	52,6	10,2
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>		1140,4	295,0	795,7	49,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		63,7	15,8	46,6	0,1
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		35,4	18,2	9,9	7,4
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo <i>Construction</i>		42,4	9,8	18,9	13,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		202,9	63,8	75,5	63,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		44,6	10,9	4,0	29,6
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		10,3	5,1	4,4	0,8
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		13,6	9,4	3,5	0,7
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		4,0	1,5	2,3	0,1
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		145,6	142,2	3,5	0,0
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		9,5	3,9	3,8	1,9
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		12,4	1,1	8,6	2,8
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		-	-	-	-
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja <i>Education</i>		4,8	1,9	1,5	1,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		99,8	35,9	58,6	5,2
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		12,9	8,6	4,3	0,0
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>		0,2	0,0	0,0	0,2

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (281). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2016	2017
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	89249,3	91265,7	95625,9
sektor publiczny public sector	34196,5	34826,3	40700,5
sektor prywatny private sector	55052,8	56439,4	54925,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	5702,7	5815,8	5909,4
Przemysł Industry	31868,8	31394,0	32384,7
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	1148,5	1091,8	1084,8
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	16202,1	17098,4	17558,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	9557,7	7792,3	8363,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	4960,5	5411,5	5377,4
Budownictwo Construction	1524,1	1512,6	1529,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	4423,9	4493,5	5192,0
Transport i gospodarka magazynowa ^b Transportation and storage ^b	16135,7	16863,9	17940,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	809,6	817,1	846,4
Informacja i komunikacja	1062,6	1238,9	1276,1
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	362,7	371,4	373,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	14806,7	15407,2	16368,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	688,0	726,9	754,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	502,5	537,6	611,1
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	3299,8	3805,8	3850,8
Edukacja Education	3047,8	3087,5	3185,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	3185,7	3294,2	3443,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1666,7	1729,6	1780,6
Pozostała działalność usługowa Other service activities	162,0	169,7	178,8

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (282). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2015	2016	2017
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	39985,4	39575,6	41590,9
sektor publiczny public sector	8320,9	7644,3	12306,8
sektor prywatny private sector	31664,5	31931,3	29284,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	499,3	509,4	519,8
Przemysł Industry	28352,7	27762,5	28691,1
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	1082,6	1019,7	992,3
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	15458,2	16321,0	16752,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	9322,5	7511,6	8067,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	2489,4	2910,2	2879,0
Budownictwo Construction	788,3	695,5	673,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2440,9	2416,7	3010,1
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	752,6	777,7	767,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	558,5	524,8	536,1
Informacja i komunikacja Information and communication	904,8	1074,9	1101,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	302,4	310,2	308,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1765,3	1801,1	2125,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	233,3	246,6	252,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	365,4	388,8	441,7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	0,8	0,9	0,9
Edukacja Education	111,0	74,4	70,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2498,6	2552,5	2636,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	393,7	421,0	436,8
Pozostała działalność usługowa Other service activities	17,9	18,8	19,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r.).

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub

CHAPTER XXII REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the European System of Accounts 2010 (the ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013).

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3 Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices.

4. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. Gross output includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or

według kosztów produkcji.

6. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów i majątku itp., składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz pozostałe transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

according to the production costs.

6. Intermediate consumption includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

8. Gross primary income in the households sector is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego sektora instytucjonalnego są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),

2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,

3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,

4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,

5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej. **Szara gospodarka** obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi prostytutki).

10. Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. Criteria of rating a given unit of the national economy among institutional sectors are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),

2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,

3) general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public corporations and non-profit institutions that meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector,

4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,

5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

12. The estimation of the hidden economy and illegal activities is included in the regional accounts. **Hidden economy** covers the legal concealed production estimated for registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form), employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including people providing prostitution services).

Within **illegal activities** there were included

W ramach **działalności nielegalnej** ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2014–2016 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Zmiany dotyczyły przeklasyfikowania kolejnych jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS „Informacja Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie skorygowanego szacunku produktu krajowego brutto za 2017 rok” z dnia 3 X 2018 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/informacja-glownego-urzedu-statystycznego-w-sprawie-skorygowanego-szacunku-produktu-krajowego-brutto-za-2017-rok,9,4.html>.

15. Informacje dotyczące rachunków regionalnych zamieszczono w publikacji „Kompendium wiedzy o rachunkach regionalnych”.

estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trafficking in narcotics as well as smuggling of cigarettes.

13. Data from the regional accounts for the years 2014–2016 were changed in relation to those previously published as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification). The changes concerned reclassification of further public entities into the general government sector.

14. Detailed description of the changes introduced in the national accounts can be found in the CSO news release “Revised estimate of gross domestic product for the year 2017” of 3 X 2018, available at website <http://stat.gov.pl/en/topics/national-accounts/annual-national-accounts/revised-estimate-of-gross-domestic-product-for-the-year-2017,7,4.html>.

15. Information concerning regional accounts are placed in the publication “Kompendium wiedzy o rachunkach regionalnych”.

TABL. 1 (283). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**

GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2014	2015	2016	2014	2015	2016
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	41307	42641	43448	x	x	x
TOTAL						
W tym wartość dodana brutto	36614	37830	38376	100,0	100,0	100,0
Of which gross value added						
w tym sektor:						
of which sector:						
przedsiębiorstw	16034	16862	16905	43,8	44,6	44,1
non-financial corporations						
instytucji rządowych i samorządowych	6651	6778	6974	18,2	17,9	18,2
general government						
gospodarstw domowych	12945	13281	13543	35,4	35,1	35,3
households						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1506	1360	1535	4,1	3,6	4,0
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł	9637	10306	10442	26,3	27,2	27,2
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe	7173	7759	7918	19,6	20,5	20,6
of which manufacturing						
Budownictwo	3277	3399	3175	9,0	9,0	8,3
Construction						
Handel; naprawa pojazdów						
samochodowych^Δ; transport i gospodar-						
ka magazynowa; zakwaterowanie i gas-						
tronomia^Δ; informacja i komunikacja	10069	10453	10556	27,5	27,6	27,5
Trade; repair of motor vehicles ^Δ ; trans-						
portation and storage; accommodation						
and catering ^Δ ; information						
and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa;						
obsługa rynku nieruchomości^Δ	2836	2759	2833	7,7	7,3	7,4
Financial and insurance activities; real						
estate activities						
Pozostałe usługi	9289	9553	9834	25,4	25,3	25,6
Other services						
NA 1 MIESZKAŃCA^a	32643	33844	34633	x	x	x
PER CAPITA^a						

a W złotych.

a In zlotys.

TABL. 2 (284). PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)
 BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	78777	80742	82481	Gross output
Zużycie pośrednie	42162	42912	44105	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	36614	37830	38376	Gross value added
w tym koszty związane				of which compensation
z zatrudnieniem	14973	15268	16044	of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	21715	22605	22592	Gross operating surplus

TABL. 3 (285). NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH
 NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	29169	29720	31086	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	23051	23589	24779	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	29577	30378	32084	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	23373	24111	25575	per capita in zł

DZIAŁ XXIII PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

CHAPTER XXIII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

Uwagi ogólne

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 997 z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009 z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

General notes

The data presented concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2018 item 997 with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30 XI 2015 (Journal of Laws item 2009 with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data of entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population Register (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

TABL. 1 (286) **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2016 ^b	2017 ^b	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	104416	108715	111128	112296	TOTAL
sektor publiczny	3868	3317	3207	2955	public sector
sektor prywatny	100548	105398	107363	108688	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	15	5	4	4	State owned enterprises
Spółki	11028	11930	14701	15181	Companies
w tym:					of which:
handlowe	3970	4760	7044	7528	commercial
cywilne	7026	7128	7597	7593	civil
Spółdzielnie	539	491	499	491	Co-operatives
Fundacje	131	203	404	429	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje					Associations and social
społeczne	2393	3022	3904	4069	organizations
Osoby fizyczne prowadzące					Natural persons conducting
działalność gospodarczą	84352	86663	84089	84820	economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sektorów własności nie uwzględniono podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanej formy własności.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b The division by the sectors of ownerships does not include entities, which have not registered the form of ownerships in the REGON register.

TABL. 2 (287). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS
As of 31 XII

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne Legal persons		
			razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	
1	OGÓŁEM	2005	104416	20064	15
	TOTAL	2010	108715	22052	5
		2016	111128	27039	4
		2017	112296	27476	4
	w tym: of which:				
2	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		1821	417	-
3	Przemysł Industry	11639		2724	-
4	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	10527		2285	-
5	Budownictwo Construction	15119		1859	2
6	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	32508		5557	1
7	Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	7346		665	-
8	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2910		705	-
9	Informacja i komunikacja Information and communication	2330		468	-
10	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	2974		330	-
11	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities ^Δ	3465		2786	1
12	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	8674		1297	-
13	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities ^Δ	2487		424	-
14	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	1279		1279	-
15	Edukacja Education	3805		2271	-
16	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	5756		817	-
17	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1910		1124	-
18	Pozostała działalność usługowa Other service activities	7961		4443	-

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

I SEKCJI

AND SECTIONS

i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej and organizational entities without legal personality						Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	No.
w tym of which							
spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partner- ships	spółdzielnie co-operatives			
razem total	w tym of which						
	jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation					
3970	30	500	7026	539	84352	1	
4760	21	563	7128	491	86663		
7044	9	671	7597	499	84089		
7528	7	741	7593	491	84820		
92	-	7	82	102	1404	2	
1560	3	214	1051	61	8915	3	
1218	2	169	1005	56	8242	4	
1064	-	87	723	61	13260	5	
2055	-	254	3396	99	26951	6	
282	3	30	373	5	6681	7	
203	-	16	466	10	2205	8	
315	1	11	148	2	1862	9	
145	-	10	84	27	2644	10	
363	-	29	118	77	679	11	
705	-	37	506	15	7377	12	
285	-	35	114	20	2063	13	
-	-	-	-	-	-	14	
93	-	5	82	2	1534	15	
244	-	2	200	7	4939	16	
55	-	1	99	-	786	17	
60	-	3	151	3	3518	18	

TABL. 3 (288). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a		
			razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which	
							jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships
OGÓŁEM	2005	3970	3262	233	3029	708	670	14
TOTAL	2010	4760	3824	223	3601	936	822	64
	2016	7044	5750	226	5524	1294	818	382
	2017	7528	6146	222	5924	1382	826	464
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		92	85	-	85	7	6	1
Przemysł Industry		1560	1351	72	1279	209	133	72
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		1218	1029	58	971	189	126	59
Budownictwo Construction		1064	890	34	856	174	64	106
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		2055	1568	60	1508	487	400	83
Transport i gospodarka magazynowa ^Δ Transportation and storage		282	231	7	224	51	34	17
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		203	161	4	157	42	29	13
Informacja i komunikacja Information and communication		315	292	12	280	23	11	12
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		145	129	5	124	16	9	6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities ^Δ		363	226	5	221	137	29	85
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		705	614	12	602	91	30	37
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities ^Δ		285	257	3	254	28	13	15
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		-	-	-	-	-	-	-
Edukacja Education		93	88	-	88	5	3	2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		244	147	2	145	97	56	10
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		55	50	6	44	5	2	2
Pozostała działalność usługowa Other service activities		60	53	-	53	7	5	2

a W tym 42 spółki partnerskie i 50 spółek komandytowo-akcyjnych.

a Of which 42 professional partnerships and 50 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 (289). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym of which							
		Spółki Companies						Spółdzielnie co-operatives	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		w tym of which					cywilne civil law partnerships		
		handlowe companies			w tym of which				
		razem total	razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability				
z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability								
OGÓŁEM	2005	6748	397	143	-	101	253	3	5955
TOTAL	2010	10548	481	263	3	226	213	3	9625
	2016	9147	778	613	3	518	162	3	7931
	2017	9681	707	603	2	485	104	5	8557
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		93	3	1	-	-	2	-	90
Przemysł Industry		1069	145	128	-	119	17	1	922
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		889	95	79	-	71	16	1	792
Budownictwo Construction		2022	98	85	-	52	13	-	1924
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		2197	130	105	2	77	25	1	2066
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		547	36	26	-	24	10	-	511
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		283	30	23	-	20	7	-	253
Informacja i komunikacja Information and communication		314	32	32	-	29	-	1	281
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		179	16	13	-	12	3	-	163

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 (289). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym of which						Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		Spółki Companies					Spółdzielnie co-operatives	
		razem total	w tym of which					
			handlowe companies			cywilne civil law partnerships		
			razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities ^Δ	155	37	34	-	20	3	-	71
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	822	88	80	-	68	8	-	732
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities ^Δ	452	37	33	-	29	4	2	413
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	-	-	-	-	-	-	-	-
Edukacja Education	321	9	7	-	7	2	-	199
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	321	23	20	-	15	3	-	290
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	186	9	5	-	4	4	-	150
Pozostała działalność usługowa Other service activities	581	11	8	-	8	3	-	492

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (290). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym of which						
			Spółki Companies					Spółdzielnie co-operatives	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
			razem total	w tym of which					
				handlowe companies			cywilne civil law partnerships		
				razem total	w tym of which	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
			akcyjne joint stock						
OGÓŁEM	2005	4999	228	31	3	22	197	6	4676
TOTAL	2010	7431	142	66	5	49	76	8	7195
	2016	8288	216	122	6	86	94	5	7923
	2017	8234	208	118	7	78	90	12	7563
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		86	1	-	-	-	1	3	82
Przemysł Industry		826	37	28	3	21	9	2	785
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		713	33	26	3	20	7	2	678
Budownictwo Construction		1521	19	10	-	6	9	2	1500
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		2509	67	27	1	14	40	2	2440
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		448	13	8	1	6	5	-	435
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		257	8	4	-	2	4	1	248
Informacja i komunikacja Information and communication		172	13	9	1	5	4	-	159
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		220	2	1	-	1	1	-	218

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (290). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym of which						
		Spółki Companies					Spółdzielnie co-operatives	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which			cywilne civil law partnerships		
			handlowe companies		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
			razem total	akcyjne joint stock				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	65	11	9	-	6	2	2	51
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	579	22	16	-	13	6	-	523
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	366	5	1	-	1	4	-	361
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2	-	-	-	-	-	-	-
Edukacja Education	481	1	-	-	-	1	-	116
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	236	4	2	-	1	2	-	227
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	108	3	2	1	1	1	-	98
Pozostała działalność usługowa Other service activities	356	2	1	-	1	1	-	320

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

**PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2017 R.
Stan w dniu 31 XII**
ADMINISTRATIVE DIVISION
OF ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP IN 2017
As of 31 XII

 KIELCE miasta na prawach powiatu
cities with powiat status

 granice województwa
voivodship border

 granice powiatów
powiat borders

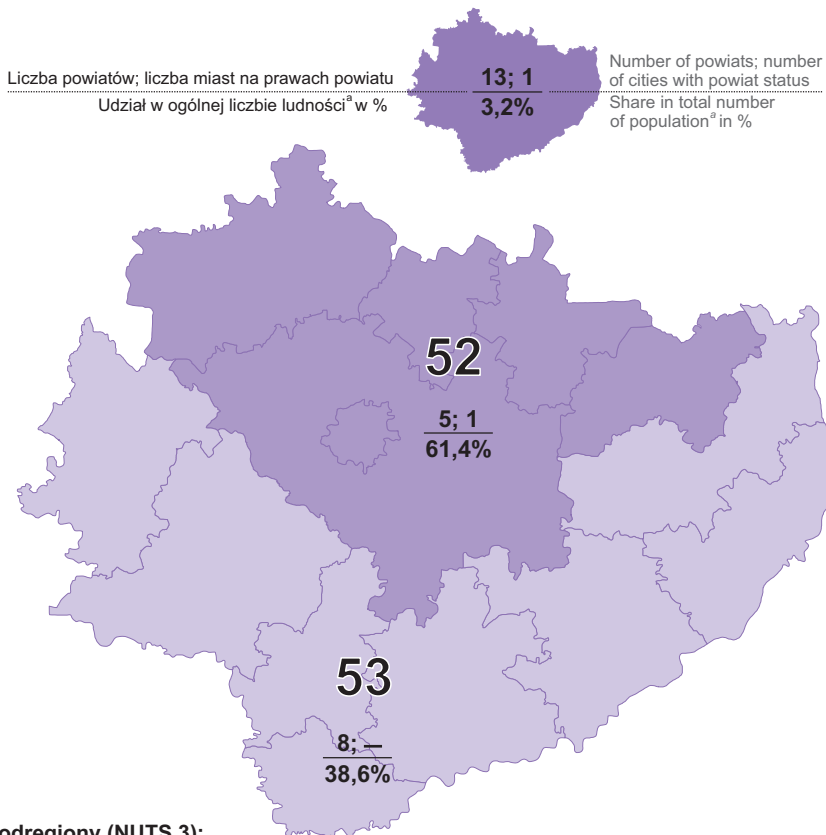
 granice gmin
gmina borders

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NUTS) W 2018 R.**

Stan w dniu 1 I

DIVISION OF THE ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP
ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS
FOR STATISTICAL PURPOSES (NUTS) IN 2018

As of 1 I

Podregiony (NUTS 3):
SUBREGIONS (NUTS 3):

52 kielecki

Powiaty Powiats (NUTS 4):

kielecki	(19)
konecki	(8)
ostrowiecki	(6)
skarżyski	(5)
starachowicki	(5)

Miasto na prawach powiatu (NUTS 4):

City with powiat status (NUTS 4):

Kielce	(1)
--------	-----

53 sandomiersko-jędrzejowski

Powiaty Powiats (NUTS 4):

buski	(8)
jędrzejowski	(9)
kazimierski	(5)
opatowski	(8)
pińczowski	(5)
sandomierski	(9)
staszowski	(8)
włoszczowski	(6)

W nawiasach podano liczbę gmin (NUTS 5).

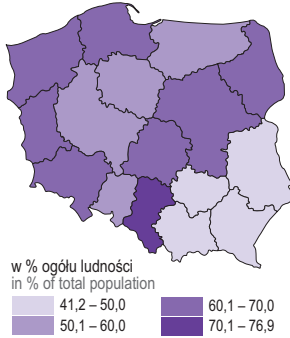
Number of gminas (NUTS 5) is given in parentheses.

a Stan w dniu 31 XII 2017 r.; odpowiednio: dla województwa - udział w kraju, dla podregionów - udział w województwie.

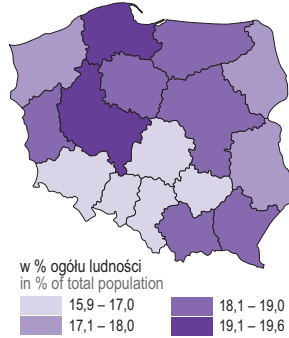
a As of 31 XII 2017; respectively: for voivodship - share in country, for subregions - share in voivodship.

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE NA TLE KRAJU W 2017 R.
ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF POLAND IN 2017

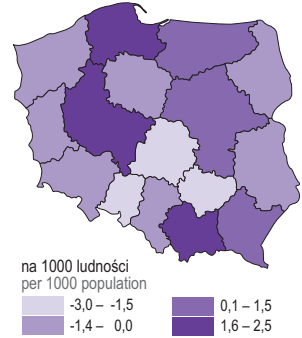
Ludność w miastach
(stan w dniu 31 XII)
Urban areas (as of 31 XII)

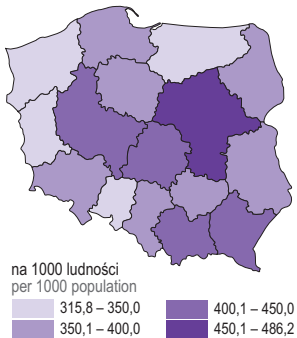
Ludność w wieku przedprodukcyjnym
(stan w dniu 31 XII)
Population in pre-working age (as of 31 XII)

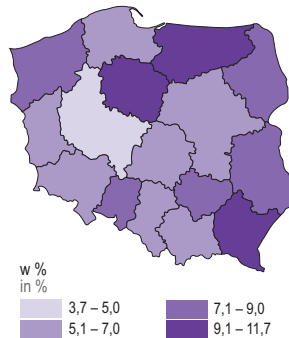
Przyrost naturalny
Natural increase

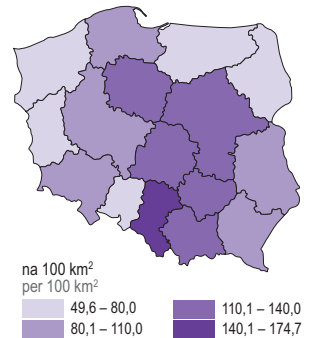
Pracujący
(stan w dniu 31 XII)
Employed persons
(as of 31 XII)

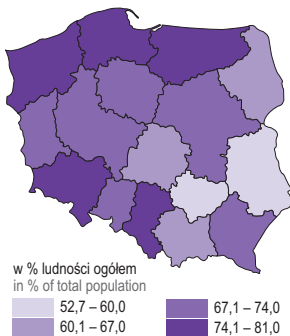
Stopa bezrobocia rejestrowanego
(stan w dniu 31 XII)
Registered unemployment rate
(as of 31 XII)

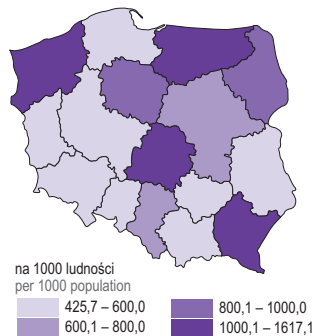
Sieć rozdzielcza wodociągowa
(stan w dniu 31 XII)
Water-line distribution system
(as of 31 XII)

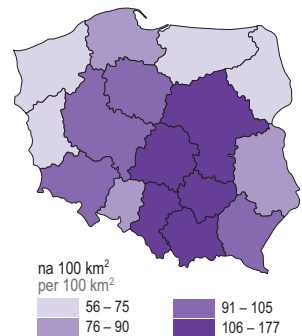
Korzystający z sieci kanalizacyjnej
Population using sewage network

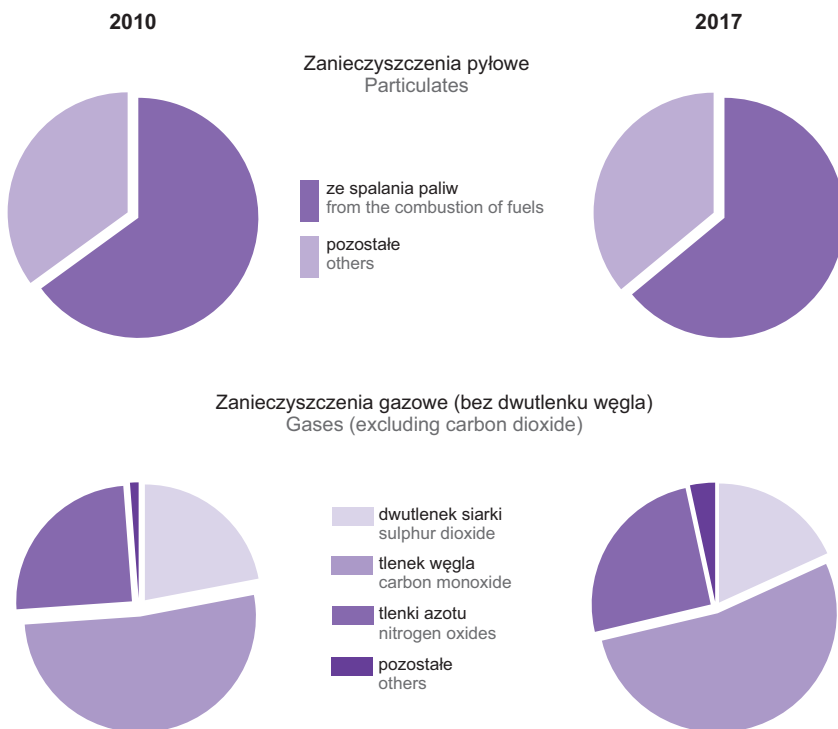
Turyści korzystający z noclegów
Tourists accommodated

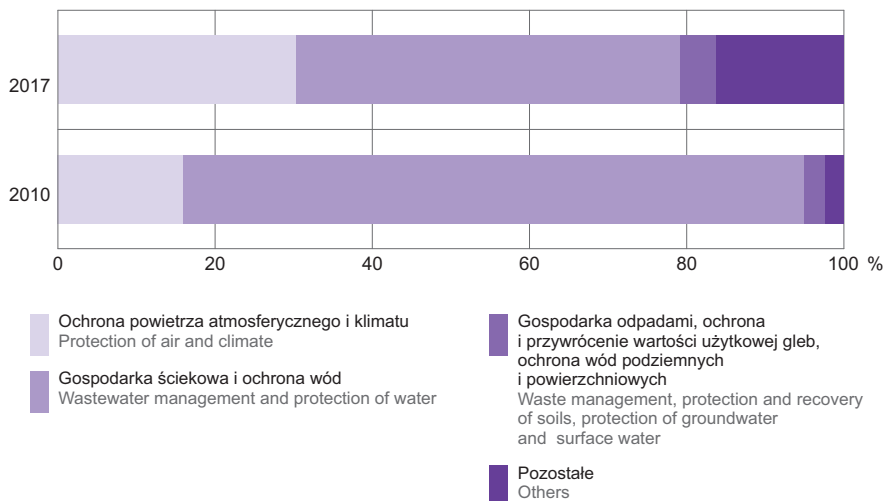
Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Hard surface public roads

STRUKTURA EMITOWANYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA STRUCTURE OF AIR POLLUTANTS EMITTED

NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION

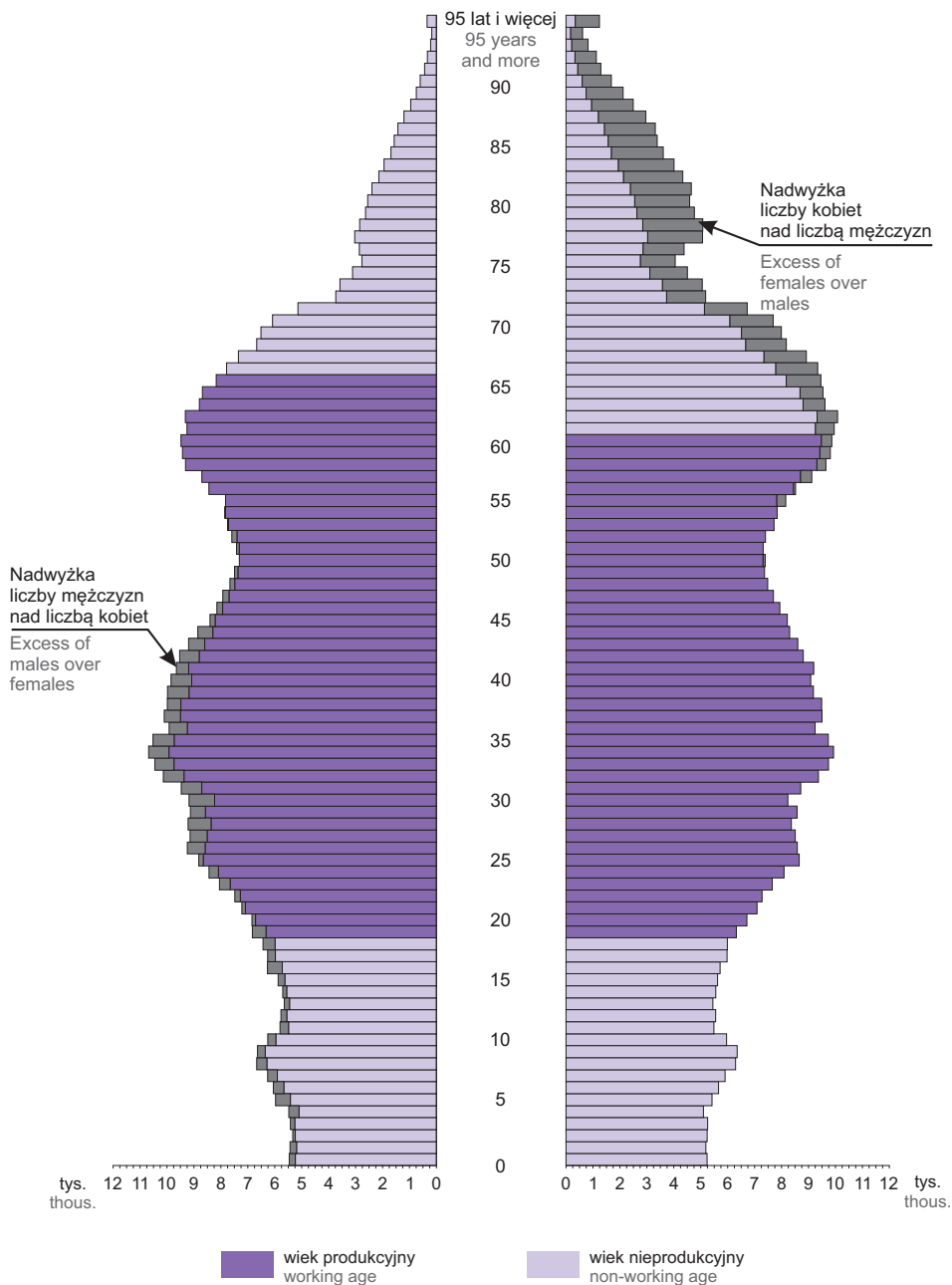

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2017 R. Stan w dniu 31 XII

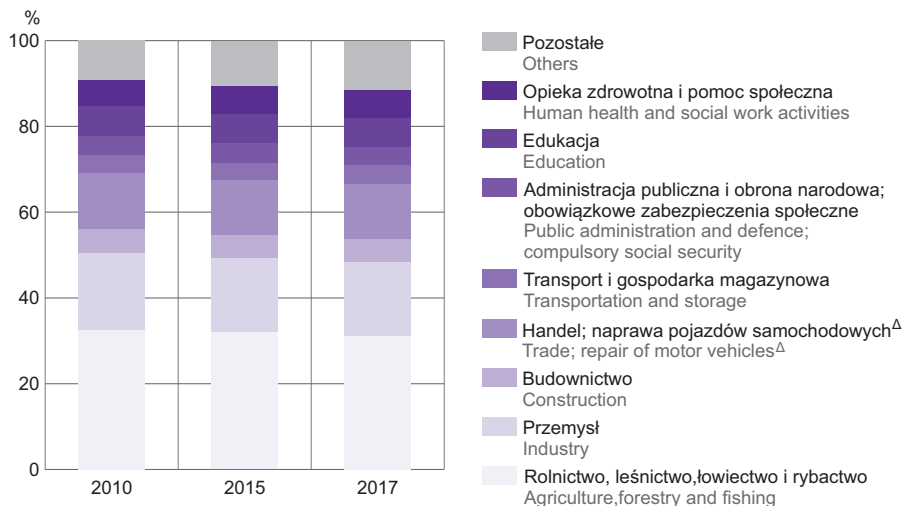
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2017. As of 31 XII

Mężczyźni
Males

Kobiety
Females

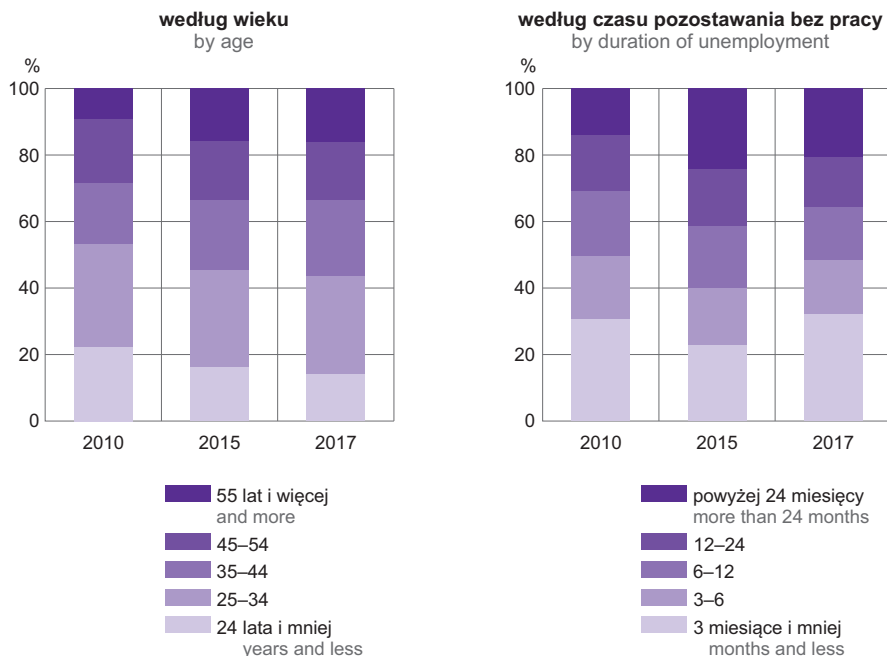

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKCJI
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTION
As of 31 XII

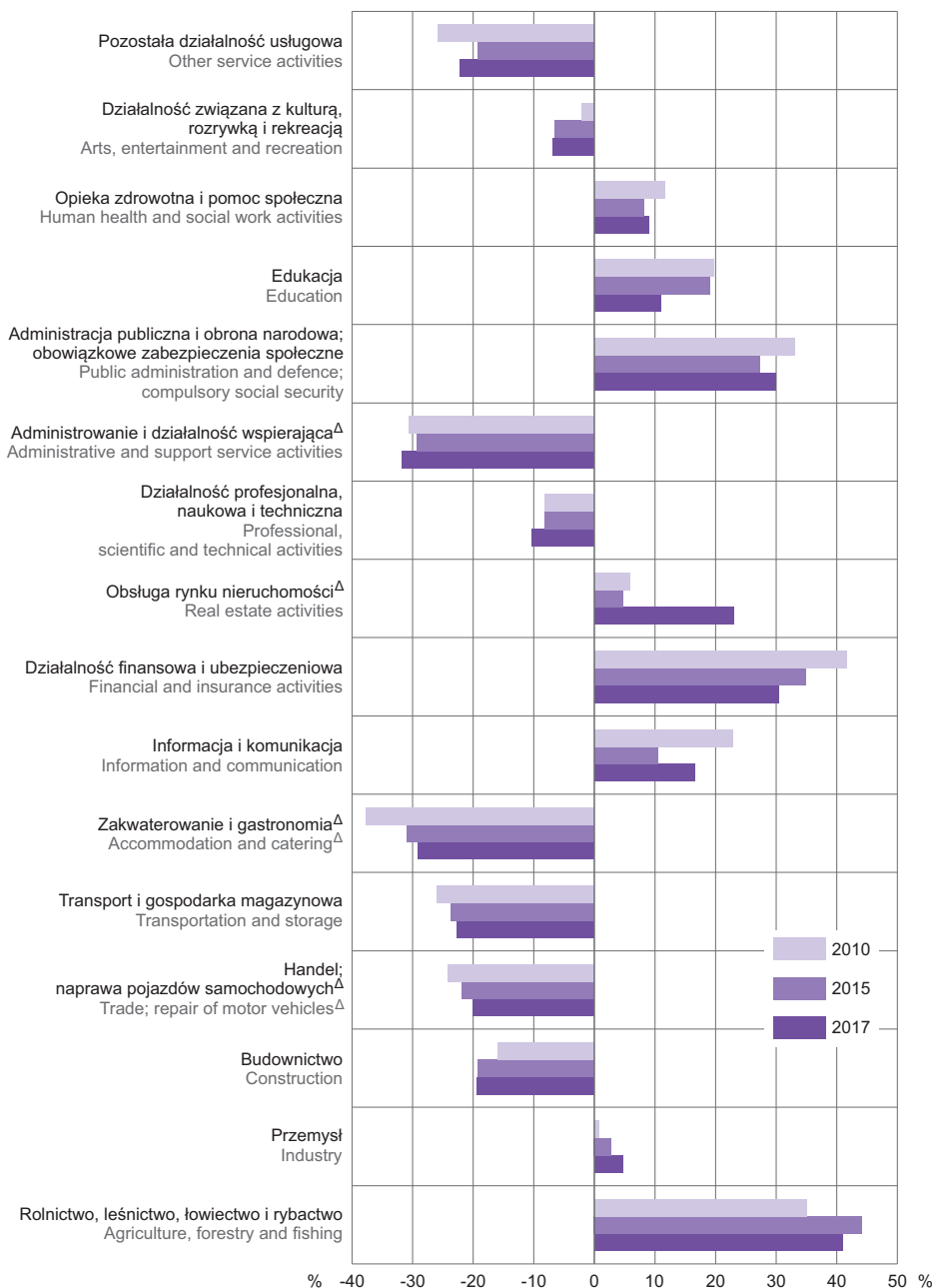

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.
^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture - estimated data.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH
WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWIANIA BEZ PRACY
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS
BY AGE AND DURATION OF UNEMPLOYMENT
As of 31 XII

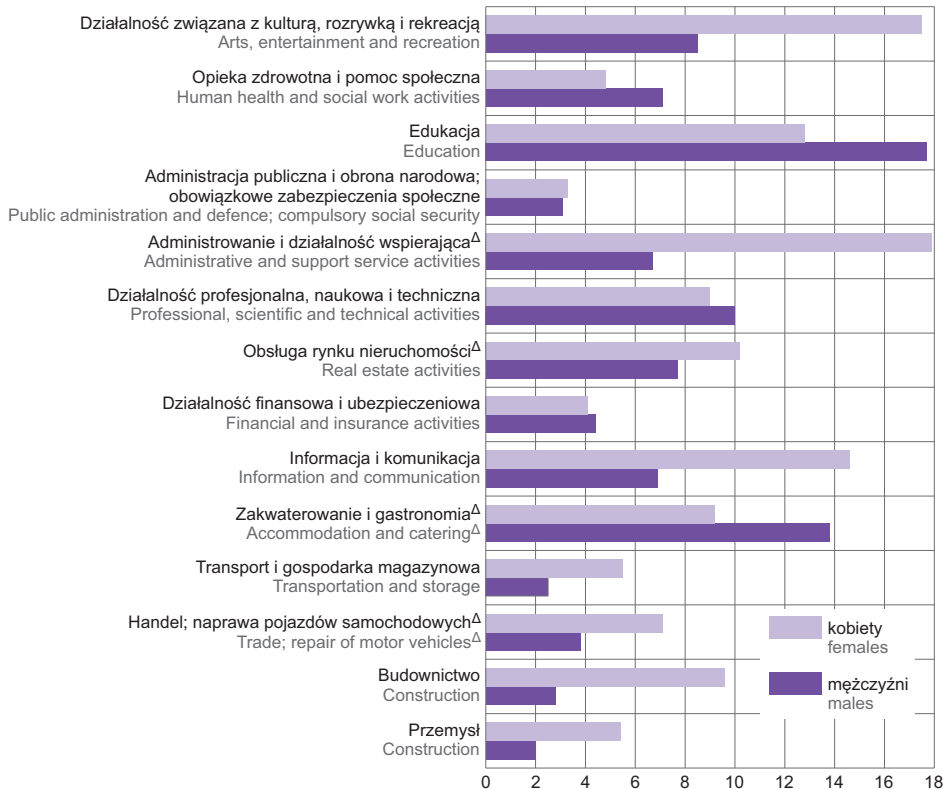
**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ
W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO W WOJEWÓDZTWIE^a**
RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES
IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN VOIVODSHIP^a

^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.
^a Concern monthly gross wages and salaries.

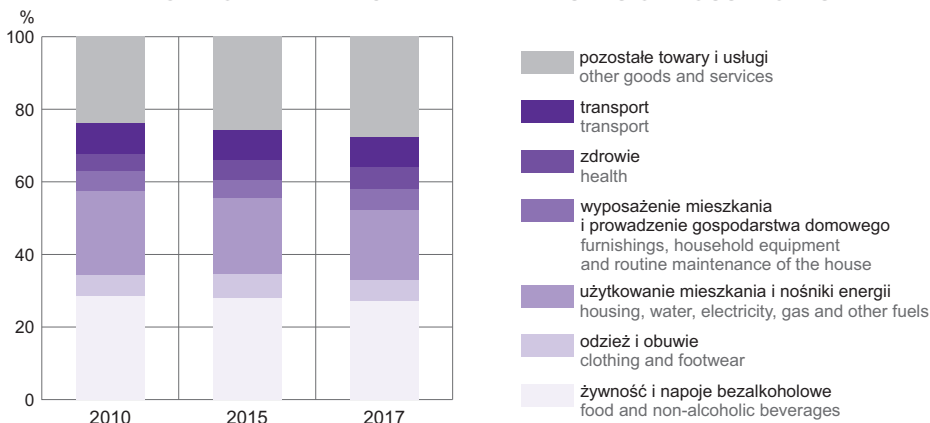
NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a WEDŁUG PŁCI I WYBRANYCH SEKCJI W 2017 R. PART-TIME EMPLOYEES^a BY SEX AND SECTIONS IN 2017

% zatrudnionych na podstawie stosunku pracy
% of employees hired on the basis of employment contact

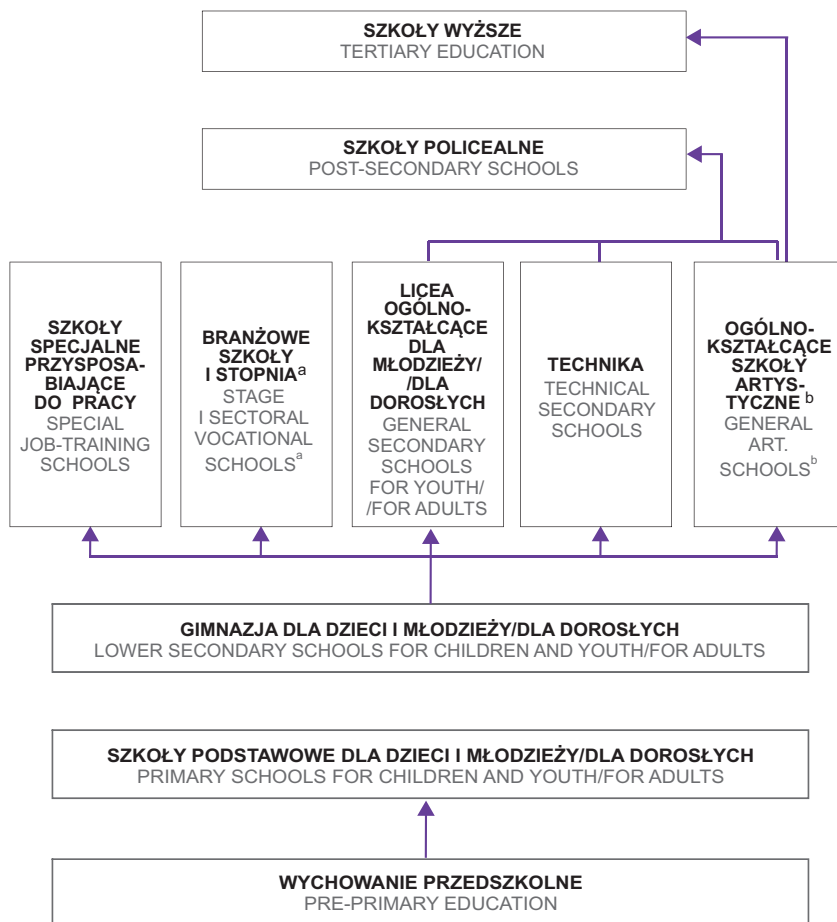
^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

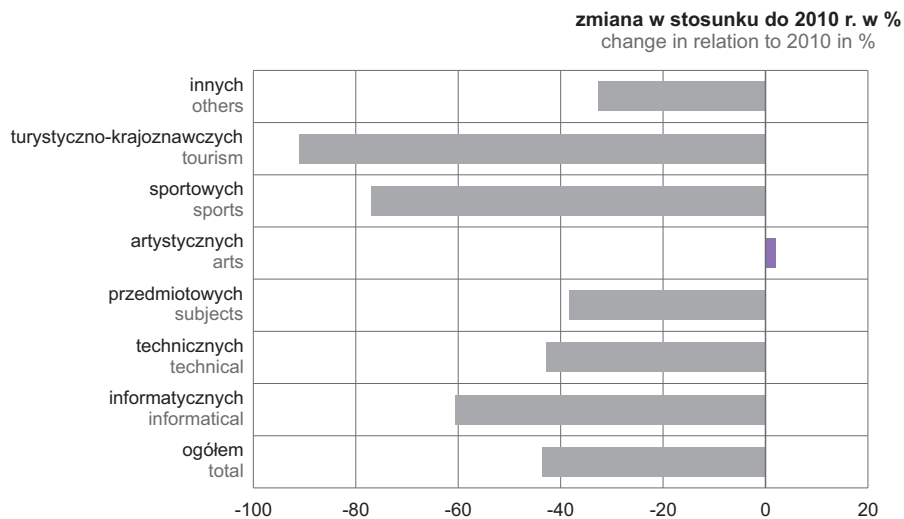

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2017/18
EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2017/18 SCHOOL YEAR

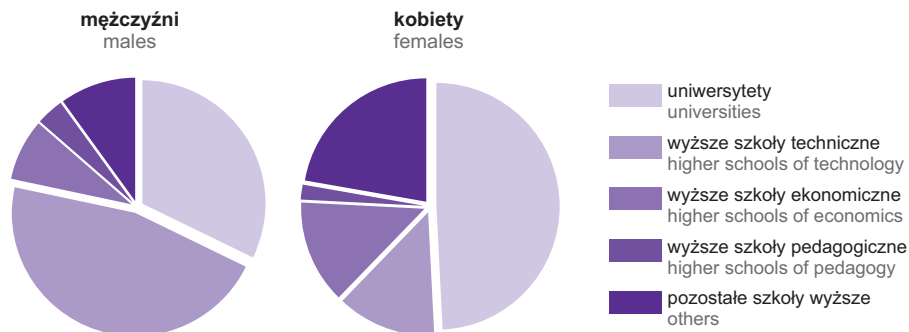
a Łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych   b Dające uprawnienia zawodowe.
 a Including basic vocational schools sections.   b Leading to professional certification.

**UCZESTNICY STAŁYCH I OKRESOWYCH FORM ZAJĘĆ
WYCHOWANIA POZASZKOLNEGO W 2017 R.^a**
PARTICIPANTS OF PERMANENT AND TEMPORARY FORMS
OF PURSUITS IN EXTRACURRICULAR EDUCATION IN 2017^a

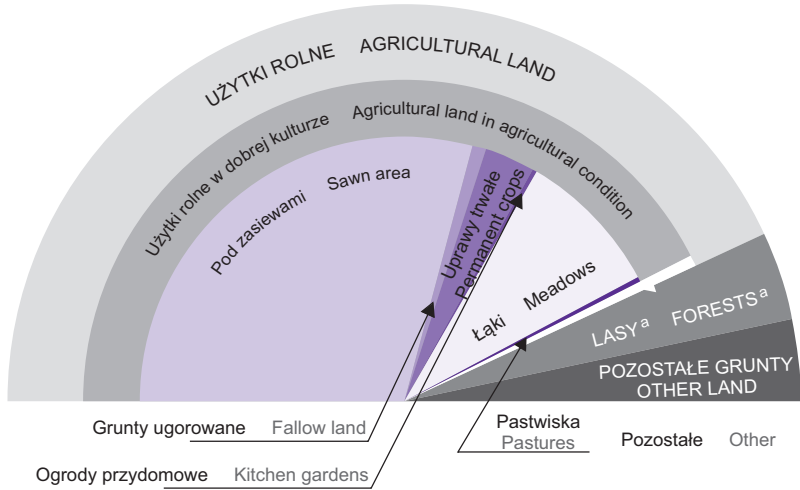

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X roku poprzedzającego rok badany do 30 IX roku badanego.
^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X of the year preceding the surveyed year to 30 IX of the surveyed year.

**STRUKTURA STUDENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG PŁCI
I TYPÓW SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 2017/18**
STRUCTURE OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY SEX
AND TYPE OF SCHOOLS IN 2017/18 SCHOOL YEAR

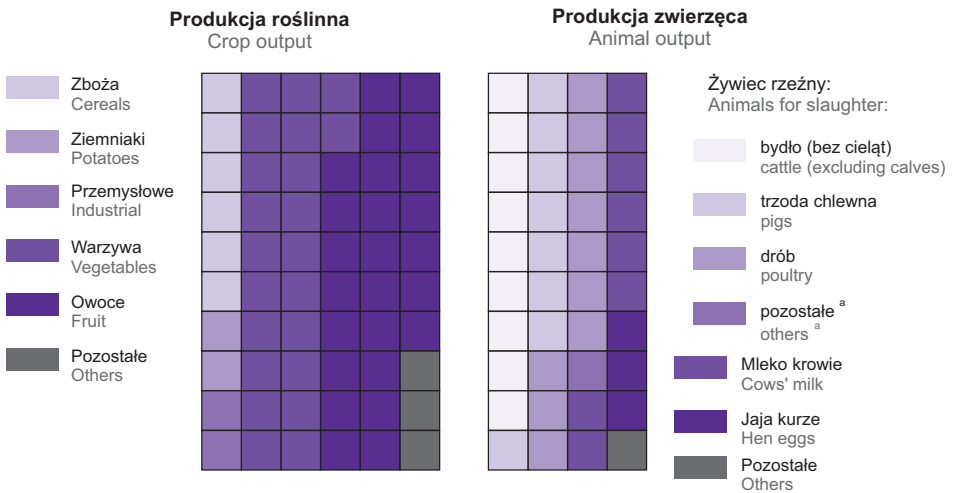

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2017 R.
Stan w czerwcu
LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2017
As of June

a łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
 a Including land connected with silviculture.

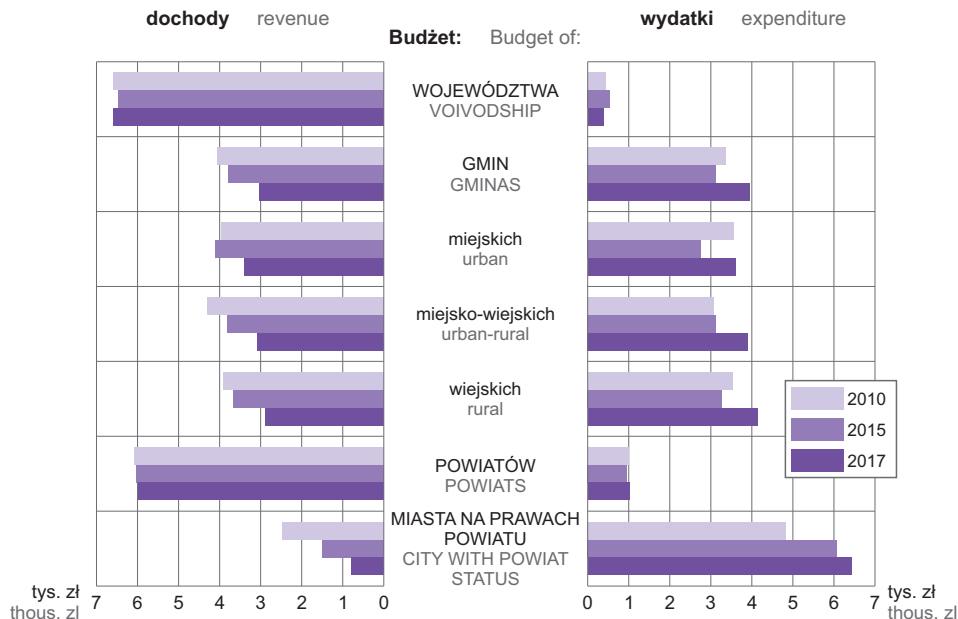
STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2016 R. (ceny stałe 2015 r.)
STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2016 (constant prices 2015)

a Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.
 a Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

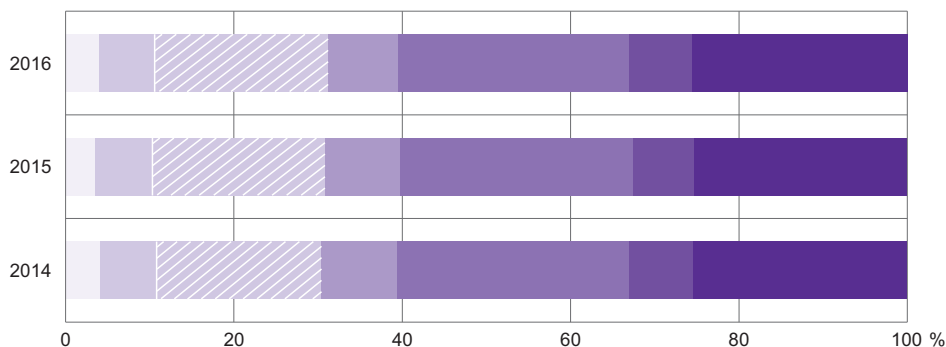
DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE
OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED
BY KINDS OF ACTIVITY (current prices)

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Agriculture, forestry and fishing

Przemysł
Industry

w tym przetwórstwo przemysłowe
of which manufacturing

Budownictwo
Construction

Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia^Δ; informacja i komunikacja
Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości^Δ
Financial and insurance activities; real estate activities^Δ

Pozostałe usługi
Other services